

על איילת השחר

על

איילת השחר

כל הזכויות שמורות

מהדורה מוקנת ומורחבת
של הספר "בזכותך"

בכל ענייני הספר ניתן לפנות
לת.ד. 1883 ד.נ. מודיעין מיקוד 73127
טל: 08-9765927

הרח"צ ציון בוגנים שליטי"א
 רב שטת, ציון ומיש חשבוטניא
 נגז פודיעין- מודיעין עפילת
 רח' דברות משה 33 ת. ד. 1820 מוקוד 73127
 סול 2006048-800 ספסי 08-978565

ר"ח אלול תשס"ו
 רמ"צ
 כ'אית אמר החלטת החסודק תקימת "סמבט" סמבטא אינו אנושא הצדקיות וסמבט
 וזכרית כל החלטות נגד סמבט איננו שכלל מדיניות. וזהו שכלל עברית אינו ענין וזהו שכלל
 זכרית וזכרית על צדק וזכרית איננו, והכלל במדינה אינו משה גדול אכופים פחד יונה
 להכריח חסודק על חסודקיות וזהו שכלל מדיניות אינו אנושא הצדקיות וזכרית אינו ענין וזהו שכלל
 נתי פוקו איננו. סמבטא איננו חסודק וזהו שכלל מדיניות אינו ענין וזהו שכלל מדיניות אינו ענין וזהו שכלל
 חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין
 וזהו שכלל מדיניות אינו ענין חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין
 חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין
 חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין

ר"ח אלול תשס"ו

המלצה

ראיתי את החוברת החשובה הנקראת "בזכותך" שהוציאה אחת מהנשים הצדקניות. ועברתי על החוברת ומה מאד שמחתי שב"ה מדברים על הנקודות העיקריות בעם ישראל שזה הצניעות. ודבר זה צריך חיוזוק גדול, והגב' החשובה עשתה מעשה גדול לפרסם דבר מצוה לעודד ולדרבן על חובתנו בעולמנו ועל הצורך בימים אלו להתחזק אנחנו וביתנו בננו ובנותינו בהלכה חשובה זו ששקולה היא כנגד הרבה גופי תורה כפי שמובא בחוברת. ואני פונה לנשות ישובינו בפרט ולשאר נשים צדקניות בכלל להביא הברכה הזאת לביתם ולקרא ולשנן הדברים יחד עם בני ביתם. ובטוחני שכאשר יהגו בחוברת זו ביהד תהי' להם תשועה בכל ענינים ופשוט שמדובר לא רק בקריאה אלא בישום הענינים שכתובים בחוברת. ולא המדרש עיקר אלא המעשה.

ואני מברך את האשה החשובה שתזכה בזכות זה שכל ביתה וזרעה ילכו בדרך התורה והיראה ותזכה לדור ישרים מבורך. ולכל הלומדים והעושים יתן ה' ויזכו לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות מתוך נחת ובריאות איתנה. אמן סלה.

כה דיבר הצעיר המצפה לרחמי שמים מרובים
 ציון בוגנים

י.נ. זכרית א' ב'ג' ואלה וכו'
 דריה, כהא וזהו שכלל מדיניות
 חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין חסודקיות אינו ענין

הנני מצטרך לכל הנ"ל ומצוה רבה לקרא בהם ולהתחזק בצניעות שזה הענין הכי חשוב אצל בת ישראל כשרה שמעון בעדני

ר"ע. עשיר אס"ט

עדיין איז תקיף דען ענין פנימיות, ושאז שיקוף
אז חומצות קופען זיאלן אליקס דעקד, ודוד
נכון טול. כי חרס נשים יי קום אלוף ויחלף, אך
לוי קיחו חינוך נכון, ואין מלאך אז דען חנה מדין
אז חנה צניעות, וכלי טור קמדי ענין צלילי הפים
לעורן אקספיר יוגי דענוי מקדושה, ולכליל טול אגין
וישי, ויהי שיכר לעט אג מדיין, אלא נס ואלו, מין.

ר"ע
בן אהרן פנחס יוסף

עברתי על הקובץ בעניני חיזוק הצניעות, ושמעתי שיחלקו את החוברת להפיצם בישראל ולחלקם ביעקב, ודבר נכון הוא, כי הרבה נשים יש להם אמונה ויראת ה', אך לא קיבלו חינוך נכון, ואינן מעלות על דעתן חומר הענין של חוסר צניעות וכמה חשוב להחזיר ענין זה לציבור הנשים לעוררן להקפיד יותר בעניני הקדושה, ולפעלא טבא אמינא איישר, ויה"ר שיזכרו לזכות את הרבים, מתוך נחת ושלוה, אמן.

יצחק יוסף

בן למרן הגר"ע יוסף שליט"א

Rav Pinhasi Yosef
Rosh Beth Din Kiriat-Sefer
הרב יוסף פנחס יוסף
רב ואב"ד קרית ספר
(נאמן)

תאריך: כ"ג אלול תש"ט

הכנה
הראו לפני קונטרס שחובר ע"י הר"י והדברים נכתבו בטוב טעם ודעת דברי חז"ל מאוספים ומלוקטים לחיזוק בתורה ויראת שמים טהורה והן בעניני צניעות וטוהר והדברים ראויין להעלותן על הכתב לחיזוק נעוה ונשים ואני מברכה מכל הלב שתמשיך להפיץ את התורה לזכוי הרבים.
ויה"ר שתראה מבניה ומבנותיה ומכל יוצאי חלציה ת"ח ויראים בכריאות הגוף ונהורא מעליא עדי זקנה ושיבה וכוטו"ס.

הסכמה

הראו לפני קונטרס שחובר ע"י הר"י והדברים נכתבו בטוב טעם ודעת דברי חז"ל מאוספים ומלוקטים לחיזוק בתורה ויראת שמים טהורה והן בעניני צניעות וטוהר והדברים ראויין להעלותן על הכתב לחיזוק נעוה ונשים ואני מברכה מכל הלב שתמשיך להפיץ את התורה לזכוי הרבים.
ויה"ר שתראה מבניה ומבנותיה ומכל יוצאי חלציה ת"ח ויראים בכריאות הגוף ונהורא מעליא עדי זקנה ושיבה וכוטו"ס.

בכבוד רב
יוסף פנחסי

**“ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם,
שם עולם, אשר לא יכרת”**

לזכר עולם בספר יוחק

לעילוי נשמת אבי היקר

עמרם בן שרה ז"ל

שנזדכך ביסורים גדולים ורבים,
ונלב"ע בט' בשבט התשס"א.

לעילוי נשמת חמי היקר
איש חסד של אמת

פנחס בן נסריה ז"ל

שנלב"ע בו' באב התשס"ח.

לעילוי נשמת הבחור

כפיר אוחיון בן יעל ז"ל הי"ד

שנרצח בידי בני עוולה בכז' בניסן התש"ס,
ומסר את חייו להגנת עם ישראל.
"מנשרים קלו מאריות גברו"

מלך מלכי המלכים, יסתירם ברחמיו בצל כנפיו
ובסתר אהלו, לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו,
ולקץ הימים יעמידם, ומנחל עדניו ישקם,
ויצרור בצרור החיים נשמתם
וישים כבוד מנוחתם.

ועל משכבם יהיה שלום,
כדכתיב "יבוא שלום, ינוחו על משכבותם"
הם וכל בני ישראל השוכבים עמם,
בכלל הרחמים והסליחות אמן.

ת.נ.צ.ב.ה.

תודה וברכה

לאמי היקרה תחי'

ישלם ה' פעלה בבריאות איתנה ובנהורא מעליא

ותזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציה

אמן

תודה וברכה

לחמתי היקרה תחי'

ישלם ה' פעלה בבריאות איתנה ובנהורא מעליא

ותזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציה

אמן

***

תודה וברכה

למשפחת אוחיון

שתרמו להוצאת הספר

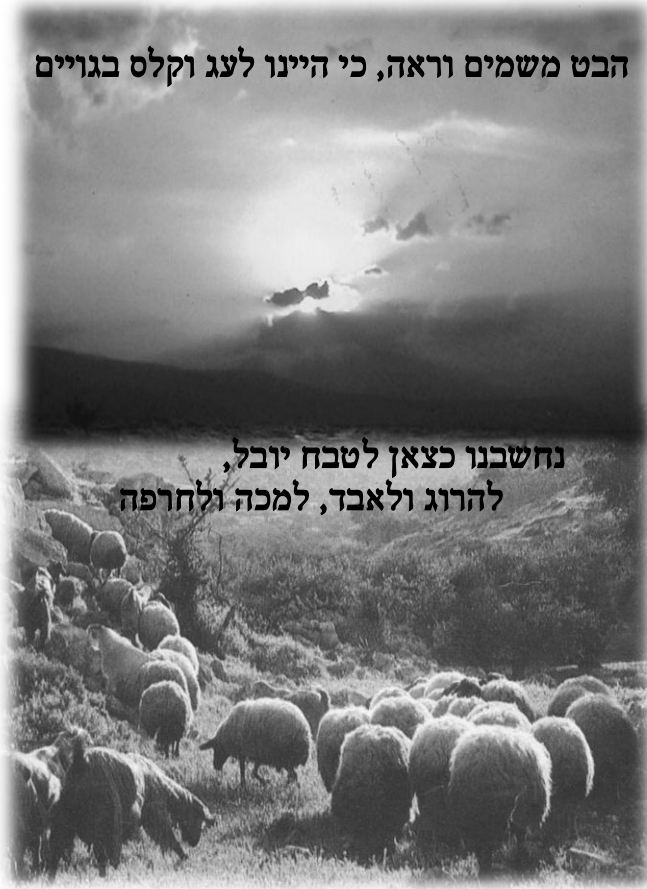
להצלחת כל בני המשפחה.

השי"ת ימלא כל משאלות לבם לטובה ולברכה

בבשורות טובות ישועות וכל טוב

אמן סלה.

הבט משמים וראה, כי היינו לעג וקלס בגויים

נחשבנו כצאן לטבח יובל,
להרוג ולאבד, למכה ולחרפה

ובכל זאת שמך לא שכחנו,
נא אל תשכחנו...

דברים אחדים

מרן הגר"י לוינשטיין זצ"ל אמר בשם הרש"ז מקלם זצ"ל שכדאי לו לאדם להבראות ולבוא לעולם הזה, ואפילו לסבול יסורי איוב שבעים שנה בשביל שיענה פעם אחת אמן במשך כל ימי חייו.

א"כ "במה אקדם ה' אכף לאלוקי מרום", על כי הגדיל עלי חסדו, וזיכה אותי לזכות את הרבים, במצוה החשובה הזו, "והצנע לכת" שהיא אחד משלושת עיקרי היהדות כפי שמונה הנביא מיכה.

תודתי לכבוד הרבנים שהגיהו את המאמרים, לכל העוזרים והמבקרים בהוצאת הספר בכל פרט שהוא בעצותיהם ובהערותיהם. ה' יברך אותם בכל. כן אברך לאישי היקר, שעודדני ויזם את הוצאת הספר, על עצותיו, הארותיו וליבון ספקותי.

ה' יזכה אותו להמשיך ללמוד תורה לשמה מתוך רחבות הדעת ונזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלצינו בבריאות ובאושר, אמן.

אברך לבני ולבנותי שעזרו לי רבות, יהי רצון שנזכה לראותם גדלים בתורה ביראת שמים טהורה ובכל טוב סלה.

יהי רצון שיתקבל הספר בבתי ישראל ויכנסו הדברים ללבבות, ואם אזכה שיועילו דברי בדור מהדורות לאחד מני אלף, די לי אם באתי לעולם אלא לדבר זה. (פלא יועץ)

***

מעלת מזכי הרבים וההשתדלות עבור כלל ישראל

בעל חובת הלבבות בשער אהבת ה' כותב: "וצריך אתה אחי לדעת, שזכויות המאמין אפילו זה שהגיע לקצה תיקון נפשו לפני הקב"ה, ואפילו אם התקרב למעלת הנביאים בטוב מידותיהם, ביפי הנהגתם והשתדלותם בעבודת השי"ת ובנאמנותם לו ית', אינן מגיעות לזכויותיו של המדריך בני אדם ומדריך הרשעים לעבודתו ית', שזכויותיו נכפלות במעבר הימים ובמחזור הזמנים..."

אומר הנביא (ירמיהו טו' יט'): "לכן כה אמר ה': "אם תשוב ואשיבך לפני תעמוד. ואם תוציא יקר מזולל כפי תהיה..." ופירש רש"י שם: אם תוציא אדם הגון מאדם רשע -- שתחזירנו למוטב - כפי תהיה -- שאני גוזר גזירה ואתה מבטלה. (הקב"ה גוזר והמחזיר בתשובה מבטל את הגזרה שנגזרה בשם ה').

נאמר בדניאל "מצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד", באחרית הימים כשתהיה עת צרה ליעקב אשר לא נהייתה מיום היותו לגוי, אז יעמדו מזכי הרבים, ולא יאונה להם כל רע, אלא יזהירו ככוכבים לעולם ועד.

ומי לא ירצה לזכות בזכות הגדולה הזו להיות ממצדיקי הרבים. ובפרט במצוה יקרת הערך הזו שהיא נשמת עם ישראל. "ואין לך יפה מן הצניעות". באפשרותכם, בידיכם על ידי מסירת ספר זה לכל ידיד קרוב בעם ישראל להיות "ממזכי הרבים", ולזכות בזכות העצומה והנשגבה הזו.

ויהי רצון שיתקיימו בנו דברי הנביא:

"כי פדה ה' את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו... והיתה נפשם כגן רווה ולא יוסיפו לדאווה עוד... והפכתי אבלם לששון, ונחמתים ושמחתים מיגונם."

בספר מאמרים נבחרים הקשורים לדורנו דור "עקבתא דמשיחא", הספר מיועד עבור עידוד וחזוק בנות ישראל הקדושות, החפצות להיות מאלו שנאמר עליהן: "ואין הדורות נגאלים, אלא בשכר נשים צדקניות שיש בדור (ילקוט שמעוני רות פרק ד' סוף אות תר"ו) ועבור כל מי שנדבה רוחו וחפץ לסייע בכך, להגיע לזכות נפלאה ונשגבה זו, שעל ידה יכול לבוא שפע עצום ברוחניות ובגשמיות לעם ישראל ולניסים למעלה מדרך הטבע ועליו נאמר: "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, פעלת לחוסים בכך נגד בני אדם". (תהילים ל"א)

וגדול המעשה יותר מן העושה ופשוט שכשזוכה האדם להועיל לכלל עם ישראל שכרו על כך מן השמים גדול ועצום לאין שיעור. ובזכות כל השתדלות לקיים ולהגביר את הקדושה בעם ישראל, שבכך תלוי סוד הגאולה והמלחמה האחרונה בכוחות הטומאה והרשע, נזכה לביאת משיח צדקנו, סוף וקץ לכל צרותינו, שרבים רבים מצפים לכך.

**"מי יתן מציון ישועות ישראל, בשוב אלוקים שבות עמו,
יגל יעקב ישמח ישראל"**

בספר טהרת יו"ט (ח, ט) כותב ה'חתן סופר'
ששמע מפה קודשו של מרן רשכבה"ג
ה'חתם סופר' זצוק"ל בזו הלשון:

"זה שהגלות האחרון גרוע יותר
משאר גלויות ואין לך יום
שאין קללתו מרובה מחברו,
מפני שבשאר גלויות לא היתה
פריצות אצל הנשים,
לא כן עתה, בעוונותינו הרבים,
ששכיח פריצות אצל הנשים,

**אשר הוא גרוע מכל
העבירות שבתורה".**

נאמר בזוהר הקדוש: "אם ישראל הקדושים שומרים על קדושתם וצניעותם, אין כל אומה ולשון יכולים לשלוט בהם. ואם יש מי שמוחה כראוי על הברית, יכול לבטל כל הגזירות מעם ישראל, בזכות האבות, כמו שמצינו בפנחס, שקנא לה' ועצר את המגפה. ובזכות התוכחה טובה וברכה באין לעולם, ומסתלקת רעה מן העולם (חז"ל בגמרא תמיד כ"ח), וכן נהגו גדולי ישראל בכל הדורות שהוכיחו את הרבים ועל ידי זה הסירו חרון אף מעם ישראל. כי כשיש דין למטה אין דין למעלה!

העיד הגה"צ רבי בנימין רבינוביץ זצוק"ל (חבר הבר"ץ העה"ח) ששמע מגדולי המקובלים בדור הקודם "כי על פי ההלכה לא היה לנאצי הגרמני היטלר יש"ו זכות לדרוך בכף רגלו בארץ הקודש, כי כאן בארץ מחו על כל הפרצות, ומחו על כבוד שמים".

וכן גדולי ישראל בכל הדורות מחו על הפרצות ברבים, ובמיוחד על פרצות בקדושה ובצניעות, בלבוש ובהנהגה. כדוגמת ר' יהונתן אייבשיץ זצוק"ל בספרו "יערות דבש".

(בעשרות מקומות). ר' יעקב עמדין (בסידור "בית יעקב" דיני תשעה באב)...

חיים, שמא יגזור עלי הקב"ה חיים ויהיה לי מוכן.

נאמר במשלי:

"לך אל נמלה עצל, ראה דרכיה וחכם, אשר אין לה קצין, שוטר ומושל, תכין בקיץ לחמה, אגרה בקיץ מאכלה..."

מה ראה שלמה המלך ללמד לעצל מן הנמלה?

"רבנן אמרו: הנמלה הזו, שלושה בתים יש לה, אינה כונסת בעליון מפני הדלף, ולא בתחתון מפני הטינה, אלא באמצעי ואינה חיה אלא ששה חודשים, למה? - שמי שאין לו גידים ועצמות אינו חי אלא ששה חדשים וכל מאכלה אינו אלא חיטה ומחצה, והיא הולכת ומכנסת בקיץ כל מה שמוצאת - חיטין ושעורין ועדשים.

אמר ר' תנחומא וכל חיייה אינם אלא חיטה ומחצה והיא כונסת את אלו ולמה היא עושה כן? - שאמרה **שמא יגזור עלי הקב"ה חיים** ויהיה לי מוכן לאכול. אמר רבי שמעון בן יוחאי מעשה היה ומצאו בבור שלה שלוש מאות כור מה שמכנסת מן הקיץ לחורף, לפיכך אמר שלמה - "לך אל נמלה עצל, ראה דרכיה וחכם".

אף אתם התקינו לכם מצוות מן העולם הזה לעולם הבא (דברים רבה, ה' ב').

חיים! לו ידענו מה ערכם של חיים, מה ערכו של רגע קט!

חיים! לו אך ידענו לברך ולהלל בהתחדש יומנו עם בוקר ועם ליל,

חיים! שואף כל בעל חי עלי אדמות,

כל בעל כנף המגביה עוף בשמי רום,

כל דג רקק הנס מפני רודפיו, כל לויתן במצולות ים,

כל עשב קט וכל עלה נידף ברוח.

כל אשר נשמה באפו.

ואנו בני תמותה עלי אדמות, כי נעמוד לבקש חיים על נפשנו ועל נפש עוללינו,

על מה ולמה נבקש חיים? - חיים עבור מה?

אומר דוד המלך "כי טוב יום בחצריך מאלף בחרתי" - מפרש רש"י - "כי טוב יום אחד בחצרות ה' ולמחר ימות, מלחיות אלף שנים במקום אחר".

מיום שנחרב בית המקדש אין לו לקב"ה אלא ד' אמות של הלכה, לכן כל מי שחי חיי תורה בישיבות ובבתי המדרש נחשב ליושב בחצרות בית ה'.

יום אחד של חיים בישיבות ובבתי המדרש עדיפים על אלף שנים של חיים בטוב ובנעימים ללא תורה.

החיים האמיתיים הם רק בדבקות בה' וזולת זה, הכל שוא נתעה והם חיים מדומים, היוצרים אשליה של חיים תוססים ומלאים, אולם למעשה הם כמו פטמורגנה ואין בהם ממש, הם כמו ברק חולף שנראה לרגע ובשניה אחר כך כבה ואיננו עוד לנצח ולא נותר ממנו מאומה, לעומתם יש חיים אמיתיים שנמשכים הלאה והלאה לנצח נצחים גם אחרי שהאדם סיים את תפקידו בעולם.

המוות מביא לידי סיומים את החיים הפיזיים, במוות נמחקים ונגמרים הצרכים הפיזיים ותענוגות העולם הזה שהסעירו את האדם כל כך בימי עלומיו, גם עוד קודם לכן בערוב יומו חש האדם את אפסיותם של חיים אלו, מי שהשקיע את חייו בכך אכן מת ולא נותר לו מאום בידו.

לעומת זאת החיים הרוחניים אינם מסתיימים אלא להיפך, הם הבניה לעולמו הנצחי של האדם, אדם שהשקיע את ימיו בענינים רוחניים לוקח אותם לעולמו האמיתי אשר אינו בן חלוף.

ההבל העולמי מטשטש את האמת הזו, המירוץ היומיומי משכיח עובדה זו ואנו נשאבים לתוך המירוץ הכללי של האנושות ומדמים שהחיים הם ארוחה טובה, מעמד כלכלי, רמת חיים טובה... אנו רצים ושוכחים שאלו הם חיים רגעים, חיים של אשליה, בועה נפוחה, חיים מדומים!

החיים החומריים לא נותנים לאדם מנוח, הוא תמיד רוצה עוד ועוד, לעולם לא ימצא מרגוע לנפשו, רק בחיים הרוחניים האמיתיים הוא ימצא שלווה וסיפוק, כשהאדם דבק בבוראו הוא זוכה לחיים אמיתיים מלאי תוכן.

איתא בגמרא (ערובין יג) שנתיים ומחצה נחלקו בית שמאי ובית הלל אם נוח לו לאדם משנברא יותר משלא נברא... נמנו וגמרו כי נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, ועכשיו שנברא יפשפש במעשיו...

כלומר שמצד האדם נוח לו שלא נברא יותר משנברא, שקשה שישגי האדם את השלמות, כי טבעי האדם רעים, גזל ועריות נפשו של אדם מחמדן ומתאוה להם, טבעיו מבקשים רק רע, אולם משנברא יבדוק את מעשיו ויעבוד בכל כוחו. הגרי"ב ז"ל מבאר את הכתוב "החיים והטוב נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים" (דברים ל').

לכאורה וכי מי יבחר במוות? הרי שאיפת האדם לזכות לחיים? ! והשיב כי הקב"ה ברא את עולמו כך שמי שאינו עוסק בטוב וביראת שמים יש לו נטיה טבעית למוות ולרע כי גם את החמדה והתאוה יאהב האדם, אפילו אם אחריתה דרכי מוות וצעדיה לשאול יגיעו.

זה לעומת זה עשה האלוקים וכשם שלטוב יש כוחות כך ניתנו כוחות לרע. והאדם נמשך ומשתוקק לרע ולכן אין האדם מכיר בחטאו ונראה לו כי הולך הוא בדרך הנבחרת ואינו מבחין בין הטוב לרע.

רצון ותאוות החיים המדומים תקועה עמוק בלבבנו ועבודה קשה מאוד חייב אדם להתייגע כדי לעקור מלבבו יתד זה וזאת רק על ידי הגברת כוחות מנוגדים לכך ביראת שמים ובעבודה מתמדת בשומו על לבו מה הם באמת החיים האמיתיים ומה הם המדומים.

“כי עמך מקור חיים, באורך נראה אור”

***

מעשה בגביר אדיר שירד מנכסיו כליל ונעשה עני ואביון, עד שנאלץ למכור את כל אשר לו להחיות נפשו ונפש עולליו להביא לחם לפיהם, החליט הגביר לנסוע למדינת הים ולסחור בדבר מה, אולי יעזור ה' ויתהפך מזלו שנית לטובה, הגיע למדינה רחוקה שם עבד קשה מאוד במשך כעשר שנים.

לאחר שהרויח סכום הגון החליט, הנה הגיע השעה לשוב הביתה, אולם חשב - למה לי לחזור כשבידי כסף, מוטב אקנה סחורה שאינה מצויה במדינתי ואמכרנה שם, כך ארויח סכום נוסף, נזכר האיש כי נרות העשויות מחלב יקרים מאוד במדינתו, החליט כי יקנה כמות גדולה של חלב שהוא זול מאוד במדינה בה נמצא כעת, אמר ועשה, קנה חלב בכמות גדולה מאוד שהספיקה למלא אניה שלמה והתכוון לצאת לדרך.

בדרכו לאניה עבר בדרך לא ידעה איש על גבי הר גבוה, והנה נגלו לעיניו אבנים נאות ומשובבות נפש הפזרות על פני הקרקע באין דורש, מצאו האבנים חן בעיניו למרות שנראו לו פשוטות וחסרות ערך. החל למלא צקלונו מהן.

החלה ההליכה להיעשות קשה עליו מחמת כובדן של האבנים, אמר לנפשו: הן גם כך קשה עלי ההליכה, מה לי איפוא להוסיף משא למען הכבד המלאכה עלי? עמד והחל להקל המשא מעליו, בתחילה ויתר על קומץ אבנים, ראה שעדיין משאו כבד מנשוא, השליך שוב חלק מהאבנים, כך ככל שהתקדם בהליכה לעבר האניה היה מקל את משאו על ידי השלכת האבנים.

משנגלו לעיניו לבסוף הנמל והאניה הטעונה בחלב היה תרמילו ריק מן האבנים הנאות שהכבירו עליו בתחילה, שמחה גדולה מלאה את לבו על העושר הרב שנפל בחלקו ועוד צפוי לו ממכירת החלב ובד בבד על שהנה עוד מספר ימים יראה את יקיריו אשר לבו הומה עליהם וכבר עשר שנים שלא ראה אותם...

האניה יצאה לנסיעה הארוכה ובמשך הימים ששהתה בים התקלקל החלב, הבאיש והחל להעלות צחנה נוראה, משגילו מלחי האניה את מקור הריח הנורא עמדו והשליכו את כל ארגזי החלב למצולות ים, נשאר האיש בלב עצב בלי כסף ובלי

סחורה, עני ורש, עמל רב ועבודה מפרכת של עשר שנים רצופות ירדו לטמיון במחי יד.

במצב רוח עגום ובנפש דואבת ירד האיש מהאניה בה השקיע את מיטב שנותיו, הוא עמד על חופי מולדתו, אולם לא רצה להכנס לביתו, כי איכה ישא פניו להביט בפני אשתו וילדיו המחכים לאביהם זמן רב כל כך והוא בא ריקם בלי כל? החליט להתקין פעמיו לעבר אכסניה המתאימה לדלות ממונו, שם ינוח מעמל הדרך, וישבור רעבונו.

הגיע איפוא לביתו של מלמד עני, שדרש אך פרוטות מעטות בעבור האכסניה, חיטט האיש באמתחתו וכסף לא מצא. רעב היה וצמא, אך יש לשלם עבור שבירת הרעבון. חיפושיו במסתורי תרמילו לא העלו אף פרוטה לפרוטה כי אם אבן אחת, מאותן האבנים שתרמילו היה מלא מהן בדרכו לאניה והוא השליכן מאחורי גוו, נראה שאבן זו נעלמה מעיניו על כן מצויה היא עדיין עמו. התנצל האיש בפני בעל האכסניה וביקש שיקבל ממנו את האבן, שמא יש בה איזה שווי כל שהוא.

התבונן המלמד באבן וחשב, הן טובה היא למראה ונחמדה עד מאוד, אולי שוה היא פרוטה או אפילו כמה רובלים, לא רצה לסמוך על "הבנתו" באבני חן, לפיכך השיא עצה לאורחו, נלך נא לסוחר באבני חן, ויפסוק הוא מה טיבה וערכה של האבן. ההלך שכל מאוייו הצטמצמו לאכילה לשתיה ולשינה, והיה נתון בקורי היאוש האכזר לא אבה לשמוע בקול המלמד - אם טובה היא בעיניך קחנה לך והשביעני לחם, אך מה לי לבטל זמני בחלומות שוא על אבן פשוטה זו... אבל המלמד הפציר בו עוד ועוד ויארת לכך האיש.

הלכו שניהם לסוחר והראוהו את האבן. התבונן האיש מעשה מבין ועיניו זוהרות: שמע נא. פנה אל ההלך, על אבן זו מוכן אני ליתן לך אלף רובל כסף! נעשה האיש כמשתומם ופיו נאלם דום.

חשב הסוחר, פיקח הוא אותו איש... יודע הוא את ערך סחורתו, על כן לא יתרצה למחיר זה. הוסיף לו כהנה וכהנה והאיש כאילם לא יפתח פיו, עד שהציע הסוחר הון רב ביותר עבור האבן האחת והיחידה והניח הסכום על השולחן.

והנה בבת אחת נתפכח ההלך מקפאון מחשבתו והחלו פניו משתנות נפל האיש בבכי על הארץ, מרט בשערותיו וזעק במר ליבו, אוי! הלא כמה וכמה אבנים כאלו היו בידי והשלכתי אותם אחרי גווי אך ורק מתמת כובד המשא!

לו הייתי יודע אך חלק קטן מערכן הגבוה, הן כל עצמותי היו אומרות שירה ובשמחה הייתי נושא את המשא, שהיה הופך בעיני למשא קל ביותר...! אוי, איזה שוטה וסכל הייתי, איזה סחורה קניתי, את כל חיי השקעתי בהבל ובריק והכל הלך לטמיון, והרי במקום ארגזי החלב יכלתי להביא חינם אין כסף ארגזים מלאים

במרגליות כאלה, להיות המאושר שבאדם עלי אדמות, לגרום אושר אין קץ לכל בני משפחתי ולכל תושבי העיירה...

כך הוא האדם! הגביר האדיר זו הנשמה הטהורה החצובה מתחת כסא הכבוד, אשר אין ערוך לגודל מעלתה, בירידתה לעולם השפל הזה נתונה היא בגוף גשמי, כאותו גביר שירד מנכסיו ואין את נפשו לדעת ערכן של מרגליות פז אלא לאכול ולשתות. אחרי מאה ועשרים שנה מגיע האדם לעולמו הנצחי עם כל חמודות תבל שאגר וכנס במשך חייו, אבל מה הם שווים בעולם האמת? הרי אינם שווים מאומה, הם מעלים שם צחנה נוראה, זורקים שם הכל! "אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה - בוז יבוזו לו!"

אך לפתע מגיחים כמה מלאכים לבנים שיצר האדם מכוחן של מצוות שעשה כראוי, מהתגברות על נסיונות, והם מאירים לו קצת את אפקו. והנה הוא רואה את השכר העצום שמרבים לו על כך - הן במר תיילל נפשו על עזבו כמה מצוות רבות וטובות ממצוות ה' ולא פנה אליהן, כי דימה לחשוב שאין בהם ערך ושהמשא כבד עליו...

"יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא, ויפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה" (אבות ד' טז' ד' יז').

ולא הגזימו חז"ל ח"ו בדבריהם, אלא כך הוא אמיתת הדברים כי לו יצוייר, שיתקבצו כל הנאות עולם הזה שהשיגו אותם כל בני האדם מיום שנברא העולם ועד לסופו, באדם אחד וברגעים אחדים. עדיין תענוג זה אינו מתקרב ולא מגיע לאפס קצהו של ההנאה הכי זעומה בזמן הכי קצר בעולמות עליונים, אשר בהיותינו דבוקים לגוף הגשמי אין אנו יכולים להגיע להשגות בעיניים רוחניים אלו, כנאמר: "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, פעלת לחוסים בך נגד בני אדם" (תהילים לא') "עין לא ראתה אלוקים זולתך..."

והביאותים אל הר קדשי
 ושמחתים בבית תפילתי
 עולותיהם וזבחייהם לרצון על מזבחי,
 כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים,
 (ישעיהו נו')

בן דוד עבדך יבוא ויגאלנו, רוח אפינו משיח ה'

הגאולה שכה מצפים לה!

המשיח שכה מחכים לו!

מה יהא אז בבוא הגאולה, בבוא הרגע הנכסף כשיפציע האור האינסופי, האושר
 המיוחל מני אלפי שנות גלות ומחשכי צלמוות?
 "בימות המשיח לא תהיה קנאה ותחרות, ולא רעב! כי הטובה תהיה מושפעת הרבה,
 וכל המעדנים מצויים כעפר" (רמב"ם פ"א מלכים).
 "עתיד הקב"ה לשית לעתיד לבוא נהרות נהרות של יין, שמן, דבש, מעדנים,
 ממתקים ואפרסמון טהור, וכל ההרים מנטפים עסיס, וכל הגבעות דבש וחלב" (מדרש
 אלפא ביתית פ"ו).

"לעתיד לבוא לא יהיה עוד בכי ויללה בעולם, לא אנחה ולא יגון, אלא הכל שמחים,
 שנאמר: "ופדויי ה' ישובון ובאו ציון ברינה ושמחת עולם על ראשם" (שמות רבה טו'
 כא').

"ולא יהיה שום בלבול הדעת, והכל יהיה ברור בתורה וגם בעבודת ה' יהיה ברור
 לכל אחד תפקידו הפרטי לפי שורש נשמתו, שהנביאים ידריכו בזה כל אחד לפי
 ענינו" (הגר"א משלי טו' ד').

"מלך המשיח ישלוט על כל העולם ויושיע את ישראל מידי עשיו, וישים שלום
 בעולם וכל העמים ינשאו את ישראל ויהיו ישראל יושבים לבטח עם רשעי עולם ולא
 יגזלו ולא ישחיתו, והמשיח ילחם מלחמות ה' ויקבץ נדחי ישראל ולא יהיו מלחמות
 ולא יהיה נוגש ומבטל וכולם יהיו פנויים לתורה ולחכמתה" (רמב"ם פ"א מלכים).

"היום שישמח הקדוש ברוך הוא עם בריותיו, לא היתה שמחה כמותה מיום שנברא
 העולם (זוהר בראשית קיד'). שאז נהיה בבחינת נשואה לקדוש ברוך הוא וישיש עלינו
 אלוקינו כמושש חתן על כלה".

לב מי לא ירחש תפילה ועין מי לא תדמע לבוא היום הגדול הזה יום בו יפדנו ה' מכל צרותינו ומכל עמל נפשנו ויהיה אך שלום ואושר בעולם, חלומו של כל אדם, רצון כל איש, וברכת כל מברך בכל עת.
ואם כן, אם כה גדול הוא החלום, וכה רבה היא התקוה, מי מעכב ומה מעכב להתגשמותו?

בכל העיתים, בכל התקופות נתון היה עם ישראל במיצר ובמצוק עד שקם הגואל: "הן בכל דור יקום הגבור גואל העם..." הגבור הזה חבוי ונמצא בכל אחד ואחד מאתנו כאשר הוא יהודי הצר בצרות עמו, כל עוד נשמתו נשארה זכה, לבו לקדוש ברוך הוא, ונפשו לא התבסמה בהבלי זרים וכזב, בתרבות נכרים בניזיד עדשים. ובתקופתנו זו לבו בוער ונשמתו מחפשת דרכים... ורוצה בכל כוחו לקרב את הגאולה ולמסור את נפשו כדי שיאמר הבורא יתברך לצרותנו די...

הבה ניישר מבט לעבר אבותינו ואמותינו הקדושים, ונשכיל לראות על מה ולמה זכו להיות כן ולגאול את עם ישראל ממצוקותיו בתקופות הרות גורל ומהם נלמד!
משה רבנו, איש האלוקים, אדון הנביאים - מהו הדבר הראשון שאנו רואים אצל משה רבינו במעשיו? הפעולה הראשונה שהתורה מספרת "ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם" - זה הדבר הראשון. לפני זה לא מצאנו שום דבר שעשה משה רבינו.

מה זה "וירא בסבלותם"? אומר רש"י: "נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם" - הוא עדיין לא עשה כלום, הוא רק נתן את עיניו לראות ואת הלב להרגיש - מה? להיות מיצר עליהם, להצטער עליהם!

הדבר הבא שמסופר: "וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו", שוב משתמשת התורה במילה "וירא". להרגיש את תשומת הלב שנתן משה רבינו להתבונן לראות ולהרגיש את מצוקות עם ישראל. כי בלי ה"וירא" הראשון אז אפשר שלא היה רואה שאיש מצרי מכה איש עברי מאחיו, יכולים לראות שמצרי מכה יהודי "ולא רואים", אה, הוא לא מרביץ לו, הוא רק דחף אותו, הם יסתדרו כבר, לא כדאי לעשות מזה עסק.

מתי רואים שאיש מצרי מכה איש עברי? מתי רואים שיהודי סובל, מתי רואים שליחודי חסר? כשנותנים את העיניים והלב להיות מיצר עליהם, אז רואים שיש כאן בעיה, ושם בעיה, ולא הכל כ"כ חלק, זה הדבר הראשון שיש ללמוד ממשה רבינו - "וירא בסבלותם"!

חז"ל באים ללמד אותנו מה זכה משה רבינו על ה"וירא בסבלותם" - כשהקב"ה נגלה למשה רבינו בסנה כתוב: "וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה, וירא

והנה הסנה איננו אוכל, ויאמר משה אסורה נא ואראה מדוע לא יבער הסנה, - וירא ה' כי סר לראות, ויקרא אליו אלוקים מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר הנני". הקב"ה נגלה למשה והנה הוא מתחיל להיות הגואל הראשון. חז"ל אומרים: "כשמשה רבינו סר מכל עסקיו, הוא עזב את הארמון שבו גדל, את תפנוקי המלכים והלך לצער את עצמו בצער עם ישראל, בגלל זה הוא זכה להתגלות השכינה, ל"וירא ה' אליו". כך אומרים חז"ל במדרש: "וירא בסבלותם - מהו וירא? שהיה רואה בסבלותם ובוכה ואומר: חבל לי עליכם, מי יתן מותי עליכם שלכם מלאכה קשה מלאכת הטיט והיה נותן כתפיו ומסייע לכל אחד ואחד מהם.

"אמר הקדוש ברוך הוא: אתה עזבת עסקיך והלכת לראות בצערם של ישראל ונהגת בהם מנהג אחים, אני - אומר הקב"ה מניח את העליונים והתחתונים ומדבר אתך!"

איך נהיה משה רבינו? סר מעסקיו! כך נוצר משה רבינו! וירא בסבלותם!!!
מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי???
מעשה שסיפר הרב שלום שבדרון זצ"ל ששמע מאדם גדול:
מעשה בבחור ישיבה שהגיע לחפץ חיים וסיפר שיש לו את מחלת הנפילה והרופאים אמרו שאין תרופה למחלתו, החפץ חיים כמעט שלא הגיב, אחר כך ניגש לבחור ואמר לו: יש לי עצה עבורך, אבל תבטיח לי שלא תגלה לעולם איך הבראת, תיסע לעיר פלוניא, הרב של העיר הזו יתן לך ברכה ותהיה בריא. אבל בתנאי שאף פעם לא תספר איך הבראת. וכך היה, הבחור הלך לאותה עיר והתרפא.
עברו שנים, הבחור התחתן. לאחות אישתו היתה אותה מחלה והם ידעו שהבחור הזה היה פעם חולה, שאלו אותו איך הבראת, תספר איפה הלכת וכו', הבחור התחמק, אבל הם דחקו בו שוב ושוב ולבסוף חשב: מה אכפת לחפץ חיים שאני אספר? זה רק דברים טובים, והוא היה בריא ושכח שפעם היה חולה, החליט לספר: זה לא רופא, זה לא פרופסור נסעתי בעצת החפץ חיים לעיר הזו והזו וכך היה, באותם רגעים שהוא ספר את הספור, נפל האברך וחלה שוב באותה מחלה, הוא נבהל ושוב נסע לחפץ חיים לראדין, וסיפר לו על הלחץ שהיה עליו ושלא חשב שכך יכול להיות... רבי תעזור לי! תשלח אותי לאיזה אדמור, לאיזה צדיק, לאן שתגיד אלך...
החפץ חיים נאנח אנחה עמוקה ואמר: בני, אני לא יכול לעזור לך שוב דבר!

- רבי למה? שלחת אותי אז לצדיק, אני אסע, לכל מקום שתשלח אותי...
 אז החפץ חיים אמר לו: תשמע, אז לפני שנים שהיית בישיבה סיפרת לי שאתה חולה
 ואין תרופה, ראיתי את הצער שלך, ואני יודע שאין למחלה הזו תרופה, מה עשיתי?
 התעניתי עליך ארבעים תעניות שתהיה בריא, כעת אני זקן, אני בשום אופן לא יכול
 להתענות... לא יכול לצום, לא רציתי שידעו אז שלחתי אותך לרב אחר... אבל האמת
 היתה שאני צמתי ארבעים תעניות עבורך... ארבעים תעניות! - "כי סר לראות"!!!

הרב מפונוביז' סיפר, כשנסע לישיבה נכנס בדרך לביתו של החפץ חיים, והנה שמע
 שבעלית הגג צועקים ובוכים, הבכיות הטרידו אותו והוא לא מצא את מקומו, אבל
 מאידך ראה את כל בני הבית רגועים ושלוים, ניגש הרב מפונוביז' לרב הירש חתן
 החפץ חיים ושאל אותו: קרה משהו? מי בוכה?
 הרב הירש ראה שהרב מפונוביז' מפחד ונרעש, אמר לו: ר' יוסף, תירגע, תירגע, זה
 שום דבר החפץ חיים יושב בעליה, אומר תהילים, הגיעה בקשה להתפלל על אשה
 שמקשה בלידתה. כך הוא מתפלל, כך זה כל יום, תירגע!
 אמר הרב מפונוביז': כך החפץ חיים מתפלל? כך על כל יהודי שצריך ישועה?, אני
 לא נוסע לשום מקום, כאן הישיבה שלי, כאן אני נשאר ללמוד! אם יש מציאות שכך
 יקאב ליהודי על צרת השני, אני נשאר אצלו זה "וירא בסבלותם"! להרגיש את השני
 לראות מה חסר לו, מה מכאיב לו, "מיצר עליהם"!

כשהרב שך הספיד את האדמו"ר מסאטמר זצ"ל הוא סיפר, שנכנס בן אדם לאדמו"ר
 וסיפר לו שלאשתו יש מחלה חמורה, הילדים שלו לא בסדר, מחלות והוצאות
 כספיות גדולות וכו' וכו', נו אז מה אתה רוצה? שאלו האדמו"ר - כסף! אני צריך
 כסף אני לא יכול להסתדר! הרבי מסאטמר, כאב לו מאוד על דברי האיש ונתן לו
 סכום גדול מאוד. האיש מאוד שמח ופנה לדרכו.
 מיד כשיצא האיש נכנס השמש ושאל אותו: רבי, רבי, מה האדם הזה סיפר לך? הוא
 ידע שהאדם הזה לא ישר, לא הגון, הרבי ענה לו שהוא סיפר שאשתו חולה והילדים
 גם כן חולים במחלה כזו ובמחלה כזו, אה, - נו אז מה היה? - נתתי לו כסף! שהוא
 צריך לבתי חולים, תרופות לילדים, שיסתדר קצת!
 אמר השמש: אני יודע רבי! לא היה ולא נברא, האשה לא חולה, הילדים לא חולים
 כולם בריאים ושלמים. כזה רמאי, כזה שקרן, הלך והוציא ממך כל כך הרבה כסף
 אני מכיר את האדם מקרוב, תפס אותו הרבי ואמר לו: ברצינות? האשה בריאה,
 הילדים בריאים? או, אתה ממש החיית אותי, או איזה שמחה יש לי, ברוך ה'. - מה
 שמחה? אומר לו השמש, אתה נתת לו כסף, אז הוא אמר: מה כסף, מה כסף, אכפת

לי, שיקח את הכסף, העיקר שהם בריאים, אני ממש נהייתי חולה מזה. ברוך ה' שהם בריאים!

כך זה כשאדם מרגיש את צרת השני יותר מצרתו שלו. זה נושא בעול עם חברו!
זה "ונהגת בהם מנהג אחים".

בגאולת מצרים, מספרים חז"ל שהיו נוגשים, שוטר אחד היה ממונה על עשרה יהודים, ונוגש אחד היה ממונה על עשרה שוטרים. השוטרים היו יהודים, הגיעו הנוגשים המצרים ושאלו את השוטרים: למה לא הייתם אחראים שהיהודים יגמרו את המלאכה? אז הם תלו את האשמה בעצמם "אנחנו אשמים שלא האצנו בהם, שלא דחפנו אותם. הם באמת לא דחפו אותם, ולא האיצו בהם כי ריחמו עליהם ושם נאמר: "ויוכו שוטרי בני ישראל". הנוגשים הכו את השוטרים היהודים לאמור "מדוע לא כיליתם חוקכם כתמול שלשום", הם קבלו מכות חזקות בשביל עם ישראל ולא אמרו מילה אלא אמרו אנחנו אשמים.

מספרים חז"ל שאחר כך פונה הקב"ה למשה ואומר לו שיקח שבעים איש מזקני בני ישראל שהם יהיו הסנהדרין, להם תהיה רוח הקודש, והם יהיו הנביאים. "ואתה ידעת כי הם זקני העם ושוטריו" ! משה רבינו שואל: מי הם? אל מי אלך? עונה לו הקב"ה: אל זקני העם ושוטריו. אלו השוטרים שקבלו מכות עבור עם ישראל. הם יזכו לגדולה. הם יגיעו לדרגה הנאצלת של נבואה, הם יהיו הסנהדרין, ויזכו לכל החמדות הגנוזות!

כי מי שמקריב את עצמו עבור עם ישראל, שמסכים לסבול בשביל השני הוא זוכה לדברים שאין למעלה מהם!

והיום כשעם ישראל נתון בצרות ובמצוקות גם תפילה חרישית, גם דמעה ואנחה וכל צער עבור הכלל והפרט הוא דבר נשגב לאין ערוך...

"כאייל תערוג על אפיקי מים" (תהילים מב') מקשים המפרשים שהיה לו לכתוב כאייל יערוג או כאיילה תערוג, מדוע עירבב הפסוק לשון זכר – אייל, ונקבה – תערוג יחד?

מובא בגמרא בבבא בתרא דף טז' ע"ב וכן בזוהר (בשלה נב' ע"ב) איילה זו רחמה צר ובשעה שכורעת ללדת צועקת שבעים קולות כמספר התיבות של המזמור "יענך ה' ביום צרה" (תהילים כ') ואז מזמין לה הקב"ה דרקון והוא מין נחש, שמכישה בבית הרחם והיא יולדת.

עוד מובא בחז"ל (מדרש תהילים כב') על איילה זו שהיא חסידה ורחמיה מרובים וכאשר יש עצירת גשמים ויובש בעולם באות כל החיות אל האיילה כדי שתתלה עיניה למרום ותבקש רחמים, והיא עולה לראש הר גבוה ונותנת ראשה בין ברכיה גועה

בבכיה והקב"ה שומע את קולה מתמלא רחמים וחס על העולם וממציא לה מעיין שממנו שותות כל החיות.

שואל בעל "לקט אמרים" מה יקרה אם יזדמנו לפני האיילה שני המצבים כאחד, באותה עת שיגיע עת לידתה יבקשו ממנה החיות לבכות להשי"ת על הגשמים, על מה תבקש קודם?

ומתרץ שבאותה עת דוחקת האיילה את צערה ויסוריה ועושה את עצמה "כאייל" וזועקת לקב"ה על חברותיה...

על כן מכונה איילה זו כאייל תערוג.

תכלית האדם בעולמו ותכלית בת ישראל בפרט

הרמח"ל כותב בספרו "מסילת ישרים" על תכלית ביאת האדם לעולם. בהקדמה הוא מבאר כיצד לא יתכן שתכלית ביאת האדם לעולם היא רק לעולם הזה. אלא בודאי יש השארות הנפש וכל מטרת ביאת האדם לעולם הזה היא כדי להכין את עולמו הנצחי לעולם הבא, ששם הוא קיום הנשמה, שאינה כלה לעולם, אלא נשארת לעולמי עד. וכאן בעולם הזה האדם בונה את הנצח, כדברי חז"ל: האי עלמא כבי הלולה דמי, חטוף ואכול, חטוף ושתה.

בפ' מכירת יוסף, מיעץ יוסף לפרעה, "ירא פרעה איש חכם ונבון". שואלים חז"ל: הרי די באיש נהולי נמרץ שישכיל לאגור מזון, לשם מה צריך איש חכם ונבון? אלא כשבשנות שובע כשהכל מצוי בשפע, חכם ונבון הוא, המאמין ויודע, שתגענה שנות רעב, וכל פעולותיו ומרצו נתונים לאגירת מזון ותבואה לשנים אלו. והנה בעולם הזה, כשאדם מבוקר עד ליל יכול לאגור מצוות, רק חכם ונבון ישכיל לבנות את עולמו הנצחי ולאגור מזון לשנות הרעב לעולמו הנצחי. הלכה היא שאסור להכנס לבית קברות עם סממני מצוות גלויים כמו ציצית בחוץ, ספר תורה וכו' כי הרי זה כלועג לרש. כיון שהמתים יודעים את ערך המצוות, ונבצר מהם לקיימם. לו יכלו להרויח עוד תפילת שמונה עשרה, עוד ברכת המזון בכונה... אבל אז "אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו".

כשנתבונן בבעלי החיים, נראה שהקב"ה חנן כל בריה במנת שכל מסוימת ביותר רק לצורך השרדותה בלבד. לכלבים ולחתולים יש שכל רב יותר להשיג מזון מאשר לתרנגולות. אם נשליך לכלב שקית אוכל הוא יפתח אותה ויאכל אבל התרנגולת שהיא נצרכת לאדם יותר והאדם מפקח על מזונותיה לא תפתח את השקית וכן הלאה.

ואילו האדם, ניחן בשכל עצום וברגשות כה רבים, א"כ מובן שתכלית ביאתו לא לעולם הזה בלבד, אלא להכיר בבוראו, להכיר טובה ולעבוד את הקב"ה שהוא מקור הטוב. והיות והקב"ה מקור הטוב רצה להטיב, כי לא יתכן שמקור הטוב לא ייטיב. ע"כ נתן בנו את הנשמה האצילית שאינה אוהבת נהמא דכסופא כלו' לחם חסד, אלא רק ע"י קיום המצוות ועמידה בנסיונות כביכול מגיע לה שכר, והשכר הוא בעיקר בעולם הנצחי. (להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו, שזהו התענוג האמיתי, והעידון הגדול, מכל העידונים שיכולים להמצא).

וזה לשון הרמח"ל: (בניגוד לכופרים שפיתחו תאוריות חסרות שחר ודעת על בריאת העולם והיווצרות הברואים) – "ותראה באמת שכבר לא יוכל שום בעל שכל

להאמין שתכלית בריאת האדם הוא למצבו בעולם הזה, כי מה הם חיי האדם בעולם הזה או מי הוא ששמח ושליו ממש בעולם הזה?
 ימי שנותינו בהם שבעים שנה... ורהבם עמל ואון, בכמה מיני צער וחלאים ומכאובים וטרדות ואחר כל זאת, המות, אחד מני אלף לא ימצא שירבה לו העולם הנאות ושלוח אמיתית. וגם הוא, אילו יגיע למאה שנה, כבר עבר ובטל מן העולם. ולא עוד אלא שאם תכלית בריאת האדם היה לצורך העולם הזה, לא היה צריך מפני זה שתנופח בו נשמה כ"כ חשובה ועליונה, שתהיה גדולה יותר מן המלאכים עצמם, כל שכן שהיא אינה מוצאת שום נחת רוח בכל ענוגי זה העולם, והוא מה שלמדונו ז"ל במדרש קהלת: וגם הנפש לא תמלא, משל לעירוני שנשא בת מלך, אם יביא לה כל מה שבעולם אינם חשובים לה כלום, שהיא בת מלך. כך הנפש, אלו הבאת לה כל מעדני עולם, אינם כלום לה, למה? שהיא מן העליונים.

וכך אמרו רבותינו ז"ל "על כרחך אתה נוצר ועל כרחך אתה נולד", - כי אין הנשמה אוהבת העולם הזה כלל, אלא אדרבה מואסת בו, וכל בריאתו של האדם למצבו בעולם הבא. וע"כ נתנה בו הנשמה הגדולה הזו, כי בה יוכל האדם לקבל השכר הנצחי, והנה אחר שידענו זה, נבין מיד חומר המצוות אשר עלינו, ויקר העבודה אשר בידינו. כי הנה אלה הם האמצעים המביאים אותנו אל השלמות האמיתית. נמצאנו למדים, כי עיקר מציאות האדם בעולם הזה הוא רק לקיום מצוות, לעבוד לה' ולעמוד בנסיונות, והנאות העולם אין ראוי שיהיו לו אלא לעזר ולסיוע בלבד. לשיהיה לו נחת רוח וישוב הדעת למען יוכל לפנות לבו לעבודת ה' יתברך המוטלת עליו.

וראוי שתהיה כל פניתו רק לבורא יתברך וכל מה שיראה שהוא אמצעי לקירבה הזו ירדוף אחריו. וכל מה שיחשוב שהוא מניעה לזה יברח ממנו כבורח מן האש. כיון שביאתו לעולם אינה אלא לתכלית הזו."

מסילת ישרים

מובא בגמרא במסכת שבת ל"א: "אמר רבא, בשעה שמכניסים אדם לדין, אומרים לו: נשאת ונתת באמונה, קבעת עיתים לתורה..."
 והרי האישה אינה עוסקת בד"כ במסחר ואין לה חיוב לקביעות בתורה. א"כ מה שואלים אותה?

התשובה: - איך היתה הצניעות? כי צניעות באישה זו המעלה הגדולה ביותר, כשם שלמוד התורה בגברים הוא הדבר הגדול ביותר. וכך מובא באגרת הגר"א, שהצניעות באישה מצילה אותה מהחטא כמו שהתורה היא התבלין ליצר הרע אצל הגברים ולפי הצניעות נמדדת מעלתה ודרגתה הרוחנית.

ראינו בשרה אמנו שהיה אברהם טפל לשרה בנבואה. ושרה היתה סוכה ברוח הקודש ומגיירת הנשים, ולא שבחוה המלכים בכך, אלא שבחוה בצניעותה בלבד. וא"כ זוהי תכלית ביאתה לעולם הזה.

במדרש מסופר כשברא הקב"ה את האשה לא בראה מן הראש ולא מן הרגל... אלא ממקום שהוא צנוע באדם (מהצלע). כדי שיהיה לה בטבעה את מידת הצניעות, ועל כל איבר ואיבר שהיה בורא, היה אומר לה תהיי אשה צנועה, תהיי אשה צנועה.

וזה הרקע למעשה הנורא המובא בגמרא בתענית, על ר' יוסי דמן יוקרת שראה בחור שסותר את גדר הדקלים שהיתה לו בחצר. וכששאלו מדוע הוא עושה כן אמר לו: רבי, יש לך בת יפה ואני רוצה להסתכל בה, נכנס ר' יוסי לביתו ואמר לבתו: בתי, את מצערת אנשים, שובי לעפרך ואל יכשלו כן בני אדם, וכך היה, ומתה בתו.

כמובן שהמעשה המזעזע הזה הוא מעל להשגתינו, (ולא כל דבר הוא בהשגת שכלנו, ואנו מסוגלים להבין, כמו עקידת יצחק.) אך לא לחינם מובא המעשה בגמרא. כדי ללמדנו עד כמה חמור הדבר כשאשה מכשילה בני אדם, אפילו שלא התכונה לכך קל וחומר במתכוון. וכדי להורות לנו שתכליתנו בעולם הזה היא בעיקר הצניעות. שאם לא כן, הרי לפי מידת הדין אין זכות קיום לאשה זו, כיון שאיבדה את מהותה ואת יעודה הראשי והעיקרי.

והרי זה כמקרה שאינו תקין ומשתמשים בו לאכסון כארון, אמנם יש לו שימוש, אבל אם אינו מקרר הרי אין זו התכלית שלה נועד.

ומאידיך מסופר על רבי יוחנן שאמר: למדנו יראת חטא מבתולה שנפלה על פניה והתפללה לה: ריבונו של עולם, בראת גן עדן, בראת גהינום, בראת צדיקים ובראת רשעים, יהי רצון מלפניך שלא יכשלו בי בני אדם.

וא"כ עלינו להתבונן מה תכליתנו בעולם הזה כדי שלא נאבד את היקר ביותר. ולא נפסיד את תכליתנו ויעודנו. וכשם שרבים הם המקנאים באדם שהגיע לגדולות, אם בכבוד אם בעושר וכו', כן עלינו לשאוף ולקנא בנשים ששמות את כל מגמתם ביסוד הנצחי הזה שבעיקר על כך נקבל שכר ולשם כך באנו לעולם. ואף שבידינו זכויות רבות אחרות, את העיקר שלא נאבד, כי אשה צנועה היא ככהן גדול ויש בכוחה ליטול שכר כנגד כולם ולהגן על כל הדור.

"מי חכם ויבן אלה נבון וידעם, כי ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בהם, ופושעים יכשלו בהם."

**בספר חסד לאלפים כתוב:
"כמעט כל עונש האשה בעולם הבא
וזכיתה בעולם הבא
תלוי בצניעות".**

שרה אמנו היתה גדולה בנבואה מאברהם, הקב"ה אומר לאברהם: "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה" – ושם אומר רש"י: "למדנו שהיה אברהם טפל לשרה בנבואה". ולא שיבחה המלאכים בכך, אלא בצניעותה.

מובא בזוהר הקדוש שיש לשכינה הקדושה סולם מדרגות, וכפי מעשי בני האדם כך היא העליה של השכינה הקדושה וח"ו להיפך. העליה היא השמחה של השכינה. והיא מקבלת את האור מלמעלה, וזה מגן ומחסה מכל מיני צרות צער ועוגמת נפש, בגשמיות וברוחניות... וכל אשה שמחזקת גדרי הצניעות גורמת לבטל גזירות רעות מכלל ישראל, וצריכה לעשות את זה בשמחה עצומה ובעוז ולא להתבייש מבני אדם המלעיגים. הפסוק אומר: ולא יראה בכך ערות דבר ושב מאחריך. פירוש המילים מפחיד מאד. צריך לדעת מה זה ערות דבר – גלוי טפח באשה, שער באשה, קול באשה. וצריך להזהר בכל הפרטים בדברים אלו. וכפי גודל הצניעות יזכו להתקרב להשי"ת ויזכו להביא נשמות קדושות בעולם. זרע ברך ה'.

הבעש"ט הקדוש אמר בזמנו שבארצות המערב יש נשמות קדושות של תנאים ואמוראים, בגלל צניעות אמותיהן, וכידוע ששם הלכו בצניעות גדולה, כדרך שהלכו פה בעיה"ק ירושלים לפני ששים שבעים שנה.

אשריכם ואשרי חלקם בזה ובכא של הנשים שמחזקות ללכת בדרך ישראל סבא שיזכו להשראת השכינה אמן.

(הרב רבינובין)

מובא בזוהר הקדוש (פרשת נשא): "אמר רבי חזקיה: תבוא מארה (וברמ"ק פרש, שכל העליונים והתחתונים מקללים אותו) על האיש שמניח לאשתו להראות משערות ראשה החוצה. וזהו אחד מעניני הצניעות שבבית. והאשה שמוציאה משערות ראשה להתקשט בהן, גורמת עניות לבית, וגורמת לבניה שלא יהיו חשובים בדורם, וגורמת לרוח טומאה שתשרה בבית... ואם בביתה כן – כל שכן בשוק, וכל שכן אם היא מראה חציפות אחרת.

צא וראה, כמה פגם גורם שער האשה: גורם למעלה, גורם למטה, גורם קללה לבעלה, גורם עניות, גורם דבר אחר בבית (צרעת), גורם שתסתלק החשיבות מבניה...

ולפיכך, "אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך" – שצריכה האשה להיות צנועה בירכתי הבית. ואם תעשה כן מה כתוב? – "בניך כשתילי זיתים סביב לשולחנך". מהו כשתילי זיתים? – מה זית זה בין בחורף, בין בקיץ אינו משליך את עליו, ותמיד נמצא בו חשיבות יותר על שאר העצים, - כך בניה יתעלו בחשיבות על שאר בני העולם. ולא עוד, אלא שבעלה מתברך בכל, בברכות שלמעלה, בברכות שלמטה, בעושר, בבנים ובבני בנים. זהו שאמר הכתוב: "הנה כי כן יבורך גבר ירא ה'..."

אמרו חז"ל (סוטה ב' ע"א) א"ר שמואל בר רבי יצחק: "אין מזווגין לו לאדם, אלא לפי מעשיו ופירש": לפי מעשיו – צנועה לצדיק ופרוצה לרשע".

כלומר המקביל לצדיק אצל נשים אינו "צדקת" כפי שהיינו חושבים, אלא צנועה".

"נפש חיה" הרב פינקוס זצוק"ל.

“אילו ידע ראובן”, אילו ידענו גם אנו...

אומר הנביא: “ויאמר ה' אלי: אל תאמר נער אנוכי, כי על כל אשר אשלחך תלך ואת כל אשר אצווך תדבר, אל תירא מפניהם, כי אתך אני להצילך נאום ה'” (ירמיה א', ד).
 בנבואה זו מסתתרת סיבת החורבן והתרופה לתיקונו.
 הקב”ה מצווה את הנביא: “אל תאמר נער אנוכי”!.
 האדם מתבונן בעצמו וחושב כי הוא ריק מכל ואין לו שום מעלה, אפילו תכונות חיוביות שכבר יש בו, הרי הן דבר קטן, חסר חשיבות, ללא ערך על כן אינו יכול לפעול כלום ולא לשנות כלום, כי מה כוחו?
 מי שיכול לפעול זה רק גדולי עולם...
 מחשבה זו מונעת מהאדם להוציא כוחותיו מהכוח אל הפועל והוא נשאר ריק מכל, במקום שיכול היה לבנות עולמות ולתקן הוא יושב בטל ואינו עושה מאום...
 מי יודע כמה ספרים לא נכתבו מפני מחשבה זו, מי יודע כמה ישיבות לא הוקמו מפני שראש הישיבה העלה מחשבה זו בדעתו...
 “אל תאמר נער אנוכי” – מחשבה זו פסולה והורסת כל יסוד.

“כל דור שלא ניבנה בית המקדש בימיו, מעלין עליו כאילו הוא החריבו” (ירושלמי יומא א') גם את דורנו יתבעו על שלא נבנה בית המקדש בימינו,
 כתב בעל מסילת ישרים (פרק יט) “ואם יאמר אדם מי אני ומה אני שאתפלל על הגלות ועל ירושלים, המפני תפילתי יכונסו הגלויות ותצמח הישועה?
 תשובתו בצדו: לפיכך נברא אדם יחידי, כדי שכל אחד יאמר: בשבילי נברא העולם...”

ועל העדר דבר זה התרעם הנביא ואמר: “וירא כי אין איש וישתומם כי אין מפגיע וכו'” (ישעיה נט). הרי מבואר שאין הדבר תלוי במדרגת האדם, בכוחו ובעוצמתו הפיזית אלא במחשבתו, שיבין וידע כי בשבילו נברא העולם והוא חייב להעריך את עצמו, את זכותו וחובתו ולא להמעיט מערכו ולומר: “נער אנוכי” אלא אדרבה יש להתחזק ולומר: בכוחנו וכידנו הדבר !!!

“וישמע ראובן” (בראשית לד) – לימדך תורה כשעושה מצוה יהיה עושה אותה בלב שמח, שאילו ידע ראובן שהקב”ה כותב אחריו “וישמע ראובן ויצילהו מידם” – בכתפו היה טוענו ומוליכו אל אביו (רות רבה ה' ג). לכאורה מה שייך לומר “אילו ידע ראובן היה מוליכו על כתפיו”, הרי כל האחים ישבו לדון את יוסף והסכימו כולם שחייב מיתה, איך היה עולה על דעתו להרימו על כתפיו ולהוליכו לאביו?

אלא אילו היה חושב כי הוא בעל דבר ויש לו את הכוח להציל את יוסף לא היה מונע עצמו מלחלוק עליהם והיה מתווכח עם השבטים עד שהיו מסכימים אתו לא להרוג את יוסף ולהשיבו אל אביו.
 אבל משחשב כך מה כוחי וכי "נער אנוכי" הרי נמנע ממנו כוח זה ולא הציל את יוסף וירדו למצרים יעקב וכל בני ביתו.
 זו סיבת החורבן: מי אנוכי ומה אוכל לעשות ולפעול, ומכך יוצא חורבן נורא לעולם.

אילו ידע אהרון שהקב"ה יכתוב עליו "וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בליבו" – בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו (שמות ד').
 כשמשה קיבל את השליחות מה' לגאול את עם ישראל ולא אהרון אחיו הגדול ממנו – העידה התורה שאהרון שמח בלב שלם ולא קינא באחיו. לכן ניתן לו החושן על ליבו.
 אהרון ידע שפרעה מחפש את משה להרגו, אם היה יוצא לקראתו בתופים ובמחולות היו אומרים שהוא הולך לקראת מי שהמלך רודפו.

ועל בועז נאמר: "ויצבט לה קלי" – אילו ידע בועז שהקב"ה יכתוב עליו – עגלים פטומים היה מאכילה... (רות ב').

ראובן, אהרון ובוועז עשו את המעט שניתן לפי מחשבתם, לפי מה שנראה להם שאפשר לעשות.
 אבל אם היו יודעים שיכתב עליהם כך בתורה לנצח נצחים, היו מתאמצים הרבה יותר, כי לכוח הרצון אין גבולות, גם איתני הטבע מתגמדים לעיתים לעומת כוח הרצון.

כשאנשים נתונים במצבי לחץ כמו בשעות מלחמה, מתגלים בהם כוחות על טבעיים ועל אנושיים באופן בלתי יאומן, בעוד שבמצבים רגילים בני האדם מנצלים רק מעט מאוד מהכוחות החבויים בהם.

אנו נמצאים עכשיו בעתות מלחמה, בשדה הקרב ממש, בזמנים קשים מאוד, אילו ידענו מה רב כוחנו ומה גדולה עוצמתינו,
 אילו ידענו כי כה רבות אפשר לפעול ולשנות
 אילו ידענו כי בדינו הדבר ומה רב השכר הצפון...
 היינו מתאמצים הרבה יותר, ביתר שאת ובמיצוי כל הכוחות.

אם נחליט ונרצה – נשכיל, נוכל ונצליח !

נאמר במלאכי ג': "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע, ויכתב ספר זכרון לפניו, ליראי ה' ולחושבי שמו".

מבואר במפרשים כי למרות דברי הרשעים התכנסו יראי ה' יחדיו שלא ללכת בדרך הרשעים והקב"ה הקשיב לדבריהם הנכונים ושמע, וציוה לכתוב זאת בספר זיכרון המיוחד ליראי ה' החושבים על ה' הנכבד והנורא.

נאמר בדניאל יב': "ובעת ההיא יעמוד מיכאל השר הגדול העומד על בני עמך, והיתה עת צרה אשר לא נהיתה מהיות גוי עד העת ההיא ובעת ההיא ימלט עמך, כל הנמצא כתוב בספר, ורבים מישני אדמת עפר יקיצו, אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם,

והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד".
מבארים המפרשים: כשתהיה עת צרה על כל העולם ויעמוד מיכאל השר הגדול על ישראל להפיל כסאות מלכי ישמעאל...ולא ימלטו כולם אלא רק כל הנמצא כתוב בספר, והם הצדיקים שכתוב: "ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו"

(בנביא מלאכי)

"ואתה סתום הדברים שיש יכולת לדעתם וחתום הספר שלא יראנו אלא רק מי שראוי לראותו. (דניאל יב' רד"ק).

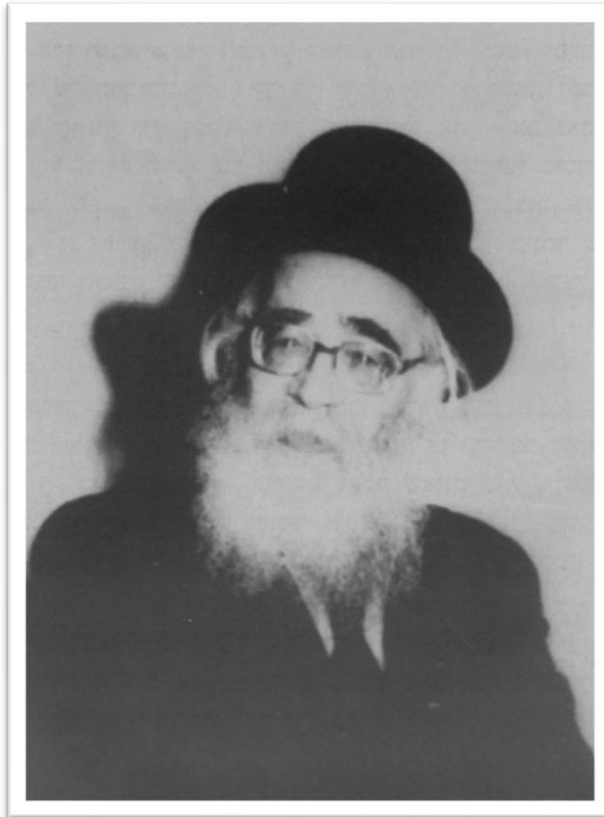
**"ואז יהפוך אל עמים שפה ברורה
לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד".**

גדלות האדם, כוחו והשפעתו ע"י קיום מצוות.

כוח האדם להשפיע בעליונים/ מרן הרה"ג מנחם מן שך זיע"א.

"...והענין נורא למתבונן, עד היכן מגיע כוחו של האדם הנובע מכוח "בצלמנו, כדמותינו".

ב"נפש החיים" הביא מה שנאמר בתהילים "תנו עוז לאלוקים". ומאידך כתוב בדברים "צור ילדך תשי". שעל ידי מעשים רעים, האדם מתיש כוחו של מעלה, ועל ידי מעשים טובים, הוא נותן עוז לאלוקים, - שהוא מגביר כוחו של מעלה כביכול. איני יודע באורו, אך כך כתוב.

ומכוח מה יש לאדם כוח כזה? - כיון שהאדם נברא "בצלמנו כדמותינו". הקב"ה ברא את האדם בצלמו, וכתוב: "ויפח באפיו נשמת חיים". שנתן בו חיות. כך יש

בכוח האדם להשפיע בחזרה על ידי מעשיו! ובמה שעושה יש בידו להגביר כוח של מעלה כביכול!

"תנו עוז לאלוקים!" יותר מזה איני יכול לומר!! עד כדי כך היא גדלות האדם ורוממותו "בצלמנו כדמותנו"!

מי שמבין ושומע את זה, מבין שאין לשער ערך הדברים ואף אלף אלפי מטבעות כסף, אין בהם כדי לשלם על חשיבות כזו של האדם! כל כך חשוב האדם!!

ואילו אנשי העולם חושבים על ענינים טפלים ומחשיבים אותם. אמרו חז"ל (ב"ר ט"ג) "והנה ה' נצב עליו וכו'". א"ר יוחנן: הרשעים מתקיימים על אלוהיהם, דכתיב: "ופרעה חולם והנה עומד על היאור", אבל הצדיקים אלוקיהם מתקיימים עליהם, שנאמר: "והנה ה' נצב עליו", - ביאורו שרשעים מתישים כוח של מעלה, מכוח דרגת "בצלמנו כדמותנו" יש להם כוח להחליש כוח של מעלה, ומימלא הרשע הוא כמנהיג וכעומד על אלוהיו. אין לו דבר מהקב"ה. רק כענין כוח הטומאה וכד'. והוא כמו שכתב "חובת הלבבות" (שער הביטחון בפתיחה) שמי שאינו בוטח בהקב"ה, מסיר הקב"ה השגחתו מעליו ומניחו ביד מי שבטח עליו, ע"ש. שכביכול אומר לו: תנהיג לבד, והוא מופקר לכל הפגעים ולכל המקרים, ואין לו אב ואלוק. אי אפשר שיאמר: אבינו אב הרחמן, אבא! תעזור לי.

אבל הצדיקים שמוסיפים כוח של מעלה כענין "תנו עוז לאלוקים", אזי המנהיג הוא הקב"ה. "והנה ה' נצב עליו" ... ואם כן מקומו של הקב"ה הוא אצל הצדיקים! ... ובזמן שישראל עושים רצונו של מקום הם מוסיפים כוח כלפי מעלה!

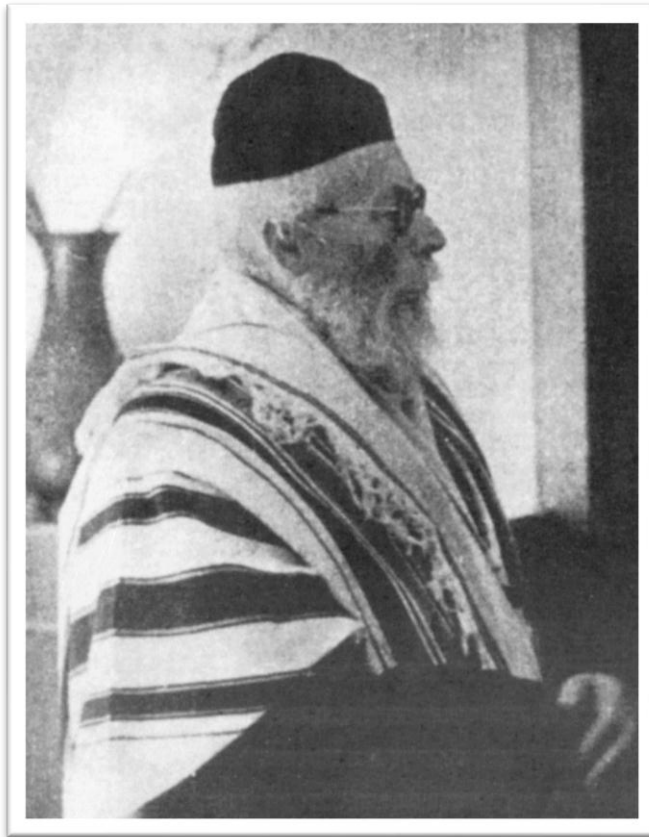
כך התורה העמידה את חשיבות האדם, ואם מבינים אחרת, אין זו דרך התורה, ואין זו ההבנה האמיתית.

... זה מעניק לאדם הכרה בכוחותיו, וזה מחייב! זה מחייב להתבונן יותר, שהנהגתנו תהיה כראוי.

***

עומק השפלות מוכיח על רום המעלה. ואם רואים שהאדם יכול להיות כל כך גבוה – מוכח גם שאפשר לו להיות בתכלית הקטנות, כי – (קהלת ד' י"ד) "זה לעומת זה עשה האלוקים". ואם רואים שאחד יכול להגיע למדרגה שפלה ביותר, בהכרח שיכול להגיע גם לדרגה נשגבה מאד כנגדה, זה לעומת זה, צריך שתהיה בחירה ושוי המשקל.

והתעוררתי שמזה גופא מוכח, שאם רואים שאדם יכול להרוג את חברו, ואם כן, יש לו בחירה עד שיכול להרוג את השני, בהכרח שיכול גם להחיות מתים!
 כי רק כך נקרא בחירה... וכן נראה לפרש את הפסוק: (הושע י"ד ב') "שובה ישראל עד ה' אלוקיך, כי כשלת בעוונך". ואמרו חז"ל (יומא פ"ו) גדולה תשובה שמגעת על כסא הכבוד... – הראיה לכך שהתשובה מגעת על כסא הכבוד היא מ"כי כשלת בעוונך", שאם יכול לרדת כל כך עד לשפלות, בהכרח שיכול גם להגיע למעלה מאד, כי כך מכריח כוח הבחירה. (מחשבת מוסר)

**"ואולי די לו לקב"ה באיש אחד, שיהיה מוכן למסור עבורו את הנפש ? !
 לחגור עוז ! ואומץ ! ולהשליך מעליו מורא בשר ודם".**

(החזון איש זיע"א וצוק"ל)

ההשגחה הפרטית והנהגת ה' עם הצדיקים - למעלה מדרך הטבע

מבאר הרמב"ם בסוף ספר "מורה נבוכים" כי כשמפנה האדם מחשבתו רק בה' יתברך ושמח בדבקות זו, אי אפשר שיהיה לאותו אדם דבר רע, כי הוא עם ה' יתברך וה' אתו, אבל אם תסור מחשבתו ודבקותו בה' יתברך ויבדל ממנו, גם ה' ירחק ממנו ואז יהיה אותו אדם מזומן לכל רע שימצאהו, כפי הכתוב: "והסתרתי פני מהם והיה לאכול ומצאוהו רעות רבות וצרות ואמר ביום ההוא הלא על כי אין אלוקי בקרבי מצאוני הרעות האלה" (דברים לא יד).

ומבואר שם כי אנחנו הגורם להתרחקות זו ולהסתרה מצד ה' יתברך "ואנוכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה"

מספר הרב פינקוס: בזמן השואה, ניצלה ישיבת מיר על ארבע מאות תלמידיה. כפי ששמעתי מרבותי ז"ל ושייבדלו לחיים טובים, ההצלה היתה פלאית ביותר בבחינת "על כפים ישאונך פן תגוף באבן רגלך..."

הם הרגישו נישאים על כפות מלאכים... הם ברחו ממיר לוויילנא, שם חילקו אותם בין משפחות שקיבלו אותם בכבוד ובהערצה, הציעו להם מיטות לישון, בבוקר הם שמו לב שבעלי הבית נתנו להם את מטתם, והם עצמם ישנו על הרצפה... הוציאו לכבודם את מערכת הכלים היפה של פסח - הכל לכבודם של בני הישיבות! לאחר מכן הם נסעו כמעט אלף קילומטרים ברכבת מוויילנא עד ליפן - וכל זה במעמד של "תיירים".

רבי יוסף דוב סולובייצ'יק, בנו של הרב מברסק זצ"ל, שהיה באותה נסיעה, סיפר לי: "נסענו ברכבת במחלקה הראשונה, כשהגענו למוסקבה, המתינו לנו אוטובוסים של תיירים שהובילו אותנו לבית המלון המפואר ביותר במוסקבה ושם בבית המלון הביאו לנו מכל טוב, וכיון שלא היינו יכולים לאכול מהאוכל המוגש במלון הביאו לנו תפוזים, פרי יקר המציאות שמעודנו לא ראינו! ולא זו בלבד - הגיעו אוטובוסים למלון לקחת אותנו לטיול בגן חיות. אני - כך סיפר רבי יוסף דוב - לא נסעתי, זה היה יותר מדי עבורי... פחדתי... אולם חבריי נסעו, ומה הם ראו בדרך? תור של אלפי איש, הממתינים לפרוסת לחם!

העולם כולו עטוף ברעב, בסבל ובנדודים, אירופה כולה שטופת דם, באושוויץ נשחטים יהודים לרבבות - וכאן יושבים להם כארבע מאות בחורי ישיבה, במלון המפואר ביותר במוסקבה ואוכלים תפוזים!

“על כפים ישאונך” ! גם בתוך הגהינם הנורא, לא נסתמו דרכי ההצלה לפני הקב“ה !
ולא די בכך, שנים מספר לפני שהם הגיעו ליפן, ישב שם יהודי שהיה רח“ל נשוי
לגויה, ולפתע נכנס בראשו רעיון של שגעון מוחלט - הוא בונה בית כנסת מפואר בן
כמה מאות מקומות !

בית הכנסת הזה עמד שומם כל השנים - עד שהגיעו אליו תלמידי ישיבת מיר. מספר
המקומות בבית הכנסת התאים בדיוק למספר התלמידים !
כך הם ישבו ולמדו מתוך התעלות עצומה, עד שהקב“ה הוציא אותם משם ולקח
אותם לחוף מבטחים - חלקם לארה“ב, וחלקם לארץ הקודש.
נכון, לא כולם זכו לכך. ישנם קדושי עליון שלא זכו להינשא על כפים ושלא תגוף
באבן רגלם... לקב“ה יש את החשבונות שלו. אבל כשיש אהבה, כשהתחושה היא
שאנחנו נמצאים בחיקו של הקב“ה - “כגמל עלי אמו” - הקב“ה משיב לנו באותה
המטבע, וגם כשכל העולם רועש וגועש - “על כפים ישאונך”.

נפש חיה / הרב פינקוס צוק“ל

“כי הוא יצילך מפח יקוש, מדבר הוות, באברתו יסך לך ותחת כנפיו תחסה, לא תירא
מפחד לילה מחץ יעוף יומם, מדבר באפל יהלוך...” מפרש שגם אם תעבור בשדה
הקרוב ויפלו מצדך אלף ועשרות אלפים מצדך השני, אליך לא יגש המשחית, אלא
תראה ותביט משפט ה' ברשעים.
מה הסיבה לשמירה מופלאה זו ?

“כי בי חשק ואפלטתו, אשגבתו כי ידע שמי” ! - הסיבה היא האהבה הגדולה לבורא
יתברך עד כי לא נשאר מחשבה בדבר אחר זולתו.

אם אדם מרגיל עצמו באמונה זו של השגחה פרטית נעשים על ידו ניסים ונפלאות
גדולים (שומר אמונים).

כתב בעל השומר אמונים: **“ומי שצריך להנצל, הקב“ה מפליא עמו פלאים גדולים,**
כמו שסיפרו לי אנשי צבא, שנהרגו סביבותם אנשים לאלפים ועליהם ועל ראשיהם
עפו ונזרקו אבני חיצים למאות ולאלפים ונמלטו ברוב רחמי ה' בפלאים גדולים.
וסיפר לי אדם ירא שמים שהיה כמה שנים בשדה המלחמה ועפו על ראשו למאות
ולאלפים חיצים ובליסטראות ונפלו סביבו חללים אין מספר והוא נמלט שהיה צועק
בכל פעם **“שמע ישראל”** והיה שם גוי אחד שבקש ממנו ללמד אותו גם כן לצעוק
“שמע ישראל” ונמלט גוי זה בניסים והתקדש שמו הגדול יתברך”.

זו הנהגת ה' עם הצדיקים, הנהגה שמעל לטבע, בהשגחה פרטית ומיוחדת.

כשם שהצדיקים שוברים את טבעם ומכניעים את יצר הרע שבקרבם, כך הקב"ה שובר את מערכות הטבע עבורם, נוהג אתם בהנהגה ניסית לכתחילה מעל לטבע כשהוא בעצמו מנהיג את צרכיהם.

כך מצאנו באברהם אבינו, נאמר במדרש (מדרש תנחומא תצוה ח'): בשעה שהושלך אברהם אבינו לכבשן האש, היו המלאכים מריבין זה עם זה: מיכאל אומר אני ארד ואצילו וגבריאל אומר אני ארד ואציל אותו ... אמר הקב"ה: הוא יחידי בעולמי ואני יחיד בעולמי, נאה ליחיד להציל את היחיד אני ארד בכבודי ואציל אותו.

וכן דניאל עזרה מישאל וחנניה, כשהפילו עצמם לכבשן האש, "בקשו מלאכי השרת לירד ולהצילם מן האש, אמר שר הברד לקב"ה: אני ארד ואצילם ע"י הטבע (ע"י ברד) אמר להם הקב"ה: וכי על שמכם ירדו? על שמי ירדו ואני יורד ומצילן ומתירן" (מדרש שוחר טוב נח' י').

שבירת הטבע, שבירת המידות, עמידה בנסיונות - כמה אושר יש לנשמה מכך וכמה טוב צפון לאדם המתגבר על טבעיו - "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בכך נגד בני אדם" (תהילים)

סגולה גדולה ונפלאה מר' חיים מוולוז'ין זצ"ל להנצל מכל רע ושלא יוכל לשלוט בו שום כח שבעולם סיפר הגר"ח מבריסק זצוק"ל שבמאמר התחזקות זו של "נפש החיים", עבר את השואה בשלום, וכשנתפס בנו הגרי"ז לצבא, יעץ לו לשנן מאמר זה, וניצל מהם.

"ובאמת הוא ענין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל דינין ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו, ולא יעשו בו שום רושם כלל, כשאדם קובע בלבו לאמר הלא ה' הוא האלוקים האמיתי, ואין עוד מלבדו יתברך שום כוח בעולם בכל העולמות כלל, והכל מלא רק אחדותו הפשוט יתברך שמו, ומבטל בלבו בטול גמור ואינו משגיח כלל על שום כוח ורצון בעולם ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ברוך הוא, כן יספיק הוא יתברך בידו, שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות שבעולם, שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל

(נפש החיים שער ג' פרק יב')."

גדולים בעלי תשובה יותר מצדיקים גמורים

כתב ר' צדוק הכהן מלובלין זצ"ל ("צדקת הצדיק" אות קנ"ד) וז"ל: "כשם שצריך אדם להאמין בה' יתברך, כך צריך אחר כך להאמין **בעצמו**" רוצה לומר שיש לה' יתברך עסק עמו ושאינו פועל בטל שבין לילה היה ובין לילה אבד ח"ו. רק צריך להאמין כי נפשו ממקור החיים יתברך שמו והוא יתברך מתענג ומשתעשע בה כשעושה רצונו.

ועוד מובא שם (אות נ"ד) "אל יתמה אדם אם יראה רשעים מתגברים בעולם והולכים ומתגדלים כל יום, כי ידע שה' יתברך הוא בעל הכרם, ויודע טיבו של הכרם יותר ממנו ויתקן צרכיו בכל עת ורגע".

והנה רז"ל אמרו (סנהדרין צ"ח) שבן דוד אפשר שיבוא בדור שכולו חייב, ויעמיד מלך קשה כהמן שישובו בתשובה, והרי אמרו חז"ל ואיזה דור חביב מכל הדורות? זה דור המדבר שזכו לקבלת התורה. וכן על דורו של שלמה המלך ע"ה מובא (מועד קטן) שנתבשרו לחיי העולם הבא מפני בנין בית המקדש.

ואין צריך לומר, דורו של משיח ודאי יהיה חביב, ואפשר שיהיה כולו חייב, יתהפכו לדור חביב, על ידי שה' יתברך יביאם לתשובה, ועל כרחך ששורש נשמתם ממקום גבוה יותר מכל הדורות.

דבאמת כל חטאי ישראל אינם בעצמותם אלא הם בני חלוף, אבל כשישפּו החוחים שמסביב לשושנה תשאר השושנה בשלמותה ואדרבה שושנה בין החוחים חשובה יותר, כלומר: גדולים בעלי תשובה יותר מצדיקים גמורים וכשיעלה רצון מלפניו יתברך אזי ברגע אחד יכלו כל הקוצים הסובבים את השושנה ויהיה הכל ברצונו.

ומובא בשיחות הר"ן כי תשובה גבוהה למעלה מן התורה. על כן אין יאוש בעולם. כי אם ירצה יהיו נעשים מעוונותיו ענין אחר לגמרי, וכמו שאמרו חז"ל (יומא) שמתהפכים העוונות לזכויות, ומכל הירידות והנפילות שבעולם רחמנה לצלן יכולים לחזור אליו יתברך בנקל כי אין חקר לגדולתו, ויש ענין שנתהפך הכל לטובה.

תניא אמר ר' יוסי, פעם אחת הייתי מהלך בדרך
להתפלל.
בא אליהו זכור לטוב ואמר לי בני, מה קול שמעת
בחורבה זו?
אמרתי לו שמעתי בת קול שמנהמת כיונה
ואומרת: אוי לבנים שבעוונותיהם החרבתי את ביתי
ושרפתי את היכלי והגליתים לבין האומות...
ואמר לי חייך...לא שעה זו בלבד אומרת כך,
אלא בכל יום ויום שלוש פעמים אומרת כך...
מה לו לאב שהגלה את בניו ואוי להם לבנים
שגלו מעל שולחן אביהם.
(ברכות ג')

יוסף משיתא ויקום איש צרורות

החטאים של עם ישראל הם חטאים חיצוניים, הפנימיות של כל יהודי שחטא דומה
למעייך הנרפש, החוזר לצלילותו, במשב רוח קלה סר הרפש המטעה את עין הרואים
ואז מתגלה זוך המעייך ומימיו הצלולים והזהרים.
כך היא נשמת כל יהודי - קדושה וטהורה, גם חיי ההוללות הזולים והמופקרים
ביותר, הרי זה רק בחיצוניות! נשמה שנתת בי טהורה היא, אתה בראת, אתה יצרת,
אתה נפחת בקרבי!
"ויאמר אליו יצחק אביו גשה נא ושקה לי בני ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו
ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה' (בראשית כו).
בברכת יצחק לבניו, כשבא עשיו ורצה ברכה, הקדים אותו יעקב, ויצחק - "ותכהנה
עיניו מראות", הוא שומע את הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו "ולא הכירו
אביו"... - יצחק לא מבחין אם זה יעקב או עשיו - "וירח את ריח בגדיו".
מובאים במדרש שני פרושים:
פרוש אחד - "וירח את ריח בגדיו" - הריח ריח גן עדן שבו.
פרוש שני - אל תקרי בגדיו אלא בוגדיו, כגון יוסף משיתא ויקום איש צרורות.
מה הקשר בין שני הפרושים?
יצחק רואה את המסואבים שבעם ישראל, את האנשים שירדו ונהיו גרועים יותר
מהשפלים שבאומות העולם. הוא מתבונן במה שיצא מיעקב, הוא מתבונן ורואה,
הוא נפגש עם האנשים שירדו מטה מטה מטה, זה יוסף משיתא ויקום איש צרורות.

מה זה רשע, מהי הגדרתו של רשע? מובא במסכת בבא בתרא: "אמר רשע אין רום" – רשע לא מבין רוממות, רשע לא משיג מה למעלה ממך! יש לאדם עולם שנקרא פנימה, עולם מרום, עולם נעלה, רשע לא משיג רוממות! לא קיימים אצלו רגשי קודש, עולם של טוהר ורוח, עולמו טושטש ועוות במהלך חייו וכוסה בהבל העולמי.

כשהרומאים הרשעים באו לשרוף את בית המקדש, הם חמדו את כל אוצרות המקדש, אבל מי שעומד לפני המקדש רואה רוממות, גם רשע שפל שאמר אין רום, אין רוממות, כשהוא עומד לפני בית המקדש הוא מפחד להיכנס פנימה לבית הקדוש עליו נאמר "והזר הקרב יומת", הרומאים מפחדים להיכנס כי רואים שזה בית קדוש, מי שמתבונן בבית הזה לא רואה סתם ארמון, הוא רואה בית שעליו נאמר "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

ואז הם פוגשים יהודי, יהודי! (שמו יוסף משיטא), אולי תכנס לבית המקדש ותביא לנו את כלי המקדש? יוסף משיטא לא רוצה להיכנס, מה פתאום לחלל את הקודש בשביל הרומאים?

...ואנחנו ניתן לך את הכלי הראשון שתוציא! בחתימת מלך רומא ובשבועתו! אתה תקבל את הכלי הראשון שתבחר!
 יוסף משיטא נכנס! יוסף! גוי לא נכנס ואתה נכנס? הלא נאמר "והזר הקרב יומת", איך תכנס אל הקודש להוציא כלי מקדש?
 יוסף משיטא נכנס, הוא מתבונן בכל הכלים והנה הוא רואה, הוא רואה את המנורה ששבעת נרותיה מבהיקים, "הרוצה להחכים ידרים וסימנך מנורה בדרום".
 המנורה הזאת לא רק שופעת אור של זהב, אור של חכמה בוקע מהמנורה. יוסף משיטא חומד אותה ומוציא את המנורה בתור כלי ראשון להודיע להם שזה של לפי החוזה.

כשראו הרומאים את יוסף משיטא עם המנורה אמרו לו: "אין כלי זה ראוי להדיוט" לא שאנחנו מתנגדים שתקח את הכלי הכי יקר כמו שהבטחנו לך, אבל אתה הדיוט! אתה לא מבין מה זה בית מקדש, אתה שלא מבין מה זה בית מקדש ומסוגל להיכנס אל הקודש תקח את המאור? אנחנו בני אור יותר ממך! מי שנכנס אל הקודש מה יעשה במנורה? מה אתה מבין במנורה הזו? כלי זה ראוי לחכם ואתה לא שייך לחכמה, אין לך לב מבין, אין לך לב חכם, לב המעריך חכמה, אתה לא יודע לייקר את המנורה הזו, ולכן מצד השכל והישרות לא ניתן לך את המנורה, והגם שהבטחנו

לך כל כלי, אין המנורה הזו ראויה לך, אנחנו שומעים את המנורה צועקת: קחוני רומאים רשעים, ואל תתנו אותי ליוסף משיתא.

תכנס שוב ועכשיו כל כלי שתבחר תקבל.

אמר להם יוסף משיתא: די לי שהכעסתי את בוראי פעם אחת, לא אכנס שוב! לא אכנס אל הקודש!

אמרו לו: ניתן לך כל הון שבעולם, לא תהיה משועבד לנו, תהיה פטור ממכס, לא תשלם מיסים, תהנה מכל הזכויות כמו אזרח רומאי!

- לא! די לי שהכעסתי את בוראי פעם אחת! לא אכעיסנו שוב, לא אקח שום כלי!

הביאו מסור של חרשים והתחילו לנסר את גופו, אהה מה נצייר מה זה לנסר בן אדם, אולי עשו זאת רק לרבי עקיבא, כשר' עקיבא עמד וצעק "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד" ועכשיו עומד הבוגד הגדול יוסף משיתא ומה הוא צועק? אולי הוא צועק: די אני אלך להביא, טוב אכנס שוב! יוסף משיתא צועק אוי לי, מה אוי? על מה אתה צועק? אוי לי שהכעסתי את בוראי! וי לי בורא עולם שהכעסתי אותך, עומד הבוגד הגדול ובוכה, בוכה ומתחרט רגע לאחר שהגיע לדיוטה התחתונה ביותר.

כאן עומד יצחק אבינו ומריח את ריח בוגדיו, הוא מתבונן בו ורואה שכל הירידה זה כמו בגד, זה רק בחיצוניות, אבל התוכן הפנימי נשאר צלול, נקי וזך וכאן הוא מריח את ריח גן עדן, כשהבנים שבים לאביהם שבשמים אין לך רגע קסום מזה, - כשבאים בצרה נותנים ריח טוב שעושים תשובה, "ויברכהו" - כדאי וכדאי יעקב לברכה הטובה ביותר.

והשני היה יקום איש צרורות, בן אחותו של התנא הקדוש יוסי בן יעזר.

יקום פרש למינות ונהיה קצין רומאי, הוא לא שמע את בקשת דודו: "שוב לאחוריק יקום!" "שובו בנים שובבים"... המדים של הרומאים קסמו לו יותר מהתורה הקדושה, כשלומדים תורה לא כל אחד רואה אור במילה הראשונה, לא תמיד יש הארת פנים, פעמים שיש מחיצות, הלב של האדם מלא שומן, מלא מחיצות בינו לבין אביו שבשמים, רק כשמתחילים לעמול בתורה רואים את האור הנפלא.

הרומאים תפסו את התנא הגדול יוסי בן יועזר והוא נידון לתליה.

התדעו מי הוא הפרש שזכה בהגרלה לקחת את התנא הקדוש אל התליין האכזר ?

הלוא יקום איש צרורות בן אחותו של יוסי בן יועזר הוא הפרש !
 - אולי תזכר איך לקח אותך התנא הקדוש על הברכיים ולמד אותך "תורה ציוה לנו משה"...

והדוד יושב על הסוס ומהרהר בדברי תורה...ויקום מתפעל מהשלוח הנסוכה על הדוד והוא שואל אותו: תראה על איזה סוס אני רוכב, סוס של תליינים, סוס של מלכים, אם הייתי שומע בקולך דוד, האם הייתי רוכב על סוס כזה ? משיב לו יוסי בן יועזר: אם היית לומד תורה היית רוכב על סוס יפה יותר, אם ככה למכעיסיו קל וחומר לעושי רצונו, ויקום מוסיף לשאול: אם כך דוד, תראה את הסוס שאתה רוכב עליו – מה הקל וחומר, הלוא אתה נקרא עושי רצונו. יוסי בן יועזר עונה לו: אם ככה לעושי רצונו, קל וחומר למכעיסיו.... נכנסו בו הדברים כארס של עכנאי...

הוא דבר כביכול בסתירה, אז יקום שתק רגע, הוא הפסיק ללעוג, הוא התפלא מהתשובה והדברים נכנסו בו !

מה קרה ? למה פתאום נכנסו בו הדברים ? למה לא קרה כלום עד אותו הרגע ? הוא קבל על עצמו ארבע מיתות בית דין ! הוא מת לפני ר' יוסי בן יועזר, הוא תלה את עצמו ושרף את עצמו וסקל את עצמו...רצעק "שמע ישראל"... יוסי בן יועזר לא ידע ומיד יצאה בת קול ואמרה: **הקדימך זה ! הקדים אותך לחיי עולם הבא !**

- כך אמרו ליוסי בן יועזר, יוסי בן יועזר התנמנם בדרכו, הוא אמר את המוסר ליקום ונרדם, נרדם ונתנמנם מתוך דברי תורה...
 למה חזר יקום בתשובה ? למה לא חזר קודם ? מה קרה ליקום ? ? ?

כשעם ישראל קבל תורה צפור לא ציצה, שור לא געה, העולם שותק ומחריש, ומתוך שתיקת עולם ואדם נשמע קול ה' ! דווקא כשאדם נמצא בשתיקה, שתיקת עולם ואדם, שתיקת דרי מעלה ודרי מטה, רק מתוך שתיקה מוחלטת יכולה האנושות להקשיב לעצמה ולהכיר את בוראה. כך התחיל החזון איש את ספרו: "אמונה היא נטייה דקה מעדינות הנפש, אם מישהו בעל נפש ושעתו שעת שקט, חופשי מרעבון תאווני, אז הוא זוכה לראות ביפי הבריאה, הוא זוכה להכיר את בוראו..."

אנחנו חיים רצוא ושוב ולא מתבוננים בהוד ובהדר הסובב אותנו,
 אנו רצים, אנו עמלים בעבודה כבדה ולא יודעים להעצר...
 יוסף! יוסף! וכאן בא אותו רומאי ועוצר את יוסף משיתא, אמר לו מה שאמר לו,
 ירק בו! אתה גרוע יותר מגוי, יוסף יוסף, אתה הדיוט!
 לא ראוי לך כלי זה! הוא לא יודע שיוסף יעצור כי הוא לא יודע מה זה יהודי
 וכשהאדם נעצר לרגע אחד והוא מתבונן בעצמו פנימה, אז הוא רואה, אז הוא מגלה
 את ההוד וההדר שיש בו, ואז הוא חוזר!
 יוסי בן יועזר משיב ליקום איש צרורות: יקום יקום, אם ככה למכעיסו קל וחומר
 לעושי רצונו, יקום שומע תשובה מוזרה זו אז הוא מתחיל לחשוב מה הכוונה של
 הדוד...

האזניים אטומות, הלב סגור, אי אפשר לדבר אליו, איך אפשר לפתוח את לבו??
 הוא עונה לו בקול שקט ובשלוה: "אם ככה לעושי רצונו קל וחומר למכעיסו
 וכשהוא מתבונן מה הקל וחומר פה, אז הדברים נכנסים וכשהדברים נכנסים אז
 מגלים עולם מלא ונפלא של "פנימה",
 אז מגלים פנימיות טהורה של נפש יהודיה.
 ומה נפלאו דברי רבינו יונה, כשהאדם מבין ורוצה לחזור לה' יתברך ורבים רבים הם
 הקשיים ברגעים אלו, מבטיח רבינו יונה בהבטחתו הקדושה:

**"מן הטובות אשר היטיב השם יתברך עם ברואיו, כי הכין להם הדרך לעלות
 מתוך פחת מעשיהם ולנוס מפח פשעיהם, לחשוך נפשם מני שחת ולהשיב
 מעליהם אפו... שנאמר: טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך...ונאמר שובו
 בנים שובכים ארפה משוכותיכם"**

**"כי יעזור ה' לשבים כאשר אין יד טבעם משגת, ויחדש בקרבם רוח טהרה להשיג
 מעלת אהבתו"...**

(שערי תשובה)

“אנא בכוח גדולת ימינך תתיר צרורה
 קבל רינת עמך שגבנו, טהרנו נורא
 נא גיבור דורשי יחודך כבבת שמרם
 ברכם טהרם רחמי צדקתך תמיד גמלם
 חסין קדוש ברוב טובך נהל עדתך,
 יחיד גאה לעמך פנה, זוכרי קדושתך
 שועתינו קבל ושמע צעקתינו יודע תעלומות”.

(תפילת ר' נחוניא בן הקנה).

מדוע מוזכר פה שם ה' בכינוי מיוחד זה "יודע תעלומות" כינוי שלא מוזכר בתפילות אחרות כלל ?

אתה הקדוש ברוך הוא יודע תעלומות, יודע את הדברים הנעלמים גם מאיתנו, אתה רבנו של עולם יודע כמה אנחנו מלוכלכים מצואת העבירות, ומצד שני אתה גם יודע שנשמה שנתת בנו טהורה היא וזכה.

תן לנשמה שלנו את הכוח לעלות, לקבל את העוצמות הרוחניות.

אתה הקב"ה שיודע נסתרות, ואתה יודע שהנשמה שלנו שבויה בידי היצר הרע, ורק אתה יכול לפקוח את עינינו כדי לקבל את האור העליון, שיאיר את נשמתנו ואת דרכנו בחיים, כי אתה יודע תעלומות.

בחורבן בית המקדש מסופר על יוסף משיתא, בשעה קשה כל כך לעם ישראל, רבים סבלו, רבים נהרגו, הוא רואה את חבריו שוכבים פצועים, הרוגים נחלי דם ודמע זורמים כמים, רבים הולכים בשבי לפני צר, עם ישראל שבור שסוע וקרוע בבור תחתיות, בשעה כזו קשה נכנס יוסף משיתא אל הקודש ולוקח את המנורה לבקשת הרומאים, רגע אחרי הוא מתחרט על מעשיו ואינו מוכן להיכנס שנית אל הקודש.

מה קרה? איך התהפך יוסף משיתא שהגיע לדיוטה התחתונה ביותר ופתאום ויתר על כל הפיתויים, סבל ייסורים נוראים והצטער כל כך שהכעיס את בוראו ולא הסכים בשום אופן שבעולם לחזור על מעשיו?

כדי לבאר את העניין יש להקדים סיפור קטן.

מעשה בשתי ארצות שנלחמו זו בזו, ארץ אחת תמיד הייתה המנצחת, למרות כל המאמצים שעשתה המדינה היריבה לא השכילה לנצח את המדינה האויבת.

והנה גילתה מדינה זו, שסוד הניצחון הוא בגלל שיש להם מדען גאון, שכל הזמן ממציא פטנטים והודות לו המדינה הזו מנצחת תמיד.

החליטו המצביאים וראשי המדינה לחטוף את המדען הזה, לאחר שתכננו את מבצע החטיפה היטב חדרו לשטח האויב, החדירו לתוך הבונקר של המדען סם

הרדמה חזק ביותר, גנבו את המדען, לקחו אותו לארצם, שמו אותו בבונקר זהה, תקעו מסביב את הדגלים של המדינה האויבת כדי שלא ירגיש את השינוי. אותה תלבושת של לוחמים, אותה אורה והנה המשימה הצליחה והמדען הלוחם המשיך לשלוח חיצים... המשיך לייצר פצצות באותו המרץ, באותה התלהבות... אבל הפעם הוא לא ידע שבמקום להרוג את השונאים, את האויבים הוא הורג את החברים שלו, את בני עמו, את אחיו...

מתי הוא יפסיק? מתי יחדול לייצר פצצות ולהמציא פטנטים?

ברגע שיראה שמשוהו לא מסתדר, שמשוהו לא אותו דבר, שהוא בשטח האויב, שהוא נחטף על ידי האויב, בו ברגע שהוא יבין זאת, הוא יפסיק לייצר פצצות, יקלקל כל מה שעשה, ישתדל לברוח ברגע הראשון להבריח כמה שיותר מסמכים ולנסות לעזור למדינה שלו, בכל יכולתו.

זה בדיוק מה שקרה עם יוסף משיטא ויקום איש צרורות.

"אלוקי נשמה שנתת בי טהורה היא"

הנשמה קורצה מאור עליון, אור קדוש, גבוהה יותר מפילוסופים, והנשמה רוצה רק דבר אחד: להתקרב לה' יתברך כל הזמן ובכל הכוחות, וזה קיים אצל כל יהודי ויהודי בלי יוצא מן הכלל!

כשהקב"ה שולח לעולם את הנשמה הוא שולח איתה שני מלווים רוחניים - יצר הטוב ויצר הרע, יצר הטוב עוזר לנשמה להתקרב לה' והיצר הרע נלחם בנשמה להרחיק אותה מה' יתברך.

הנשמה עצמה כולה קודש, מפילוסוף של היהודי הגרוע ביותר, אולי היא שבויה בידי היצר הרע ומשרתת את האויב, אבל במהותה נשאת כולה קודש.

אומר האר"י ז"ל שלכל יהודי שמור שפע רוחני מהשמים, בשפע הזה תלויה כל ההצלחה של היהודי בעולם הזה ובעולם הבא.

כוחות הרע יודעים שהשפע המרכזי ביותר, שיכול להגיע ליהודי זה על ידי שמירת העניינים הקשורים לקדושה, לכן הם משקיעים בכך את כל כוחם, יותר מכל דבר אחר.

האדם שחוטא לא מבין שהוא שבוי בידי היצר הרע, הוא לא מבין שהוא משרת את האויב שלקח אותו בשבי, שהוא יורה חיצים כלפי עצמו, כלפי משפחתו, כלפי בני עמו, אבל ברגע ובאותה שנייה שהוא יבין זאת ויקלוט את זה, באותו רגע הוא מסוגל לעשות מהפכה, להרוס את כל עמדות האויב, לשחרר מעליו את כל החבלים הקשורים, את כל המלכודת הסבוכה שנקשר בה.

יוסף משיטא היה שבוי בידי היצר הרע, אחרי השועל הנוכל, שלקח את נשמתו בשבי, כשנכנס אל הקודש, הוא עשה חשבון נפש עם עצמו והבין כמה שהיצר הרע התחכם בנכליו ושבה את נשמתו בערמה.

כשהאדם רוצה להתקרב לה' יתברך, ה' יתברך נותן לו כוחות למעלה מדרך הטבע לחזור בתשובה. עלינו להאבק ולהאבק על כך ולא לוותר על דברים אלו, לשמור כמה שיותר על הקדושה ועל הטהרה, כל אחד במיטב כוחותיו. (הרב המקובל הצדיק ר' יעקב עדס שליט"א)

**"כי כל ענייני העולם, בין לטוב בין לרע הנה הם נסיונות לאדם...
ואם יהיה לבן חיל וינצח המלחמה מכל הצדדים, הוא יהיה
האדם השלם, אשר יזכה להדבק בבוראו,
ויצא מן הפרוזדור ויכנס בטרקלין, לאור באור החיים"
(מסילת ישרים)**

כבוד שמים וכבוד בשר ודם.

הקב"ה אומר למשה (במדבר ל"א ב'): "נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים, אחר תאסף אל עמך", אמרו במדרש: "...אילו היה רוצה משה לחיות כמה שנים היה חי, שאמר לו הקב"ה נקם, אחר תאסף, תלה הכתוב מיתתו במדין, אלא להודיעך שבחו של משה, אמר בשביל שאחיה אעכב נקמת ישראל?..."

והנה משה רבינו ע"ה רצה לחיות וכדאמרו שהתפלל תקט"ו תפלות כמנין "ואתחנן", ובקש שיהיה אפילו כחית השדה או כעוף השמים ובלבד לחיות, וטעמו היה מפני שעל ידי זה יצא כבוד ה', כי מכל בריה יוצא כבוד ה'.

וכיון שהקב"ה אמר לו שכל זמן שאינו נוקם הוא חי, אם כן יכול היה להמתין ולחיות, ואף על פי כן כתוב מיד "וידבר משה אל העם לאמר החלצו" – מיד ציוה וזרו אותם! ה'אני' סולק ואינו נמצא! כשיש ציווי ה' – אזי זריזים מקדימים למצוות.

בשיקול דעתו לא נכנסו חשבונות אחרים, אלא כבוד שמים, אין שום דבר מלבד כבוד שמים, וכשהקב"ה אמר שיצא כעת כבוד שמים על ידי הנקמה במדין, אם כן, מדוע שיהיה כבוד שמים על ידי שאחיה? – יש כאן כבוד שמים עפ"י צווי ה' ואיני צריך לחיות.

(מחשבת מוסר)

במדרש תנחומא פרשת מטות נאמר: "אמרו זכרונם לברכה, כתיב ביהושע: כאשר הייתי עם משה אהיה עימך, והיה צריך יהושע לחיות מאה ועשרים שנה כמשה רבינו. ולמה נתקצרו עשר שנים? – שבשעה שאמר לו הקב"ה למשה: נקם נקמת בני ישראל וגו' אף על פי שנתבשר בשורת מוות, לא אמר מחר אני מת מה יועיל לי שאנקום במדין, אלא נודרו לכל אותו ענין... אבל יהושע לא עשה כן, כשבא להלחם עם שלושים ואחד מלכים, אמר אם אני הורגם, מיד אני מת – כשם שארע למשה רבנו, מה עשה? התחיל מאחר ומעכב במלחמתן, שנאמר: "ימים רבים עשה יהושע את כל המלכים האלה מלחמה", אמר לו הקב"ה: "וכך עשית – הריני מקצר שנותיך עשר שנים".

אשרי מי שמוסר את נפשו ומחשב חשבונות לכבודו של מקום ולא מחשב את טובותיו האישיות... ובמידה שאדם מודד מודדים לו.

ברומה לכך מצאנו אצל שמואל הנביא שעליו אמר הכתוב (שמואל ז') "והלך מדי שנה בשנה וסבב בית אל והגלגל והמצפה ושפט את ישראל את כל המקומות האלה" וכעין זה איתא בתנא דבי אליהו וז"ל: ושמא תאמר אותן עשרים וחמשה אלף שנההרגו בגבעת בנימין מפני מה נהרגו? לפי שהיה להם לסנהדרין גדולה שהניח משה ויהושע ופנחס עמהם, לילך ולקשור חבלים של ברזל במתניהם ולהגביה בגדיהם למעלה מארכובותיהם ויחזרו בכל ערי ישראל, יום אחד

ללכיש, יום אחד לבית אל, יום אחד לחברון, יום אחד לירושלים וכן בכל מקומות ישראל וילמדו את ישראל וכו'. והם לא עשו כן! אלא כשנכסו לארצם, כל אחד מהם נכנס לכרמו וליינו ולשדהו ואומרים: 'שלום עליך נפשי', כדי שלא להרבות עליהם את הטורח. וכשעשו בני בנימין דברים מכווערין ודברים שאינן ראויין, באותה שעה בקש הקב"ה להחריב את כל העולם כולו.

אמר הקב"ה לא נתתי לאלו את ארץ ישראל, אלא כדי שיקראו וישנו ויעסקו בתורה כל ענין בזמנו וילמדו דרך ארץ. ולפיכך בגבעת בנימין שלא היו עוסקים בתורה ובדרך ארץ, נתקבצו ויצאו למלחמה ונהרגו בהם שבעים אלף (בישראל) ומי הרג את כל אלה, הווי אומר: לא הרג אותן, אלא הסנהדרין גדולה שהניח משה ואהרון ופנחס בן אלעזר. עכ"ל. וזהו שאמר הכתוב: "עת לעשות לה'" היינו – שיש עת שיש לעשות רק לה' לבדו, אימתי? בזמן ש"הפרו תורתך" והיינו – בזמן שנתרבו מפירי הדת בעולם, צריכים הנשואים לאזור חיל לכבוד ה' לבדו לעשות בכל השתדלות שלא יתמוטט קיום דתו ח"ו. ומכיוון שאנו מזכירים תמיד זכותם של האבות שתגן עלינו, צריכים אנו גם כן להתנהג בדרך זו, לזרו אחד לחבירו וכל שכן לבניו לעבודת ה'. (חפץ חיים)

וכך כותב רבינו יונה בספר "שערי תשובה": "ודע, כי נתחייב הנברא להיות ציר נאמן ועבד משכיל בכל מלאכת עבודת אדוניו, והפועל הנאמן יהיה מהיר במלאכתו, וישגיח על מלאכת הפועלים חבריו ועיניו על דרכיהם לראות אם באמונה הם עושים. ויזהירם ויודיעם את המעשה אשר יעשון, כי חפצו ורצונו אשר תיעשה מלאכת אדוניו בלא רמיה, על כן יחזיק ידי עושי המלאכה".

דהיינו, פועל נאמן לא מסתפק בכך שהוא זריז, אלא מזרז גם את הפועלים האחרים. אמרו חז"ל: אדם שלמד ושנה ולימד לאחרים וקיים את התורה ויש בידו כח להחזיק ידי העוסק בתורה ובמצוות ולא החזיק, הריהו בכלל "ארור אשר לא יקים".

לפיכך צריכים הרבנים בדורנו וראשי הדור לחוס על כבוד שמים, לפרסם ולהורות לבני ישראל את הדרך אשר ילכו בה וישמרו מפרצות הדור בכל עניני הקדושה והצניעות.

על מה נהרגו שבעים אלף מישראל במעשה פילגש בגבעה? "אמר להם הקב"ה: בכבודי לא מחיתם ועל כבודו של בשר ודם מחיתם?"

“חטא קטן שיסכימו עליו דעת הרבים (לעבור עליו), והדת ניתנה בבתי הדינים שלא למחות בזה, ולהעלים עין, הנה הוא זימה ועוון פלילי וחטאת הקהל כולו, ולא ניתן למחילה – אם לא בפורענות וצרות הקהל, והוא היה עוון סדום, ונחשב כמבטל אות אחת מן התורה, ומוטב שישרפו האנשים ההם בנפשותם, מאשר תתעקר אות אחת מהתורה בהסכמת הרבים”

(בעל העקידה בפרשת וירא שער כ')

”ישראל ערבים זה לזה”

מובא ב”תומר דבורה”: “כל ישראל הם שאר בשר אלו עם אלו, מפני שהנשמות כלולות יחד, יש בזה חלק זה, ובזה חלק זה,....
ובכן מטעם זה ישראל ערבים זה לזה. מפני שממש יש בכל אחד חלק אבר מחברו, וכשחוטא האחד – פוגם את עצמו ופוגם בחלק אשר לחברו בו. נמצא מצד החלק ההוא, חברו ערב לו...”

ולכן ראוי להיות חפץ בטובתו של חברו... וכבודו יהיה חביב עליו כשלו... וראוי שירצה בכשרות חברו, ולא ידבר בגנותו כלל, ולא ירצה בו, כדרך שאין הקב"ה רוצה בגנותנו ולא בצערנו... וירע לו ממנו כאילו הוא ממש היה שרוי באותו צער או באותה טובה”.

לכן עלינו לדעת שבכל חטא, ומאידך בכל זכות ומצוה של יחיד, הרי הדבר נוגע לקיומו של כל יחיד ויחיד בעם ישראל בגשמיות וברוחניות.

אמרו על כך גדולי ישראל שאם יהודי מחלל שבת וכד', הרי מעשהו יכול להשפיע שיהודי אחר בקצה העולם יתדרדר וימיר דתו ר"ל...

ומידה טובה מרובה. וכל מחשבה טובה וכל פעולה קטנה של יחיד מעמ"י מאירה בכל הכלל ומוסיפה קדושה בכל נשמות ישראל, והרי הוא מזכה ממש את כל העולם.

והוא שאמרו חז"ל ביומא פ"ו: “בשביל יחיד שעשה תשובה, מוחלין לכל העולם כולו”.

***

קבוצת אברכים יראים באה לפני הגאון רבן של ישראל מרן ר' שלמה זלמן אוירבאך זצוקללה"ה, ושאלה בפיהם - : רצונם עז להתעלות בעבודת הבורא, להתקרב אל ה' ולהדר במצוותיו, ואין הם יודעים במה להתחיל להחמיר ולדקדק - ? השיב להם הרב לאלתר - : “למה לכם חומרות וחששות, אין בהם כל צורך. העיקר הוא שתקבלו עליכם לקיים כראוי את עיקר ההלכה באופן ראוי לכתחילה ולא בדיעבד”.

האברכים לא הרפו והתעקשו לבקש דרך לדקדק יותר בהלכה ולהתעלות בקרבת אלוקים. שמע הרב, התרצה לבקשתם, וכך היו דבריו - : כל החומרות וההידורים לא ישוו להידור אחד קטן בצניעות. בענייני קדושה וצניעות יש לכל הידור קטן משמעות לאין שיעור, המרוממת ומקדשת את האדם לבוראו, כמאמרם ז"ל - : כל מקום שאתה מוצא גדר ערוה, אתה מוצא קדושה. מי שנפשו צמאה לרוחניות עיקר ותחילה הן הצניעות והקדושה”.

ובשמעכם פלוני נרצח, פלוני חלה במחלה אנושה חשוכת מרפא, חילים נספו ונהרגו על ידי מחבלים, תאונות-דרכים, עניות ועוד כהנה וכהנה ר"ל, תכף על כל יחיד ויחיד מעמ"י ובמיוחד על הנשים, שהן חומת המגן של עם ישראל והן ככהן הגדול המכפר בביהמ"ק על כל העם. לבדוק ולשאול – הלא אין מקרה והכל מכוון, א"כ האם אין ידי במעל ובפורענות הזו שנא': "חרב נוקמת נקם ברית". אמרו חז"ל: "אין אנדרלמוסיה ופורענות באה לעולם, אלא כשיש תערוכת אנשים ונשים". כלומר: פירצה בצניעות.

וההיפך, - אם שמענו נתפס ב"ה מחבל טעון 10 ק"ג חומר נפץ. אם שמענו מחבל התפוצץ עם המטען שעליו. אם שמענו סוכל נסיון התאבדות ועוד ניסים כאלו וכאלו. הרי זה בזכות איזו אשה אי שם שהחליטה לשנות בלבושה, או איזו אשה שהחליטה לקבל על עצמה בצניעות משהו ולו קטן. והן המשנות את הטבע, והן מחוללות ניסים, והן החומה הבצורה של עמ"י, חילות הקודש.

ועל כל אדם מישראל מוטל לאהוב את התורה... ולהזהיר תמיד על קיום התורה ומצוותיה. ובפרט יזהיר בנשים, שלא יראו משערות ראשן. כי בעוון זה גורמת שיהיו בניה עניים, ויהיו בזויים ונבזים בין הבריות. וכל בית, שאין בו צניעות – שם לילית מצויה, והורגת ילדים קטנים, חס ושלום.

"קב הישר"

מלאכי רחמים,
 משרתי עליין,
 חלו נא פני אל
 במיטב הגיין,
 אולי...
 אולי יחוס,
 עם עני ואביון,
 אולי,
 אולי ירחם...

(מתוך התפילה)

הגורמים והסיבות לצרות שהתרחשו בעמ"י, והגורמים לישועות ולהצלחות.

הרמב"ם בהלכות תעניות אומר: "מצות עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבוא על הציבור, ודבר זה מדרכי התשובה הוא, שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה, ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להם וזה הוא שיגרום להסיר הצרה מעליהם.

אבל אם לא יזעקו ולא יריעו, אלא יאמרו: דבר זה ממנהג העולם אירע לנו... הרי זו דרך אכזריות ותוסיף הצרה צרות אחרות, הוא שכתוב בתורה "והלכתם עימי בקרי, והלכתי גם אני עמכם בחמת קרי".

אסונות ושואות רבות התרחשו בעם היהודי: יציאת מצרים, בה הושמדו 80% מהעם היהודי במכת חושך. חורבן בית ראשון בו נרצחו מליוני יהודים במיתות שונות ומשונות, חורבן בית שני בו נספו מליוני יהודים בצורה אכזרית, חורבן ביתר, פוגרומים ושחיתות, ענויי האינקוויזיציה ושואת ששת המיליונים האיומה. כל השואות התרחשו בגלל סיבה אחת ויחידה: "ושב מאחריך" – כלומר הקב"ה הסתיר את פניו, ואלו הן התוצאות כשהקב"ה מחליט "ברגע קטון עזבתיך"

לא אחת דובר על השואה, סיפורים לאין ספור סופרו, וטכסים רבים נערכו. השורה האחרונה היא כדברי חז"ל: העבירה – תחילתה מתוק, וסופה מר מאוד.

הפריצות, פריקת העול שהיתה בארצות אירופה גרמו לשואה הנוראה, ובעה"ת – לא תקום פעמיים צרה.

מיום ליום מתגברים על אחינו בני ישראל חבלים של צרות ויסורים, מחלות, רדיפות גזרות קשות וכל יום קללתו מרובה מחבירו. מצבינו הגשמי והרוחני בכי רע, בתי כנסיות נשרפים בא"י. בתינו לנוכרים, זרים אוכלים אדמתינו, במקום מקדשינו מתנוסס מסגד, ואין לאל דינו לעשות מאום. והרי כל הקורות אותנו הם גזרות משמים – אם כן – על מה הובאש ריחנו בעיני האלוקים???

התשובה היא אחת ויחידה – כי אנו בעצמנו מרחיקים את ה' ואת טובו מאתנו. הרי הקב"ה רוצה לעזור, הוא אב רחום, ואבא תמיד רוצה לעזור. – והוא מלכנו, ומלך תמיד יכול לעזור. אם כן הוא גם רוצה לעזור, וגם יכול לעזור, אז מה הבעיה? – הבעיה בנו, שכתוב:

"כי ה' אלוֹקֵיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחְנִיךָ לְהַצִּילְךָ וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ עֲרוֹת דָּבָר וּשְׂבָח מֵאַחֲרֶיךָ".

שואל המדרש מהו להצילך? אחד אמר להגן עליך, ואחד אמר, לרוקן כל נכסי האומות וליתן לך, וכל אלה בתנאי "ולא יראה בך ערות דבר". מה זה ערות דבר? גילוי טפח באשה, שיער באשה, קול באשה. וכאשר הקב"ה בא ורואה את הפריצות שהיא תועבת ה', הוא עוזב ומסתלק, ואז נסתמות כל ההשפעות הטובות, ויורד עלינו חושך רוחני וגשמי של גזרות רעות ל"ע. כדברי הגמרא בשבת לג' :

בעוון גילוי עריות ובעוון נבלות פה, צרות רבות וגזרות קשות מתחדשות ובחורי ישראל מתים. יתומים ואלמנות צועקים ואינם נענים...

א"כ ההיפך - הצניעות היא המפתח לשמירה, המפתח להצלחה בכל. והיכן שה' נמצא כל הטובות והברכות שבעולם נמצאות.

בגמרא מסופר שהדבר הראשון שתלו בו את סיבת הצרות היה פגם בצניעות. פעם אחת עלה השער ביותר. והתיקרו כל הדברים בשוק, מיד שלחו חכמים לבדוק אם מישוהו פגם בצניעות, וכשתיקנו את הפגם, מיד חזר השער לקדמותו וכל המחירים ירדו.

הרב שך אמר לאחר תאונת דרכים קשה שבה נהרגו ארבעה אברכים: בדורות עברו היו הדברים האלו ידועים ופשוטים. כאשר באה צרה מיד בדקו את הצניעות, בדקו אם יש ערות דבר שמסלקת את השכינה.

בימי כהונתו של הצדיק ר' שמואל סלנט זיע"א פרצה מגיפה בנשים. נשים צעירות רבות נפטרו בעת לדתן, תושבים רבים ות"ח גדולים נזעקו לביתו של המרא דאתרא, ר' שמואל סלנט. והציעו להתאסף בדחיפות לתפילות ואמירת כל ספר התהילים לבטל את רוע הגזירה.

הרב הקשיב בכובד ראש, לבסוף דחה את דבריהם ואמר: התשובה היא **שינוי המעשה**. תחילה עלינו לברר בשל מה באה עלינו הרעה הזו, ורק כאשר נבער את הרע מקרבנו ונשפר את מעשינו יש תועלת בתפילות, בלי זה הרינו כטובלים ושרץ בידינו.

כאסיפה הוחלט לערוך שאלת חלום, בחסדי ה' נענו הרבים בתפילתם והתשובה היתה: נסתלקה שכינה מישראל בגלל השליף(החגורה) של הנשים. באותם ימים החל מאן דהו למכור לנשים חגורה נוספת שנרכסה על המותנים בצורת פרח ועניבה מאחור, הדקה את בגדיהם וגרמה להבלטה יתירה. מיד יצאה הוראה מביתו של הגאון להסיר את החגורות והמגיפה נעצרה.

על מאורעות תרפ"ט כותב המגיד הצדיק רבי בן ציון ידלר זצ"ל: "יש לנו להתבייש ולהתאבל על עיה"ק חברון שלפני שנים מעטות היה בה ישוב גדול של יהודים וישבו היהודים עם הערבים יחד, ולא היה כל פחד. כל זה היה בזמן שקיימו בה תורה ומצוות הבושה והצניעות וקדושת ישראל היתה נכרת ברחובות. ונתקיים בנו הפסוק: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך". אבל בעוונותינו הרבים, מזמן שגברה בחברון יד החילונים...ואף בחורים ובתולות היו מטילים בימים ובלילות יחדיו. אז הכניס הקב"ה שנאה כבושה בלב הערבים והם נהפכו למפלצות זעם, הלמו בגרזנים בסכינים ובחרבות, שחטו באכזריות נוראה שאין פי אנוש יכול לתאר, ...וענו בייסורים נוראים. ונתקיים בנו: "ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך".

הרבנים ברחובות המחרוץ של היהודים במאורעות ולעזר חריו הטלית עוזרו יעשו

הרבנים ברחובות המחרוץ של היהודים במאורעות ולעזר חריו הטלית עוזרו יעשו

בזמנו של הגאון ר' שמשון רפאל הירש זצ"ל היתה בגרמניה התדרדרות רוחנית גדולה מאד, כשהגיע הרב הירש לעיר ראה פרוצות רבות שיש לגדרן, אבל ברוחב בינתו החליט שדרשתו הראשונה תהיה דוקא על כסוי הראש בנשים. בדרשתו הבטיח הרב לאישה הראשונה שתקבל על עצמה לכסות את שיערה בצניעות, שתזכה לבן שיאיר את עיני ישראל. אישה אחת קבלה על עצמה דבר זה, ואכן זכתה לבן ת"ח מזכה הרבים – ר' יעקב רוזנהיים- מיסדה ונשיאה של אגודת ישראל.

מסופר בגמרא: רב הונא ביטל בעירו שירת נשים שגרמה לפריצות, מיד ירדו מחירי האווזים והחיטים במאה בזוז. כאשר בא רב חיסדא לאותו מקום ולא המשיך במנהגו של רב הונא, ומתוך כך זלזלו בדבר, מיד עלה היוקר בעולם, והעניות גדלה פי מאה. ללמד שכל הצרות בשל חוסר צניעות.

שאל החפץ חיים: אנו משבחים את הקב"ה בשבח: "שומר ישראל" – איזה דין שומר יש לו, שומר חינו, או שומר שכר? הוזה אומר – שומר חינו.

וכי משלמים אנו לו משהו תמורת שמירתו? ומי ששומר בחינו, אם אינו רוצה – אינו שומר. אימתי אין הקב"ה רוצה לשמרנו ח"ו? – כשאינו אנו מקפידים על צניעות. כי אז: "ושב מאחריך!"

המדרש אומר (בגמרא סוטה שמות רבה): "בזכות נשים צדקניות נגאלו ישראל ממצרים ובזכותן עתידים להגאל" כמבואר בילקוט (רות תרי): ואין הדורות נגאלין אלא בשכר נשים צדקניות שיש בדור שנאמר: "זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל", לבני ישראל לא נאמר, אלא לבית ישראל – אלו הנשים!

(ילקוט שמעוני)

מסירות הנפש של אמותינו הקדושות וחובת השעה היום של כל יחידה בעם ישראל

בשיר השירים נאמר: "אם לא תדעי לך היפה בנשים, צאי לך בעקבי הצאן ורעי...
על משכנות הרועים."

בימים טרופים אלו כשאנו מטלטלים בלב ים בגלים סוערים. בחושך ובאפלת צלמות, כשהספינה השבורה מחשבת להתפרק בכל רגע, נותרו לנו קרשי הצלה מסוימים מאד, והם - אמותינו הקדושות, אצילות הנפש, גיבורות החיל, שבמסירות נפשן גילו תושיה ותעצומות רוח בשעות מצוקה ואבדן. סיכנו את חייהן כדי להושיע את עם ישראל, ומהן עלינו ללמוד.

אומר הנביא: "הציבי לך ציונים, שימי לך תמורות, שיתי לבך למסילה דרך הלכת שובי בתולת ישראל, שובי אל ערייך אלה" (ירמיהו לא)

מסופר במדרש: בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול גזרו היונים שכל כלה שנשאת, תינשא תחילה להגמון הצורר. כיון שהגיע יום כלולותיה של בת מתתיהו כהן גדול, התאספו כל גדולי ישראל לכבוד מתתיהו וחתנה, שלא היו באותו הדור גדולים מהם. וכשישבו לסעוד יצאה חנה בת מתתיהו מחופתה וספקה כפיה זו על זו וקרעה את שמלתה ועמדה לפני כל ישראל כשהיא מגולה ולפני הוריה וחתנה. כיון שראו אחיה כך התבישו נתנו פניהם בקרקע קרעו בגדיהם ורצו להרגה.

אמרה להם: שמעוני אחי ודודי, ומה אם בשביל שעמדתי לפני צדיקים ערומה בלי שום עבירה אתם רוצים להרגני, ואין אתם מתקנאים למסרני ביד ערל להתעלל בי? הלא יש עליכם ללמוד משמעון ולוי אחי דינה שהיו רק שנים וקנאו לאחותם דינה והרגו כרך גדול כשכם ומסרו נפשם על קדושת הקב"ה ועזר להם ה' ולא הכלימם. וזה היה לאחר מעשה. ואתם חמשה אחים – יהודה, יוחנן, יונתן, שמעון ואלעזר ופרחי כהונה יותר ממאתים בחורים. שימו ביטחונכם על הקב"ה והוא יעזור לכם, שנאמר: "כי אין מעצור לה' להושיע ברב או במעט" (שמואל א' י"ד). ונשאה קולה בבכיה ואמרה: "ריבונו של עולם, אם לא תחוס עלינו, חוס על קדושת שמך הגדול שנקרא עלינו ונקום היום נקמתנו".

באותה שעה נתקנאו אחיה ואמרו: בואו וניקח את אחותנו, ונוליכנה אל המלך ונאמר לו: אחותנו בת כהן גדול, ואין בכל ישראל גדול מאבינו, ועצתנו שלא תלך אחותנו להגמון אלא למלך שהוא גדול כמותינו. ונכנס עליו ונהרגהו ונצא, ואח"כ נהרוג את עבדיו ושריו וה' יעזרנו ויצילנו.

ועשה להם הקב"ה תשועה גדולה, ושמעו בת קול מבית קודש הקודשים: "כל ישראל ניצחו טליא באנטוכיא".

כן יעשה המקום ישועה בימינו אלה... (אוצר המדרשים איזנשטיין עמ' 190)

עוד עלינו ללמוד מאסתר המלכה גיבורת החיל, עוטה הוד ומלכות. אמר הרה"ק מסלונים בעל "נתיבות שלום": מגילת אסתר היא סמל של נפילה לשפל המצב ברוחניות ובגשמיות שעבר על עמ"י אי פעם כשנגזרה עליה על עמ"י. (ברובד הנסתר מוצאים במגילה את שמות עוזריו של היטלר יש"ו, בפסוקים בהם מוזכרים שמות בני המן).

לכן מגילת אסתר מורה דרך לכלל ולפרט עד סוף כל הימים איך לעבור תקופה של הסתר פנים. "ותלבש אסתר מלכות" – בגדי מלכות לא נאמר, אלא מלכות (מגילה י"ד ב.). מלמד שלבשה רוח הקודש שתינשא לערל, וודאי דבר גדול יארע לישראל, ועתידים להינצל על ידה. ובמסירות נפש הסכימה ללכת לאחשוורוש לאחר שמרדכי ציוה עליה: "אל תדמי בנפשך להימלט בית המלך... כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רווח והצלה יעמוד ליהודים... ואת ובית אביך תאבדו". וזה לא קל כדבריה לבא אל המלך ללא הזמנה: "כי אחת דתו להמית... ואני כאשר אבדתי אבדתי". מסופר בחז"ל כשהגיעה אסתר לאחשוורוש הוא כעס ורצה להרגה וחרק עליה את שיניו וכתוב שפרחה נשמתה וצעקה "קלי קלי למה עזבתני... ואז הקב"ה שפך עליה חוט של חסד והתהפך הכל. וליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, כן תהיה לנו במהרה.

יעל גם היא מסרה את נפשה להרוג את סיסרא ולהושיע את עמ"י.
 "תבורך מנשים יעל". רבי אלעזר אמר, תבורך – יותר מנשי דור המדבר שהיו
 צדקניות ור' שמואל אמר, יותר מן האמהות הקדושות, שרה רבקה רחל ולאה... !!! !

(מדרש רבה מ"ח)

רבי אלעזר אמר: "יותר מנשי דור המדבר שהן יושבות באהלים... ולמה תבורך יותר
 מהן? - הן ילדו וקיימו את העולם ומה היה מועיל להם שאלמלא היא כבר היו
 אבודים בידי סיסרא.

רבי שמואל בר נחמן אמר: יותר מן האמהות, הן ילדו וכו' שאלולי היא כבר היו
 אבודים". (מדרש רבה מח')

גם היום נמצא עם ישראל בסכנת השמדה פיזית וגם רוחנית מכל האויבים הסובבים
 אותה, כל אדם בעם ישראל הפועל למען הכלל יכול להגיע למעלה עצומה זו לה
 זכתה יעל, יותר מנשות דור המדבר שידועות בצדקתן הגדולה, יותר מן האמהות
 הקדושות !!! !

"שאלולא היא כבר היו אבודים", המדובר שם היה במלחמה פיזית, קל וחומר מי
 שמציל כל יחיד מעם ישראל הצלה רוחנית שכרו על כך גדול עוד יותר לאין שעור.

דומה היא התנהגותן של שפרה ופועה במצרים. כשעמ"י היה נתון במצור ובמצוק,
 והן מסרו את נפשן להחיות את התינוקות, בניגוד לגזירת פרעה שיכל להרגן.
 כך מסרו אמותינו הקדושות את נפשן למען עמ"י וסיכנו גם את הקרובים להן.
 מי היתה בת מתתיהו? כלה צעירה, בת 12, אולי בת 14 ואולי רק בת 18. כך היתה
 הדרך באותם ימים.

והיא עמדה יחידה ופרצה גבולות... ..

והיא עמדה יחידה וניפצה מוסכמות... ..

והיא עמדה ועוררה נפשות נכאבות.

והציתה אש בלבבות יחידים... שתלו ביטחונם ביחודו של עולם, וזכתה ומוטטה
 את תרבות יון לעולמי עד.

בדרכה האיתנה, בדרכה האחת לא קיימות היו המילים: "ככה כולם", "מה אפשר
 לעשות", "אין סיכוי", "לא מקובל"... והרי אנחנו דלים, חלשים, מעטים מול
 חזקים, מול רבים... והיא זכתה להושיע את עם ישראל, והיא זכתה לבלתי יאומן
 בניסי ניסים.

וכן אסתר המלכה גיבורת החיל עלולה היתה להשאיר בבית המלך, באזלת יד לפחד
 מתגובת אחשוורוש העריץ ולא להחליף להצלת עם ישראל, כפי שמרדכי מזהיר
 אותה: "אל תדמי בנפשך להמלט בית המלך... כי אם החרש תחרישי"

גם שפרה ופועה עלולות היו לשמוע ולציית לפרעה העריץ בממלכתו החזקה והמבוצרת, מתוך חוסר אונים ופחד.

אך לא כך היה, אלא הן החליטו למסור את נפשן, למען הצלת עמ"י וגאולתו. ואמנם זכו בזכות זו שאין למעלה ממנה.

והיום, נמצאים אנו בשפל המדרגה, באזלת יד, אויבינו מנסים לכלותינו ומחכים בתור כדי להתאבד ולזכות בזכות "הגדולה". דבר שלא היה מעולם. משום שאנחנו לא מגלים מספיק מסירות נפש בעבודת ה', בהכנעת היצר. והקב"ה מראה לנו מה חסר, מידה כנגד מידה. כי אם היינו מגלים מסירות נפש בעבודת ה' הכוח היה עובר אלינו. כעניין שאמרו חכמים (ברכות כ', א') אמר לו רב פפא לאביי: מה נשתנו ראשונים שנעשו להם ניסים, לדורותינו שאין ניסים נעשים לנו? אם תאמר שהיו עוסקים בתורה יותר ממנו, אי אפשר... בזמן רב יהודה כשהיה העולם צריך גשם, כיון שהיה שולף אחד מנעליו מתוך צער, התחיל הגשם לירד מיד, ואילו אנחנו מצטערים הרבה מאד וצועקים בתפילה, ואין משגיחים בדבר.

אמר לו: הראשונים היו מוסרים נפשם על קידוש ה' ואנו איננו מוסרים נפשינו על קידוש ה'... הנה פעם אחת פגע רב אדא בכותית אחת שהיתה לבושה מלבוש אדום בשוק, כסבור היה שבת ישראל היא, וקרעו מעליה, לבסוף נתגלה שכותית היתה, והוצרך לשלם לה ארבע מאות זוז.

ידועים דברי הגאון הצדיק ר' אליהו לופיאן זצ"ל: כששתי מדינות לוחמות זו בזו במלחמת הכרעה, כלומר שהמנצח הוא המולך והמנוצח עבד לו. אזי המלחמה ביניהם קשה. וכל צד מגייס את כל כוחותיו בכל האפשרויות כדי להיות מלך ולא עבד. כך הוא עתה בדורינו – דור עקבתא דמשיחא – נלחמים כוחות הקדושה והסטרא אחרא בכל הכוחות. לפי שעתה הוא קודם זמן ביטולם, ולכן מתאמצים בכל כוחם להמשיך את חיותם וקיומם התלוי בהחטאת ישראל בגילוי עריות, שבוה מובטחים שתיארך גלות ישראל, ובזה יארך זמן קיומם של כוחות הסטרא אחרא. כי סוד הגאולה תלוי בשמירת הקדושה.

האם נעמוד מנגד בשעות גורליות אלו?

ראינו לאורך ההיסטוריה שאדם אחד או אשה אחת החישו את הגאולה בעמ"י. כמו נחשון, אסתר, בת מתתיהו, דוד המלך כשהיה נער ועוד ועוד. ועכשיו הקריאה מופנית אליך בת ישראל יקרה, ביתר שאת, באצבע תקיפה, באצבע תובעת: "לא נפלאת היא ממך לא בשמים היא... ולא מעבר לים..."

אל תחשבי שאינך יכולה להיות היחידה הזו. אם תחשבי כך ותמעטי מערכך תפסידי. ואם תחשבי אחרת תזכי. ואת שכרך מי ישורנו? - עין לא ראתה אלוקים וולתך. ותצטרפי לנשים שבזכותן הבטיחו חז"ל שתבוא הגאולה.

הרב שך זצוק"ל אמר: כל יחיד ויחיד מעמ"י חייב לדאוג לגורלו של עמ"י כולו. מכוחה של "הערכות" שנצטוו בה בני ישראל להיות ערבים זה לזה. חז"ל הורונו שיתכן שאדם אחד, במעשה אחד, יכריע את גורלו הפרטי ואת גורל העולם כולו. במיוחד כאשר הם נמצאים במצב שקול של מחצה מחצה. ולכן על האדם להחשיב ביותר את ערך מעשיו, שהרי על כל צעד ושעל יתכן שהוא מכריע את גורלו ואת גורל העולם כולו. על הציבור החרד לדבר ה' מוטל כיום נטל אחריות עצום, כדי למנוע את מה שעלול לקרות לעם ישראל עקב התנהגותו של רוב הציבור. כל אחד ואחד מאתנו עתיד לתת את הדין על שלא הכיר בגודל אחריותו לכלל ישראל ולא פעל במרץ, בהתאם לאחריות הכבדה הזאת. רק מי שלא מכיר בגודל האחריות הרובצת עליו יכול להישאר אדיש ולחיות חיים שלווים. מי שמכיר באחריותו לכלל ישראל נפשו סוערת, ליבו מתפוצץ ובווער ומחפש דרכים לפעול. ובפרט בעת הזאת אשר שונאי ישראל נשאו ראש וכל מאַנים להכחידנו ולהשמידנו לבל יזכר שם ישראל עוד ח"ו, ועת צרה היא ליעקב ומידת הדין מתוחה בצרות איומות ובמחלות קשות וע"כ צריך להתחזק ביתר שאת וביתר עוז.

בספר הקדוש קב הישר (פ' פב) נכתב בשם הזוהר הקדוש: וכמו שהיתה גאולה ראשונה כן תהיה הגאולה האחרונה. ובזכות נשים צדקניות נגאל. רש"י מפרש בגמרא שאשה צדיקה זו אשה צנועה, זאת אומרת כל כוחה של האשה, בקרוב הגאולה הוא על ידי הצניעות שזה העיקר באשה, וזוהי כל תכליתה מעצם בריאתה.

אשה צנועה נמשלה למזבח. "אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך" –המכפרת ומגינה על ביתה. ויותר מכך אשה צנועה היא ככהן גדול המכפר על כל עמ"י. כגודל צניעותה כך גדל כוחה להגן על עם ישראל.

בעל שומר אמונים כותב במכתביו כי אשה צנועה יש בכוחה להגן על כל עם ישראל...!!!

וא"כ עלינו לגייס ולמקד את כל כוחינו ביסוד הזה.

בגאולת מצרים כתוב: "וחמושים עלו בני מארץ מצרים" (שמות י"ג י"ח).
 כותב רש"י אחד מחמשה יצאו וארבעה חלקים מתו באפילה.
 א"כ גם בגאולה הקרובה 20% יגאלו ו-80%?
 יש בידינו לשנות כדי שנהיה זכאים.

הגאולה מתמהמהת, הקב"ה מחכה ליהודי נוסף שיחזור בתשובה. לאשה נוספת
 שתקבל על עצמה עוד פסיעה, עוד שתיים בצניעות. כדי להיות מהנשים הזוכות
 והמזכות בזכות הגדולה. בזכותך לקרב מאוד את הגאולה, למנוע מעוד ילד קטן
 יתמות ושברון לב. למנוע מעוד הורה שכול או אלמנות...
 בידך לעזור לעצור את הרכבת השועטת, את מחול הדמים הנשפך כמים ללא
 דורש. בידך...!!! ולא בשמים היא, רק בקול דממה דקה, ברגעי אמת,
 ברגעים של התעלות בקודש של התרוממות הנפש. אל תתני לרגעים אלו
 לחלוף... פלטי בן ליש נעץ חרב בינו לבין מיכל בת שאול ברגעי התעלות, רק
 כדי להנציח את הרגעים הכסופים האלו של האמת הצרופה. של עליה בקודש,
 של תכלית החיים.

וביכולתנו אנו, הדלות הריקות כגפן הזו הנראית שדופה וריקה, לשנות הרבה
 מאוד, מה שמלכים, נשיאים, וראשי עולם אינם מסוגלים...

בידינו הדבר!

לא נחשה!

עיני בורא העולם נשואות אלינו,

עיני המלאכים בשמים,

עיני גדולי עם ישראל,

עיני תלמידי חכמים,

עיני בחורים בישיבות קדושות,

עיני עוללים רכים,

עיני אלפי יתומים ואלמנות,

עיני הנטבחים והנעקדים

על קדושת שמו יתברך,

עיני כל העולם נשואות אלינו,

לשחר פני גאולה.

קומי אורי פי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח
 פי הנה החושך יכסה ארץ וערפל לאומים
 ועליך זרח ה' וכבודו עליך יראה
 והלכו גוים לאורך ומלכים לנוגה זרחה,
 שאי סביב עיניך וראי כולם נקבצו באו לך,
 בניה מרחוק יבואו ובנותיך על צד תאמנה

אז תראי ונהרת ופחד ורחב לבך
 פי יהפך עליך המון ים חיל גוים יבואו לך
 שפעת גמלים תכסה בכרי מדין ועיפה
 כולם משבא יבואו, זזה ולבונה ישאו
 ותהילות ה' יבשרו
 כל צאן קדר יקבצו לך, אילי נביות ישרתונך
 יעלו על רצון מזבחי ובית תפארת אפאר

מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארבותיהם
 כי לי איים יקוו ואננות תרשיש בראשונה
 להביא בניה מרחוק כספם וזהבם אתם
 לשם ה' אלוקיך ולקדוש ישאל כי פאךך.

ובנו בני נכר חומותיך ומלכיהם ישרתונך
 פי בקצפי היפיתיך ובכרצוני ריחמתיהך.

ופתחו שעריך תמיד יומם ולילה לא יסגרו
 להביא אליך חיל גוים ומלכיהם נהוגים.
 פי הגוי והממלכה אשר לא יעבדוך יאבדו
 והגוים חרב יתברו

כבוד הלכונן אליך יבוא,
 ברוש תדקח ותאשור יחדו
 לפאר מקום מקדשי ומקום רגלי אכבד.

והלכו אליך שחוח בני מעניך,
 והשתחוו על כפות רגליך כל מנאציך

וְקָרְאוּ לְךָ עִיר ה' צִיּוֹן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל.
 פִּתַּח הַיּוֹתֵךְ עֲזוּבָה וּשְׁנוּאָה וְאֵין עוֹבֵר
 וְשִׁמְתִיךָ לְגֵאוֹן עוֹלָם מְשׁוּשׁ דוֹר וָדוֹר.
 וַיִּנְקֹתָ חֵלֶב גּוֹיִם וְשׂוֹד מְלָכִים תִּינָקִי
 וַיִּדְעֵתָ כִּי אֲנִי ה'
 מוֹשִׁיעֶךָ וְגוֹאֲלֶךָ אֲבִיר יַעֲקֹב.

פִּתַּח הַנְּחוּשֶׁת אֲבִיא זָהָב וְתַחַת הַבְּרָזֶל אֲבִיא כֶּסֶף.
 תַּחַת הַעֲצִים נְחוּשֶׁת וְתַחַת הָאֲבָנִים בְּרָזֶל.
 וְשִׁמְתִי פְקוּדֹתַי שְׁלוֹם וְנוֹגְשִׁיךָ צְדָקָה.

לֹא יִשְׁמַע עוֹד חֶמֶס בְּאַרְצֶךָ, שׂוֹד וְשֹׁכֵר בְּגִבּוֹלֶיךָ
 וְקָרְאתָ יְשׁוּעָה חוֹמוֹתֶיךָ וּשְׁעָרֶיךָ תִּהְיֶינָה.
 לֹא יִהְיֶה לְךָ עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם
 וּלְנוֹגַהּ הַיָּרֵחַ לַאֲרֵץ לָיִל.
 וְהָיָה לְךָ ה' לְאוֹר עוֹלָם וְאֵלֹהֶיךָ לְתַפְאֲרֶתְךָ.
 לֹא יָבוֹא עוֹד שִׁמְשׁוֹךְ וִירַחֶךָ לֹא יֶאֱסֹף.
 כִּי ה' יִהְיֶה לְךָ לְאוֹר עוֹלָם, וְשִׁלְמוּ יְמֵי אֲבָלֶיךָ.

וְעֲמַךְ פָּלַם צְדִיקִים, לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ
 נִצָּר מְטָעֵי מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְּפָאֵר
 הַקָּטָן יִהְיֶה לְאֶלֶף, וְהַצַּעִיר לְגוֹי עֲצוּם
 אֲנִי ה' בְּעִיִּתָהּ אַחִישֶׁנָּה.

“על אלה אני בוכיה
 עיני עיני יורדה מים
 כי רחוק ממני מנחם
 משיב נפשי”
 (איכה)

כוחות עילאיים ותעצומות נפש בעם ישראל – מנין?

איתא בגיטין נ”ז וכן במדרש איכה: אספסיאנוס מילא שלוש ספינות בנערים ובנערות (ובגמרא גיטין – ארבע מאות נערים ונערות) כדי להחטיאם. אמרו אותם נערים ונערות: לא דיינו שהכעסנו להקדוש ברוך הוא והחריב לנו בית המקדש עוד נכעיסנו בגלותינו? שאלו לגדול שבהם: אם זורקים אנו עצמינו לים, יש לנו חלק לעולם הבא?
 ענה להם, “אמר ה’ מבשן אשיב, אשיב ממצולות ים”. מיד עמדו הנערות וזרקו עצמן לים, ואחריהם אמרו הנערים: אם אלו מסרו נפשם, אנו על אחת כמה וכמה. מיד מסרו אף הם עצמם ונפלו לים.
 וכשזרקו כת ראשונה את עצמן לים, אמרו פסוק: “אם שכחנו שם אלוקינו ונפרוש כפינו לאל זר”. והשליכו עצמן לים.
 אחריהם עמדה כת שניה ואמרה: “כי עליך הורגנו כל היום” והשליכו עצמם לים, ואחריהם עמדה כת שלישית ואמרה: “הלא אלוקים יחקר זאת כי הוא יודע תעלומות לב” והשליכו עצמם לים, ורוח הקודש צווחת ואומרת: “על אלה אני, בוכיה”.
 ושם היקשו התוספות: האיך השליכו עצמן לים ומסרו עצמן למיתה? ותרצו, כיון שידעו שייסרו אותם עד שיעברו עבירה, ולכן מותר היה להם כדי שלא לחטוא, למות על קידוש ה’ מדעת עצמם, וכמו כל חטא גילוי עריות שנא’ בו “יהרג ואל יעבור”.

***

מסורת אצל יהודי מרוקו לפקוד את קברה של הילדה סוליקה בעיתות צרה ובעיקר כסגולה לעקרות ובעיות בגידול ילדים, רבים נושעו בזכותה. וזאת בזכות מעשה הגבורה של הילדה סוליקה, שהיתה יפה מאוד, והמושל המוסלמי רצה לשאתה לאשה לאחר שתמיר את דתה. סוליקה הקדושה עמדה בכל הפתויים והעינויים בגבורה עילאית ונהרגה על קדוש ה’ בהיותה בת 13 שנים בלבד...
 ביסוריה, בנפתוליה ובמותה, התחברה עם הכל יכול, והרקיעה לערפילי טוהר, לפסגת היכולת של בני תמותה עלי אדמות, זכותה תגן עלינו.

מסירות הנפש לקדושה של עמ"י בזמן השואה

מסופר על תלמידות סמינר בית יעקב בקראקוב, שנוסד על ידי מרת שרה שנירר ע"ה, כאשר פרצה מלחמת העולם נותרו תלמידות רבות ללא אפשרות לחזור לביתן. בחודש אב בשנת התשנ"ב, כינסה שרה שנירר ע"ה את 93 תלמידותיה וכה אמרה:

בנותי היקרות, מידי יום אנו מתפללות לבורא יתברך, שלא יביאנו לידי נסיון, תקופה קשה עוברת עלינו כעת, "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט, אל אמונה ואין עוול צדיק וישר הוא".

יום יבוא ותצטרכו להשתמש בכל מה שלמדתן, עליכן להראות את נאמנותכן לקב"ה ואת עמידתכן בכל סוגי הניסיונות.

כמה ימים אח"כ הגיעו סוכני הגסטפו וציוו על הבנות להתרחץ וללבוש את מיטב בגדיהן והודיעו למנהלת כי ביום המחרת יבואו 93 אנשי גסטפו (כמספר הבנות) ועל הבנות יהיה להלוות אליהם.

כששמעה המנהלת זאת הבינה כי הגיעה שעת הניסיון הקשה. היא כינסה שוב את הבנות וכה אמרה:

בנות יקרות, יודעת אני שכולכן מוכנות למסור נפשכן על קדושה ה' כשיהיה הצורך בכך, ולקבל באהבה את כל היסורים המזומנים לכן, אבל דענה, כי למפלצות הנציות שעתידות לבוא לכאן יש תכניות שטניות הרבה יותר ממה שהעלינו על הדעת. לא רק שהם רוצים להשמידנו השמדה פיזית, אלא גם להשמיד ולכלות אותנו רוחנית.

ברשותי סם מות עבור כולנו. אם יגיעו הדברים לידי כך שמישהו מהקלגסים ירצה לגעת בכך, עליכן לבלוע את הרעל! כל נניח להם, חס ושלום, להכתים את נשמותינו!!!

לאחר ההלם ההתחלתי, התעודדו הבנות והרגישו התעוררות וחיזוק הלב באור האמונה והביטחון בבורא יתברך. למחרת התכנסו הבנות באולם הסמינר ואמרו בדחילו ורחימו: "הנני מוכנה ומזומנה לקיים מצוות עשה למסור את נפשי על קידוש ה'". ואז כולן כאחת בלעו את כדור הרעל, והמנהלת גם היא כמובן נטלה את הסם וקראה: "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד."

יהי זכרן ברוך.

***

שרשרת הקודש של מעשי הגבורה בבנות ישראל בכל דור, היא שנתנה לעמנו את כוחו וחוסנו הרוחני, מראשית התהוות האומה עמדו הנשים כסלע וכצוק ברזל, בידען שבכך הן משמשות כחומת מגן לעם. הנשים לא נטלו חלק בחטא העגל ובחטא המרגלים. ועל נשות דור המדבר העידו חכמים: היו הנשים גודרות מה שהאנשים פורצים. הגאון יעב"ץ שהיה בזמן גרוש ספרד העיד שהנשים והקטנים היו הראשונים שמסרו את נפשם על קדוש ה' ועמדו בגבורה בכל העינויים הקשים, המטריפים את הדעת, של מפלצות האינקויזיציה. חז"ל אומרים שחיבת הארץ אצל הנשים היתה ביתר שאת מאשר אצל הגברים. גם במתן תורה נאמר: "כה תאמר לבית יעקב" (אלו הנשים). ורק אחר כך: "ותגיד לבני ישראל" (לגברים).

גם בעבודת המשכן הזדרזו הנשים להביא את התרומה והגברים תרמו אחריהן. מתן תורה, הכניסה לארץ ישראל והמשכן – הם שלושה ענינים ששזורים זה בזה, נקודת החיבור ביניהם הוא המשכן, שבו היו ענינים גשמיים ורוחניים. ובכל שלושת הענינים הללו היתה לנשים זכות מיוחדת, הנובעת מהכוחות המיוחדים שניתנו רק להן.

מעלתן של הנשים יתרה מזו שעל ידן הגיעו לענינים האלה גם הגברים, כמו שהיה במתן תורה שעל ידי שמשוה הקדים תחילה לנשים, נעשה הקיום גם אצל הגברים. ואפילו שבכניסה לארץ התווספה טירחה לנשים שכן עד אז המזון הגיע כמן מהשמים, המים מבארה של מרים. בכל זאת היתה לנשים חיבה יתרה לארץ חמדה מתוך הכרה בשליחות הגדולה המוטלת עליהן.

מכאן יש ללמוד הוראה נצחית, על נשי עמ"י מוטלת אחריות כבדה. ועם זאת ניתנו להן הכוחות האלוהיים והגשמיים לכך.

שואל מרן החיד"א: "מנין לנשים תעצומות נפש אלו לעמוד בגבורה בעינויים קשים כ"כ? ומנין שאבו את הכוח העצום לעלות בדרגות נבואה לפסגות רום?"
 התשובה: מהצניעות!
 הצניעות היא השורש והבסיס לכל הקומה הרוחנית של האשה והיא מעלה אותה לרום המעלה.
 שרה היתה גדולה מאברהם בנבואה מכוח הצניעות. — "הנה באוהל". כך שבח אותה אברהם, היא אינה יוצאת להראות עצמה לפני האורחים. גם נשות המדבר עמדו איתן בכל הנסיונות, בזכות שצנועות היו.
 ומוסיף החיד"א: "באותה מידה שהצניעות מעלה את האשה לרום המעלה, כך בהעדרה היא יורדת לתהומות ולדיוטה תחתונה. זוהי הסיבה לתביעתו ולזעקתו של הנביא ישעיהו על הפריצות שבה התהלכו בנות ציון בזמן בית ראשון ואשר גרמו לחורבנו.
 כשפנה אליהן הנביא ירמיהו ושאל: במה אתן בוטחות, הרי עוד מעט יבואו האויבים ויהרגו אתכן? השיבו לו בנות ציון: דופוס רואה אותי ונוטל אותי לו לאשה... כלומר: חוסר הצניעות דרדר אותן כל כך עד ששמחו להנשא לגוי! וסופן היה שהלכו בחרפה בשבי לפני צר, ודבקה בהן הצרעת."
 "לו חכמו ישכילו זאת, יבינו לאחריהם"...

הרב וולף זצ"ל מנהל הסמינר בבני ברק, שאל את ה"חזון איש": "מה חלקן של הנשים בטל תחיה לעתיד לבא?". ענה ה"חזון איש": "טיפות הזיעה של הנשים הצנועות הלובשות מלבושים ארוכים, שרוול ארוך, צווארון סגור, בגד אטום ולא שקוף, זיעה זו כל כך יקרה, הקב"ה אוסף טיפות אלו ושומרם לעתיד לבוא וזהו טל תחיה".

האדמו"ר מקאליב אמר: "אני עומד לפניכם ולפני ארון הקודש, ואיני נירתע מלהבטיח לכל אישה ולכל בת ישראל צנועה המקבלת על עצמה להתנהג במלבושי צניעות כדרך האמהות הקדושות, שלעתיד לבוא, ביום הדין והמשפט, יקחו את חתיכות הבד שמוסיפות על השרוולים ועל הברכיים ושימו אותן בכף של זכויות, ובלי ספק שבכוחם להכריע הכף שכנגד".

סוליקה הקדושה

בעיר פאס שבמרוקו ליד קברותיהם של שניים מרבני מרוקו המפורסמים רבי יהודה בן עטר ורבי אבנר הצרפתי נמצא קברה של נערה צעירה שנהרגה על קידוש ה', סוליקה הקדושה.

מפי רבני מרוקו ויהודיה מקובל שמעל שלושת הקברים שורה שכינת אלוקים וכל המתפלל על קברותיהם מובטח לו כי בקשתו תענה, בעיקר בבעיות עקרות וגידול ילדים.

יהודי מרוקו היו נוהרים בהמוניהם להשתטח על קברות הצדיקים הללו ואגדות של אותות ומופתים סופרו מדור לדור על רבים שנושעו באופן פלאי. מי היא סוליקה זו אשר זכתה להיקבר סמוך לשני רבנים דגולים אלו וליחס של כבוד והערצה כה רבה לאחר מותה?

מעשה שהיה כך היה, בעיר טאנג'יר שבמרוקו התגוררה משפחת חג'ואל. אבי המשפחה היה יהודי כשר שעסק במלאכתו באמונה, רעייתו וחמשת בנותיו הצטיינו ביראת שמים ובצניעות גדולה, אך סוליקה בתם היתה הבולטת שבהם בצניעותה היתרה, בחכמתה ובטוב ליבה שקרנו בפניה היפות להפליא. "כל כבודה בת מלך פנימה" - היה אביה נוהג לומר לה, ככל שתמנעי לצאת מהבית כך ייטב לכולנו.

סוליקה הצנועה והחכמה קבלה את דברי אביה באהבה ונמנעה ככל האפשר לצאת מן הבית.

לא הרחק מביתם התגוררה משפחה מוסלמית עשירה שהיו לה מהלכים בחוגי השלטון, הבן הבכור במשפחה חמד בליבו את סוליקה וגמר אומר שרק אותה ישא לאישה.

הוא הודיע לאביו על חפצו בסוליקה וכי אם לא ישיאנה יאבד כל טעם בחייו. האב שמע את דברי בנו והיה בטוח שאביה של סוליקה ישמח "בזכות" שנפלה בחלקו להתחתן עם משפחה עשירה ונכבדה.

היה לו ברור כי יהיה על סוליקה להמיר את דתה ולהתאסלם, אך בכך לא ראה שום בעיה. לכן מה נדהם אבי הבחור כשאביה של סוליקה דחה את ההצעה על הסף וסירב באופן מוחלט.

כעת נתווסף רגש נקמה על מה שנראה כפגיעה בוטה בכבודו, בנוסף לרצונו למלא את משאלת בנו, "ראה תראה כי סוליקה תבוא אל בני בטוב או ברע" ! אמר בזעם אל האב בהפנותו אליו את גבו.

פחד ובהלה תקפו את בני המשפחה, עולמם חשך בעדם, הם ידעו שאימיו של המוסלמי העשיר אינם איומי סרק והוא יעשה כל שביכולתו לבצע את זממו, על כן החביאו את סוליקה בביתם של קרובים, ומיום ליום גבר פחדם מהצרה העומדת להתרגש עליהם ואמנם לא עבר זמן רב וחיילי המושל הגיעו לביתם ובידם פקודת מאסר.

"סוליקה ברחצה מהבית", אמר האב לחיילים ואינני יודע היכן היא. החיילים ערכו חיפוש בביתם וכשלא מצאוה אסרו את האם כבת ערובה עד שתמצא הבת.

כשהגיע לאזניה של סוליקה דבר המאסר של אמה לא נתן לה הדבר מנוח, היא שמעה על תנאי המאסר הנוראים של היהודים שנאסרו בפקודת המושל ולא יכלה לתת מרגוע לנפשה על צערה וסבלה של אמה. על כן גמרה אומר בנפשה להסגיר את עצמה לידי המושל האכזר, ובלבד שאמה תשתחרר ממאסרה. האם שוחררה וסוליקה הובאה למשפט. המוסלמי העשיר העליל שסוליקה קבלה על עצמה את הדת המוסלמית והתאסלמה כדת וכדין, לאחר מכן חזרה בה ושבה ליהדותה, מעשה זה נחשב למוסלמים לחטא גדול וברירה ניתנה בידה לשוב לדת האיסלם או להיהרג.

בגאווה ובעוז השיבה סוליקה לשופטים: "מעולם לא התאסלמתי, יהודיה הייתי ויהודיה אשאר לעולם! לא המוות ואף לא העינויים ירתיעו אותי, מוכנה אני למות על קידוש ה' ובלבד לא להפנות עורף לעמי וליהדותי!"

התפרצויות ככי נשמעו בקהל, אי שם בפניה ישבה לה אמה של סוליקה וארבעת אחיותיה ומירוו בבכי מר, דמעות נראו גם על פני האב כשספר התהילים בידו. דבריה התקיפים של הנערה הצעירה הדהימו את השופטים, הם לא שיערו בנפשם שהנערה תעדיף להיהרג ובלבד שלא תבגוד באמונתה.

השופטים דחו את משפטה למועד אחר והיא הוחזרה אל הכלא, משהמשיכה סוליקה להתעקש חרצו השופטים את גזר דינה למוות בעינויים, סוליקה הועברה לעיר פאס, מקום מושבו של המלך, שם היו מוציאים להורג את הנידונים למוות לאחר שהמלך היה מאשר בכתב ידו את גזר הדין, אחד מבני המלך שראה את סוליקה, הבטיח לה עושר וכבוד אם תסכים להתאסלם ולהינשא לו.

"כבוד מלכים יפול בחלקך" העתיר עליה בן המלך בחלקת לשונו, "לא אמנע ממך כל אשר תחפצי, ואת תהפכי למלכת מרוקו."

- "אין הכסף והזהב, הכבוד והשלטון, יכולים להשתוות בערכם לאמונה באלוקי ובתורתו הקדושה ושום דבר שבעולם לא יפתני לבגוד בעמי ובאמונתני." השיבה לבן המלך.

כשראה בן המלך שדבריו נופלים על אזניים אטומות, קרא אליו את רבה של העיר פאס וציוהו לדבר על לב הנערה להמיר את דתה כדי שתנשא לו, הוא אף רמז שאם תתמיד בעקשנותה, הוא יתנקם ביהודי מרוקו.

רבה הישיש של פאס הובא אל מקום מאסרה של סוליקה ואמר לה: "האם ידוע לך כי גזרות קשות מרחפות על יהודי מרוקו ובכוחך להציל יהודים רבים?" כן, השיבה - "אף הנסיך בן המלך הודיע לי זאת! בחפץ לב הייתי מוכנה להקריב את חיי כדי להציל את אחיי היהודים, אולם לא אחטא לאלוקי, אמור נא לי כבוד הרב המותר ליהודי לרמוס את מצוות התורה, לבגוד בעמו ובאלוקיו למען יחיד או רבים?"

הרב הישיש היה גאה בלבו לנוכח אמונתה הזכה והטהורה של בת ישראל זו והוא השיב לה: "בתי היקרה הנה אסתר המלכה נישאה למלך אחשוורוש וכפי שמסופר במגילת אסתר על ידי כך באה תשועה לעם-ישראל!"

"כבוד הרב" השיבה סוליקה: "נכון אמנם שאסתר נישאה למלך אחשוורוש, אולם היא לא נדרשה לבגוד בה' אלוקי ישראל, הרי במגילת אסתר נאמר במפורש: "לא הגידה אסתר את עמה ואת מולדתה" ואילו אני נדרשת לבגוד בעמי ובאלוקי הרי בן המלך דורש ממני להתאסלם, היו לא תהיה - קראה סוליקה בהתרגשות, מוכנה אני למות ובלבד להשאיר יהודיה!"

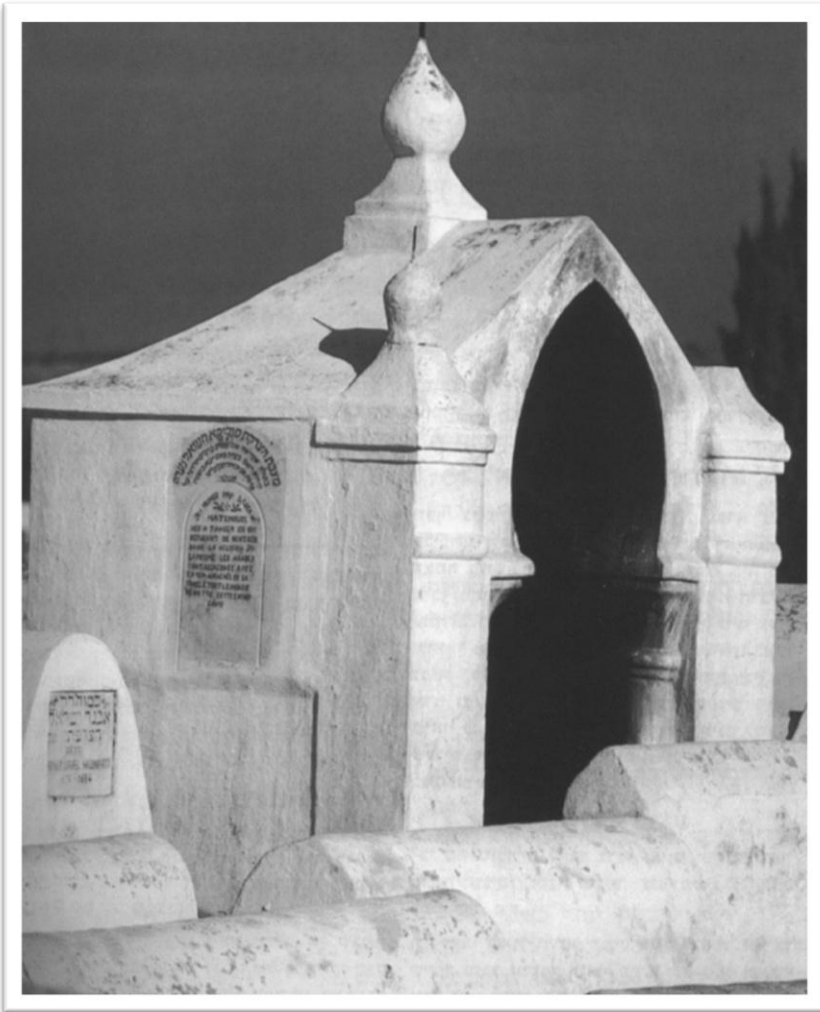
עמידתה האיתנה של הנערה הצעירה ודבריה הנרגשים הביאו את הרב לכדי דמעות הוא בירך את הנערה ויצא כלעומת שבא.

גזר דינה של סוליקה נחרץ, היא קבלה זאת בשויון נפש ושלוה גמורה. והכינה עצמה לרגע בו תקדש שם שמים ברבים, לפני הוצאתה להורג שוב ניסה הנסיך לדבר על ליבה: "שווי נא בנפשך מה מאושרת תהיי כאשר תקבלי על עצמך את דת האיסלם, את תהיי השוורת במדינת מרוקו כולה, וכל חמודות תבל לא אמנע ממך!" סוליקה אטמה את אזניה מלשמוע את דבריו והביטה בו בבוז ובשאת נפש. חמתו של הנסיך היהיר בערה בו והוא ציוה לבצע מיד את גזר הדין. החלטת השופטים היתה להוציאה להורג בעינויים קשים, לקשור את שערותיה לזנב סוס אביר, שידהר ברחובות העיר עד שתיפח את נשמתה. לפני הוצאתה להורג שאלוה אם יש בפיה בקשה כדרך הנידונים למוות, סוליקה בקשה סיכות מספר כדי להדק את שמלתה לגופה לבל יתגלה דבר מבשרה.

וכך בעינויים קשים השיבה נשמתה לכוראה בגבורה עילאית, בהיותה בת שלוש עשרה שנים בלבד.

ביסוריה, בנפתוליה ובמותה הגיעה לערפילי טוהר, לפסגת היכולת של בני תמותה עלי אדמות, והותירה לנו ציוני דרך אשר אינם בני חלוף.

כוחה העצום וטוהר נשמתה טמונים בנו !

קברה של סוליקה הצדקת

בת הש"ך האבודה

מעשה שהיה בשנת הת"ח התחוללה מלחמת דמים באדמת אירופה המערבית. ארץ פולין הפכה לשדה קרב כאשר הקוזקים ובראשם מפקדם הצורר חמיל נצחו במאבקם נגד מלך פולין וכילו את חמתם בפריצים הפולנים וביהודים. טבח נורא ערכו בקהילות ישראל הקדושות שנמצאו שם והרגו רבים בייסורים קשים ובאכזריות שאין דעת אנוש יכולה לסובלם. בתקופה זו התגורר בפולין אחד מגדולי עמנו- רבי שבתאי הכהן זצוק"ל המכונה הש"ך על שם פירושו הידועים שפתי- כהן על שולחן- ערוך יורה-דעה וחושן-משפט. באותו זמן היה רבי שבתאי הכהן צעיר לימים, והתפרסם כגאון ענק רוח ועצום בבקיאות ובחריפות בתורה בעולם כולו. אך כנגד העושר הרוחני הרב, נעדר מרבי שבתאי עושר גשמי, ביתו היה עלוב ודל שרוי בעוני ובמחסור, אשתו הצדקנית מרים נינתו של הרמ"א, בת גדולים צדקנית וטובת לב היתה חולנית וחלשה תמיד. בתו היחידה אסתר בת השש היתה גם היא ענוגה ושברירית מאוד.

ר' שבתאי הכהן ישב ליד מיטת אשתו השוכבת על ערש דוי, כשבתו אסתר רכונה על ברכיו ובוכה חרישית, פניה של החולה היו חיוורים, עיניה עצומות ונשימתה כבדה. לפתע פקחה את עיניה עמומות המבט והחלה לדבר בקול נמוך- "אישי היקר, הגיעה שעת להיפרד ממך ומבתנו האהובה, אנא אל תפסיקני בדיבורי כי ענין חשוב לי למסור לך, כאשר נרדמתי זה עתה נגלה לפני זקני הרמ"א, וציוה עלי להיפרד ממכם, לנחמכם ולעודד אתכם לקראת העתיד הקשה המצפה לכם. דע לך כי גזרה קשה מרחפת על היהודים ותלאות רבות צפויות לך ולבתנו, אולם שם בשמים אעמוד בתפילה לפני רבון העולמים אכרע לפני כסא הכבוד ואבקש רחמים כי ישלח את מלאכיו לשמור עליכם". רבי שבתאי היה נסער ונגרש מדבריה והחל לאמר לה דברי ניחומים, היא האזינה לדבריו והעלתה על שפתיה בת צחוק קלה, "אישי היקר תמיד ידעתי להעריך את חיינו המאושרים בהיותי לך לאשה, עתה הגיעו ימי לקיצם, היה שלום אישי, היי שלום בתי מחמד לבי אסתר, יהי נא הקל בעזרכם וישמרכם מכל רע, היו שלום..." כשכילתה את דבריה פרתה נשמתה הטהורה והקדושה למרומים ובאמירת הפסוק "שמע ישראל" נעו שפתיה של הצדקנית ניע אחרון.

***

אחרי מות אשתו חזר רבי שבתאי לשקוד על התורה הקדושה ומצא בה ניחומים. אסתר הקטנה חלתה מאד מצערה על מות אמה, ובמשך זמן מה היתה בין החיים ובין המוות... כל אותו זמן ישב אביה סמוך למיטתה ועסק בתורה.

יום אחד ישב ליד מיטת בתו החולה והיה שקוע בסוגיה בעניין "תקפו כהן" שבמסכת בבא מציעא, הוא שקע בסוגיה זו והתכונן לכתוב עליה ספר שלם, בהיותו שקוע בלמודו לא שמע את המולת הקולות ברחוב, שהלכה והתקרבה מרגע לרגע לביתו עד שצעקות אימה ופחד פילחו את חלל האוויר: "הקוזקים!! - יהודים! הצילו נפשותיכם, חמיל! ימח שמו מתקרב אלינו!

רבי שבתאי קפץ ממקומו בחרדה, כאשר ניגש לחלון ראה קיטור אש עולה עד לב השמים מהבתים שהציתו אותם הקוזקים.

בלי להסס מיהר אל בתו, עטף אותה בזריזות בשמיכה חמה, נטלה בזרועותיו, עזב את ביתו ואת ספריו והחל לרוץ אל מחוץ לעיר, מקום לא הגיעו הקוזקים לשם. הדבר היה ביום שישי אחר הצהרים בעיצומו של חורף, סופת כפור התחוללה מסביב, אולם רבי שבתאי לא נח אף לרגע כי אם רץ בנשימה טרופה שעות רצופות בשלג הקפוא כשהוא מאמץ אל ליבו את הילדה החולה, מאחוריו שמע את תרועות הקוזקים הרוצחים, סכנת המוות אילצה את רבי שבתאי לרוץ בכל כוחותיו עד עת שקיעת החמה.

עם דימדומים הגיע ליער עבות שם ישב לנוח על גבי גזע של עץ כרות, הוציא את בתו מתחת לאדרתו, הניחה על גבי השלג הקפוא, פשט את אדרתו וכיסה אותה, רבי שבתאי הביט סביבו בצער בזכרו את דברי אשתו הצדקנית "דע לך אישי היקר כי גזרה קשה עד מאוד מרחפת על היהודים ותלאות רבות צפויות לך ולבתנו, אולם שם בשמים אעמוד בתפילה לפני רבון העולמים אכרע לפני כסא הכבוד ..."

רבי שבתאי נשא עיניו בתפילה, הודה לריבון העולמים על אשר הציל אותו ואת בתו מיד הקוזקים וחיזק את בטחונו בה' לבל יעזבנו כעת כשהוא יחידי עם בתו הקטנה והחולה ללא מזון וללא עזרת אדם. בין כה וכה החל הערב לרדת ביער והתקרבה שעת קבלת שבת, רבי שבתאי עמד וקיבל את השבת, התפלל בכוונה רבה, אמר שיר השירים בדבקות גדולה ומצא מנוחת הנפש עם רדת הלילה, הכפור נמס קצת ופרוות אדרתו הספיקה לחמם אותו ואת בתו השוכבת בזרועותיו, כל הלילה קדחה אסתר מחום והאב האומלל היה אוכד עצות בלי יכולת להביא לה מעט מים חמים להשיב את נפשה.

אבא'לה לחשה באפילה השוררת בין העצים העבותים—אבא'לה מעט מים ... אסתר קדחה מחום וכל גופה רעד. מדי כמה שניות היתה מתעוררת ומבקשת:

"אבא...מים..." רבי שבתאי הביט בבתו השוכבת במצוקה כה רבה, מה חלש גופה השברירי והכחוש, חולה אנושה היא והטלטול שלא לצורך עלול להזיק לה, "מאין יבוא עזרי?" רבי שבתאי נשא עיניו למרום כשדמעות מציפות את פניו וליבו מר עליו, "אנא ריבון העולמים שלח רפואה לבתי היחידה..."

כשעלה השחר החליט רבי שבתאי למצוא מקום מסתור עבור בתו החולה ולחפש מעט מים חמים. הוא התקרב לעץ עבות והבחין בכעין ערסל טבעי בין העצים, בזהירות הניחה שם, כיסה אותה היטב באדרתו ולאחר תפילה חרישית לאלוקים כי ינצור את ילדתו יצא לדרך למצוא את מבוקשו.

הוא הסתובב שעה ארוכה, משלא מצא דבר החליט לחזור ולראות את שלום בתו, אך כשהגיע למקום עמד נדהם, השלג מסביב היה רמוס בעקבות אנשים ופרסות סוסים וכלבים. בתו לא היתה שם עוד...

לבו ניתר בקרבו, אפוף יגון החל להתרוצץ סביב העץ בחרדה, שוב ושוב בדק את ענפיו, זכר לא נותר מילדתו החולה, דמעות מרות הציפו את עיניו...

בתי...בתי היקרה! מחמד נפשי! היכן את? היאך נלקחת ממני ולהיכן?... שעה ארוכה ישב רבי שבתאי ובכה, עתה נשאר לנפשו יחיד, בתו היחידה הלכה ממנו ספריו וכתביו בוודאי עלו באש, אך תחת הייאוש נחה עליו דעתו ואמר היום שמחה בעליונים שמחת צדיקים תחת עץ החיים ואיך אחלל את היום הקדוש? כך היה רצונו של מקום ואין להתרעם אחר מידותיו...!

ר' שבתאי עמד והתפלל בדבקות גדולה, בגדי החולין מלבושו תחת בגדי השבת, הצרות הנוראות מנת חלקו, אך אלו לא השביתו את שבתו.

אחר ישוב וזימר זמירות שבת כשאף כזית חלה אין בידו לסעודת שבת... עודו מזמר בעיניים עצומות וקול דהרות סוסים הגיע אליו מרחוק, הקוזקים!! סכנת נפשות הוא להשאר ביער!... בלי להתמהמה נשא רבי שבתאי את רגליו ונס על נפשו.

באותה שעת בוקר כשיצא רבי שבתאי לחפש מים עבור בתו החולה, היה זה מלך פולין ופמליתו שיצאו לצוד ציד ביער.

כשקרבו צידי המלך למקום בו היתה אסתר, הריחו הכלבים את ריח הילדה ומיד רצו סמוך אליה והתחילו לנבוח בלי הרף.

המלך שלח מספר אנשים לראות מה פשר הדבר, עד מהרה חזרו והודיעו שבאותו מקום מוטלת גופה של ילדה יפה להפליא, ודאי היא ילדתו של אחד הנמלטים מפני הקוזקים וכנראה איננה בחיים.

המלך הפנה את סוסו לעבר אותו מקום, כשראה את פניה התפעל מיופיה הנסוך בנהרה עילאית.

מיד פנה אל משרתיו ופקד להעלות את הילדה למרכבה אולי יש בה ניצוץ חיים, המשרתים מיהרו לארמון כדי להזעיק את הרופא. הרופא בדק אותה ואמר שהיא עודנה בחיים ואין זו אלא התעלפות קשה. כשהניחו את אסתר על מיטה, שבה רוחה אליה והתעוררה מעלפונה הכבד, אט אט חזרו כוחותיה אליה והיא שבה לאיתנה.

... בקוצר רוח ציפתה הנסיכה בת השבע לשעה בה יורשה לה לראות את הילדה שנמצאה ביער.

כשהתעוררה אסתר ראתה הנסיכה את פני אסתר היפות שהוד מלכות נסוך עליהם והתקשרה אליה באהבת נפש.

למחרת הודיע הרופא שהילדה יצאה מכלל סכנה ועכשיו יכולים לשוחח איתה. המלך החל לחוקרה על קורותיה וכיצד הגיעה ליער.

היא סיפרה הכל, לא כיסתה דבר על מות אמה ועל בריחת אביה מפני הקוזקים.

עצב קל נראה על פני המלך, בת יהודים היא, מה נעשה עתה ביהודיה זאת?

נענה הרופא ואמר מסרו את הילדה לקהילת היהודים והם ידאגו לכל מחסורה.

כששמעה הנסיכה מריה קראה: אבא, אל תיקחו ממני את ילדת היער.

"נמלא רצון בתנו ענתה המלכה, נטביל את הילדה לנצרות ונחזיקה בביתנו, כל עוד תרצה מריה לשחק איתה." המלך הסכים לבקשת אשתו, מיד קרא לכומר וציוה עליו להכין את הילדה לשמד.

מה התפלאו המקורבים למלכות כאשר דחתה אסתר את האוכל שהוגש לה וסירבה לאכול. משנודע הדבר לרופא שאלה: מדוע את מסרבת לאכול השיבה: משום שהאלוקים אסר עלינו מאכלים אלו.

הכומר אב הוידוי של המלך בא והחל לשדלה בחלקת לשונו, הסביר לה את הטוב הצפון בנצרות ואמר לה כיון שחייך ניתנו לך במתנה בחסדי המלך מן הדין הרי את אך ורק שלו וחיבת לקבל עליך את אמונתו ודתו.

כששמעה אסתר דברים ברורים אלו החווירו פניה, היא כבשה את פניה בידיה והתיפחה. "הניחנו לנו נפשי ולו המיתוני", רבות שמעה אסתר על הקדושים הרבים שמסרו נפשם בידי הקוזקים כדי לא לבגוד באמונתם.

היא ידעה כי גם עליה למסור את נפשה ולא להשתמד, נפלה לארץ ופרצה בבכי מר.

מריה שהיתה בקרבת מקום שמעה את קול בכיתה של אסתר, התפרצה מיד לאותו חדר ואמרה: ילדת היער החביבה שלי, מה לך כי תבכי? מי העיז לנגוע בך לרעה?

הבכי שם מחנק לנפשה של אסתר, ולא יכלה להשיב, היא סימנה בידה על הכומר, אשר עמד נדהם, האתה הכומר? שאלה מריה בתימהון, הלא זאת אחותי! - להיפך, ענה הכומר, רצוני להעניק לה אושר גדול שתוכל להיות לך אחות אמיתית- ואת

אסתר לא רוצה בכך? שאלה מריה, לא אמרה אסתר, ברצוני להשאר בת ישראל, אעדיף למות מאשר להמיר את דתי. מריה נגשה אל אסתר, הרימה אותה מרצפת החדר לפתה את זרועותיה סביב צווארה נשקה אותה ונגבה את הדמעות מלחייה - הרגעי אסתר, איש לא יכריח אותך לעשות דבר נגד רצונך! בואי ונצא לגן הפרחים... לאחר מכן חזרה חצר המלוכה לקראקא עיר המלוכה שבפולין ושם ארגנו לאסתר ארוחות כשרות על ידי אישה יהודיה.

במהרה נודע הדבר בכל קהילת היהודים שבקראקא על אודות היהודיה בת השש, על אמונתה ועל עמידתה האיתנה בחצר המלוכה.

רבים רצו לראות את הילדה הנאמנה, אולם אנשי חצר המלכות התנגדו לבל יראה אותה אף יהודי, בתקוה כי במשך הימים תשכח את יהדותה ותעבור מרצונה החופשי לנצרות.

באחד הימים יצאו שתי הילדות לטייל בגן, הנסיכה מריה ישבה על ספסל בגן סמוך לגדר וקלעה זר פרחים, פתאום קפצה אסתר ממקומה בחרדה וסחבה את מריה בחזקה מהספסל, לקול הצעקה נחרדו המלך והמלכה והספיקו לראות נחש ארסי שרצה להכיש את הנסיכה, מיד לקחה המשרתת אבן ורוצצה את ראשו.

כשהתפקחה הנסיכה ממבוכתה והבינה את אשר קרה חבקה את אסתר בחזקה ואמרה לה אני נשבעת כי לעולם לא אשכחך, תמיד אזכור כי הצלת אותי ממות נורא. גם המלך והמלכה לא מצאו מילים בפיהם להביע את תודתם לאסתר על אשר הצילה את בתם יחידתם ממות.

מאותו יום נתחבבה אסתר על אנשי חצר המלוכה וכולם הוקירוה על פעולתה. חלפו ימים ושנים, אט אט נשתכחו מאסתר רשמי ילדותה בבית אביה ונדמו לה כחלום רחוק.

אסתר ומריה נקשרו זו לזו באהבה עמוקה, יום אחד נגשה מריה לאסתר חבקה אותה ואמרה לה: אסתר אחותי היקרה היי לי אחות בשלמות, היי נא גם אחות באמונתך, מה מאושרות נהיה שתינו ולעולם לא נפרד. כששמעה אסתר את דבריה, חילצה עצמה מחיבוקה והלכה לפינה בגן שם כבשה את פניה בידיה, עצמה את עיניה, לנגד עיניה צפו ועלו ימי ילדותה בבית אביה, דמות אימה כשהיא שוכבת במיטה ואביה יושב ליד הגמרא ומתעמק בתלמודו, מה עמוקות וזוהרות היו עיניו... מה רבה היתה החמימות בבית הקטן והדל, תחושות אלו לא חשה מעודה בארמון המפואר והמואר בשלל אורותיו ששום דבר גשמי לא חסר בו.

הורי היקרים, קראה והתיפחה בבכי מר האם עליכם אוותר? האם אותכם אשכח? מריה התקרבה אליה חבקה אותה ואמרה, האם גרמתי לך עוגמת נפש, אהובת לבי את, וגם להבא תהיי אחותי אף אם תישארי יהודיה אולם כדאי לך לעיין בדבר ולחשוב בליבך, זכרי! אם תסכימי לקבל עלייך את אמונתנו יאמצך המלך לו לבת

ותישארי תמיד אצלנו, תינשאי לאציל עשיר, או לאחד מבני המלכות מגזע היחס, תחיי חיי פאר והדר בתענוגים ובאושר. ואילו מה יהיה בגורלך כשתחזרי להיות בת ישראל פשוטה ועלובה, חוששת אני כי טובה רבה את מפסידה ולבי נכמר בקרבי אחותי היקרה אסתר.

אסתר לא השיבה דבר היא הבינה כי זמן רב לא תוכל לעצור כוח נגד השפעתם יחידה היא ללא עוזר ותומך...

באחד מימי הקיץ הנאים בשעת הצהריים יצאה המשרתת עם הנסיכה מריה בחברת אסתר לטיול ביער, הסוסים האבירים דהרו בצל העצים כסופה, פתאום נשבר סדן במרכבה והיא התפרקה.

הבנות הצעירות קפצו מהעגלה והמשרתת נפלה והתעלפה, עמדו הן אוכדות עצות, במאמצים גדולים השיבו את רוחה של המשרתת, העגלון נזכר כי לא רחוק נמצא פונדק דרכים, והם שרכו צעדיהם לפונדק זה, בעל הפונדק היה יהודי ירא-שמים, הוא שמח שמחה גדולה בהארכת הנסיכה עם מלוותיה, בינתיים נטו צללי ערב ושעת קבלת שבת התקרבה ואסתר שמחה על ההזדמנות שניתנה לה משמים לראות סעודת שבת אצל יהודים.

הפונדקאי הזמין את הבנות להצטרף לסעודת שבת הוא קיבלן לחדר מרווח, זהר השבת ריחף באוויר השולחן היה מכוסה במפת משי צחורה, שתי נרות שבת מבריקים ונוצצים, אסתר הביטה סביב, נדמה היה לה כי היא חוזרת לעולם קדום של שחר ילדותה, עולם קסום שריחו המשומר עדיין לא פג, וכל כולה כמיהה לעולם זה. אסתר עמדה המומה ותוהה, מבלי יכולת להתנתק ממקומה, כשהביט בה הפונדקאי הביין כי היא אותה בת ישראל המתגוררת בחצר המלכות אשר יצא שמעה בכל קראקא. כשברך בעל-הבית את ילדיו נגשה אליו אסתר ובקשה ממנו שיברך גם אותה. הניח בעל-הבית את ידיו מעל ראשה ואמר: "שימך אלוקים כשרה רבקה רחל ולאה", אמן, השיבה אסתר בשקט ונשאה תפילה בלבה לרבון העולמים כי יעזור לה להתגבר על המכשולים הרבים ולשמור אמונים לעמה ולדתה...

באמצע הקיץ עברה חצר המלכות לגור בטירת הציד המלכותית בליטא והכומר הצטרף אף הוא אל אנשי החצר. אסתר היתה חייבת להשתתף בשיעוריו של הכומר, אולם מאז בילתה את השבת בבית היהודי לא שמה לב לכל דבריו, ולא השפיעו עליה כמלא נימה, הכומר חרה אפו בבת ישראל העקשנית והתלונן לפני המלך, המלך ניסה לשדלה בדברי חיבה, הוא הבטיח לתת לה נדוניה גדולה כיד המלך וחתן עשיר אך בתנאי שלא תתעקש להכנס תחת כנפי הדת הנוצרית, אסתר לא השיבה דבר הרכינה ראשה. ולא הוקסמה ממקסמי השוא ממדוחי ההבל ונשארה עקשנית באמונתה.

בלילות האחרונים נדדה שנתה מעיניה מחשבות רבות עלו בליבה והציקו לה, מה תעשה ומה יהיה גורלה בבור הזה שהיא אסורה בו. לילה אחד לאחר שהתהפכה רבות על משכבה חלמה חלום, בחלומה רואה היא את אביה, ואת אימה מוטלת על ערש דוי, ואביה יושב לידה ולומד תורה.

פתאום הרימה אימה את ראשה ואמרה בקול חלוש; דע לך אישי היקר, נסיונות מרים וקשים צפויים לך ולבתנו, אולם שם במרומים אעמוד על משמרתכם, אכרע לפני כסא הכבוד ואתפלל לפני רבון העולמים כי ישלח מלאכו לשמור עליכם מכל רע ולחלצכם מן המיצר.

אמא! אמא! צעקה לפתע אסתר בחלומה, אמא! הציליני נא, הצילי! לקולה חרדו הנסיכה והמשרתת, אסתר מה היה לך?... פתאום נשמעו דפיקות חזקות בדלת, פתחנה, הצלנה עצמכן, הטירה עולה באש. הבנות מיהרו להתלבש בחיפזון ונמלטו מהחדר, אסתר נשארה מאחוריהן. -עתה נזדמנה לי שעת הכושר לברוח מבלי שיבחינו בי, אמרה אסתר לעצמה, וכאשר יווכחו כי אינני יחשבו בודאי כי לא הצלחתי להימלט מהאש ונשרפתי ולא יחפשו אחרי... היא פתחה במהירות את החלון, ליד החלון עמד עץ גבוה וחזק, אשר בנקל היה אפשר לתפוס בענפיו, בין רגע היתה אסתר בקרקע הגן. היא ידעה מקומה של דלת קטנה שנפתחה לשדה שמאחורי הטירה ולאשרה הדלת היתה פתוחה הרני עכשיו בת חורין – אמרה אסתר כשיצאה אל השדה בשמחה ובתקוה גדולה.

מסביב היה לילה אפל, אבל הלהבות שאכלו את הטירה האירו את דרכה. פחד צימרר את בשרה, מעולם לא ניסתה לצאת יחידה בשדה בלילה אפל, היא ידעה כי זאבים משוטטים בלילות, ולפעמים גם שודדים, מוטב להסעו בשיני הזאבים או למות בידי השודדים מאשר לבגוד באלוקים ובעמ"י – חשבה בליבה והמשיכה בדרכה. נעליה נקרעו, רגליה עייפו אך היא המשיכה ללכת בשארית כוחותיה. הטירה עלתה כולה באש עד היסוד, תהילה לאל אמר המלך שלא היו אבידות בנפש. הנסיכה מריה הביטה סביבה ושאלה בחרדה איה אסתר?

חיש מהר התפזרו לחפש אחר אסתר הנעדרת, אבל לשוא, מריה התיפחה בבכי מחריד, ברור היה לכולם כי אסתר נשרפה חיים. היא הקרבן היחיד של השריפה הגדולה.

המלכה אימצה את בתה אל ליבה ושמחה על שהאסון פגע בבת זרה ולא בבתה ואילו מריה לא חדלה מלבכות על אחותה ידידת נפשה, אסתר, שהצילה את חייה ממות...

***

לאחר שרבי שבתאי לא מצא את גופת בתו ביער, חזר שבור ורצוץ אל העיירה פרינסק, מקום בו עמד ביתו, אך לא מצא כי אם ערימות אפר. על אף כל האסונות

שפקדו אותו בטח באלוקים ואמר כי כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא – הכל לטובה!

הוא נטל מקל נדודים ועבר כמעט בכל ארצות ליטא ופולין, בכל מקום שבא וההזכירו את שמו נתקבל בכבוד גדול. בכמה מקומות הציעו לו את כס הרבנות, הוא דחה בשתי ידיו את הגדולה. מטרה אחת היתה לנגד עיניו – לחפש את בתו האבודה, אולי היתה בחיים כשנעלמה מעיניו ואי מי לקחה לו לבת.

אחרי שנים רבות של נדודים התייאש מחיפושיו ונענה להצעה של הקהילה היהודית בעיר הלשוי שבמדינת מורביה ועלה שם על כס הרבנות, שם נשא אשה אשר ילדה לו בן, אך המחשבה כי יתכן ואסתר נמצאת חיה אי שם, לא הרפתה ממנו. מידי יום ביומו נשא תפילה לריבון העולמים שיחזיר לו את בתו האבודה...

ר' שבתאי נהג להזמין אורח לביתו מידי שבת, שבת אחת הזדמן לרבי שבתאי אורח מארץ פולין, בעת הסעודה סיפר האורח על חיי היהודים בפולין ובקראקא, בתוך דבריו סיפר על בת ישראל המופלאה הנמצאת בארמון המלך ותיאר את אומץ ליבה וגבורת נפשה של אותה ילדה שאינה אוכלת ממאכלי הארמון אלא אלמנה יהודיה מביאה לה את ארוחותיה. ר' שבתאי שאלו: התדע מה שמה? – אסתר הצדקת שמה, ענה לו. והוא אמר רבי שבתאי בקול מלא תקוה, יהי רצון ותהיה זו אסתר'ה שלי. שמא יודע אתה איך הגיעה בת ישראל לחצר המלכות? אומרים השיב האורח כי המלך מצא אותה בצאתו לצייד כשהיא מתה למחצה.

עיניו של רבי שבתאי אורו ואנחה עמוקה פרצה מגרונו.

רבי שבתאי השקים קום בבוקר, נפרד מאשתו ומבני ביתו ויצא לדרך קראקא. אחרי נסיעה ממושכת ומיגעת נודע לו כי חצר המלכות עברה עתה לליטא לעבור שם חלק מימי הקיץ. הוא שם פעמיו לליטא שם גם יוכל להשתטח על קברי אבותיו.

כשדרכו רגליו על אדמת מולדתו ליטא נזכר בילדותו ובילדי העיירה איתם היה לומד תורה ומשתובב לעיתים. בהיותו שקוע בהרהוריו לא הרגיש רבי שבתאי בהיכנסו לתוך יער גדול. כשירד היום ונטו צללי ערב התבונן רבי שבתאי סביבותיו, אימה ופחד מילאו את ליבו, והנה נגלה לעיניו אור קטן, הוא החל ללכת לכיוון האור, והנה ראה מולו מערה גדולה מוסתרת בין העצים, בפתח המערה ראה לחרדתו אנשים מזוינים יושבים סביב אבן גדולה ושוחים שכו. נרתע לאחוריו, אך טרם הספיק לעקור רגליו הקיפוהו כמה שודדים מזוינים ונתנו עליו בקולם

– מה תחפש במקום זה? יהודי נודד הנני, שתעה לתומו ביער. השיב בפחד. שקר בפוך! הלגלות את מסתורינו באת? ולמסור אותנו לידי השלטון, בן מות אתה יהודי!

לשוא התחנן רבי שבתאי כי לא אלו היו כונותיו, כי אם נקלע ליער בדרכו לחפש מקום לינה, אך איש לא היטה אליו אוזן. השודדים כפתוהו בחבלים ולקחו ממנו כל אשר היה לו.

זיעה קרה שטפה אותו כאשר אחד השודדים הרים עליו את גרזנו לערוף את ראשו, הוא החל להגיג וידי ו"שמע ישראל". אולם ברגע זה קפץ שודד אחר ועצר את חברו – המתן רגע עד שיבוא ורטיסלב המנהיג. הלא ידעת כי רק לו הסמכות לשפוט למוות, -צדקת, אמר הראשון, הוא השליך הגרזן והוביל את רבי שבתאי לתוך המערה. לאחר דקות אחדות נשמעו שעטות סוסים מתקרבים, המנהיג בא, קראו השודדים והלכו להקביל פניו.

המנהיג היה איש גבה קומה וחזק. האם העלית היום משהו? שאלו אותו השודדים. לא השיב להם רק נערה צעירה הצלחנו להכניס ברשתנו היא עשויה להכניס לנו כופר-נפש, וילוש יביאנה מיד.

לפתע נדהמו כולם, מתוך המערה נשמעה קריאה חלושה- "ורטיסלב" -מי הוא זה המעיז לקרא כאן בשמי? - צעק המנהיג. פחד ואימה נפלו על השודדים. כעבור כמה רגעים נשמע אותו קול: ורטיסלב, הצילני כשם שהצלתך גם אני פעם! מפניו של ראש השודדים חלף הכעס והוא נדהם, היתכן הדבר? שאל משתאה, האין זה קולו של ידיד נעורי שבתאי?

עד מהרה רכון היה ורטיסלב על רבי שבתאי הכפות, הוא שלף את חרבו וחתך את החבלים מידי ומרגליו ונטל את שתי ידיו של רבי שבתאי נשקן בחיבה ואמר: שבתאי, שבתאי, אתה היחיד שריחמת עלי אי פעם בכל אסונות חיי, אשר הביאוני עד הלום והפכוני לאשר הנני, המנהיג נתן אות לאנשיו לעמוד מרחוק ולהניחו לבד. ורטיסלב סיפר לידידו רבי שבתאי את כל אשר עבר עליו, כיצד שקע בחובות עצומים עד שהגיע ליאוש גדול וכך נהפך למנהיג כנופיית שודדים.

רבי שבתאי האזין לדבריו בכובד ראש ובדאבון לב הביט בידיד נעוריו שהפך לשודד מגואל בדם. הוא השיב לו דברים נוקבים ומזעזעים על הזועה שבמעשיו, ועל אובדן נשמתו בטיט היון, בין השאר הזכיר לו שנות ילדותו היפות שעברו עליהם בשמחה. דבריו הנבונים והצודקים של רבי שבתאי השפיעו על המנהיג וריככו את לב האבן שבקרבו עד כי כבש את פניו בידי מחמת הבושה והחרטה ונתן את קולו בבכי מר. ברגע זה קרב אליו שודד קשוח בעל פנים אכזריות וקרא בכעס, האם אשה זקנה אתה ארנבת פחדנית כי תפתה לדבריו של היהודי, הזכר בשבועה שנשבעת לנו.

המנהיג קם ממקומו בשאגה: מה לך ולשבועתי, דום, ולא אבחר את ראשך בחרבי! מבין השודדים בא אחר ואמר; אתה המנהיג, שלוש פעמים שמתי נפשי בכפי והצלתך, ראה עד כמה אני נאמן לך, אל תהיה תינוק! הנח לו ליהודי להמשיך בדרכו ולא יוסיף לדבר על לבך פן יכביד עליך. אכן, אמר ורטיסלב – בכבלי ברזל

אני קשור לאנשים האלה לשדוד ולרצוח, שבתאי ידיד נעורי, חיי בטוב ובנעימים כאשר תשמע ותיזכר בי, התפלל נא עלי לפני האלוקים, אשר כפי שאמרת הנה הוא נוקם ומעניש אבל גם רחום וחנון. אחר פנה המנהיג אל אחד השודדים ואמר לו, הוצא את היהודי הזה אל דרך המלך, זכור! אתה ערב לחייו, שלא תיפול שערה משערות ראשו ארצה.

למחרת הגיע רבי שבתאי לאחד הכפרים עייף ויגע מיום אתמול הנורא. הכפר עמד סמוך מאוד לאותו מקום אשר לפני ימים ספורים התנוססה עליו טירת הצייד המלכותית. רבי שבתאי התענין לשמוע מפי יהודי הכפר את פרשת הדליקה אחד היהודים סיפר לו לפי תומו כי דליקה זו פגעה בנו היהודים. אסתר הצדקת חברתה של הנסיכה עלתה באש בלהבות ונשרפה חיים. כנשוך נחש ניתר רבי שבתאי ממקומו וזעק זעקת שבר, היהודי עמד נדהם ומשתאה - למען השם!

קרא אל רבי שבתאי הנדהם, מה זה היה לך? רבי שבתאי הליט פניו בידיו ובכה בכי רב - קוה קיוותי כי מצאתיה סוף סוף והנה אבדה ממני לנצח.

אולם רבי שבתאי התגבר כלביא גם עתה, נשא עינו השמימה וקרא: " צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו כי הוא שופט צדק, ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך!"

רבי שבתאי שהה עוד ימים מספר באותה סביבה בתקוה שאולי ימצאו עצמותיה של בתו. לאחר שפונו ההריסות ולא נמצאו כל סימנים מגופה, עזב רבי שבתאי את המקום בצער רב.

***

נחושה בדעתה להמשיך לצעוד בשחור הלילה ויהי מה! המשיכה אסתר בדרכה, היא חיפשה פינת מסתור אך דבר לא נקרה בדרכה, אסתר היתה קרובה לאפיסת כוחות כשלפתע שמעה קול קורא אליה; עצרי ילדה! לאן תלכי יחידה בחשכת הליל?

לבה ניתר ממקומו ודמה קפא בעורקיה איש גבה קומה בעל מראה איום ונורא כיוון אליה את רובהו, מרוב אימה ופחד כרעה אסתר על ברכיה והתחננה בבכי, אל תהרגני, רחם נא! - מי את? -שאל האלמוני.

ילדה עניה הנני, יתומה מאב ומאם תעיתי בדרך, הקוזקים העלו את בית הורי באש ואני נותרתי גלמודה בעולם, מאז הייתי בבית קרובי, אנשים רעים ואכזרים אשר מיררו את חיי ונמלטתי מהם.

ורטיסלב הוריד את רובהו והוביל את אסתר למערה - בואי ונחזירך לקרוביך אמר, אם יסכימו לשלם עבורך כופר הגון, הוא התבונן בה ואמר - גשי אלי ועני על שאלות, מה שמך? - אסתר, מי היה אביך? -אבי היה רב יהודי, רב יהודי? הלוא את נראית כבת גויים מובהקת, מה פשר כל זאת?

-אחרי פרעות הקוזקים בגדו קרובי באמונתנו וניסו לאלץ אותי להשתמד לכן גם ברחתי מהם. מה שם קרוביך והיכן הם גרים? -אינני רוצה להגיד כי אינני רוצה לחזור אליהם. –והרי יודעת את כי יש בידנו אמצעים לאלצך להגיד! -יכולה אני למות. -כה צעירה וכה אמיצה?

-אינני הראשונה מבנות ישראל המוכנה למות בעד אמונתה. רשאית את להאמין, אנו הורגים אנשים רק בשביל ממונם לא בגלל אמונתם. והנה קם אחד מהשודדים ואמר, שמע נא המנהיג, הלא שומר אני אמונים לך, השאר את הילדה הנחמדה אצלך ותישאנה לאשה כשתגדל, אני אשגיח עליה בשבע עיניים. פנה אל אסתר ואמר, התרצי להשאר אצלי? את תהי מלכת היערות, כל הרכוש אשר ארכוש בזרועי החזקה שלך יהיה, מאה גיבורים ישרתו אותך כעבדים! - אסתר נפלה ארצה וקראה בככי: "הרגני נא, ואל תאלצני לעשות את התועבה הזו, שים נא לבך וזכור את ריבון העולמים אשר ינקום ויעניש בעד כל פשע ועוון, אבל גם רחום וחנון הנהו לעושי טוב, רחם נא עלי, ואי פעם ירחם גם עליך האלוקים".

ורטיסלב ניתר ממקומו משתומם – מי לימד אותך נערה לומר כדברים האלה אשר אמר לי אותם לפני כשעה ידיד נעורי. בזכותו של ידיד זה נשבע אני לך כי אחון אותך ואשלח אותך לוילנא, שם תשלם הקהילה היהודית פדיון נפש עבורך, תצאי לחופשי ואלוקי השמים יזכור לי חסדי...

ובפנותו אל אנשיו אמר בתוקף, זכרו את דברי מי שיגע בה באצבע קטנה מות יומת. הוא פקד על וילוש כי יקח את אסתר וישמור עליה כעל בבת עינו עד שיגיע השליח מוילנא.

***

שנים רבות היתה וילנא מאוכלסת ביהודים רבים, בימים ההם מנתה וילנא שלושים אלף יהודים, בראש הקהילה עמדו רבנים ידועים ומהוללים ביותר, אשר ריכזו סביבם בית-דין גדול, אב בית הדין כנס את כל ראשי הקהל באסיפה מיוחדת ואמר: "אחי ורעי, הוזמנתם הנה כדי לדון בענין חשוב וקדוש, "פדיון שבויים", הגיע אלינו שליח מיוחד והציע לנו לפדות נערה יהודיה שנותרה יחידה לאחר פרעות הקוזקים במחיר שלושת אלפים זהובים.

האם ידוע מה שם הנערה ומה שם הוריה? שאל אחד הפרנסים -לא השיב אב בית הדין, היא טוענת כי יתומה היא וכי נמלטה מפני קרוביה האכזריים, שניסו להמיר את דתה ומסרבת בכל תוקף לגלות את שם קרוביה. -ובעד בת בלי שם נשלם הון רב כזה? קרא הפרנס. והלא אין לשלם בעד שבוי יותר מכדי שוויו ואם ניתן כופר גדול בעד כל שבוי יהודי לא יחדלו מלצוד יהודים ולדרוש כופר גדול תמורתם. אני מציע לתת לא יותר מחמש מאות זהובים. -אדוני הפרנס! השיב אב בית הדין, עלי לומר לך שלפעמים אנו חייבים לשלם בעד שבויים סכומים גדולים יותר, לפי דברי השליח

מתברר כי הם ישמחו אם לא נפדה את הנערה, הוא אמר כי אין טעם לעמוד על המקח.

אולם אותו פרנס ראשי נשאר תקיף בדעתו – הקהילה עניה ומרוששת לאחר מרד הקוזקים ואין ביכולתה להביא קרבן עצום כזה, יתר הפרנסים נאנחו מרה, אך לא יכלו לעשות דבר.

ר' מנחם הצעיר בפרנסים קם פתאום ואמר; רבותי החשובים והנכבדים! הנני מוכן לתת מכיסי את שלושת אלפים הזהובים!

יחי רבי מנחם לעד! קראו כל הנאספים בשמחה, אב בית הדין הושיט ידו לנדיב ואמר בקול נרגש - יברכך אלוקים בני ויוסיף לך כהנה וכהנה.

רבי מנחם הלך מיד לביתו להודיע לאשתו על דבר החלטתו. אשתו גיטא אשת חיל, יראת אלוקים קידמה בברכה את מעשה בעלה, עוד באותו יום נסע מנחם עם השליח כדי לפדות את אסתר בפונדק הרחוק מהישוב.

לאחר שנתן רבי מנחם את כל הסכום הביא השליח את אסתר המפוחדת, התיחס אליה יפה ואמר לרבי מנחם, היא ראויה לכך.

כשהביא רבי מנחם את אסתר לביתו קידמה אשתו גיטא את פניה בשמחה גדולה - ילדה גיבורה אמרה, כה צעירה וכה יפה, כה תלאות רבות עברו עליך...

כן, אמרה אסתר, אהיה לכם לשפחה בביתכם, מחיר גבוה שילמתם, הנני מקנת כספכם ורצוני לשרתכם, - לא! לא בתי! השיבה גיטא לא שפחה תהי לי כי אם ידידתי, אחותי ובתי, האלוקים מנע ממני פרי בטן ואת תשורה יפה ממנו.

כך נשארה אסתר בביתו של רבי מנחם, היא סיפרה להם את קורות ילדותה, על אביה ואימה, אך מעולם לא הזכירה את חייה בארמון המלך.

ביתו של רבי מנחם היה מלא באורחים תמיד, כל עני ואביון ורעב ללחם מצא שם תמיד דלת פתוחה. הוא היה בית ועד לחכמים וללומדים, עד מהרה הרגישה אסתר שם כבת בית מאושרת, מנוחה ושלוה ברוחניות ובגשמיות.

אך האושר הזה לא נמשך זמן רב, גיטא היתה רזה מאוד חולנית, וחלושה מאד. חלפו שנתיים מאז בואה של אסתר לביתו של רבי מנחם ולאסתר מלאו ארבע עשרה שנה, ביום מן הימים קראה גיטא לבעלה ואמרה: "אישי היקר מרגישה אני כי ימי ספורים, עוד מעט ויבוא קיצו. הו גיטא, אמר רבי מנחם, אל נא תדברי כך, בעזרת ה' תבריאי ונחיה עוד שנים רבות יחדיו. מנחם, אמרה גיטא - צעיר אתה עדיין ועליך לחיות את חייך, לשאת אשה ולהביא ילדים. שמע לעצתי, ושא אחרי מותי את אסתר. ר' מנחם הצטער על דבריה ודמעות נראו בעיניו, הוא התחנן לפני אשתו לבל תוסיף לדבר כדברים האלה, אך גיטא ראתה את העתיד לפנייה, פנתה לאסתר דברה אתה על עתידה הצפוי לה ובקשה ממנה להינשא למנחם לאחר שתסתלק מהעולם.

אסתר פרצה בבכי ובקשה ממנה לבל תעלה על ליבה מחשבות איומות אלו, אולם גיטא לא שגתה במחשבות שוא, והבינה אל נכון את העתיד הצפוי. עם בוא הסתיו הלכה גיטא למנוחת עולמים.

אסתר עברה לגור אצל אחותו של רבי מנחם וכעבור שנתיים נשא אותה לאשה. זוג מיוחד היו רבי מנחם ואסתר, דומה היה כי ברכותיה של גיטא המנוחה ריחפו מעל ראשם, הם זכו לבן לאחר כשנה ובת אשר קראו לה בשם גיטא.

***

הנסיכה מריה נישאה לאחד מבני המלכים מחבריו של אביה המלך והוא מונה לראש שרי ליטא, לימים צריך היה כסף לחימוש צבאו ועל כן הטיל מס גבוה מאוד, סכום של מאה אלף זהובים על קהילת היהודי בוילנא, הכסף הרב היה מעל ומעבר ליכולתם של היהודים, אולם הנסיך אטם אוזנו מלשמוע את טענותיהם והודיע כי אם בבא המועד לא ישולם המס יגורשו כל היהודים מוילנא.

יהודי וילנא היו אובדי עצות, גזרו תענית בתפילה ובתחנונים והתכנסו בבתי-כנסיות לשפוך שיחם לפני האלוקים, אך כל המשלחות ששיגרו לנסיך העלו חרס בידם, גם משלחת של נשים צדקניות בקרה אצל הנסיכה וחזרה גם היא ריקם, הנסיכה הסבירה להן כי אין בידה לעזור להן מאחר שבעלה ציוה עליה לבל תתערב בענינים הנוגעים ליהודים.

בביתו של רבי מנחם היה צער גדול, כששמעה אסתר על המשלחת שבקרה אצל הנסיכה וחזרה בפחי נפש, פנתה לבעלה ושאלה אותו; " התדע מי היא הנסיכה ומה שמה? האם אינך יודעת? התפלא רבי מנחם -הלא היא בתו היחידה של מלך פולין, מריה שמה, -הריני הולכת לבדי אל הנסיכה. קראה אסתר בקומה ממקומה, -מה תועלת תצמח מכך? שאלה רבי מנחם. כעת לא יכלה אסתר להעלים מבעלה את כל פרשת חייה בחצר המלכות, רבי מנחם עמד משתומם מהסיפור, ובסופו אמר; את הינך אסתר גיבורת החיל אשר כה רבות סופר אודותיה... ואני האדם המאושר אשר זיכני ה' יתברך לשאת בת ישראל, מזרע שרה, רבקה, רחל ולאה הקדושות אשר ויתרה על כתר נסיכות כדי לא לבגוד בעמה ובאמונתה! אהה ריבונו של עולם במה זכיתי כי ברכתני?!

רבי מנחם ברך את אשתו ואמר לה: לכי אסתר יקירתי בשם ה' והוא יצליח את דרכך. אסתר לבשה את בגדיה הצנועים והפשוטים, שכרה מרכבה ויצאה לדרך לארמון הנסיך. מריה ישבה באותה עת בחדר האורחים, כשלפתע נשמעו נקישות על הדלת ואחת המשרתות הודיעה כי אשה יהודיה מבקשת לראותה, אוי! קראה מריה, שוב אותה פרשה שאסר עלי הנסיך להתערב בה! מוטב שלא אשמע אותה מאשר להשיב את פניה ריקם מאזת ידי, - אמרי לה שאיני יכולה לקבלה!

המשרתת יצאה וכעבור רגע חזרה והודיע; " הוד נסיכותה, האשה אומרת כי לא באה לבקש ממנה דבר, אלא למסור לה ידיעה חשובה".

הכניסי את האישה! -פקדה הנסיכה. אסתר נכנסה לחדר הנסיכה, הנסיכה מריה גדלה ויפתה מאז נפרדה ממנה אסתר! היא חשבה ליפול על צוארה, לחבקה ולנשקה, דמעות נשרו מעיני אסתר...את בוכה, שאלה הנסיכה, צר לי עליך מאוד כי לא אוכל להושיע אתכם היהודים!

אסתר השיבה; באתי רק למסור לך ידיעה חשובה... דברי! קראה הנסיכה בהתענינות, להוד נסיכותה -אמרה אסתר, היתה פעם ידידת נעורים, ילדה יהודיה אסתר העלובה, אשר נספתה בדליקה הגדולה בטירת הציד! אולם טעות היא בידי הוד נסיכותה, אסתר לא מתה, היא חיה!

מה את אומרת, אסתר עודנה בחיים? שאלה הנסיכה, -התזכרי את העץ הגבוה שעמד ליד חלון חדר השינה שלך? - בעזרת העץ ירדה ארצה וברחה. -אינני מאמינה למשמע אזני, האומנם ברחו ואני כה התאבלתי עליה, לא יתכן שאסתר תהיה כפוית טובה.

היא לא היתה כפוית טובה, היא ברחו משום שתכופות ניסו לאלצה לבגוד בעמה ובאמונתה ולהמיט כלימת עולם על הוריה.

אסתר נטלה את ידיה של מריה נשקה אותה ואמר: התסלחי, לאסתר חברתך? -הלא אני היא אותה אסתר אשר כה התאבלת עליה, מריה ניתרה ממקומה רגע עמדה כלא מאמינה ואחר נפלה על צואר אסתר והתיפחה בבכי רב.

אסתר אחותי היקרה, האם אני בחלום או בהקיץ? - כמה מאושרת אני ברגעים אלו, ברוך המחזיר אבידה לבעליה.

הנסיך שמע קול בכיה של אשתו וחישי בא לעמוד על פשר הדבר, הוא פנה למריה ואמר: מריה יקירתי, למה תתייפחי בבכי הרגעי וספרי נא לי מה זה ועל מה זה ההמולה הזו בינך ובין יהודיה הזו.

מריה הנסיכה פסקה מבכי ואמרה: "בכי של שמחה וגיל בכיתי. כמה מאושרת אני היום הזה במוצאי את האבדה היקרה שאבדה לי זה כמה שנים, זאת היא חברת נעורי, אשר לא חשבתי שאראה שוב והנה היום הזה השיבה לי האלוקים, זאת היא אסתר שהצילה את חיי מפני הנחש". הנסיך עמד משתומם -כיצד ניצלה מהלהבות והגיעה הלום?

התישבו כולם מסביב לשולחן ואסתר סיפרה להם את כל התלאות אשר עברו עליה עד שהגיעה לויילנא נשאה לרבי מנחם וה' זיכה אותה בשני ילדים.

הנסיך התרגש מאד מדברי אסתר שנשארה נאמנה לאלוקיה ולעמה למרות כל מה שעבר עליה, ושאל: האם אסתר אחותך באה על שכרה על שהצילה אותך ממות? הלא היא ברחו, ואף אחד לא שילם לה שכר... ואז פנה הנסיך לאסתר ואמר לה:

אסתר הנכבדה אחות אשתי, הריני מוותר על מאה אלף הזהובים שהטלתי על קהילת היהודים של וילנא, ותוכלי לגבותם ולעשות בהם כרצונך!

אסתר לא מצאה מענה לפיה מרוב שמחה ועיניה התמלאו בדמעות אושר.

נרעדים ומשתוממים הביטו יהודי וילנא בראותם מרכבה מלכותית מפוארת עוברת ברחוב העיר ונעצרת ליד ביתו של רבי מנחם, הנסיך והנסיכה ירדו מהמרכבה בלוית אסתר והתקבלו בכבוד רב על ידי רבי מנחם, מיד יצא משרתו של רבי מנחם לקרוא לרבנים, הפרנסים ואת גבאי הקהילה לביתו.

לשמחתם של היהודים לא היה גבול, המון התקהל סביב ביתו של רבי מנחם, שאליו הגיעו הנסיך והנסיכה, רבי מנחם הביא את שני ילדיו, הנסיכה חיבקה אותם והעניקה להם מתנות, בינתיים נכנסו כל רבני הקהילה ופרנסיה, הם קדו קידה לפני הנסיך ורעייתו ביראת כבוד וישבו מסביב לשולחן.

הנסיך פתח את דבריו ואמר: "הוזמנתם כדי לברר אם הכנתם את המס אשר הטלתי עליכם?" "הוד רוממותו" - השיב אב בית הדין בענווה, "אין ביכולתנו לאסוף סכום ענק כזה, אנו פונים אל ליבו של נסיכנו, בבקשה לוותר על מחצית הסכום". - לא אוותר לכם על פרוטה אחת, תוך ארבעה שבועות אתם צריכים להמציא את הסכום לידי אסתר אשתו של רבי מנחם, סכום זה ניתן לה במתנה על אשר הצילה פעם את אשתי ממות.

מיד קם רבי מנחם על רגליו ואמר: אשתי מקבלת בתודה את מתנת הנסיך, וכדי להוכיח על ידי כך, ברשות הוד רוממותו את הכרת טובתה לקהילת וילנא אשר פדתה אותה בעבר משבי השודדים היא מותרת על כל הסכום במלואו!

ענה הנסיך ואמר: אסתר רשאית לעשות בכסף ככל אשר תאווה נפשה, ואתם הפרנסים בשרו את הבשורה המשמחת לאחיכם היהודים.

עיניהם של הפרנסים קרנו משמחה, הם קדו לנסיך והביעו את תודתם, הבשורה התפשטה חיש בכל וילנא ובמהרה התמלאו בתי הכנסיות ביהודים כדי לתת הודיה לה' על אשר שלח להם את הישועה על ידי אסתר הצדקנית.

מאותו יום נקרא רבי מנחם חתן המלך, הנסיך מנה אותו למנהל רכושו, ותוך זמן קצר הפך רבי מנחם לסוחר החשוב ביותר בפולין ובלייטא.

***

רבי שבתאי הכהן הלך והתפרסם בעולם, בהיותו בן ארבעים שנה כבר היה רבן של כל בני הגולה, פירושו על יורה דעה נפוץ מהר בקרב העם והרבנים שבכל קצווי העולם הכירו בו כפוסק אחרון, רבי שבתאי כתב כבר אז גם פירוש לחושן-משפט, אולם חסרו לו אמצעים להעלותו לדפוס, וכל מאמציו להדפיס את ספרו עלו בתוהו, לבסוף עלה בדעתו לפנות אל יהודי מולדתו ומולדת אבותיו – לייטא, אולי הם יסייעו

בידי להדפיס את ספרי -חשב רבי שבתאי ומיד יצא לליטא והגיע לוילנא, כשנודע בוואו של הש"ך החלו המונים נוהרים לראות את פניו.

רבי מנחם זכה בכבוד הגדול לארח בביתו את הגאון, הרבנים והגאונים ביקשוהו לדרוש לפנייהם בשבת בבית הכנסת הגדול, והוא נענה לבקשתם. בית הכנסת התמלא מפה אל פה האנשים באו לשמוע שפתי כהן והגה חכמה ומשפט, פה מפיק מרגליות, הנשים באו לעזרת נשים כדי לשמוע את קולו הקדוש ולהתברך ממנו. וההורים הביאו את ילדיהם כדי לעורר בלבם את החשק ללמוד תורה.

אחרי הקדמה קצרה היוצאת מן הלב, החל רבי שבתאי לדרוש בסוגיא החמורה והעמוקה של "תקפו כהן" שבמסכת בבא מציעא, דבריו היו ברורים ומאירים כשמש, הוא יישר את כל ההדורים בסוגיא ותירץ את הקושיות באופן בהיר ומשכנע.

בין הנשים עמדה גם אסתר והציצה מבין החריצים כשכולה נרגשת ונלהבת, עיניה ואוזניה צופיות אל הגאון, קולו ונימת דבריו העלו בה רגשות וגעגועים לימי ילדותה, נדמה היה לה כי בהיותה בת שש שמעה קול דומה וגם דברי תורה כאלו, היא הרהרה בנפשה אולי אביה הוא זה שישב ליד מיטתה ולמד גמרא? והיא בתו של הגאון הזה, האם ראויה אני לאושר כזה?- שטויות והבלים אמרה אסתר בלבה, מי יודע אם אבי עוד בחיים?

עם סיום הדרשה הוזמן רבי שבתאי לביתו של רבי מנחם, כשקהל רב מלווה אותו, כל אדם ראה זכות גדולה לנגוע בבגדיו של הגאון או לראות את זיו פניו המאירים, רבנים גדולי העיר וחשוביה התאספו בביתם של רבי מנחם ואסתר.

אסתר שלחה מיני מתיקה ומשקאות וכולם הרימו כוסות יין לחיי הגאון, אחרי כן הרים כוס רבה של וילנא ושתה לחיי בעל הבית חתן המלך, לשמע המילים האחרונות זקף רבי שבתאי עיניו בתימהון ושאל מה פשר התואר הזה?- וכי אין הרב יודע זאת?! שאלו בתמיהה, הלוא אשתו של רבי מנחם הינה בתו המאומצת של המלך, אשר כדניאל בשעתו היתה אף היא בחצר המלך ונזהרה שם מלאכול מאכלים אסורים, הלוא היא אסתר אשת החיל, ידידת נפשה של הנסיכה מריה, היא אשר הצילה את קהילתנו מאסון...

פניו של רבי שבתאי החווירו, שפתיו החלו רועדות ובקושי הוציא מילים מפיו: "הלא אותה אסתר נספתה בדליקה שפרצה בטירת המלך". -לא רבינו! השיבוהו, היא לא נשרפה בשריפה, הלא היא נמצאה חיה והיא אתנו פה. ברגע זה היתה אסתר בחדר הסמוך כשעסוקה היא בשליחת בקבוקים וצלחות עם מיני מאפה וכולה אומרת הוד והדר. רבי שבתאי התקרב אליה ותלה בה עיניים משתאות ובוחנות. פנה אליה ושאלה: "אמרי נא בתי, כיצד הגעת לחצר המלך"? אסתר השיבה במבוכה: "המלך

מצאני ביער מתה למחצה, הייתי קטנה בת שש, אל היער הביאני אבי בהימלטו מפני הקוזאקים..."

דמעות רותחות זלגו מעיניו של רבי שבתאי, הוא פרש את שתי זרועותיו, ובקול חנוק קרא: "בתי מחמד נפשי אכן את בתי האובדת, הלוא תדמי לאמך מרים הצדקנית, הוא חיבק את בתו הנדהמת כשכל דמה קופא בעורקיה, היא לא ידעה את נפשה, נדמה היה לה כאילו בחלום רואה היא כל זאת, עד מהרה הבינה וחיבקה את אביה בחוזקה. כל הנוכחים הביטו במחזה כשבשרם נעשה חידודים, ועיניהם זולגות דמעות, הכל עצרו את נשימתם בדממה פן יחללו את הרגעים הנפלאים והנהדרים הללו.

לאחר שהתאוששו כולם אמרה אסתר: עתה אבין למה דימתי לראות כך את אבי היום בעת שדרשת בבית הכנסת, האם לא למדת ליד מיטתי את הסוגיא הזאת של תקפו כהן? כן בתי, השיב בעיניים נוצצות, חוננת בזיכרון טוב מאוד, אז ניגש רבי מנחם אל חותנו, נטל את ידיו ואמר בהתרגשות גדולה: כעת הנני באמת חתן המלך, שכן מאן מלכי רבנן וחותני המלך בהיכל התורה.

לאושרה של אסתר לא היה גבול, כל הטוב אשר העניק לה האלוקים היה כאין וכאפס לעומת העובדה שמצאה את אביה הדגול והזכות להיות בתו של ענק בתורה וגדול הדור.

כל העיר וילנא שמחה בשמחת האב והבת, עד מהרה הגיעה השמועה המשמחת לארמון המלך. ביום ראשון באו הנסיך והנסיכה לברך את אסתר על שמחתה ולהכיר את אביה הגדול, בשיחותיו עם הנסיך הצליח רבי שבתאי להעמיק בנסיך את הכרת האמת והצדק שביהדות, מה שהצליחה אסתר למחצה, הנסיך נעשה אוהב ישראל וכן הורה לבניו אחריו.

רבי מנחם לקח על עצמו להוציא לאור את ספרו של חותנו והוא ערך את כתביו והכינם לדפוס.

חיי הקשים מלאי התלאות החלישו את גופו של רבי שבתאי ובגיל ארבעים ושתיים שנה מסר את נשמתו לריבון העולמים - רבן של כל בני הגולה - זכרו לא יסוף מקרב עם ישראל.

אלמנתו של הגאון עם בנה באו וילנא ונתקבלו בחיבה רבה על ידי אסתר ובעלה, בנו מאיר נעשה לגדול הדור וכתב פירוש לספרי אביו בשם "נקודת הכסף".

אסתר ובעלה זכו לשיבה טובה בראותם בני בנים לבניהם, שבעי נחת בטוב ובנעימים, אסתר והנסיכה מריה עד יום מותן. לא נתקו קשרי ידידותן הנאמנה בינן ובין עם ישראל.

מתחילת היווסדות עם ישראל היו הבנות לסמל לדוגמא ולמופת, ליראת ה' טהורה וצרופה ודבקה בעבודת השי"ת בלי שום סטייה ורפיון, גם בזמן ירידה רוחנית שהיתה בעם ישראל היו הנשים כחומה בצורה ולא חטאו באותו חטא ולא ירדו ממעלתן ויותר מזה שכל המעלות הגדולות שזכו עם ישראל היו בזכות הנשים. שכן אמרו חז"ל: "ואין הדורות נגאלים אלא בשכר נשים צדקניות שיש בדור", שנאמר: "זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל" - ובית ישראל אלו הנשים. ועוד מובא בחז"ל שגם על כל כללות הבריאה.

ירושלים משוש תבל נפלה כליל בידי הרומאים האכזריים. עתה הכל טבח איום ונורא, הרומאים כילו חמתם על כל חדשי הלחימה הקשים והקשנים, רצופי סבל וקורבנות, טיטוס ואנשיו טבחו ללא רחם באנשי העיר. הרגו זקנים וחולים אנשים נשים וטף. רבים ניסו להסתתר במערות ובמנהרות שמתחת לאדמה ובלבד שלא ליפול בידי הרומאים. רבים אבדו עצמם לדעת או מתו מחולשה ומרעב. מליון מאה אלף איש מתו במלחמה על ירושלים. טיטוס השאיר בחיים רק את הבחורים והנערות הצעירות. שבעה מאות בחורים יפה תואר בחר טיטוס למען ישתתפו בתהלוכת הניצחון שלו. את הצעירים האחרים שלח למכרות הנחושת במצרים, לעבוד עבודת פרך למען הרומאים. חלק גדול מהשבויים נמכרו לעבדים, וחלק גדול נבחרו לשמש לודרים – לוחמי זירה, שתפקידם להילחם בחיות טרף לקול תשועות ההמון הרומאי האכזר וצמה הדם. כך מתו גם לאחר המלחמה רבבות יהודים בשבי, ברעב ובמלתעות חיות הטרף. ירושלים נהרסה עד היסוד. מכל העיר השוקקת, כלילת היופי, משוש תבל נשארו רק עיי חרבות. עתה פנה טיטוס לשוב לרומא. הוא אסף אלפי שבויים ושלחם באוניות להרים הרבות שבממלחה הרומית, שם ימכרו לעבדים ושפחות. רבים מהיהודים ידעו כי בהמכרם לעבדים יעלצו לעבור עברות חמורות ביניהם שלוש עבירות של יהרג ובל יעבור לכן העדיפו הרבה מהשבויים להרג ולא להגיע לידי כך. באחת האוניות שהפליגה מברות לכוון רומא נמצאו ארבע מאות נערים ונערות. הם ידעו כי כוונת הרומאים להועיד אותם למעשי עברה.

ישבו הנערים והנערות בספינה שליכם כבד עליהם. כיצד יוכלו להנצל מהעבירות והחטאים שהרומאים רוצים לאכוף עליהם?

שוחחו הילדים ביניהם וטיכסו עיצה. הם דיברו בשקט, לבל ישמעו שוביהם. הם דנו בשאלה קשה: האים יהיו זכאים לחיי עולם הבא אים יטביעו עצמם במים? נענה הגדול שבהם ואמר: "מובטחים אנו, שעתידי הקב"ה לזכות לחיי עולם הבא את כל המתים על קידוש שמו. שנאמר "אמר ה' מבשן אשיב, אשיב ממצולות ים." "מבשן אשיב" - מבין שני אריות. "אשיב ממצולות ים" - אלו שטובעם בים.

שמעו הילדים את דבריו ושקעו בהרהורים.

והנה לפתע, כאילו על פי צו התייצבו כל הנערות על הסיפון, ועוד בטרם היה ספק בידי משהו לעצור בעדם, קפצו כולם לתוך הים.

הרומאים היו המומים. לכך לא ציפו. הם קפצו על רגליהם והביטו במים, במקום שבו נעלמו הנערות.

עודם עומדים ומביטים עובדי עצות במים הם שומעים מצידה האחר של הספינה קול שכשוך מים אדיר. כשנשאו מבטם לשם עוד הספיקו לראות איך כל הנערים קופצים באחת המימה.

אחוזי טרוף רצו הרומאים לכיוון השני אך על הסיפון לא נותר אף נער יהודי אחד. בעבועי הגלים ואדות המים היו העדים היחידים למעשה הנפלא והנשגב הזה על מסירות נפש וקידוש ה'.

ורוח הקודש צוחת ואומרת על אלה אני בוכיה עיני עיני יורדה מים (איכה).

בת מלך - קל רם ונישא

במלחמת ישראל ופלישתים עמדו ישראל בראשם שאול המלך על ההר ופלישתים על ההר מנגד ועמק האלה ביניהם. גלית הפלשתי יצא בוקר וערב לעמק וחרף וגדף כלפי שמיא. (שמואל א' י"ז)

"ויגש הפלשתי השכם והערב ויתיצב ארבעים יום"

גלית הפלשתי הענק, התגלמות כל רשע וזדון עזות מצח וגאווה מופיע בשדה הקרב, גופו מצופה שריון מכף רגל ועד ראש וכל מגמתו להפיל את רוחם של צבאות ישראל, הוא קורא ואומר להם:

למה לכם להסתכן בקרב כשאתם חלשים כל כך מולנו, מוטב שנחסוך בדמים ויהיה הקרב רק בין שניים, בחרו לכם איש ויצא להלחם נגדי, אם אני אוכל והיכיתי והייתם לנו לעבדים ואם הוא יוכל להלחם איתי והכני והיינו לכם לעבדים.

כששמעו שאול וכל ישראל את דברי הפלשתי פחדו ויראו מאוד, לבם נשבר ורוחם נפלה, עמדו כולם חסרי אונים ולא קמה רוח באיש מפניו.

נגש דוד אל שאול ואמר לו: "עבדך ילך ונלחם עם הפלשתי הזה" ענה לו שאול "לא תוכל ללכת אל הפלשתי... כי נער אתה והוא איש מלחמה מנעוריו..."

דוד משכנע את שאול: "רועה היה עבדך בצאן והנה בא ארי ודוב ונשאו שה מהעדר... גם את הארי גם את הדוב הכה עבדך והיה הפלשתי הערל הזה כאחד מהם כי חרף מערכות אלוקים חיים... שאול מתרצה לדוד ומברכו: "לך וה' יהיה עמך".

דוד בוחר חמישה חלוקי אבנים ושם אותם בילקוט הרועים.

כשראה גלית את דוד בז לו בלבו.

"ויאמר הפלישתי הכלב אנכי כי אתה בא אלי במקלות? ויקלל הפלישתי את דוד

באלוקיו" ויאמר הפלישתי "לכה ואתנה את בשרך לעוף השמים ולבהמת השדה"!

ויאמר דוד אל הפלישתי אתה בא אלי בחרב ובחנית ובכידון ואני בא אליך בשם ה' צבקות אלוקי מערכות ישראל אשר חרפת, היום הזה יסגרך ה' בידי... והסירותי את

ראשך מעליך... וידעו כל הארץ כי יש אלוקים לישראל!"

דוד קולע אבן במצחו של גלית וגלית האדיר נופל על פניו ורגלי דוד.

"ויחזק דוד מן הפלשתי בקלע ובאבן ויך את הפלשתי וימיתו וחרב אין ביד דוד".

אמרו חז"ל שהחרב של גלית היתה טמונה בקפל ולא יכל דוד לפתחה, היה שם אוריה שהיה נושא כליו של גלית הפלשתי, אמר אוריה לדוד, אם אני פותח לך את החרב, תתן לי אשה יפה מעמך? אמר לו הן ופתח לו החרב ואחר כך נתגייר ונתן לו את בת שבע לאשה.

כל עתיד עם ישראל תלוי על כפות המאזנים בידי דוד.

כריתת ראשו של גלית היתה אות לסיום המלחמה ולניצחון המבריק של עם ישראל בדרך ניסית בחסדי ה'.

דוד עומד לאחר תשועה עצומה ברגעי לחץ ואינו יודע כיצד לשלוף את החרב כדי לערוף את ראש גלית.

דוד שם נפשו בכפו עבור עם ישראל בעוז ובתעצומות רוח נשגבים, אבל כל זאת לא במחיר כבודה של בת ישראל!

אמנם הצלת את עם ישראל! עשית מעשה גדול ונשגב, חרפת את נפשך אבל לא במחיר כבודה של בת ישראל.

לפיכך ענש ה' את דוד "וכי סחורה אתה עושה בבת ישראל? - חייד, משלך תתן"! והנער - אוריה החתי לקח את האשה שהיתה מיועדת לדוד - הלוא היא בת שבע, אם שלמה המלך. (ילקוט מעם לועז).

בת ישראל, בת מלך מלכי המלכים היא, מלך קל רם ונישא.

"כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה"

כל כבודה של בת המלך הוא להיות פנימה בארמון ולא בחוצות קריה, בשווקים או ברחובות.

לא כל מי שתאווה נפשו יוכל לזון בה את עיניו, לראותה כרצונו וקל וחומר להשיגה, גינוני המלכות הם גם גינוני צניעותה, ככל שקשה להשיגה ולראותה כך היא מכובדת יותר ואצילית יותר ותהיה מכובדת רק כשהיא פנימה בארמון המלך.

גן נעול אחותי כלה, גן נעול מעיין חתום (שיה"ש).

***

מעשה בצייר בעל שם שהתייתם מאמו בהיותו ילד קטן,

רק במעורפל זכר את אמו האוהבת, את תוי פניה הענוגים ואת אישיותה השקטה והעדינה, במסתרים בכתה נפשו בגעגועיו אליה.

זמן רב שאף לצייר אותה כדי שיוכל להביט בה, לבל תשכח מזכרונו.

ואמנם שמחה רבה מילאה את ליבו כשהחל לציירה, הוא השקיע בתמונה זו את נפשו, ועשה ככל יכולתו כדי שהתמונה תשקף את רגשותיו, אהבתו וגעגועיו אליה ואל אישיותה הנערצת.

התמונה אכן היתה מרהיבת עין, כל אדם שראה תמונה זו התפעל מעוצמת הרגשות הטבועה בה, משהו נעלם וטמיר היה במבט שהשתקף מעיניה של האם השוכה את הלב בעדינות וברוך.

דבר התמונה הגיע אל המלך, הוא קרא אליו את הצייר והציע כי יתלו את התמונה בכרך העיר, כדי שכל עובר הלך יוכל להנות ממנה.

כששמע זאת הצייר נפל לרגלי המלך והחל מתיפח בבכי, בתחנונים בקש לכל יוציא את מחשבתו לפועל.

על מה כל החרדה הזו? התפלא המלך, הלוא הדבר רק לתועלת יהיה ושמך יפורסם עוד יותר.

הסביר הצייר למלך כי התייתם מאמו בהיותי רך בשנים ותמונה זו מקפלת בתוכה את כל רגשותיו ואהבתו הגדולה אליה.

תמונה זו רק היא המזכרת היחידה שנשארה בזכרונו מאמו, בתמונה זו השקיע את כל נימי נפשו ורגשותיו בכל משיכת מכחול ואיך יתכן שדבר כה יקר יהיה מופקר לכל אדם? פרוץ לכל רואה?

כשחזקיהו המלך הראה לגויים את אוצרות בית המקדש, את קודש הקדשים - מיד אמר לו הקב"ה שיטלו ממנו את הכל!

אם מוציאים את היהלומים החוצה, אם הולכים ברחוב ומנפנים ביד - לעין כל - בחבילה של שטרות כסף, מיד עלול לבוא איזה בן בליעל ולחטוף אותם!

כאשר אשה יודעת שהיא כלי להשראת השכינה, שהיא הכלי דרכו מגיעים לעולם גדולי ישראל - היא מבינה היטב שכלי כזה לא מראים לאף אחד! זהו יהלום מזהיר ואף אחד לא מוכן אפילו לרמוז שהוא קיים!

**בזמן מלחמה, אין האויב מנסה לפגוע לא ביד ולא ברגל, אלא בלב!
וכך, כשהיצר הרע מנסה לטמון לנו מלכודת, הוא מנסה בראש ובראשונה
לפגוע בצניעות, באיבר שהנשמה תלויה בו!**

נפש חיה / הרב פינקוס זצוק"ל

"...ופגם הוא לאשה כשהעם מסתכלים בה!" (תנחומא וישלח ה').
"גנאי הוא לאשה שתהיה יוצאת תמיד, פעם בחוץ פעם ברחובות... שאין יופי לאשה
אלא לישיב בזוית ביתה.

שכך כתוב: כל כבודה בת מלך פנימה" (הרמב"ם).

ונקראת אשת חיל
 על שם ג' המעלות שנמנו באנשי החיל:
 יראי אלוקים, אנשי אמת, שונאי בצע.
 ואשה שיש בה ג' המעלות האלה
 נקראת אשת חיל.
 (ילקוט מעם לועז)

“אשת חיל מי ימצא, ורחוק מפנינים מכרה”

“מי זאת הנשקפה כמו שחר, יפה כלבנה, ברה כחמה איומה כנדגלות?”
 מי היא זו ששלמה המלך מעטר אותה ומשבח אותה: “ואת עלית על כולנה?”

זו, שעוז והדר לבושה!

עוז - מלשון עזות, שלבשה בגדי צניעות בעוז ובגבורה, ולא התבישה, ולא חישיבה את תגובת הסובבים אותה. אלא את נחת הרוח שהיא עושה לה' יתברך.
 הדר - לבושיה כשרים, לא בדיעבד אלא מהמעולה ביותר כמו שנאמר באתרוג. (רק בשני דברים נאמר לשון הדר. באתרוג – ולקחתם לכם פרי עץ הדר... ובלבוש האשה – עוז והדר לבושה. והיא הידרה בלבושה יותר מהחובה.)

מובא בגמרא, “שבעה בנים היו לה לקמחית וכולם שימשו בכהונה גדולה. אמרו לה חכמים: מה עשית שזכית לכך? – אמרה להם: מימי לא ראו קורות ביתי שערות ראשי”

וכשם שהיא עשתה מעל ומעבר, בעוז ובהדר יותר ממה שנדרש לפי הדין, כך משמים שילם לה הקב"ה ביותר מדי.
 ומי לא תרצה לקבל את שכרה מהקב"ה שמשלם ביד רחבה מלאה ופתוחה?

“שקר החן והבל היופי” –
 אמרו חז"ל: כיצד מרקדין לפני הכלה,
 בית שמאי אומרים: כלה כמות שהיא, ובית הלל אומרים: כלה נאה וחסודה.

אמרו בגמרא שאף על פי שאמרה התורה מדבר שקר תרחק, מותר לשנות מפני השלום, ולומר כלה נאה וחסודה, - אף אם היא כעורה.

וזהו שאומר כאן: "שקר החן והבל היופי", בעניני חן ויופי מותר לשנות מפני תקון העולם, אבל ביראת ה' – "אשה יראת ה' היא תתהלל" – רק אם יש בה באמת.

(ילקוט מעם לועז)

נאמר במשלי: "נזם זהב באף חזיר, אשה יפה וסרת טעם". מבארים המפרשים: התכשיט שנועד לְיִפּה את האשה אינו מייפה אותה, מאחר שהיא כעורה בפנימיותה, כי תכונות הנפש והמידות מתגלים על פניה. (פנים – מלשון פנים הנפש).

וכשמתגלה ע"י דיבורה והנהגתה כי רעה היא וכעורה בפנימיות נפשה, מה יועיל לה היופי החיצוני בלבד, שהיא כחזיר הלובש נזם זהב באפו, נוכר באשפתות, וגם הנזם שהיה יפה מתלכלך ונמאס.

כך אשה הלובשת בפריצות - העדינות, הצניעות והפשטות ממנה והלאה, ובמהרה יאבד היופי הזה.

מצאנו בחז"ל שדיברו במעלת היופי (בבא מציעא פ"ד, א'). ובגמרא בברכות מסופר על חכמים שהצטערו על היופי שִׁבְלָה בעפר. התורה ציינה והדגישה גם את יופיין של אמותינו הקדושות.

על שרה אמנו נאמר: "יסכה זו שרה- על שם שסוכה ברוח הקודש, ושהכל סוכין ביופיה".

ותמוה, כיצד משתלבים שני הדברים, יופי ורוח הקודש, אשה יפה, שהכל מהללים את יופיה ומסתכלים בה, ובעלת רוח הקודש? - אלא יופיה העיקרי של שרה אמנו היה השתקפות של מעלותיה ומעשיה הטובים, מצד רוח הקודש שבה ומאצילות נשמתה שקרנו בפניה.

על רבקה נאמר: "והנערה טובת מראה מאד". ואע"פ שהתורה שיבחה את יופיה של רבקה, לא שיבחה, אלא להראות צניעותה ויראתה, - וזהו יראת ה' – היא תתהלל, רק ביראת שמים שבה.

גם על רחל אמנו נאמר שהיתה "יפת תואר ויפת מראה". ובגמרא (יבמות) כתוב: "אשה יפה, אשרי בעלה, מספר ימיו כפליים". אומר על כך המהר"י יעב"ץ: "כי שקר החן והבל היופי, והעיקר אשה יפה במידות ובמעשים טובים".

ז"א, כשהיופי אינו רק חיצוני, אלא הפנימיות איכותית, פנימיות הספוגה צניעות, במידות טובות ואז היופי הפנימי משתקף בפנים, במראה החיצוני.

וכך מסופר על אסתר המלכה "ותהי אסתר נושאת חן בעיני כל רואיה".
 אומרים חז"ל: ירקרקת היתה, ולמרות זאת בה בחר המלך מכל הנערות. כי היופי
 האמיתי אינו מושג על ידי איפור והבלטה, אלא על ידי פנימיות של צניעות, ענוה
 ואצילות של בת מלך, יראת ה'.

וכך היא הנהגתה של בת מלך, יראת ה'.
 לא נגררת ולא משתנה כמו מדוונות לפי משב הרוח וגלי הים, לא נסחפת בזרם המים
 כמו הדגים החולים והמתים, שאינם יכולים לעמוד נגד שטף המים "כמוץ אשר
 תדפנו רוח" אלא עומדת איתן נגד זרם המים "כעץ שתול על פלגי מים".

"ורחוק מפנינים מכרה" קשה להשיגה יותר מאשר לדלות פנינים מהים.

ומהו שכרה של אשת חיל? גדול שכרה אפילו מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים
 (לקודש הקודשים) ביום הקדוש ביותר ביום הכיפורים !!!

"ואת עלית על כולנה".

"ראוה בנות ויאשרוה, מלכות ופילגשים ויהללוה".

ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה בת בתואל הארמי מפרן ארם, אחות לבן לו לאשה (בראשית כ"ה).

שואל רש"י: "וכי עדיין לא נכתב שהיא בת בתואל ואחות לבן ומפרן ארם?
- אלא להגיד שבחה, שהיתה בת רשע ואחות רשע ומקומה אנשי רשע ולא למדה
ממעשיהם.

להגיד שבחה!, אשרנו שאלו הן אמותינו! אשרינו שעל יסודות מפוארים אלו
הושתת חינוכינו ואשריה רבקה אמנו שכך מציינת התורה הקדושה, שהתורה
התכוונה בכך להגיד שבחה - איזה שבח הוא זה?

שבח של עצמיות, שבח של להיות אני! לא להיות כמו כולם, כולם שוה לעיתים
לכלום, כי אם אני כמו כולם בטלתי את האישיות שלי ואני כלום.

כי לכל אחד ואחד יש עצמיות משלו, יש נסיונות בחיים משלו, יש יעוד משלו
וכשהוא רוצה להיות כמו כולם העצמיות שלו, היחודיות שלו מטשטשת ואינה עוד.
רבקה אינה מושפעת מהסביבה, כששואלים אותה אחיה ואביה: "התלכי עם האיש
הזה? ותאמר: אלך!" אומר רש"י מעצמי, אם אינכם רוצים.

אומר השפתי חכמים כי תשובת "אלך" מורה כי לא תעשה כרצונם, לפי שהם סרבו
באמרם: "תשב הנערה אתנו ימים עשור, אחר כך תלך"
מדוע התורה מספרת לנו את הדו - שיח הזה?

בואו ותראו את האמא של עם ישראל, לא אמא שמתנועעת לפי משבי רוח, לפי גלי
הים, זוהי אמא של גזע איתן בעל שורשים עמוקים.

אומרים בשם הסבא זצ"ל שהטור באוה"ח מתחיל במשנה של: "הווי עז כנמר"
מדוע? - משום שבמשנה זו תלויים כל הקנינים של אורחות החיים וכל הדינים
כולם. עז כנמר, קל כנשר, רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים, בכל
הדורות כל שכן בדור שלנו.

הנסיון הזה לעמוד איתן הוא מראשית האומה, לפני שנקראנו יהודים ע"ש יהודה
בראשית התהוות האומה על ידי אברהם העברי ולמה נקרא שמו עברי? הוא מעבר
אחד וכל העולם מעבר שני, זה היה כוחו הגדול ואת הכוח הזה הוא התביע בנו,
הכוח הזה קיים בכל אחד ואחד לעמוד איתן מול כל הרוחות המנשבות, מול כל
האורות הנוצצים, זו היא תכונתם של הצדיקים: כעץ שתול על פלגי מים, כתמר
וכארו אשר כל רוח שבעולם לא תזיז אותם מקומם,

וזהו החילוק בין צדיקים לרשעים, אשר כל דבר קל משנה אותם כים נרגש השקט לא
יוכלו, כמוץ אשר תדפנו רוח - בנשיפה קלה נעלם ואיננו עוד.

“גדולה הבטחה שהבטיח הקב”ה לנשים יותר מלאנשים”

הגר"א אומר באגרת לאמו: “ידעתי כי צנועה את ואין את צריכה למוסר שלי”,
 וקשה, אם היא צנועה האם אינה צריכה חיזוק בשמירת הלשון ושאר ענינים
 שמאריך בהם הגר"א באגרת?
 אלא ללמדינו שצניעות מוכיחה על שלמות, שאם יש צניעות זה סימן -שיש הכל-,
 ואין את צריכה למוסר שלי”!

מעשה שהיה באחת מהישיבות הקדושות, חלה נער מבחירי הישיבה ונפל למשכב.
 היה זה בן יחיד לאם שכולה, שנותר לה מעשרת ילדיה, שנפטרו בדמי ימיהם, בן
 יחיד, מחמל נפשה, שהותיר לה קרן אור אחת במחשכי חייה, ואליו נשאה את לבה,
 אליו תקותה.

ראשי הישיבה השתדלו מאוד והתאמצו בכל יכלתם למצוא תרופה ומזור למחלתו,
 פנו אל טובי הרופאים, אך ללא הועיל, הבן נפטר!
 בלב שבור ובצער רב פנו ראשי הישיבה לאמו, כיצד יודיעו לה על כך? כיצד?
 הגיעו ראשי הישיבה לביתו של הבחור וסיפרו לאמו כי בנה חלה, על מאמציהם
 הרבים לרפאותו וכי לא חשכו שום מאמץ ולו קטן ביותר.
 השיבה להם האם: השתדלתם בכל יכלתכם, ניסיתם את כל האפשרויות, אבל דמעה
 של אמה לא יכלתם לתתה לו!
 כי דמעה של אמה, תפילה של אם מלב נשבר יכולה לקרוע רקיעים, דמעה של אמה
 משנה מערכות טבע ומזעזעת את כסא הכבוד!

אמה, מילה הטומנת בחובה כה רבות,
 אמה, מילה הנישאת בפי כל, בכל זמן ובכל עת.
 אמה, זה זוך, טוהר, פנימיות, ונתיב השלמות.

לכן היא מברכת “שעשני כרצונו”. כלומר: קרובה לרצונו של מקום ונמשלה לשכינה
 הקדושה.

הגר"א אומר - אשת חיל, נאמר בלשון זכר ללמד: איך זוכה אדם להיות צדיק וגדול
 בתורה? בזכות שיש לו אשה צדקת, איך זוכה בן להיות שקדן וירא שמים? – כשיש
 לו אמה צדקת וצנועה.

"ורחוק מפנינים מכרה" – מה שכרה של אשת חיל? גדול שכרה מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים ביום הכיפורים בביהמ"ק.

הרב ראשית חכמה, שהיה מגדולי תלמידי האר"י הקדוש אומר: הגמרא במסכת ברכות דף י"ז כותבת: "גדולה הבטחה שהבטיח הקב"ה לנשים יותר מלאנשים". לנשים יש עולם הבא גדול יותר מאשר לאנשים, מפני שהן מופקדות על חינוך הילדים, ועתיד עם ישראל מסור בידיהן.

"כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל... ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש..."

"החתם סופר" פירש פסוק זה פירוש נפלא: לפני מתן תורה הורה הקב"ה למשה רבינו: "כה תאמר לבית יעקב", לך ואמור לנשים – ומה תאמר להן? – "ותגיד לבני ישראל" תאמר להן שהן תגדנה לגברים, לבעליהן ולבניהן, ומה תאמר כל אשה לבני ביתה? "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש"!

פירושו של דבר, שבכל אשה ובכל אם מתקיים הכתוב: "הלוא אם קטן אתה בעיניך – ראש שבטי ישראל אתה"! אין לה לגמד עצמה ולמזער את תפקידה, אלא עליה לדעת: אורחות הבית תלויים בה, חינוך הילדים לערכים ולמידות טובות, לאמונה ולנועם הליכות, לקדושה ולצניעות.

לא בכדי תלתה המשנה את כל גדלותו של רבי יהושע בן חנניה באימו: "רבי יהושע - אשרי יולדתו"!!

***

רבותינו לימדונו על ציפורה אשת משה. כתוב: "ואת ציפורה אשת משה" – שואלים חז"ל, וכי אין אנו יודעים, שציפורה אשת משה היא? הרי כבר מוזכר שמה בתורה בכמה מקומות לפני כן.

אומרים חז"ל, שבא הכתוב לומר: איך זכה משה רבינו להיות "משה רבינו", איך זכה לדבר עם ה' יתברך פנים אל פנים, כאשר ידבר איש אל רעהו. מה ששום בריה לא זכתה, ואפילו לא מלאך. ארבעים יום וארבעים לילה, לחם לא אכל ומים לא שתה, וישב ללמוד תורה עם הקב"ה?

איך זכה משה רבינו שקרן עור פניו, "ויראו מגשת אליו". וכשהיה מדבר עם עם ישראל, היה שם מסווה על פניו...

המדרש אומר: "את ציפורה אשת משה" – בזכות ציפורה, בזכות שהיתה לו אשה צדקת.

***

"שלי ושלכם שלה הוא" – רחל בתו של כלבא שבוע, היא כיוונה והפכה את עקיבא רועה צאן אביה לר' עקיבא קדוש עליון, גדול כל הדורות בתורה שבע"פ. כשהראה הקב"ה למשה רבנו את ר' עקיבא באספקלריא המאירה, אמר משה רבנו: "ריבוננו של עולם, יש לך אדם כזה, ואתה נותן את התורה על ידי?"...

יצאה רחל הענוגה והמפונקת מארמון אביה, והלכה אחרי בעלה הדל והאביון, הלכו לדור במתבן, היה רבי עקיבא מלקט את התבן מבין שערות אשתו ולבו עצב עליו, אמר לה: "אילו היה בידי הייתי עושה לך ירושלים של זהב" (תכשיט שצורת ירושלים חקוקה עליו).

שלחה אותו רחל ללמוד תורה, ונשארה בודדה ועניה. מששב לביתו לאחר 24 שנים ו- 24,000 תלמידים מלווים אותו בכבוד, יצאה אשתו להקביל פניו. אמרו לה שכנותיה: שאלו לך בגדים הגונים, ולבשי אותם, ואל תצאי כשקרעי בגדים עליך. ענתה להם: יודע צדיק נפש בהמתו. כשהגיעה אליו נפלה על פניה ותלמידיו אשר לא ידעו מה לרבם הדגול ולאשה העניה הזו, דחפוה, עצרוה. עצר רבי עקיבא בעדם ואמר: "הניחוחה, שלי ושלכם שלה הוא"!! (כתובות ס"ב, ב')

***

יוסף הצדיק זכה לתואר צדיק יותר מכל האישים שבתורה. אברהם מידת החסד. יצחק נאזר בגבורה. יעקב איש תם. ואילו יוסף – הצדיק. מדוע? - משום שיוסף נתנסה בהרבה מאד נסיונות ועמד בכולן.

פוטיפר ממנה את יוסף על ביתו. "וכל יש לו נתן בידו". ואשת פוטיפר מפתה את יוסף השכם והערב בכל כוחה. יוסף נמצא בארץ שטופת זימה, ובבית מלא טומאה, והוא נשאר בצדקותו. "ויהי כדברה אליו יום ולא שמע אליה"...

והנה יוסף משנה למלך מצרים, נמצא בין שרים ורוזנים, "ויוסף היה במצרים" - אומרים חז"ל: אותו יוסף! הוא יוסף שהיה רועה צאן אביו, והוא יוסף שהיה משנה למלך!

הכל משתנה סביב יוסף - הנפשות, הבתים, הארצות... אך יוסף נשאר אותו יוסף, בצדקותו.

מהו סוד כוחו של יוסף - מהיכן עוצמת הברזל הזו? איך המקום והזמן לא נותנים בו אותותיהם, כיצד לא נשטף בזרם הרחוב, במבול התאוות, בים הפריצות, בעוד שבנות מצרים צועדות על החומה כדי לראות ולחזות ביופיו המדהים???

"ויבוא לעשות מלאכתו" ... אשת פוטיפר מעמידה אותו בנסיונות קשים עד שיוסף כמעט נשבר. אבל אז נאמר: "וינס החוצה..."
היא תולשת ממנו את הבגד שאח"כ מפליל אותו, והוא בורח.

אומרת הגמרא במסכת סוטה תלמוד בבלי: "דמות דיוקנו של אביו נראתה לו בחלון" ובירושלמי כתוב: "דמות דיוקנו של אביו נראתה לו בחלון, ודמות דיוקנה של אמו".

הירושלמי אומר: הנסיון היה כ"כ גדול עד כדי כך שחומת יראת השמים של יוסף התמוטטה, כל השנים שיעקב למד בבית מדרשו של שם ועבר והעביר ליוסף, ארבע עשרה שנים בבית מדרשו של שם ועבר, הן לא נוכל לשער ולהשכיל את גודל הקדושה והלמוד הזה! הכל נמוג והתפורר מהנסיון הקשה, המתמשך, אבל מעבר לחומה הזו, היתה חומה נוספת, קשה יותר. איתנה יותר. חומת ברזל, חומה שנגדה כל כוח שבעולם לא יכל לה, חומה שכל כוח שבעולם לא יכל לשברה. והיא עצרה אותו. והיא היתה הבלם הסופי!

מי היתה החומה הזו? מהו הבלם הכביר הזה ששום כוח בעולם לא יכל לו?

היתה זו רחל אמו, בטוהר נשמתה, באצילות מידותיה!!!

היא עמדה לו להינתק ממערבולת הנסיון הקשה! "דמות דיוקנה של אמו", זו הדמות שנחקקת בלבבות. זו הדמות שאינה בת חלוף, זו הדמות אותה נושא כל ילד בקירבו, היא נותנת לו את הכוח במלחמות בחיים. היא מכניסה לשד עצמותיו את החיות, את הקדושה, את היכולת לעמוד בנסיונות, את הכוחות הרוחניים העילאיים מול זרמים, בשלהבת אש קודש, שלהבת שלא נכבית לעולם וכל כוח לא יוכל לה.

- אמא יהודיה!

וכל מעשה שאמא נוהגת במסירות נפש, היא מנחילה בירושה לילדיה לדורי דורות. רחל אמנו היתה צנועה וויתרה במסירות נפש למען לאה אחותה כדי שלא תתביש ומידה זו עברה בשרשרת לכל זרעה.

אמרו חז"ל (מגילה י"ג) "בשכר צניעות שהיתה בה ברחל, זכתה ויצא ממנה שאול, ובשכר צניעות שהיתה בו בשאול, זכה ויצאה ממנו אסתר שהיתה צנועה אף היא.

ואילולא שכך אמרו חז"ל לא היינו מעלות על דעתנו את גודל מעלתינו. מתחילת היווסדות האומה היו בנות ישראל לסמל, לדוגמא ולמופת, ליראת ה' טהורה וצרופה, ודבקו בעבודת השי"ת בלי שום סטיה ורפיון.

גם בזמן ירידה רוחנית שהיתה בעם ישראל, היו הנשים כחומה בצורה ונשגבה ולא חטאו באותו חטא ולא ירדו ממעלתן. ויותר מזה, שכל המעלות הגדולות שזכו להם עם ישראל, היו בזכות הנשים.

דור המדבר, דור שהיה הבסיס והיסוד להתהוות עם ישראל. אמרו חז"ל שבחטא הגדול והנורא של חטא העגל, לא השתתפו הנשים ולא חטאו, וכן בחטא המרגלים. ולכן זכו נשי דור המדבר להכנס לארץ, ולא נגזר עליהן למות במדבר. והנה כבר אצל אבותינו הקדושים מבואר שעיקר השראת השכינה היתה על ידי האמהות ובזכותן.

המשכן במדבר היה דומה לבת ישראל צנועה, באשר יריעות האוהל האחריות היו נסרכות לאחוריהן כאשר צנועה בבגדיה הארוכים וגם חלק מהיריעה בגג המשכן היתה תלויה ונופלת כנגד הפתח, ככלה צנועה המכוסה בצעיף על פניה. וכל זאת להראות שעיקר השראת השכינה בישראל היתה בזכות נשים צדקניות וצנועות.

גם יציאת מצרים, שע"י זה נעשינו לעם הנבחר וקיבלנו את התורה, וכן כל שאר המצוות והחגים, שכולם זכר ליציאת מצרים, זכינו לכך דוקא בזכות צידקת הנשים וצניעותן. כמו שמבארים חז"ל, שהנשים שמרו על קדושתן וטהרתן בתוך הגלות הקשה והמרה של מצרים, ועודדו את בעליהן בנאמנות ובמסירות, ובזכות זה זכה עם ישראל להגאל.

ולא רק בגאולת מצרים, אלא כל הגאולות והישועות שיש לכלל ישראל בכל דור ודור הכל בזכות נשים צדקניות שבדור. שכן אמרו חז"ל: "ואין הדורות נגאלים אלא בשכר נשים צדקניות שיש בדור". שנאמר: "זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל", לבני ישראל אין כתיב כאן אלא ל"בית ישראל", אלו הנשים.

ויתרה מזו, שאף התורה נמשלה לאשה צנועה וטובה, כמו שאמרו חז"ל: "כמה טובה אשה טובה, שהתורה נמשלה בה". (ואשה טובה הכוונה בעיקר ל-א. צניעות, שזו מעלתה העליונה והעיקרית של האשה כמבואר במאמר חז"ל. ו-ב. יחסה במידות טובות לבעלה, לבני ביתה ולסובבים אותה)

ועוד מובא בחז"ל, שגם על כל כללות הבריאה, שזה השכר הנצחי לעולם הבא, ולתחיית המתים לעולמי עולמים ולנצח נצחים, גם בזה מובטחות הנשים יותר, כמו שאמרו חז"ל: "גדולה הבטחה שהבטיח הקב"ה לנשים יותר מן האנשים, שנאמר: "נשים שאננות קומנה, שמענה קולי, בנות בוטחות, האזנה אמרתי." וכמובן שעיקר הזכיה של האשה לזכות לחיי עוה"ב, וכן גם כל שאר המעלות שאמרו חז"ל על הנשים, הכל בזכות המעלה העליונה והעיקרית של האשה, שהיא הצניעות, שעליה שמרו תמיד בשלמות הראויה, בדביקות, בעקביות, בעקשנות, ללא רפיון וללא שום סטיה קלה, בכל הדורות עמדו הנשים איתן ופעמים רבות מסרו נפשן על קדושת שמו יתברך במסירות נפש גמורה במיתות נוראות ובנסיונות קשים.

כוחן העצום של נשים קדושות אלו, טמון בנו.

***

וזה לשון רבינו יונה זי"ע

"וצריכה האשה שתהא צנועה, ונוהרת שלא יסתכלו בה בני אדם, חוץ מבעלה. שהמסתכלים בפניה ובגדיה יורדים לגיהנום ואותה אישה ענושה בעונש כל אחד ואחד מהם. מפני שהחטיאה אותם ולא נהגה צניעות בעצמה, ונכשלו בה".

וכבר זעק אחד מגדולי הדור:

"אין חטא אחר בעולם השיך לאשה – שבו יכולה בזמן מועט לאסוף אלפי עבירות ולהחריב לדורי דורות".

והרי דברים קל וחומר, על מה רבינו יונה מדבר? – על אשה שהסתכלו בפניה ובידיה.

אבל אם האשה הולכת בבגדים צרים ושקופים, ועל ידי כך גורמת להסתכלות במקומות חמורים יותר מאשר פניה וידיה. על אחת כמה וכמה שהיא נענשת ונידונה בעונש כל אחד ואחד מהם, נידונה כמחטיאת הרבים. כמו שפסק הרמב"ם: "ואלו שאין להם חלק לעולם הבא, אלא נכרתים ואובדים ונידונים על גודל רשעותם וחטאתם לעולם ולעולמי עולמים" והראשון שבהם אומר הרמב"ם אלו מחטיאי הרבים!!!

בספר "אורחות צדיקים" כותב שעונשה של האשה גדול מאד אם היא נותנת מכשול בפני רבים, "וגדול עוונה מנשוא".

וכל מי שנענש חברו על ידו, אין מכניסים אותו במחיצתו של הקב"ה.

"הפלא יועץ" כותב שהמחטיא את חברו גדול מההורגו, ובעיקר המחטיאו בעניני עריות.

והרי תפקיד האשה, שלכך נבראה, הוא לגדל בניה לתורה ולחזקם בקדושה. תפקידה להוסיף קדושה לבית, להוסיף טהרה לילדים.

ואם האשה לבושה בבגדים שאינם צנועים, אם כן מי יחנך את בניה לקדושה, לטהרה? מי ימלא את המחסור של אמה צנועה? שענין זה אמור להיות בה, ורק בה בלבד?

"השבט מוסר" כותב שאשה שמחטיאה אחרים גורמת לאריכות הגלות, ואם כן, אם עד עכשיו לא נגאלנו, הרי זה לא בגלל הגברים, לא בגלל תינוקות של בית רבן, לא בגלל תלמידי חכמים ולא בגלל צדיקי הדור, אלא בגלל שחסר נשים צדקניות!!!

ובהתעוררות של כל יחידה ויחידה הקב"ה יבטל את כל הצרות היסורים והאסונות שאנו טובעים בהם היום, טובעים בהם עד צוואר... ובזכות נשים צדקניות נגאל ונוושע תשועת עולמים.

מחטיאי הרבים - אין מספיקין בידם לעשות תשובה !

אמר ר' אייבו, מעשה בטבח אחד בציפורי שהיה מאכיל את ישראל נבילות וטריפות, פעם אחת בערב יום כפור אכל, שתה, נשתכר ועלה לראש הגג, נפל ומת. התחילו הכלבים מלקקין את דמו, באו ושאלו את ר' חנינא אם מותר להעבירו משם אמר להם: כתוב "ואנשי קודש תהיון לי ובשר בשדה טריפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו"

- זה שהיה גוזל את הכלבים ומאכיל את ישראל נבלות וטריפות, הניחו להם כי משלהם הם אוכלים! (מדרש רבה ויקרא פ' ה')

ידוע לכל כמה חמור בעם ישראל ערך קדושת הגופות והקברים, כמה נלחמים על כך המונים בחרוף נפש.

והנה כאן עזבו את גופת אותו טבח בביזיון נורא, אפילו לא סילקו את הכלבים מעליו, מכאן אנו רואים כמה חמור עונשו של המכשיל את הרבים. מובא בהגהות אשרי במסכת חולין:

"והמוכר טריפות בחזקת כשרות ומת קודם שעשה תשובה, אסור להתעסק בקבורתו אפילו כלבים אוכלים את בשרו ולוקקין דמו, אסור להבריא מעליו !

קל וחומר המחטיא את הרבים בעניני עריות או באביזריהו דעריות (הסתכלות אסורה וכו') שזה בגדר של יהרג ובל יעבור ! ...

וכן כת המחבלים כרם ה' ומחטיאי הרבים, הנה הם שונאי ה'... יורדים לגיהנום ונדונים שם לדורי דורות. (רבינו יונה)

מחטיאי הרבים אין מספיקין בידם לעשות תשובה

העונש הגרוע ביותר הוא כשלא נותנים לאדם הזדמנות לעשות תשובה, כשנועלים בפניו את הדלתות ואין שום דרך חזרה, כי כשיש אפשרות לתקן הרי יש לאדם תקוה ואם מונעים זאת הרי זה האבדון.

**"לב טהור ברא לי אלוקים ורוח נכון חדש בקרבי
אל תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממני !"**

(תהילים נא')

“והצנע לכת”

הסתפקות במועט מול רדיפת התאוות, הקנאה ובקשת הכבוד

באליהו רבה (פרשה כ"ו) נדרש: “הגיד לך אדם מה טוב, ומה ה' דורש ממך... והצנע לכת עם אלוקיך”... (מיכה ו' ח')

אל תקרי הצנע לכת עם אלוקיך, אלא – הצנע לכת, ועמך אלוקיך.
כשאתה נוהג בצניעה, שם תשרה שכונה !!!

***

במסכת ברכות נאמר: “שלושה מרחיבין דעתו של אדם, ואלו הן: דירה נאה, אשה נאה וכלים נאים”.

וזה לשון המהרש"א: “מרחיבין – היינו שתהיה דעתו ונפשו רחבה לרדוף אחר תענוגי עולם הזה” – כמו שנאמר בבלעם – “ונפשו רחבה”.

מלמדנו המהרש"א שבקשת רבוי הממון והיופי גורם לאדם נפש רחבה ותאוותנית כתלמידי בלעם הרשע...

לרבים לא ברורה חומרת האיסורים שבדבר, וההתרחקות שגורמת תאוות הממון והיופי.

גם בנושא זה שייך “והצנע לכת עם ה' אלוקיך”.

בספר החינוך ובמשנה ברורה נאמר: במצות “ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם” – “ובכלל זנות הוא מי שרודף אחר תאוות העולם, מבלי שיכוון בהם כלל לכוונה טובה”. (כלומר להיות בריא לעבודת השי"ת וכו'...) ... והקובע את מחשבתו בעניינים הגשמיים ובהבלי העולם שלא לשם שמים, רק להתענג ולהשיג כבוד, ביטל עשה זה ועונשו גדול”.

סיפר הגאון רבי אליהו לופיאן:

יהודי נכנס לשכן שלו. אותו שכן סובל מהלב ולוקח כדורים. הכדור הזה לפני האוכל וזה אחרי האוכל. כדור פעמיים ביום וכדור אחר ארבע פעמים ביום כדור לדילול דם, כדור להרגעה וכו'.

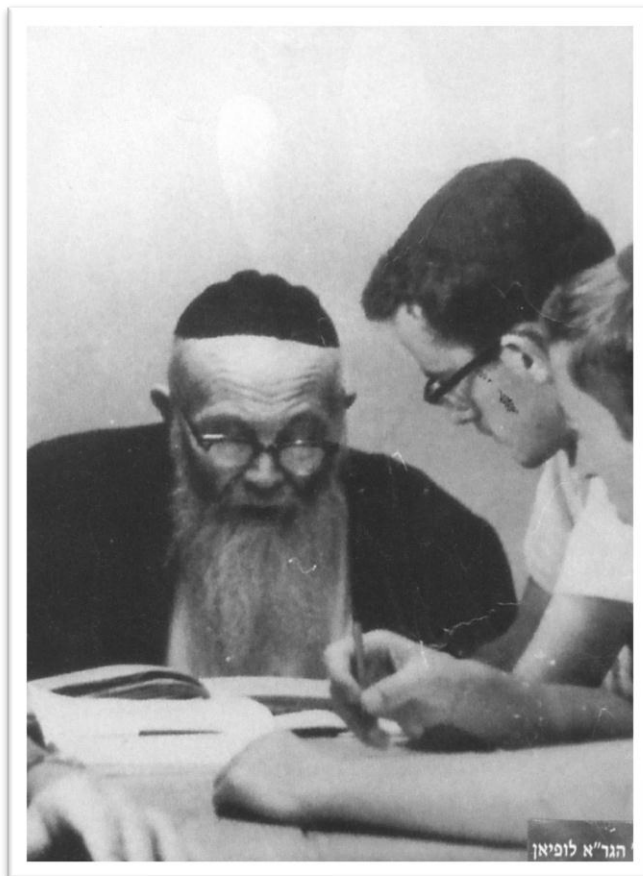
והם משוחחים, ובשיחה הוא שואל אותו: תגיד לי ידיד, יש לך את התרופה הזו? – לא. יש לך את התרופה הזו? – לא. והוא שואל אותו על חמש, עשר תרופות, ואז הוא אומר לו: אז אוי, איזה מסכן אתה. רחמנות עליך, איך אתה חי? אתה יכול לחיות בלי תרופות? זה פקוח נפש, איזה חיים אלו?

אומר לו החבר: - רחמנות עליך!!! אני בריא, לי לא חסר כל התרופות האלה, אתה, אדם חולה, אז אצלך אוי ואבוי בלי התרופות, אני אדם בריא.

אומר רבינו לופיאן לפעמים באים לבן תורה, לגדול בתורה, ורואים את הבית ריק, בלי כל מיני מותרות שרגילים בהם בני אדם ואומרים: אין לו את זה, ואת זה, או, איזה הסתפקות במועט, איזה רחמנות עליו... רחמנות? לא חסר לו דבר הוא בריא. הוא לא צריך את כל ההבלים. יש לו את הכל, הוא המאושר הגדול ביותר. - הוא מאושר בתורת ה' משיבת נפש, בפקודי ה' משמחי לב.

אדם שיש לו תאוות, יש לו יצר הרע הוא צריך הכל!!!
 "ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב". לא כתוב שיש לו כל טוב אלא לא חסר לו.
 כתוב: "אין אדם נפטר מהעולם וחצי תאוותו בידו",

הקנאה, התאוה והכבוד מוציאים את האדם מהעולם ונלקח ממנו גם העולם הזה, גם שמחת החיים הצנועים והפשוטים שהיה יכול להסתפק בהם ולהנות מהם כל ימי חייו. כמו שאומר הגאון מוילנא: "העולם דומה למי ששותה מים מלוחים, נדמה לו שמרווה, אבל צמא הוא יותר!".

הגר"א לופיאן

מעשה ששלחו חכמים את רבי עקיבא ותלמיד חכם נוסף לגבות צדקה עבור לומדי תורה.

הגיעו לבית אחד ורצו להכנס, שמעו את הילדים ששאלו את אביהם מה אפשר לקנות מהשוק לאכול היום?

אמר להם אביהם טרוכסמין – (מין ירק שנמכר בזול) ולא מהטרי אלא משל אתמול שהוא כמוש ולכן הוא זול יותר.

כששמעו החכמים כך, אמרו: לשם מה ניכנס בבית הזה... הניחו אותו והלכו ולאחר שזכו בצדקה וגבו מכולם, באו אצלו.

שאל אותם: מפני מה שיניתם מן המנהג, שהייתם נוהגים לבוא קודם אצלי לגבות

צדקה ומה יום מיומיים?

אמרו לו בגלל ששמענו את דברי הילדים... השיב להם: מה שביני לבין הילדים - בני ביתי אתם יודעים, אבל לא מה שביני לבין בוראי, וכי אתם יודעים מה בלבי לדבר מצוה?

ואף על פי כן, תלכו לאשתי והיא תתן לכם מידה אחת של דינרים לצדקה זו. הלכו ואמרו לה בשמו, שאלה: איזו מידה אמר לכם גדושה או מחוקה? – השיבו – לא פירש מה המידה.

והיא בצדקתה אמרה להם: אני אתן לכם מידה גדולה וגדושה, אם יאמר בעלי שכך היתה כוונתו הרי זה כדבריו ואם לא - ינכה את הכמות הגדושה מחשבון כתובתי.

כששמע בעלה צדקתה אף הוא כפל לה את כתובתה. (ירושלמי פסחים סוף פרק "מקום שנהגו"), (אסתר רבה פרשה ב')

זוהי דרך הצדיקים המסתפקים במועט.

"כל העולם ניזון בזכות חנינא בני, וחנינא בני דיו בקב חרובים מערב שבת לערב שבת".

“עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב”

בלעם, החכם באומות העולם מחפש נקודות תורפה לקלל את עם ישראל, הוא מנסה שוב ושוב במאמצים גדולים, כל מבוקשו ינתן לו אם יצליח לקלל את עם ישראל, אבל - לא כן רצון ה'.

“וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו”. (במדבר כד)

בלעם רואה את עם ישראל שוכן לשבטיו, שואלת הגמרא: מה ראה? - ראה שאין פתחי אהליהם מכוונים זה כנגד זה (כדי שאחד לא יביט לתוך אוהל חברו). הוא משיב לבלק ששלח אותו לקללם: איך אקלל אותם, אם הקב"ה אינו חפץ בכך? הוא מתבונן ורואה את עם ישראל מיוסדים וחזקים על ידי אבות ואמהות קדושים “עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב”.

כל מאמציו עולים בתוהו והקללה שחפץ לקללם נהפכת לברכות גדולות.

כשראה זאת הבין כי צריך הוא ראשית לפגוע בחומה המקיפה את עם ישראל, במגן השריון אשר עליהם ואז יהיו הם מוכנים לכל הפגעים.

בערמימותו ובנכליו הבין כי זו היא נקודת התורפה היחידה: “אלוקיהם של אלו

שונא זימה הוא” (סנהדרין ק"ו).

על כן הוא הוגה רעיון נורא, להחטיא את בחורי ישראל בבנות מואב ואז פורצת המגיפה המכלה בעם עשרים וארבעה אלף איש!

בשעה קשה זו לעם ישראל, קם פנחס ומקנא לה', הוא מקבל את ברכת ה' ואת

בריתו: הנני נותן לו את בריתי שלום, (במדבר כה) דוקא לאחר שהרג את זמרי.

ופנחס מחזיר את השלום בין הקב"ה לעם ישראל ועוצר את המגיפה.

שלום קיים רק כשיש צניעות וקדושה, שם בלבד שורה השכינה.

כי אין רוח הקודש שורה אלא רק במקום צניעות (ר' יהונתן איבשיץ).

ועתה כתבו לכם
את השירה הזאת
ולמדה את בני ישראל, שימה בפיהם...
וענתה השורה הזאת לפניו לעד
כי לא תשכח מפני זרעו...
(דברים לא)

“והסתרתי פני מהם והיה לאכול, ומצאוהו רעות רבות וצרות”

אמא ציידה אותי בכר פוך גדול, שלו תפרה שתי רצועות. בשל ממדי הזעירים שימש לי הכר שמכיח שכיסתה כמעט את כל גופי, הוא היה אמור להצילני מכפור, מקיפאון וממות, “לולק, לאן שתלך, זה הילקוט שלך”, אמרה אמי והפקידה בכר מעט אוכל ומלבושים...

אמא ואני עמדנו ברציף הומה יהודים מבוהלים וגרמנים צורחים, מול קרון של רכבת משא, שבחלקו העליון היה אשנב קטנטן מגודר בתיל ובדלתות הזזה ננעלות על בריחים. הגרמנים פתחו את דלתות הקרונות כדי לרחוס את האנשים פנימה, בסדר הגרמני המוכר: גברים הופנו לקרונות מסוימים, נשים וילדים לקרונות אחרים, גם המכות השריקות והכלבים השתתפו במבצע.

תוך שניות קצרות קלטה אמי שההפרדה הזו מאותת זוועות. בהחלטה של רגע, שניה אחת לפני שהייתי אמור להיכנס לתוך הקרון יחד אתה, כשביני ובינה מפריד הכר שעל שכמי, היא תפסה אותי בגבי, בשתי ידיה, הדפה וזרקה אותי לכוון הגברים. לא הבנתי מה קורה, רק שמעתי: “טולק, קח את לולק, שלום טולק, שלום לולק!” - ... ויותר לא ראיתי אותה. היא הבינה בחושיה האימהיים, אשר היו בשיא דריכותם באותם שניות, שלנשים ולילדים יש פחות סיכוי להינצל, אני מניח שהיא עשתה חשבון מהיר ואמרה לעצמה שלמען שלומי עלי להיות עם נפתלי ולא איתה, ובאותו רגע היא הדפה אותי אל נפתלי, לא הספקנו להחליף מילה. לא להתייעץ ובודאי שלא להיפרד...

נפתלי קיבל אותי כשנזרקתי לעברו, תפס אותי בשתי ידיו וצעק לכיוונה של אמא: “מה אני אעשה?” והיא רק נופפה לעברנו בידה ונהדפה אל עבר הקרון עם יתר הנשים, מבחינתי היה זה רגע דרמתי ומסעיר מאוד, את נפתלי ואותי דחסו לתוך קרון הגברים, ובשניות נעלו את הדלתות מאחורינו אני זוכר בבהירות את נפתלי מכה בשני אגרופיו על הדלת הנסגרת וצועק בפולנית: “נעשתה כאן טעות, יש כאן ילד, צריך להחזיר אותו לאמא שלו!” אבל אף אחד לא הקשיב לו. אף אחד לא שמע את תחינתו, אני צרחתי צרחות אימים, את כל זעמי על הפרידה מאמא השלכתי על

נפתלי, אחי. באגרופי הקטנים הכיתי ללא הפסק על לוח ליבו. הוא ניסה לחבק אותי, להרגיעני, אך אני סירבתי להירגע, המשכתי להכותו ולצעוק: "מה עשית לי? למה לקחת אותי? אני רוצה להיות עם אמא..." אל נפתלי הצטרפו מספר גברים שניסו לסייע לו בניסיונותיו להרגיעני, איכשהו נשכבתי על רצפת הקרון הצפוף ובכיתי בכי תמרורים, אני זוכר את הקור העז שחשתי בכל גופי, קור של נובמבר 44: הגברים שסביבי השקו אותי בקפה שחור חם, אך אני ירקתי את המשקה והמשכתי בכי הגעגוע לאמא עד שנרדמתי על הרצפה.

היום במבט לאחור ברור לי שהיה זה הרגע הקשה ביותר שעברתי בשש שנות המלחמה. בכי כמו זה שבכיתי ביום הפרידה מאמא, לא בכיתי עד אז ולעולם. הנתקות מאמא הוא דבר בלתי נתפס, היא כואבת בכל חלקי הנפש, כל השנים! עבר זמן והבנתי שכאשר אמא דחפה אותי אל נפתלי, היא הצילה את חי...

יצאתי לדרך ילד בן שמונה, אחוז דיבוק, יוצא לחפש את אמו, המוטו שהדריך וכיון אותי היה: אם אני, הילד הקטן, הצלחתי להחזיק מעמד, היא - המבוגרת והמנוסה בודאי שהצליחה הרי זהו הגיונו של עולם.

26 משאיות הגיעו לכווולד, עמוסות ספסלים, עם נשים רבות ומעט מאוד ילדים, לכל היותר עשרה, לכל משאית הוצמד סולם בעל ארבע מדרגות ואני עליתי בהן כשליבי פועם במהירות וראשי סחרחר. הסתכלתי פנימה, עיני כל הנשים הופנו לעברי, מתבוננות בי בתמיהה גדולה ושואלות מי אני ומה אני מחפש כאן. עיני שוטטו עוברות מאשה לאשה, בוחנות וממשיכות הלאה. מסביב שרר שקט עמוק. מעין דומית בית קברות. מלה לא נאמרה, רק מבטים. אף אחת מהנשים לא שאלה: "ילד מי אתה, מה אתה מחפש?"

במשאית שררה אדישות מוחלטת, כמעט לא אנושית, לא מצאתי את אמא במשאית הראשונה ועברתי לבאה. ושוב הכל חזר חלילה ובחנתי טור אחר טור, ספסל אחר ספסל, פנים אחר פנים ועברתי הלאה, הסברתי לעצמי שייתכן כי מראה של אמא השתנה מאז נפרדנו, הרי גם נפתלי לא נראה אותו דבר, מחלת הטיפוס עשתה שמות במראה גופו, ניסיתי לשכנע את עצמי שגם אם אני לא אכיר אותה, היא ודאי תכיר אותי, שהרי איזו אמא אינה מכירה את בנה? על כן התעכבתי ובחנתי כל אחת מהנשים במשאית, בתקווה שאמי תתבונן בי ותזהה שבנה ניצב בפניה, במשאית ישבו נשים זקנות ונשים צעירות, וכל המבטים הו כבויים, אטומים, וכל הבגדים היו דהויים והן נראו כולם חסרות חיים, הסתכלתי לנשים בעיניים והן היו כעיני זכוכית, לא ראיתי זיק של סקרנות לא עניין ולא חמימות כלשהי המתעוררת למראה ילד בן שמונה, שיכול היה להיות ילדן. בכל אחת מ - 26 המשאיות השתהיתי על כל זוג

עיניים, עברתי שורה שורה, לא החמצתי ולו פרצוף אחד, מקווה בכל ליבי שאמא שלי תקלוט שאני בנה ושאני חי ולא יכולתי לחשבו על האפשרות האחרת... סיימתי לבדוק את המשאית האחרונה. ירדתי בכבדות ובתחושת ריקנות קשה. עכשיו היה לי ברור, חתום וסגור, אמא לא הגיעה לברגן - בלזן או שלא יצאה משם בחיים, כאן ידעתי בביטחון מלא, אין היא נמצאת! לנפילי לא אמרתי ולו חצי מלה, לא על המשאיות שהגיעו לבוכוולד ולא על החיפוש הנואש שלי אחר אמא... שבועות אחדים אחר כך קבלנו הודעה שהיא מתה ברוונסברוק בגיל 44...

שלמה המלך אמר בחנוכת בית המקדש "ה' אמר לשכון בערפל", - בערפל, במסתורין, דוקא במסך הזה של המסתורין, בעולם הנסתר, הטמיר והנעלם - שם שורה השכינה!

הרבי מקוצק נוהג היה לומר "אינני מסוגל לעבוד אלוקים שכל דרכיו נהירות לי, אם הכל ברור גלוי וידוע - זוהי חברות ולא אלוקות!"

מתוך "אל תשלח ידך אל הנער" (הרב הראשי הר' ישראל מאיר לאו שליט"א)

"אל תתן ה' מאוויי רשע זממו אל תפק" (תהילים קמ')

אמר יעקב לפני הקב"ה: אל תתן לעשו הרשע תאוות לבו, זממו אל תפק, - זו גרמניה של אדום, שאלמלא הן יוצאין, מחריבין כל העולם כולו (התפלל יעקב לפני הקב"ה: אל תתן ה' לעשו - לאדום, להוציא לפועל את רצונותיו, (מגילה ו' עמוד א') אל תוציא מנחיריו את הזמם (כמין טבעת ברזל שנותנים בחוטמה של הבהמה)! אך נגזרה הגזרה מן שמיא והשוואה פרצה דוקא בגרמניה, במקום בו החלה "ההסכלה" שעשתה שמות בעם ישראל והתקיימו בנו הזוועות הנוראות ביותר הכתובות בתורה ויותר מכך.

זהו סיפור קטן מני רבים, אשר סופרו על נוראות השואה האיומה.

ללא אם! שתי מילים מצמררות ונוראות כל כך...

כשבעים שנים עברו מאז שנות הזוועה והצלמות בתופת הנוראה, בהן התבוססנו בנחלי דם ודמעות, בהן נתיסרו עוללים אמהות ואבות ביסורים מפלצתיים שאין דעת אנוש יכולה לסבלם, במשרפות בתאי הגזים בעינויים נוראים, ברעב ובחוסר כל במלתעות החיה הנאצית.

כמה תינוקות נתלשו מחיק אמותיהן בקולות ניחרים, בבכי תמרורים נואש, כמה אמהות לא שבו לילדיהם לחבקם לאמצם אל לבן, להרגיעם ולהשקיט את בכיים?

והנה לאחר שחור הלילה הארוך בקעו קרני אור, הפציע השחר ושכנו אוד מוצל מאש ברחמי הקב"ה אל ארץ חמדת אבות, לארץ ישראל, על מה עשה לנו כך האלוקים? מה חרי האף הגדול והנורא, הן לא חשוד הקב"ה דעביד דינא בלא דינא.

הרב פינקוס זצ"ל כותב בספריו:

השואה האיומה לא היתה רק כפעולת עונש לעם ישראל, אלא גם פעולת הצלה כפשוטו! בנין עם ישראל היה כל כך רקוב, שפשוט לא היתה ברירה אלא לסלקו כדי שניתן יהיה לבנותו מחדש!

השואה הצילה את עם ישראל, את המערכת של הקשר עם הקב"ה, רק לאחר החורבן התחיל מחדש בנין עם ישראל - הקשר עם הקב"ה התקדם מחדש.

אלמלא השואה לא היה נשאר מעם ישראל כלום! הכל היה נרקב, את זה שמעת מעשרות יהודים שחיו לפני השואה, ראו והכירו היטב את המצב ששרר אז. עד לפני מאתיים שנה היתה הנקודה הזו שמורה עד הרגע שהיא נפרצה ונותרו שרידים מעם ישראל, אחד מעיר שניים ממשפחה,

בנינו שוב את עם ישראל ושוב הכל עומד בפני סכנה!!

כמעט בכל בית יהודי יש מחשב, סי, ספרים מספרים שונים... אבד הטעם של "שמע ישראל" של האידישקייט, של הבית היהודי, של "חכו ממתקים וכולו מחמדים זה דודי וזה רעי".

אנחנו נמצאים כיום במלחמה!!! ואם לא נעמוד על המשמר מי יודע לאיזה נהרות של דם ודמעות זה יגרום חלילה, כמה ילדים אנו צריכים עוד להפסיד? כמה בתים צריכים עוד להיחרב בכדי שנבין שעלינו לעמוד על המשמר!?

מדברי הגאון הרב שך זצוק"ל:

ברצוני להציב שאלה, מחשבה שמנקרת אצלי שנים רבות, היתה שואה לפני עשרות שנים, בשואה זו הושמדו ששה מליון יהודים. עד השואה גם לא היתה רגיעה בעולם, ממלחמת העולם הראשונה לא היתה רגיעה בעולם. גם ברוסיה סבלו מליוני יהודים... ועדיין לא נראה הסוף.

עם כל הכאב על אבדן ששה מליון מאחינו בני ישראל, אין משפחה שלא סבלה מהשואה האיומה, אם זה הורים, או אחים, צאצאים וסתם קרובים - כולם נפגעו מהשואה הנוראה שנגזרה על עמנו - הלוא דבר הוא!

אנו לא נעצרים לרגע לשאול מדוע זה קרה, וכי חס וחלילה, הקדוש ברוך הוא נהג באכזריות? הרי הוא מלך חנון ורחום, מה זאת עשה השם לנו, הלוא דבר הוא! האם

זה בתנם? האם יש בכוחו של בשר ודם פרא אדם כהיטלר ימח שמו, להשמיד ששה מליון יהודים? - אם אנו סוברים כך לקויים אנו באמונה בהשגחת בורא העולם על ברואיו.

נתמלאה הסאה.

התשובה ברורה מאוד, הקדוש ברוך הוא נהל חשבון אחד לאחד, חשבון ארוך המשתרע על פני מאות שנים, עד שהצטבר לחשבון של ששה מליון יהודים וכך התרחשה השואה.

כך צריך יהודי להאמין. ואם היהודי לא שלם באמונה זו, הוא כופר בעיקר! והבאור פשוט הוא, שזו עצה של הקדוש ברוך הוא, וזה בהכרח עונש, ואם לא נקבל את זה כעונש, הרי כאילו שאנו לא מאמינים בקדוש ברוך הוא, חס וחלילה.

ולאחר השמדת הששה מליון, מתחיל חשבון חדש עם עם ישראל. אין לנו מושג כלל על כמה שנים ישתרע חשבון זה, מתי תתמלא הסאה, אם שנה או שנתיים ואולי עשר שנים.

הרי נוכחים אנו לדעת שהקדוש ברוך הוא גבי דילה ומשלם את מה שנגזר. אם כן צריכים אנו לחשוב! אמנם כעת אנו רגועים וטוב לנו, כי עדיין לא נתמלאה הסאה, אבל כשתתמלא הסאה אז יהיה חשבון חדש - האם זה לא כך? האם יש מישהו שיכול להכחיש דבר זה? הרי לא יתכן אחרת, ואסור לומר אחרת!

הצעירים לא יודעים כי מתוך ששה מליון היהודים שהיו ברוסיה לפני המלחמה, כמה ישיבות היו? מתי מספר, מעט מאוד! וילנא עיר יהודית גדולה היו בה סך הכל שתיים או שלוש ישיבות, ... והבחורים שלמדו בה באו מהישובים בסביבה, לא מהעיר עצמה, היכן היו כל אלפי הבחורים? הם התחנכו בגמנסיה הרוסית. ה"הסכלה" הכתה ללא רחם בבחורי ישראל, עד שנתמלאה הסאה. רצוני לומר לכם, כי עד עתה בעצמי לא עמדתי על דברים אלו, בשואה הרי היה אסון נורא בהם נספו גם גאונים וצדיקים, בודאי שיש לקדוש ברוך הוא חשבון, והקדוש ברוך הוא אינו עושה כחוט השערה בחינם.

"ואבדיל אתכם מן העמים".

הכלל הידוע - במקום שהיהודים התקרבו לתרבות הארופאית בארצות החפשויות, ובמקום שהתקרבו ל"הסכלה", שם גברה האנטישמיות. באסיה לא היתה אנטישמיות, משום שהיהודים שם היו רחוקים מההסכלה ומהתרבות החופשית. באנגליה ובגרמניה ובכל המקומות שהתקרבו לגויים והפכו להיות ארופאים עורכי דין, בעלי משרות, שם גברה האטישנמיות משום שהתקרבו לגויים, אולם במקומות

שהיהודים שמרו את המרחק הרצוי שם התכבדו בעיני הגויים, וגם השרים היהודים שהיו קרובים למלכות היו מכובדים מאוד בעיני הגויים.
 "בית הלוי" אומר על הפסוק "ואבדיל אתכם מן העמים" (ויקרא כ' כא) כי הקדוש ברוך הוא יצר מרחק מסויים בין עם ישראל לעמים. על כן כשיהודי רוצה להתקרב לעמי העולם ומצמצם את המרחק שנקבע דוחה אותו הגוי, ולפי גודל ההתקרבות כן גדלה עוצמת המכה.

וכן כתוב: "המבדיל בין אור לחושך, בין ישראל לעמים..." - בין אור לחושך יש מרחק ידוע וקבוע (בין השמשות), ואין אפשרות להוסיף או לגרוע על מרחק מסוים זה. כך גם בין ישראל לעמים יש מרחק ידוע המבדיל ביניהם, אם היהודים מדלגים על הגבולות ומנסים להתקרב, הגויים דוחים אותם חזרה למקומם הקבוע.
 גם במצרים, כשהשעבוד הכביד מאוד, התחילו בני ישראל מקרבים עצמם אל המצרים בחשבם כי בכך יקלו עליהם המצרים את העול הקשה.
 מה עשה הקדוש ברוך הוא? - "הפך לבם לשנוא עמו" שנאתם של המצרים גברה אל היהודים מבקשי קרבתם והיהודים נוכחו בטעותם ובאה הגאולה. כך יהיה גם בגאולתנו אנו בקרוב בימינו אמן.

(מדברי הגאון הרב שך וצוק"ל)

***

מעשה בעשיר, שכגודל עושרו כן גודל קמצנותו. כילי היה, קפוץ יד ולב. ביתו ריקם, רק שתי קערות עץ לו ולאשתו, שתי כפות שני מזלגות ושני ספלים שחורים משחור. יום אחד מצא את אשתו בוכה. הוריה הודיעו שיבואו לביקור, ואין כוס וצלחת עבורם!

"מנעי קולך מבכיי", אמר ברוחב לב, "פלוני נדיב הוא, ומשאל כלים לשמחות. אם ביקור הורייך שמחה לגבייך, אשאל ממנו ביד רחבה ואגדוש את הבית בכלים נאים המרחיבים דעתה של אישה!" שמעה והתרצתה.

הלך למשאל הכלים, וגדש ארגז בכלים יקרים ונאים. חתם על כתב התחייבות לשלם דמי כל כלי שיישבר, ושאל: "כיצד אשא את הארגז לביתי?" ענוהו: "בכיכר העיר תמצא את יוסף הסבל. תמורת פרוטות מעטות ישא עבורך את הארגז."

התחלחל לשמע ההוצאה הגדולה, אך מה יעשה והארגז כבד מנשוא? הלך לשוק ופגש בסבל. "רואה אני שאתה עומד מובטל, והבטלה אם כל חטאת", הוכיחו על פניו. "בביתו של פלוני יש לי ארגז, אם תיאות לשאתו לביתי, אשיא לך שלוש עצות יקרות מפז".

סקרנותו של הסבל התעוררה: "הבה ואשמע!"

"לא כן", אמר הכילי, אשר נהג חסכנות אף בעצותיו. תישא את הארגז, ואני אלך לציידך. בשליש הדרך אשמיעך את הראשונה, בשליש השני את השנייה, ובפתח ביתי את העצה השלישית".

אמר הסבל בלבו הן בין כה וכה מובטל אני היום, מי יודע - אולי עצותיו טובות ונכוחות, יקרות מזהב ומפז! הסכים להצעה, הלך עימו לבית המשאיל ונאנק בנשאו את הארגז הכבד. הלך כפוף תחת משאו והכילי פוסע מעדנות לציידו, שמח וטוב לב על הפרוטות שחסך.

אמר הסבל: "דומני שהגענו לשליש הדרך!"

"אכן", אישר הקמצן בזחיות דעת. "הנה עצתי הראשונה: אל תפתה להאמין - לעולם! - שהליכה ברגל דומה לנסיעה!"

בהנאה ציין לעצמו שהסבל הגיב בדומיית מבוכה. מצחו נחרש קמטים משתדל לרדת לעומקה של העצה, בלא הצלחה. "עברנו שליש נוסף", אמר לבסוף. "אכן כן", הסכים הכילי, "עתה הסכת ושמע. אל תאמין, לעולם, שהרעב דומה לשבע!" - הנהה בראותו שהסבל אינו מגיב. אין ספק, קמצנותו השתלמה. "הנה הגענו", אמר, "אם תעלה את הארגז לקומה הרביעית בה אני גר, אעניק לך את העצה השלישית".

בלא אומר ודברים החל הסבל לפסוע במעלה המדרגות העקלתוניות, קומה אחר קומה, עד שהגיע לקומה הרביעית כשהוא נושם ונושף, שטוף זיעה. מחה את מצחו הנוטף, ואמר לקמצן: "אל תטרח להשמיע באוזני את העצה השלישית. הבנתי את העיקרון, ואשמיענה באזןך: הסכת ושמע, אל תאמין - לעולם - כי בארגז הזה יש כלים שלמים". ובאמרו זאת שמט את הארגז מן המעקה, לצנוח ארבע קומות... עד כאן הסיפור (מתוך "אבותינו סיפרו לנו") אודות הקמצן שהגדיש את הסאה. ואנו עומדים ותוהים: כיצד הרשה הקמצן לעצמו להתעלל ברגשותיו של הסבל - כשארגזו בידיו?!

אך עד שאנו תוהים עליו, נתהה על עצמינו. הרי גם אנו נתונים בידיו של הבורא יתברך. חיינו, בריאותנו אושרנו - בידיו. משפחתנו, פרנסתנו וכבודנו - בידיו, איך מעיזים אנו את מצחנו והולכים בטח "מה נענה ביום תוכחה אם התרשלנו מן העיון הזה והנחנו דבר שהוא כ"כ מוטל עלינו שהוא עיקר..." (מסילת ישרים רמח"ל).

***

עם ישראל הינו עם למוד סבל, פעמים רבות נשארנו אודים מוצלים, שרידי חרב, האם ערים אנו לעובדה, שממש כשם שהנאצים ימח שמם הגו את תכנית ההשמדה של העם היהודי. כך זוממים לעשות גם שונאי ישראל בימינו?

מליוני בני אדם סביבנו מדברים בגלוי על השמדתה של מדינת ישראל, לא על מלחמה בה, לא על פגיעה בעוצמתה, לא על כיבושה, אלא על השמדתה !!! הדברים נאמרים בראש חוצות, מתפרסמים בגלוי, מובעים בשירים, במאמרים, בנאומים ובספרים...

האירנים למשל אינם מסתירים כי אחת המטרות של שאיפתם להשיג נשק גרעיני היא כדי למחוק את ישראל מהמפה, "עוצו עצה ותופר, דברו דבר ולא יקום..." הקריקטורות בעולם הערבי זהות כמעט לגמרי לקריקטורות הארסיות של גרמניה ערב השואה, אותם דמויים מיפלצתיים של היהודי, אותו נסיון לצייר את היהודי כשטן האנושות, כמקור לכל רוע ואסון, אותה שאיפה כבושה לחסל את היהודי ולהעבירו מהעולם, מפעם לפעם אנו מזדעזעים נוכח גילויי השנאה הללו. פה ושם מצליח ביטוי בוטה במיוחד לפרוץ לתודעתנו. גם אז אנו נוטים לפטור את העניין כטירוף שולי וזניח. אולי כך אנו מגינים על עצמנו, הלוא אי אפשר לנהל חיים תקינים כאשר איום נורא כל כך מרחף מעל ראשינו!

בטבע, בעלי חיים המאויימים על ידי טורפים, מפתחים חשדנות רבה, הם קשובים לכל אוושה ולכל סימן אזהרה. אצלנו התהליך הפוך – אנו עוצמים עיניים מול הסכנות, ומשלים עצמנו בתקוות שווא.

תופעה זו ראינו גם בימי השואה, יהודים העדיפו לעצום עין, לא להאמין לידיעות הקשות, ללכת שבי אחרי מערכת ההונאה הנאצית. ודאי שצריך להתחזק באמונה "כי לא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב" אבל עלינו גם לזכור היטב כי הכל מכוון מאת ה' ולא לשכוח מה ה' אלוקינו שואל מעימנו ומה התכלית בכל האותות הללו מה'.

כי הרי כל הנעשה בעולם הוא עבור עם ישראל או בגללו, כנאמר: "הכרתי גויים, נשמו פינותם, החרבתי חוצותם מבלי עובר... אמרתי אך תראי אותי, תקחי מוסר..." (צפניה ג')

או אז נזכה לישועת ה' בשוב ה' ציון במהרה,

ויתקיים בנו דברי הנביא:

"רני בת ציון הריעו ישראל שמחי ועלזי בכל לב בת ירושלים,
...בעת ההיא אביא אתכם ובעת קבצי אתכם, כי אתן אתכם לשם ולתהילה בכל עמי
מה' הארץ בשובי את שבותיכם לעיניכם, אמר ה'!"

הטירה הקסומה

הרחק הרחק בארץ סין על הר נישא ורם המשקיף על פני נופים מרהיבים שכן ארמונו של מלך רודן.

הכל פחדו ויראו מפניו כי דבר לא נסתר ממנו.

למלך היה יועץ אכזר שנוהג היה לרגל בין התושבים ולהלשין על כל דבר סתר והתארגנות למרד, "המלשין" קראו לו כולם ושנאו אותו שנאה עזה.

בעבור הימים החליט המלשין לרכוש חלוקת אדמה ולבנות עליה את טירתו הנכספת, לשם כך תר בין בתי התושבים וחפש אחר שטח אדמה מתאים, אבל אף אדם לא רצה למכור לו כמובן ולו מטר אחד בלבד.

בצר לו פנה המלשין אל המלך, המלך הבטיח לו כי איש לא יעז פניו כנגדו ומבוקשו ינתן לו, לבסוף בחר המלשין לבנות את טירתו על גבעה נישאה, גבעה מרוחקת מעט מבתי התושבים והחל בבנייתה.

הון עתק השקיע בשכית חמדה זו ולא חסך כל מאמץ כדי שהטירה תהיה היפה ביותר עלי אדמות, טירה שאיש מעולם לא ראה כמותה ועין לא תשבע מקסמה הרב, על כך שכר פועלים רבים שעבדו במרץ רב מזריחת החמה ועד שקיעתה, אולם מה רבה הייתה פליאתו, על כי כל עובר הלך גיחך בבזו וחיין במבט של שמחה לאיד... והנה כשהטירה עמדה במלוא הדרה לקראת סיום בנייתה, עברה במקום חבורת נערים וצחקו בצחוק רם ומהדהד.

המלשין לא עצר את רוחו, לפת אותם בחוזקה בעורפם ואמר להם: איני מרפה מכם עד אשר תאמרו לי לשמחה מה זו עושה.

בלית ברירה ענו לו הנערים כי הטירה הנכספת בה השקיע הון עתק ובה עמל יום וליל בנויה לא פחות מאשר על גבעת געש איומה ובכוא היום, ללא שום התראה מוקדמת תתפרץ הלבה הרוחת ותמחה את כל אשר עומד עליה... הטירה הנפלאה והקסומה תשקע בתהומות ולא ישאר שום זכר לכל העושר הנכסף הזה...

אכן מה נוראה היא ההרגשה של אדם זה בידעו שעמל של שנים והשקעה במפעל חיים נבנה על הבל וריק, על יסוד רעוע, שאין לו כל קיום, בדבר אשר עומד לו לשטן, ובו שם את מיטב כוחותיו.

אכן זהו משל נפלא לרבים מאתנו.

אמנם בנינו טירה קסומה ונפלאה, מרהיבת עין ומשובכת נפש, אבל למרגלותיה ניצבת גבעת געש איומה המאיימת להתפרץ בכל רגע ורגע!!!

מפליא הדבר כיצד הצליח היצר הרע, השועל הנוכל לטוות את קורי העכביש וללכוד יהודים תמימים וישרים במרכז הרשת מבלי יכולת להשתחרר? והתקיים בנו דברי הנביא: "הוי מושכי העוון בחבלי השווא וכעבות העגלה חטאה". מפחיד לחשוב כי הטירה הקסומה הנפלאה כל כך בנויה למעשה על תל חורבות ללא יסודות בקרקע כלל!!!

כי הרי יסוד היסודות של הבית היהודי הוא "אשה צנועה"... דרכי האבות והאמהות הן יסוד הבניין של כלל ישראל לדורות, ודרך האמהות היא הצניעות, הפרישה מן הצניעות היא פרישה מדרך האמהות, מיסוד הבניין של כלל ישראל. זה לא רק מבחינת המעשים אלא מבחינת היסוד של הבית היהודי היסוד של האם בישראל. אי אפשר להפריד את עמל התורה של האבכים מהצניעות של האשה, הצניעות היא השלמות של בית של תורה, הבית היהודי בית של תורה חיים של תורה, לא יתכנו אם ל"עזר כנגדו" חסר את יסוד הצניעות, גם נערה צעירה בסמינר צריכה לדעת שלבנות בית של תורה לא יתכן בלי צניעות.

ב"ה גדל פה בארץ ישראל בית גדול ונורא של מאות ואלפים אבכים עמלי תורה, בנין של תורה שהרבה דורות לא היה כמוהו, אבל היצה"ר מחפש את הדרכים למוטט את היסודות של בנין התורה, כשאנו רואים שנשות אבכים איבדו יסודות של צניעות, פירושו של דבר שיש כאן הרס בנקודת היסוד של בנין התורה. השפעת הרחוב היא כמובן באופנים של הוראת היתר וכו' בכל דבר אפשר אולי למצוא צדדים להיתר ולטעון שמותר ע"פ תורה וע"פ הלכה, אבל צניעות איננה שאלה של הלכה בלבד לבוא ולקבוע בדיוק את הגדרים, צניעות זו שאלה של דרך החיים!

כשנשים נגררות אחרי האופנה והמודה, זהו חסרון בבית היהודי, ביסוד הבניין של הילדים, המהר"ל אומר שלא נמצא בכל המדות שמשפיע על הילדים שהדומה יוליד מה שדומה לו כמו שתמצא אצל הצניעות, אם אנו רוצים לגדל בנים עם אהבת התורה, עם יראת שמים לא נוכל להצליח בכך אם חסר את יסודות הצניעות.

בנפשנו הדבר! חסרון הצניעות יצר הרבה מכשולים ותקלות, חסרון הצניעות יצר ערעור של הבית, ילדים הגדלים במושגים נמוכים, עם שאיפות נמוכות, עם מושגים רוחניים פחותים, והכל מכוח השפעה זו שנגררים אחרי האופנה והמודה, שכל יסודה לחפש את ההיפך מהצניעות, להתבלט כמה שיותר, כשאנחנו חיים במתירנות

כ"כ נוראה, כשהרחוב כ"כ מדורדר וההשפעה חודרת ומחלחלת לתוך העולם שלנו, במצב כזה אין עצה ואין תבונה, הדרך היחידה שלנו היא הקריאה והחיזוק בשם ד' להרים ברמה את הקול הזה לומר למלאך המשחית הרף! לבוא ולזעוק בנפשינו הדבר.

אברכים שואלים מדוע הקריאה היא לאברכים מדוע אין פונים ישירות לנשות ישראל, לבנות ישראל, אך אנו רואים בחוש, שגם בנות ערכיות שהיו במושגים גבוהים יותר לאחר החתונה ישנה ירידה במושגים, ישנה התדרדרות והגררות אחרי הרחוב והאופנה.

ראיתי עובדה ממרן בעל האבי עזרי צ"ל, שבא ודיבר בכינוס שהיה פה בירושלים, ואח"כ ניגש אליו אברך צעיר ואמר לו שהוא כבר התייאש מלדבר בבית על נושא הצניעות, כי הוא מרגיש שהדברים אינם משפיעים ואינם נכנסים אל הלב, וא"כ הוא חושב שבמצב כזה עדיף לשתוק מאשר לדבר, אמר לו מרן צ"ל, אם האשה הייתה יודעת שבאמת איכפת לך מהנושא ובאמת בנפשך הדבר, היא הייתה שומעת בקולך [דהרי אשה כשרה עושה רצון בעלה], היא איננה שומעת כי היא מרגישה שגם אצלך אין זה עם כל הלב והרצון אלא יותר מן השפה ולחוך.

גדולי ישראל סוברים שאם אצל בני תורה תחדור ההשקפה הזו, שנושא הצניעות הוא נושא של בית של תורה שבית של תורה אינו יכול להתקיים ללא צניעות, אם האשה תרגיש שבנפשך הדבר, ללא צניעות אינך מעמיד בית של תורה, ללא צניעות אינך מגדל ילדים לתורה, אם כך היא תרגיש היא תעשה את רצונך, אם תהיה חזקה אצלנו ההשקפה שבנפשינו הדבר, יהיה לנו את הכוח לעמוד ולחזק את יסודות הבית, ולזכות להעמיד בתים של תורה ודורות ישרים בעזה"ת.

הגה"צ ר' אלי לופיאן צ"ל היה אומר, בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין, לא כתוב בראתי לו תורה שתהיה סם המוות ליצה"ר אלא תבלין, התורה אינה מדכאת את היצה"ר אלא מתבלת אותו ומובילה אותו לעבודת ד' ית' מדברי הגר"א שהשוה לכך את הצניעות לנקבות, אנו למדים שהצניעות היא תבלין, היא איננה מדכאת את ההרגשים הטבעיים אלא אדרבא, הנגרר אחר האופנה והמודה לעולם אינו בא על סיפוקו, יש לו מנה רוצה מאתיים, תמיד מרגיש שלא הגיע ולא השיג, הצניעות היא הנותנת את החיים השלמים והטהורים, אז הבית היהודי הטהור, בפרט בבתיים של בני תורה.

עלינו לשמור ולהחזיק את עולם התורה הגדול שקם לנו, אנו נמצאים כיום במצב שאיננו יודעים מה יקרא אתנו מה ילד יום, הסכנה מפנים ומאחור, אנו רואים בחוש שאין לנו שיור רק התורה הזאת, אבל עולם התורה לא יהיה לו קיום ללא צניעות!

הקב"ה יעזור שנוכל לחזק את בדרך הבית ולהעמיד את הבית במלא תפארתו, להעמיד את עולם התורה הנפלא, את הבתים של תורה, עד שנזכה במהרה לביאת משיח צדקנו במהרה אמן.

(לקט מתוך דברי הרה"ג ר' דוד כהן שליט"א ראש ישיבת חברון שדרש לפני אלפי בני תורה)

ממכתב של מרן הגרמ"י לפקוביץ שליט"א:

מעלת ישראל ותכלית כל המעלות, הוא "קדושים תהיו כי קדוש אני" מעלת הצניעות הוא יסוד קדושת הכלל ישראל, וכפי ערך הצניעות מתקדשים וקרובים למעלת קדושת ישראל, ועוד כמה שחסר בצניעות הוא מתרחק והולך להיות ח"ו הפך מקדושה ורחוק מהבורא עולם [הח"ח היה רגיל לומר הצניעות - גוף האומה, התורה - לב האומה, והשבת - נשמת האומה]. על הצניעות מושתת כל הבניין של האומה, זהו ממש יסוד היסודות פשוטו כמשמעו, ומבלעדיו הכל נופל, הכל מתפורר, כלה ואיננו.

כל התורה וקיום המצוות והמעשים טובים שום דבר לא יחזיק מעמד אם אין צניעות, בלי צניעות הכל בטל.

מספר בדרכה של אמה של מלכות:

צניעות היא צו חיינו כל עוד נשמתנו באפנו!

להיות צנועה כמה קל, אורך חצאית שרוולים כהלכה, פאה על הראש...וקיימתי את רצונו ית' האמנם?

צניעות היא מהות, עמוקה וחודרת לעמקי הנשמה, אפשר להיות צנועה בקלות, ואפשר לעמול על הצניעות, מהי אשה צנועה? ישנם גדרים בהלכה, הם ברורים וחדים כמו כל דבר הלכה, וישנם גדרים ברוח במהות באוירה...ולהם, להם יש את הלב, בהם מבטאים את האהבה היוקדת למלך עולם, בהם נמדדת יראת ד' והמסירות נפש...אפשר להתהלך לפי גדרי ההלכה היבשה, לא לחרוג מהם כמלא הנימה... אבל הרוח איננה צנועה ופשוטה, הדמות שתשקף במראה תהיה רחוקה מהמראה שחפץ הבורא שיהיה לאשה..

האם כך מקיימם במסירות נפש מצות צניעות?

"ואהבת את ה' אלוך" כיצד נמדדת אהבה זו ליוצרנו? כהורים לילדים, וכי איננו מוכנים לעשות, לשנות, לוותר, להתאמץ למען אהבתנו את ילדנו? האם קושי ולו הגדול ביותר ימנע מאתנו לספק להם את הטוב ביותר? ומה אנו מוכנים לעשות, לשנות, לוותר, להתאמץ למען אהבתנו את ד'?

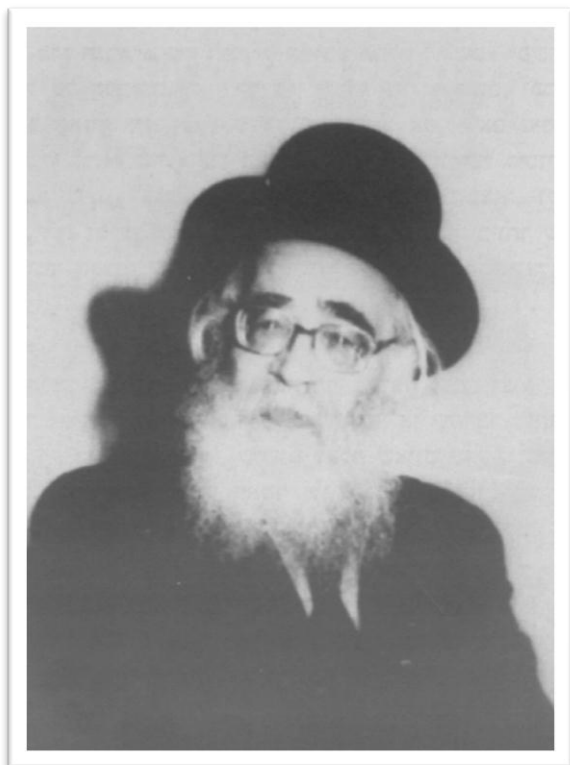
למסור נפש למען הצניעות! לוותר על החצוניות הקורצת, להצניע את היופי החיצוני, להדר את הפשטות לחפש היכן אפשר להתקדם עוד ועוד, לא להסתפק

במקום בו אנו עומדים...כשרוצים להיות צנועים באמת בודקים את ארון הבגדים כמו שבודקים אתרוג לפני סוכות, באותה שמחה ובאותה דבקות במטרה, מחפשים את המושלם, לא מתפשרים, רוצים את הטוב ביותר וגם אם השכנים עדיין לא מצאו אתרוג מהודר אנחנו כן רוצים למצוא...כשמוסרים את הנפש על קיום מצות צניעות בודקים שוב ושוב, בזכות נשים צדקניות נגאלו ובזכותן נגאל, הזכות הזו נקנית במסירות נפש יש לנו על מה למסור נפשנו! האם מוכנים אנו להיות שותפים לכך?

**"אם אין קדושה וצניעות בבית, לא יועיל כל הש"ס בבלי וירושלמי
ד' חלקי שולחן ערוך שלמד הבעל.
לא יועילו כל המצוות והמעשים טובים, כי הכל הבל וריק!
דהרי זה כממלא יין לחבית מנוקבת".**

(דברי הגר"ש וואזנר שליט"א)

מרן זצ"ל זעק מקירות לבו

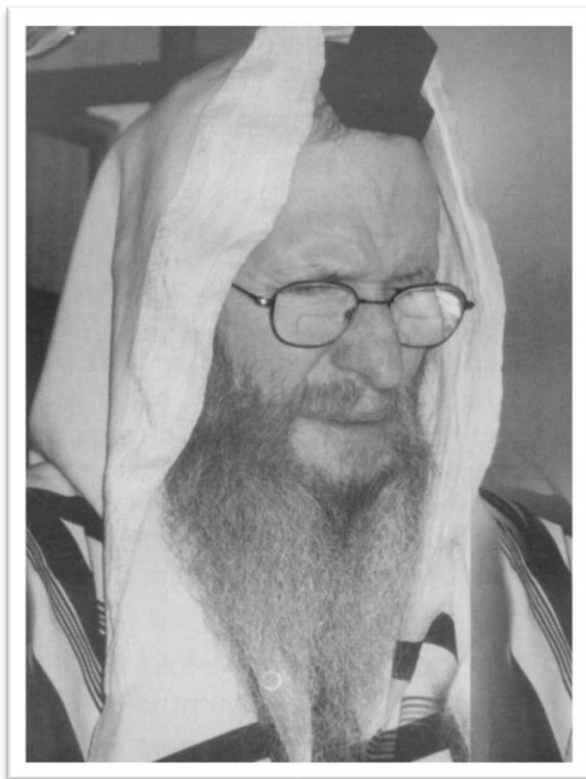
“אוי זה בוער לי!
כל הקיום של הכוללים תלוי בזה!
כל הקיום של התורה!
צריך לסגור את כל הכוללים
אם נשות אברכים הולכות כך!
זה לא יתכן. אין קיום לתורה”

(דברים שנאמרו מפי מרן הרב ש"ך זצוק"ל)

למה אין ברכה...למה יש עניות? הרב דן סגל שליט"א

לאחר שאירעו מספר אסונות בפטירת נשים צעירות רח"ל.

...הרמב"ם אומר שצריך לדעת שהחטא גרם לצרות ובגלל מעשיהם הרעים באה הצרה, ואם כן לא יועיל אם נתחזק בדברים אחרים. אלא צריך לפשפש במעשים ולדעת מהו החטא שגרם!
... והגם שאין לנו נביאים היום, אין לנו מי שיוורנו דעה, ... אבל חז"ל הקדושים גילו! בתורה מונח הכל, ישנם דברים שמביאים ביותר את הצרות רח"ל. אחד הדברים זה הענין של הצניעות, של הקדושה!
על זה כתוב בחז"ל שבאה חרב נוקמת נקם ברית! על זה באה אנדרלמוסיה לעולם והורגת רעים וטובים. זה ציפור נפשם של ישראל! הענין הזה.

... מה שהיום נהיה שעקרו את עצם המהות של בת ישראל שהיא כבודה בת מלך פנימה, הכבוד של בת ישראל זה פנימה, צנועה היא!
 נורא נוראות! מה שהיום הולך! עושים תיקון בזה, ותיקון בזה, ותיקון בזה, אבל העיקר זה לגשת למהות האדם! הולכים סחור סחור, ולא ניגשים אל הנקודה!
 וזוהי הנקודה: צניעות! שהרי על זה - הרי נורא מה שכתוב! - פה מונחים כל הברכות! כל ההצלחות!

החפץ חיים כותב במכתב: - כתוב "בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך", הוא אומר: מתפללים כל כך הרבה, לומדים כל כך הרבה, מברכים כל כך הרבה, אז למה אין ברכה? למה אין פרנסה בשפע? למה יש עניות?
 אומר החפץ חיים: בגלל שלא נזהרים בצניעות, אז חס ושלום, כתוב - שזה מביא עניות, "אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין".
 במה שמוסתר מהעין שם שורה ברכה, שם אפשר לראות ישועה והצלחה.
 וביותר נגרמות הצרות על ידי מה שנהיה רח"ל שהולכים בכל מיני צורות לבוש שגורמים הסתכלות בבתי ישראל. אשת איש, נורא. חמוץ שבחמורות!
 ראייה, הסתכלות! מי מדבר כשחס ושלום זה מביא להרהור? זה הרי נורא... זה אש!
 מי יכול לקחת את זה על אחריותו, מי יכול לקחת את זה?

***

כל בעל שכל מבין שלאדם אסור שלמישהו יהיה חלק בשאר בשרו! זה ברור.
 אז מה ההבדל אם המגע ביד, בראיה או במחשבה? אדרבה, מוכח מהראשונים שראיה והסתכלות היא התקשרות וחיבור יותר מאשר מגע!
 ... ראייה זה נורא, זה החוש הרוחני!
 ... אסור להסתכל בפני אדם רשע - למה? כי אתה מתחבר אליו.
 אם כן פשוט הוא, שכל איש צריך לעמוד על זה בביתו!
 כי מה זאת אומרת שלמישהו יהיה חלק בשלי? - מי שלא אכפת לו, הרי הוא לא ממלא את תפקידו האמיתי כבעל, כראש הבית. וזה הדבר העיקרי והבסיסי שצריך להיות בכל בית יהודי.

... רואים בחוש שזה נסיון הדור. וזה מפחיד מה שהולך היום ברחוב!!
 על מי עומד העולם? על מעט שומרי תורה ומצוות, ואם ח"ו אנחנו לא נלחם במסירות נפש, אז מי ישאר?...
 מה נשאר לקב"ה מי נשאר לו היום? נשארו כמה בנים יחידים, זה כמו שאבא רואה שכל בניו בגדו בו, נשאר לו רק אחד, ופתאום הוא רואה שגם הוא עוזב אותו, מה רב הוא הכאב...

היום מי המעמיד של הכל? מי המעמיד של כבוד ה' בבריאה? מי אם לא אנחנו היחידים, אז אם אנחנו לא נזהר בזה, מי נשאר?
וכל מה שאפשר למישהו לעשות יהיה חביב מאד לפניו יתברך, וחז"ל אומרים: ראית דור שמתרפים, עמוד והחזק – ואתה נוטל שכר כולם!

צניעות דוחה קבלת פני שכינה

החת"ם סופר זי"ע אומר, שלכן נשים לא מקדשות את הלבנה, למרות שזה כבוד שמים, שהרי זה קבלת פני שכינה, אלא הוא אומר: כיון שמעיקר הדין קידוש לבנה צריך להיות בחוץ, והיות וכל כבודה בת מלך פנימה, לכן זה דוחה כבוד שמים!

“ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם”

משל למלך שהיתה לו בת יחידה.
 בא אחד מן המלכים ונטלה (לאשה), בקש לילך לו לארצו וליטול לאשתו.
 א"ל בתי שנתתי לך יחידתי היא, לפרוש ממנה איני יכול,
 לומר לך אל תטלה איני יכול, לפי שהיא אשתך,
 אלא זו טובה עשה לי,
 שכל מקום שאתה הולך קיטון אחד (חדר אחד) עשה לי, שאדור אצלכם,
 שאיני יכול להניח את בתי.
 כך אמר הקב"ה לישראל, נתתי לכם את התורה, לפרוש הימנה איני יכול,
 לומר לכם אל תטלוה איני יכול,
 אלא בכל מקום שאתם הולכים בית אחד עשו לי שאדור בתוכם,
 שנאמר "ועשו לי מקדש".

(שמות כ"ח ה')

מובא בשם האר"י ז"ל שהדורות שלפני ביאת המשיח הם גלגולים של אנשי דור המבול שחטאו בגלוי עריות, ודור ההפלגה שחטאו במינות ובאפיקורסות. וכך אומרים בשם אחד הגדולים, שהס"מ מרגיש כי קצו קרב, ולכן הוא מנסה להכשיל מה שיותר אנשים, ולדאבונינו, במלבושי הנשים היצר מתגרה בכל יכולתו. וכתב ר' הלל מקאלמיה, כי הס"מ יודע ששמירת הקדושה מקרבת את הגאולה, ולכן הניח לכל תרי"ג מצוות. ואת כל כוחותיו מרכז כנגד נשים תמימות בכדי להכשילן. בתחילה מפתה אותן במשהו זעיר וקל. ואחר כך מדיחן מדחי לדחי ר"ל. אנו רואים נשים שמדקדקות בקלה כבחמורה, ואף מהבתים הטובים ביותר, אך כשמגיעים לענין הצניעות, מאבדות ממש את דעתן הצלולה. ומנסות לחקות את מלבושי העכו"ם. וכל מה שמנסים להעמידם על טעותן, לא עוזר והם לכודות ברשת השטן, בלי יכולת להשתחרר. אך בודאי שאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, ז"א שהקב"ה אינו מנסה אותנו בנסיון שלא נוכל לעמוד בו, אלא שכגודל הקשיים כן ירבה השכר העצום. כנא' אם ראית דור שמתרפים, עמוד והחזק, ואתה נוטל שכר כולם !

מעשה בר' מתיא בן חרש

מעשה ברבי מתיא בן חרש שהיה יושב בבית המדרש ועוסק בתורה והיה זיו פניו דומה לחמה, וקלסתר פניו למלאכי השרת, מפני שמימיו לא נשא עיניו באישה. פעם אחת עבר השטן ונתקנא בו, אמר: אפשר אדם כזה לא חטא? אמר לפני הקדוש ברוך הוא, ריבוננו של עולם, -רבי מתיא בן חרש מה הוא לפניך, אמר לו: צדיק גמור, אמר לו-תן לי רשות ואסיתנו, אמר לו (הקב"ה) אין אתה יכול לו ואף על פי כן, לך!

הלך ונדמה לו כאישה יפה שלא הייתה כמותה מעולם מימות נעמה אחות תובל קין, שטעו בה המלאכים הנפילים ועמד לפניו, כיון שראה אותו הפך פניו לאחוריו, עמד לצד שמאל והפך פניו לימין והיה מתהפך לכל צד, אמר רבי מתיא מתיירא אני שמא יתגבר עלי יצרי ויחטיאני, קרא לתלמיד שהיה משרת לפניו ואמר לו, לך והבא לי אש ומסמר, הביא לו, הבעיר המסמר באש נתנו בעיניו ונסתמא, כשראה השטן כך נזדעזע ונפל לאחוריו.

באותה שעה קרא הקב"ה למלאך רפאל ואמר לו לך ורפא את מתיא בן חרש בא ועמד לפניו, אמר לו מי אתה, אמר לו רפאל, ששלחני הקב"ה לרפאות עיניך, אמר לו: הניחני, מה שהיה היה, חזר לפני הקב"ה אמר לו: כך וכך אמר לי, אמר לו הקב"ה לך ואמור לו: אני ערב שלא ישלוט בו יצר הרע, מיד רפא אותו.

(סדר הדורות בשם מדרש אבכיר).

מובא בדברי המקובלים כי רבי מתיא בן חרש היה פלטי בן ליש שלקח את מיכל בת שאול ונעץ חרב בינו ובינה ואף על פי שלא נגע בה, מכל מקום בעל כורחו נהנה ממראית עין, שזנו עיניו במה שאינו שלו.

ולכן רצה עכשיו לתקן דבר זה ונתגלגל עניין זה לידו כדי שיצער עצמו ויעוור עיניו ובעבור זה נמסר בתחילה ביד השטן להסיתו והוא התגבר נגד יצרו ולא רצה להביט בפניה ושניהם פלטי בן ליש ור' מתיא בן חרש היו ניצוץ מיוסף הצדיק עכ"ל.

נמצא לפי האמור שפלטי בן ליש הוצרך להתגלגל ולסבול צער גדול כזה שעיוור עיניו בידיו בגחלת של ברזל, שהוא סבל איום ונורא שאין דעת אנוש יכולה לסבלו, וכל זאת בעבור הזנת עיניו, שזנו מראית אשה שאינה שלו, בעל כורחו ושלא ברצונו, ולפלא הדבר על מה הייתה כל החרדה הזאת שהוצרך להתגלגל כדי לסבול צער גדול כזה.

הסיבה היא מפני שתכלית הנאת הצדיקים בגן עדן העליון היא בעיניים, להנות מזיו השכינה, לכן צריך לדקדק במה שקשור לעיניים אפילו בדבר קל כחוט השערה לסבול עליו צער קשה ומר מאוד כדי לנקותם ולזככם היטב היטב לגמרי. רואים מכך את גודל מסירות הנפש עבור שמירת העיניים וכמובן שאין כוונת הדברים להורות חס וחלילה לאדם לעזור את עינו ורק אותו תנא קדוש ונורא בעוצמת מדרגתו הגדולה והנשגבה ידע שעבורו זה מה שנכון מהשמים, אבל ודאי שעלינו ללמוד הרבה מסיפור זה בכל הליכותינו והנהגותינו!

יש אנשים שטועים וחושבים שכדאי לקנות במקום זול יותר כדי להרוויח כמה פרוטות, אבל אפילו בעד כל הון שבעולם לא כדאי, כי מפסידים מכך הרבה ע"י פגם העיניים (וקל וחומר בהרהור או במחשבה חס וחלילה) פוגמים על ידי כך בעולמות עליונים בשורש נשמתם ויורדים הרבה מאוד בדרגתם הרוחנית.

וכל ההפסדים שנראה לאדם שיפסיד הם כאין וכאפס לעומת ההפסד הגדול והעצום השייך לעולמו הנצחי על ידי זלזול בשמירת העיניים.

**וכל אשר צריך לתת לך, תקח הכל על ידי שליח,
ואף אם הוא פעמיים ושלוש ביוקר" היד ה' תקצר"?
השם יתברך זן מקרני ראמים עד ביצי כינים ונותן לכל אחד די מחסורו.**

(אגרת הגר"א)

ובבן איש חי (פ' ואתחנן) כתב, שצריך האדם להיזהר בעולם הזה בפגם המגיע לעינו יותר מכל האברים, היות וכל איבר שחוטא בו האדם, הנה הוא פוגם כנגדו באבר של נשמתו, ומאחר ועיקר הזכייה בעולם הבא בגן עדן העליון היא להנות מזיו השכינה, וזה תלוי בעיניים הרוחניות ומי שעינו הרוחניות נפגמו, הרי זה מקלקל הרבה באפשרות לקבל שכר ועל ידי שמירת העיניים האדם זוכה למעלה גדולה מאוד ומתרבה הצלחתו בכל למעלה מדרך הטבע! (המקובל הצדיק הרב יעקב עדס שליט"א).

וכתב גאון ישראל רבנו חיים וולוז'ין זצוק"ל שהרהור אחד של איש יהודי פוגם בבית קדשי הקדשים העליון יותר מאשר טיטוס הרשע שנכנס בקדש הקדשים וחרף וגדף וחלל, כי טיטוס - היכל שרוף שרף ולא יכל לנכנס לפני ולפנים רק אחר שכבר פגמוהו ישראל בעוונותיהם. כי טמא זה לא נכנס לקדש הקדשים עד שנסתלקה השכינה מקדם, אבל זה המטמא מחשבתו בהרהור אחד, מחלל את קדושת לבו ומחו והנשמה השרויה בו, ומסלק את השכינה הקדושה ממעונוה.

וז"ל בספרו נפש החיים שער א' פ"ד "ובאמת כי האיש החכם ויבן את זאת לאמתו, לבו יחיל בקרבו בחיל ורעדה, בשמו לבו על מעשיו אשר לא טובים ח"ו עד היכן

המה מגיעים לקלקל ולהרס בחטא קל ח"ו, הרבה יותר ממה שהחריבו נבוכדנצר וטיטוס.

כי הלא נבוכדנצר וטיטוס לא עשו במעשיהם שום פגם וקלקול כלל למעלה כי לא להם חלק ושרש בעולמות העליונים שיהיו יכולים לנגע שם כלל במעשיהם.

רק שבחטאינו נתמעט ותש כביכול כוח גבורה של מעלה, את מקדש ה' טמאו כביכול המקדש העליון, ועל ידי כן היה להם כוח לנבוכדנצר וטיטוס להחריב המקדש של מטה המכון נגד המקדש של מעלה. כמו שאמרו רז"ל (סנהדרין צ"ו) היכל שרוף שרפת, קמח טחון טחנת הרי כי עוונותינו החריבו נווה מעלה עולמות עליונים הקדושים והמה החריבו רק נווה מטה.

אם כן בעת אשר יתור האדם לחשוב בלבו מחשבה אשר לא טהורה ר"ל הרי הוא כמכניס צלם בהיכל, סמל הקנאה בבית קדשי הקדשים העליון נורא בעולמות העליונים הקדושים ח"ו ומגביר ר"ל כוחות הטומאה והסיטרא אחרא בבית קדשי הקדשים העליון, הרבה יותר ויותר ממה שגרם התגברות כוח הטומאה על ידי טיטוס בהציעו פרוצה בבית קדשי הקדשים במקדש מטה רחמנא ליצלן" עכ"ל. וכשמתגברים על האדם מחשבות רעות והרהורים והוא מתחזק ומתגבר עליהם ומנצח אותם, יש לקב"ה תענוג גדול מכך ודבר זה גדול מאוד ויקר אצל השי"ת עד אין חקר.

וזוהי תכלית בריאת העולם והאדם וכל ששת מעשה בראשית, ההתגברות על הנסיונות, המאבקים וההתמודדות.

מעלת הקדושה והצניעות והתועלת העצומה שיש לכלל עם ישראל

מהזהירות של כל יחיד בענינים אלו דוקא!

כתוב בתהילים על קריעת ים סוף "הים ראה ויננס" דרשו חז"ל: מה ראה הים ונס? - ראה ארונו של יוסף!

דרשו חז"ל גזירה שווה, שנאמר ביוסף כשברח מהעבירה עם אשת פוטיפר: "ויעזוב בגדו בידה וינס ויצא החוצה"

וגם בקריעת ים סוף נאמר: "הים ראה ויננס"

מבארים חז"ל שבני ישראל זכו לקריעת ים סוף הודות ליוסף שמנע עצמו מהעבירה. ויותר מכך מפורש, שאם יוסף לא היה עומד בנסיון ח"ו, היה עם ישראל טובע ביס סוף.

יוסף עמד בנסיון גדול ועצום, אחיו מכרוהו בהיותו נער רך והוא נתלש מאביו אוהבו נעקר מארץ מולדתו לארץ נכריה שטופת זימה ללא מכיר וגואל, אשת פוטיפר איימה עליו, שאם לא ישמע לה תכניסהו לבית הסוהר לכל ימי חייו וכך היה והיה שם שתיים עשרה שנים בסבל גדול.

בדרך הטבע היה נראה, שאם יוסף היה נכשל בעבירה עם אשת פוטיפר, לא היה יודע אדם מחטאו לעולם חוץ משניהם - יוסף ואשת פוטיפר והוא היה ממשיך בחיים טובים כממונה ראשי על ביתו של שר גדול והיה יכול להתקדם בכל הצלחות החיים. בדרך הטבע נראה שלא היה ליוסף שום סיכוי לצאת מבית הסוהר לעולם והיה יכול להשאר כל ימיו בודד וגלמוד ולמות ללא משפחה.

אולם הנהגתו של יוסף הצדיק לא היתה בדרך הטבע מתוך חששות ודאגות מפני הבאות, אלא מפתח מה' יתברך לבדו מנע עצמו מהעבירה,

ומכוח זה זכו עם ישראל להנצל בקריעת ים סוף שלא בדרך הטבע!

מבואר כאן שבזכות זהירות של יחיד מעבירה גמורה ניצלו כל עם ישראל, אבל מצאנו שגם בזהירות בהנהגה פעוטה בעניני קדושה וצניעות יש את הכוח להשפיע שפע ברכה וישועה לכל עם ישראל כמו שמסופר בגמרא על קמחית.

וכן במשך כל הדורות, בזכות שנוהרו יחידים בעם ישראל בעניני קדושה וצניעות הושפע שפע של ישועות והצלה להמונים מעם ישראל.

כי יש כוח מיוחד בעניני קדושה וצניעות דוקא להשפיע ברכה אין קץ וישועות עצומות לכלל עם ישראל!

בגמרא (יומא מ"ד ע"א) כתוב: שבעה בנים היו לה לקמחית וכולם שמשו בכהונה גדולה, שאלו אותה חכמים: מה עשית שזכית לכך?

אמרה להם: מימי לא ראו קורות ביתי קלעי שערי!"
והסכימו חכמים שזו היתה הזכות המכריעה והעיקרית שגרמה לזכות לבנים קדושים כאלו.

והרי אי אפשר לתאר את גודל הזכות הזו, לזכות לבן כהן גדול ועוד יותר לשבעה בנים כהנים גדולים, שהרי היה בכוחו של הכהן הגדול לכפר על עם ישראל כולו ביום הכיפורים הקדוש והנורא והוא היחידי מכל העם שיכל להכנס למקום הקדש ביותר ביום הקדוש ביותר, כפי הנאמר:

"ובכן מה נהדר כהן גדול, בצאתו בשלום מן הקודש, כאחלמה קבועה בעטרת, כאודם קשורה בכותרת...כצאת השמש בגבורתו, כחמה בכוכבי מעוני, כקדוש כמלאך ה'...כי מלאך ה' צבקות הוא"

וגם בשאר ימות השנה פעל הכהן הגדול במיוחד עבור כל עם ישראל, הרי שזכותה על ידי מעשיה ועל ידי מסירות נפשה לצניעות לזכויות עצמות ונשגבות על ידי הנהגותיה מעבר להלכה.

מכאן יש ללמוד את מעלת הצניעות בנוגע לכל ההלכות ועניני הקדושה, בין לגברים ובין לנשים.

על פי תורת הסוד והקבלה צריך דוקא זכויות בעניני קדושה וצניעות כדי להוריד שפע גדול בעם ישראל.

זו הסיבה שהיה צריך זכויות מסוג זה של התגברות על היצר ומסירות נפש לקדושה ולצניעות להצלת עם ישראל בקריעת ים סוף.

מכל האמור צריך כל יחיד ויחיד בעם ישראל להתעורר ולהזהר מאוד בענינים אלו הן מצד השמירה מעבירות ומאידך לעשות נחת רוח ליוצרו.

שודאי נחת רוח עצום יש להקב"ה כשעוזר אדם לכל עם ישראל, בניו של הקב"ה ברוחניות ובגשמיות שרבים מצפים לכך ואם זוכה אדם להועיל תועלת עצומה לכלל, שכרו על כך מן השמים גדול ועצום לאין שעור!

(הרב המקובל הצדיק ר' יעקב עדס שליט"א)

שלושה ברחו מן העבירה ושיתף הקב"ה שמו עמהן: יוסף, פלטי בן ליש ויעל".
יוסף - "ויוסף הוא השליט על הארץ" - משום ששלט ביצרו, נעשה שליט בארץ ונוסף לו ה' על שמו שנאמר: עדות ביהוסף שמו, והלוא יוסף שמו, מה הוא יהוסף?
יה (ה') מעיד עליו, שלא בא על אשת פוטיפרע.

פלטי - "ושאול נתן את מיכל אשת דוד לפלטי בן ליש" (שמואל א') נאמר פלטי ונאמר פלטיאל, אמר ר' יוחנן פלטי שמו ולמה נקרא פלטיאל שפלטו אל (ה') מעבירה שלא

נגע בה (במיכל), שהרי היתה אשת איש (אשת דוד), מה עשה? נעץ חרב בינו לבינה, אמר כל העוסק בדבר זה ידקר בחרב זו (סנהדרין י"ט ב').
יעל - שנאמר: ותכסהו בשמיכה. אמר ר' שמעון בן לקיש, חזרנו על כל המקרא ולא מצינו דבר ששמו שמיכה ומהו שמיכה, שמי כה - שמי (של הקב"ה) מעיד עליה שלא נגע בה אותו רשע.

אני הוא ששלמתי ליוסף ליעל ולפלטי,
אני עתיד לשלם למי שעושה כמעשיהם.

(משנת רבי אליעזר י"ז 321)

קול קורא - אסיפת רבנים למטרת חיזוק בית ישראל

מבואר בפרקי דרבי אליעזר (פרק יד) כי כשברא הקב"ה ויצר את אדם וחווה, הלביש אותם בלבוש רוחני יקר מאוד, וזה היה ענן כבוד, שהיה מאיר להם אור יקרות גדול, אור של קדושה, והרגשת האור הזה היה תענוג עילאי ונשגב שאין כדוגמתו, ואחר שנכשלו בחטא עץ הדעת נעלם מהם הלבוש היקר הזה, ועל כן כתוב מיד לאחר החטא "וידעו כי עירומים הם" וכו', כלומר שנעשו אדם וחווה עירומים מהלבוש הרוחני והגשמי שהיה להם לפני החטא, שהיה גופם מכוסה בעור של ציפורן ועליהם היה מכסה הענן, וזה ניתן להם רק כדי להיות כלי להחזיק על ידו את ענן הכבוד שהוא האור הרוחני הנזכר.

והלבוש הרוחני הזה יוחזר לאדם רק אחרי שיתוקן החטא של עץ הדעת, על ידי תיקונים ועבודה גדולה שניתנה לנו כדי לתקן את החטא. ועיקר התיקון לחטא זה הוא על ידי מצוות הצניעות, כיון ששורש החטא שגרם לנחש להכשילם בחטא עץ הדעת היה בגלל חוסר צניעות, ועל ידי התיקון במצות הצניעות יוחזר לנו באותה מידה גם הלבוש הרוחני. מכאן מובן שהתיקון שייך לחווה יותר מלאדם, כיון שהיא היתה הראשונה שנכשלה בחטא וגם כיון שהכשילה את האדם, וכיבתה נרו של עולם.

והואיל וכל הנשמות היו כלולות בנשמת אדם וחווה, לכן התיקון חל על כל הדורות צאצאי אדם וחווה מיום שנברא העולם ועד אחריתו. גם לפני החטא, עוד בעצם ברייתה של האישה היתה מצוה זו שייכת לאישה יותר מלאיש כפי שמובא במדרש:

כשברא הקב"ה את האישה התבונן מאין לבראתה אמר: לא אברא אותה מן הראש שלא תהא גאותנית, לא מן העין שלא תהא סקרנית, לא מן האוזן שלא תהא סקרנית... אלא ממקום שהוא צנוע באדם... ועל כל איבר ואיבר שהיה בורא לה, היה אומר לה: תהי אישה צנועה, תהי אישה צנועה"... (מדרש רבה, בראשית יח)

אף על פי שלא היה ענין יצר הרע קודם החטא, הוטבעה מידת הצניעות באישה במהותה, לכן ברא אותה הקב"ה מן הצלע דוקא, ממקום מכוסה כדי שתהיה צנועה במידותיה, בהתנהגותה, שלא תהא יצאנית וקולנית, אלא בישנית נכנעת ושתקנית כמו שמצאנו באמותינו הקדושות "אין אסתר מגדת וכו'..."

על כן יש לדעת שטבע נפשה של כל אישה הוא לאהוב את הצניעות ולהרגיש בכך מרגוע ושקט נפשי, ואם היא מרגישה אחרת הרי זה טעות שהכניס היצר הרע ברגשותיה, ואין זה מתוך לבה ולא במהותה, אלא אדרבה נגד רצונה האמיתי, כמו

שמוכא בספרים הקדושים שרצונות האדם אינם תמיד רצונותיו האמיתים בדיוק, אלא יתכן שזוהי רק הרגשתו החיצונית, אבל בעומק לבו יתכן ורצונותיו אחרים, ולעיתים יכולים להיות רצונות מנוגדים לגמרי, כפי שידוע גם בפסיכולוגיה של נפש האדם המושג כפיתיות והוא כמין כוח שכופה את האדם לרצות ולעשות מה שאינו רוצה באמת וכאשר הוא משתחרר מהדחף הזה מתחיל להרגיש רוגע נפשי, עונג, שמחה וסיפוק ורק אז מביין באמת באיזה מצב היה נמצא וכמה חסר היה לו הרוגע והסיפוק הנפשי.

כך גם לגבי הצניעות בלבוש, כל זמן שהאישה אינה מרגישה בטבעה את המשיכה לכך, הרי זה סימן שכוח אחר שולט עליה, וכוח זה הוא באמת יצר הרע שנוצר מכוח החטא כמו שאמרו חז"ל "אין אדם חוטא, אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות". ורק אחרי שתצליח להתגבר על כך ותשתחרר מהכוח הכפיייתי הזה רק אז תתחיל להרגיש ולהכיר את רצונה האמיתי שבעומק לבה, ורק אז תרגיש ותבין איזה ספוק, עונג ושמחה יש לה באמת בשמירת הצניעות.

והנה הקליפה הזו שכופה את לבה נגד רצונה וכל הקשיים ונסיונות יצר הרע נוצרו מכוח חטא עץ הדעת ששורש החטא היה על ידי חוסר צניעות, לכן כל אישה כפי מידת התגברותה וכבישת היצר, באותה מידה ירדו ממנה הקשיים והנסיונות עד שתשתחרר לגמרי מהנסיון הזה ותהיה שמחה בענין הצניעות, וכך גם יחלש כוח השליטה של היצר הרע ויהיה תיקון לחטא.

ובזה מובן מה שמוכא בשם הגאון מוילנא שהזהירות בצניעות מצילה את האישה מן החטא והיא הכוח נגד יצר הרע והתבלין שבו יכולה להתגבר על יצר הרע כמו שלמוד התורה הוא התבלין ליצר הרע שניתן לגברים, וכן מוכא בשם הגר"א, שכמו שמצוה על הגברים להשקיע את כל כוחם בתורה הקדושה, כך כנגד, מצוה על הנשים להשקיע את כל יגיעתם בצניעות, ובכך נמדדת צדקותה וזוהי המדרגה הגבוהה ביותר בנשים. וכיון שבזכות הצניעות בלבוש זוכים באותה מידה שיוחזר לעתיד לבוא הלבוש הרוחני היקר שהפסדנו כנ"ל, לכן כל מי שיהיה לה יותר זכות תקבל את הלבוש הרוחני ההוא בדרגה ובתענוג גדול יותר כשיוחזר לנו.

וכמו שבעולם הזה הרי זו בושה גדולה להיות בלי לבוש כמו כן והרבה יותר מכך תהיה הבושה בעולם הבא, כמבואר בספרי מוסר שהרגשת הבושה בעולם העליון היא פי אלפי אלפים קשה יותר מהבושה בעולם הזה, ועל כן אנו מתפללים תמיד שלא נבוש ולא נכלם לעולם הבא.

ומי שתקפיד על לבוש צנוע בכל גופה חוץ ממקום אחד, יחסר לה הלבוש הרוחני בחלק ובאיבר ההוא במידה כנגד מידה ובכך יהיה לה בושה גדולה מאוד, כמו

שבעולם הזה הרי זו בושה גדולה להיות לבוש בכגד שחסר בו חלקים ויהיה שם חלל, ומי שתקפיד על הצניעות בשלמות, תקבל גם שם את הלבוש בשלמות ויהיה לה כבוד ועונג גדול וענין זה נרמז בפסוק: " כל כבודה בת מלך פנימה" כלומר בפנימיות שהיא הצניעות.

ולא רק בעולם הבא תקבל את האור הרוחני אלא גם היום כל אישה הזהירה במצות הצניעות כראוי הרי היא מקבלת על ידי זה גם בעולם הזה הארה מהאור ההוא המקיף אותה ומגן עליה מכל נזק ומכל רע והיא מסוגלת להמשיך שפע וברכה לה ולכל הנלוים אליה כפי שמובא בזהר הקדוש.

מהאמור יוצא שמצות הצניעות שניתנה לאישה אינה ענין של הוספת עול כבוד על ראשה כמו שמכניס היצר הרע ללבבות אלא היא זכות עצומה ונשגבה ותפקיד חשוב שניתן לאישה ויש בכך שלושה דברים גדולים:

א. שמצוה זו היא כנגד כל שאר המצוות שנצטוו בהם הגברים ובמצוה זו היא מגיעה לשלמות ומקבלת על זה שכר כנגד כל המצוות שניתנו לגברים.

ב. שמצות הצניעות עם עבודת ההתגברות נגד היצר הרע והנסיונות שבכך הוא תיקון גדול לחטא עץ הדעת וגם ליצר הרע שהכנסנו אנו לתוך לבנו ובוזא אנו מוציאים אותו מלבנו.

ג. בהנהגות הצניעות זוכים להוריד שפע ברכה, פרנסה ורחמים, וכן יש בכך הרבה סגולות הנזכרים בחז"ל ובספרים הקדושים וגם שמירה מפגעים וממקרים רעים, וממשיכים אור רוחני גדול, ומכיון שיש בכך חשיבות יתירה כל כך לכן היצר הרע מקשה כל כך ענין זה ומשקיע בכך את כל כוחו, ובזכות עבודה זו זוכות הנשים לכל העולם הבא בדרגה גבוהה יותר מאשר האנשים כנא' אשת חיל עטרת בעלה (בראש בעלה).

***

מידת הצניעות בכלליות, גם בפנימיות הנפש ובכל התנהגות האדם, היא אחד מיסודות התורה ויסוד לעבודת ה' וליראתו גם אצל הגברים, (אלא שמצות הצניעות בלבוש ניתנה בעיקר לנשים).

וכך רואים גם בחז"ל מהמעשה עם התנא הגדול ר' עקיבא שהיה עם הארץ, ובכל זאת בחרה בו בלבד רחל בתו של כלבא שבוע למרות שאביה סילקה מביתו והדירה מכל נכסיו העצומים והסכימה לחיות אתו חיי צער ועוני במתבן על פני העושר ותפנוקי המלכים בבית אביה, כיון שראתה בו את מידת הצניעות שהיה צנוע ביותר, הבינה וידעה לכן שהוא מסוגל להיות גדול מאוד בתורה ובצדיקות, אם יקדיש את עצמו ללימוד התורה.

וכך היה לבסוף שזכה להיות התנא הגדול, גדול כל הדורות בתורה שבעל פה, שכל קיום התורה לדורות היתה על ידו ובזכותו הגדולה, ולכן התארסה אתו בתנאי שילך

ללמוד תורה, הרי לנו שמידת הצניעות היא היסוד והמפתח לכל התורה כולה, וכן מבואר בפסוק: "ואת צנועים חכמה" שהשגת חכמת התורה וגם השגת יראת שמים (שגם היא נקראת חכמה כתוב ראשית חכמת יראת ה') ניתנה לצנועים, ואם כן ההיפך שחוסר הצניעות הוא המפתח להרס כל התורה והיהדות, כמו שמבואר שזה היה אחד מסיבות החורבן בבית שני (ישעיה ג' טד). וכן נאמר שבעוון פריצות באה אנדרלמוסיה (שואה) לעולם והורגת טובים ורעים.

ידוע שהחפץ חיים היה מעורר שנים רבות ופרסם במודעות ובכל מיני אופנים – עניני צניעות והיה מזהיר וצועק ומתריע שעומדת ח"ו להופיע גזירה נוראה בעולם אם לא יתקנו את ענין הצניעות, גם כתב לכל רבני ישראל לעוררם שכל הצרות והגזרות שהיו אז הם מפני חוסר צניעות ובקש והתחנן שיעשו כולם מאמץ גדול לתקן את המצב, ואם לא כן עומדת להופיע גזירה נוראה ח"ו, ולא שמו לב מספיק לדבריו הקדושים מפני שהיו טרודים כל אחד ואחד עם צרותיו וטרדותיו, ולדאבונינו קרה מה שקרה, שסמוך לזה, אחרי כמה שנים היתה מלחמת העולם השנייה הנוראה ל"ע, ונחרב רוב בנין של כלל ישראל ה"י.

ובביאור דברים הקדושים יש להבין שאע"פ שיש עוד עבירות גדולות שיכולות לגרום לכל זאת, בכל זאת ההבדל הוא שאע"פ שכל העבירות מעוררות קטרוג גדול בשמים, בכל זאת הקב"ה ברוב רחמיו מגן עלינו נגד הקטרוג ע"פ מדתו, שמאריך אפיו אפילו לרשעים ולחייבים ומשרה שכינתו ביננו כמש"כ: "השוכן אתם בתוך טומאתם" ונמצא אתנו בגלותינו, ככתוב (ישעיהו מג') "למענכם שלחתי בבלה", ועל ידי זה אין מידת הדין יכולה לפגוע בנו, אבל חטא בפריצות הרי זה גורם לסילוק השכינה מאתנו כמש"כ "ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך" נמצא שחוסר הצניעות גורם מניעת ההגנה מהשי"ת וממילא מתעוררים כל הקטרוגים על כל החטאים ביחד, ועל ידי זה חלה עלינו ח"ו כל הפורענות על כל חטאינו ביחד.

והנה היום שישנם כל כך הרבה צרות ל"ע בודאי יש לשים לב לדברי החפץ חיים שבודאי חוסר הצניעות הוא המגדיל את חרון אף ה' הגדול על העולם ומעורר עלינו את הצרות והפורענות ח"ו על כל חטאינו (נוסף לסיבת ריבוי המחלוקת ולשה"ר כנ"ל).

על כן הבה נזדרז להתעורר ולא להתמיץ את ההזדמנות ח"ו, כדי שלא יצליחו רשעי עולם להפיץ את זממם ולממש את שנאתם הגדולה כל כך נגד כלל ישראל (וכן נתעורר למנוע מחלוקת ושנאת חינם מביננו ומבתינו ולהרבות בקיום מצות ואהבת לרעך כמוך באהבת חינם וגם זה כמוכן יוסיף לנו זכויות רבות עלינו ועל כל ישראל).

גדולי הדורות והצדיקים שהיו בעלי רוח הקודש מלפני שלוש מאות שנה אמרו שמקור הטומאה בעולם בזמנינו יורד דרך העיר פריז ומשם נפוצה על פני העולם כולו, וכידוע שהאופנה נקבעת שם על ידי האנשים השפלים והטמאים ביותר שכל מעיינם ומחשבותם בזימה ובניאוף, ולכן מי שמתלבש לפי האופנה שנקבעת על פיהם הרי הוא מושפע מהם בכוח הפועל בנפעל כידוע, ודרך זה יש לסט"א כוח לחדור ולטמא אותו בטומאות גדולות ונוראות רח"ל.

ולכן אמרו צדיקים מדורות קודמים מודה חדשה – טומאה חדשה, מודה חדשה – מחלות חדשות, מכך מובן כשבנות ישראל, מתלבשות במלבושים שנקבעו ע"י הסט"א בזה מעבירות את כל כוח הסט"א ח"ו לא רק לעצמן אלא לכל העולם כולו. והטעם למה דוקא על ידן, הרי האופנה עוברת ישירות לכל העולם, הואיל וכל השפע בעולם והנהגתו תלויה בכלל ישראל ובהתנהגותן, כיון שכל בריאת העולם היתה רק בשביל ישראל ובעבורם ולכן קבע הבורא יתברך, שבני ישראל יהיו הצינור לכל העולם כולו וכל מה שצריך להיות בעולם אם לטוב ואם למוטב עובר דרך בני ישראל שהם הצינור לכל העולם.

לכן גם השפעת הסט"א עוברת קודם כל דרך בני ישראל, ואם בני ישראל נלחמים נגד השפעת הסט"א ולא נותנים לה לעבור דרכם אזי אין לסט"א יכולת להשפיע את טומאתה לכל העולם מבחינה רוחנית, ועל כן כשרוצה הסט"א להפיץ את טומאתה ושליטתה בעולם הרי היא מתאמצת בכל כוחה ומשתדלת להכניס את הטומאה לכלל ישראל ואם היא מצליחה בכך הרי היא נעשית שליטה על כל העולם כולו ח"ו. ועוד יש לדעת שעיקר צנור השפע לכל העולם כולו הם שומרי התורה והמצוות ובהם מתחשבים בשמים יותר, כי הם החשובים וראשי הדור של כלל ישראל כנא': "ונשאתי לכל המקום בעבורם" (בראשית יח).

ועל כן השפעת הסט"א לכל העולם דרך בגדי הפריצות תלויה אם בנות ישראל הכשרות נכשלות בהן, ואם הן עומדות על משמרתן ומונעות לעבור דרכן הרי נמנע מכל העולם כולו והזכות היא שלהן, שהן הצילו את כל העולם מהסט"א ומכל הרעות הנזקים המחלות הבאות דרכן, ואם על כל פנים רק חלק מהן עומדות ומתחזקות בזה, הרי הן מונעות חלק מהטומאה והצרות מכל העולם כולו.

ואשריהן ומה טוב חלקן, והרי בנות ישראל הן היסוד להמשך הדורות וכל הנולדים תלויים בקדושתן של בנות ישראל, נמצא שבהתנהגותן של בנות ישראל תלויים כל עתידנו ואם בנות ישראל יודעות ומתבוננות בגודל האחריות המוטלת עליהן היו מזדעזעות בחיל וברעדה מגודל הדבר.

ויש להן לבנות ישראל לקחת ללבן את גודל ההפסד הנגרם ע"י הירידה במצב הצניעות, וכמו כן לשים ללבן שבידן זכות וכוח עצום לעזור לכלל ישראל לעצור את המגיפות ואת הצרות ולהמשיך את הגאולה השלימה כמאחז"ל שבזכות נשים צדקניות עתידין להגאל, ויש לכל בת ישראל לשים על לבה שבזה שתשפר אפילו רק את עצמה תצליח לעצור לפחות חלק מהמגיפה, וכן כתב בעל השומר אמונים שכל אישה שהולכת בצניעות לשם שמים יכולה להגן על הדור.

והנה בשנים האחרונות חרף הירידה הרוחנית בעולם כולו בכ"ז השפיע הבורא יתברך ב"ה ברוב חסדיו רוח טהרה לעולם והרבה נשים התעוררו לתקן ולשפר את מצב הצניעות ובודאי המתיקו ע"י זה הרבה ממידת הדין הקשה, שלולי זאת היה ח"ו המצב קשה עוד יותר, וישנם ב"ה גם נשים צדקניות שפעלו במסירות נפש והחליפו את לבושן והתגברו נגד הבושה מהסובכות אותן וע"י כך בטלו הרבה מהקטרוגים בשמים ובזכותן ניצלו הרבה מסכנות גדולות, וכפי המבואר בספרים הקדושים, כשתופיע הגאולה השלימה בקרוב בעה"י"ת יקבלו הן את מקומן בהיכל האמהות הקדושות ויאירו באור גדול אשר עין לא ראתה.

הצניעות היא לב היהדות, שאלה של חיים ומוות! הרב סנדר ארלנגר שליט"א

אנו חיים בדור הפרוץ ביצרא דעריות. יצרא דעריות מתגולל בכל מקום, בכל פינת רחוב, בכל פיסת עיתון, בכל חלון ראוה ובכל מילת ארס של רדיו. וזה מצב מסוכן מאוד מאוד. די בראיה קטנה אחת או התקלות בפיסת עיתון כדי לעבור לצד שמנגד. מי שנדבקת בו התאוה והמשיכה לדברים אלו ולא סולד מכך, כתוב בספרים הקדושים שנפגם אצלו יסוד הדעת, דעתו נעשית משובשת ופגומה והוא נופל מהר מאד ברשת היצר...

וכיון שדעתו פגומה, הוא מוצא היתרים לכל האיסורים, ואם יש איסורים חמורים שאינו מוצא להם היתר, אז הוא כופר בעיקר בכדי למלא תאותו, מכאן שללא צניעות ששומרת על הנשמה אפשר להיות עם רגל אחת בעולם שאינו שומר תורה ומצוות...

אם כן, ענין הצניעות הוא לב היהדות ממש, זו שאלה של חיים ומוות וע"כ חייבים לדקדק ולהחמיר עד הקצה האפשרי.

יש מחשבה בציבור שהצניעות היא בבחינת מילי דחסידותא, אחרון ברשימת החומרות וההידורים, אבל אלו הן מחשבות השטן! עניני צניעות הן שאלות של דאוריתא, שאלות של "ולא תתורו", "ולפני עוור", של חלול ה' ו"החטאת הרבים".

הרבה מחפשים חומרות, אז מדוע עיניהם טחות מראות את האש הבווערת, את הלהבות היוקדות, את הזיקים המתנפצים, במקום ששם צריך את כל ההשתדלות, כי זה יסוד האומה כולה.

ענין הקדושה והצניעות הוא התנאי הראשון. הוא אישור הכניסה לכל התחלה של עבודת ה'. היא דלת הכניסה לכל א-ב של קיום מצוות וקרבת אלוקים.

לדאבונו דורנו צריך תקון גדול, כי לא די שהצבור לא מהדר ומדקדק בצניעות, אלא שבהשפעת הרחוב אנו יורדים ומתדרדרים, יש היום ירידת הדורות גדולה בזה, ענין הצניעות הגיע לשפל המדרגה, המצב מר מאד רח"ל.

במיוחד כאשר מכשילה בלבושה בני תורה או אברכים ותלמידי חכמים. כאן עונשה חמור פי כמה וכמה, כיון שבני תורה- בזכות תורתם וצדקתם – מגינים על כל העיר, כפי שהפסוק מעיד ואומר: "ונשאתי לכל המקום בעבורם!" ובגמרא מבואר שהאומר מה הועילו לנו רבנן, לעצמם הם קוראים ושונים, - הרי הוא אפיקורס. תלמידי חכמים ולומדי התורה, הם הקובעים את מידת הרחמים באותו מקום. ככל שדרגתם הרוחנית יורדת - כך השמירה על העיר נחלשת.

חז"ל פירשו לנו את הפרשה עם דינה שהיה פה פגם של חוסר צניעות. והשאלה, איך יתכן, אצל יעקב אבינו, בחיר שבאבות שדמותו חקוקה במרכבה?... בילקוט מעם לועז הביא מהראשונים, שהפרשה הזו חייב אדם ללמד תמיד לאנשי ביתו, כי יש בה מוסר השכל ולקח טוב לנשים ולבנות, שחייבות להיות בביתן ולא להתיצב ליד החלונות כשעוברים האנשים, ולא תתקשט אשה, אלא אם כן היא מצויה בביתה!

וענין זה בא ללמד לדורות, שאפילו אצל המשפחות הכשרות ביותר, והחשובות ביותר, צריך זהירות גדולה ושמירה בעניני צניעות, ולא לסמוך על זכות אבותם וקדושתם שתעמוד להם, לבל יכשלו.

הגר"א אומר שיש ארבע אבות הטומאה ברוחניות ויש ארבע אבות נזיקין בגשמיות, כל השונאים

והמזיקים הגשמיים, הם כתוצאה מהפגם בעולם הרוחני.

הנהגת הקב"ה היא מידה כנגד מידה, כשאדם נשמר מארבע אבות נזיקין רוחניים שלא יטמאו אותו, הקב"ה שומר עליו מפגעים גשמיים, (פגועים, תאוונות ואסונות אחרים ר"ל). הרמב"ם כותב ש"המתחבר לרשע מעכבים לו את התשובה". כשאדם שומר על עצמו מהסביבה. לא מתלבש כמו...לא מדבר כמו... כך יש עליו שמירה מעולה מלמעלה. ולהיפך מי שמתחבר לסביבה קלוקלת, מתחשב בדעתם, החברה קובעת לו איך להתלבש, איך להתנהג ומה לומר. והסיסמה אצלו: ככה כולם הולכים, כך מקובל...

אדם זה הוא בבחינת הלומד ממעשיו הרעים – שסוגרים בפניו דלתי תשובה רח"ל. אבל מי שעומד בנסיונות הזמן ולא נסחף אחרי הזרם, ולא אכפת לו איך יסתכלו עליו, מה יגידו עליו... הקב"ה נוהג איתו באותה מידה!!! כפי שהוא מנותק ממעשים רעים של אחרים, כך שומרים עליו משמים להינצל מאותם אבות נזיקין גשמיים היורדים לעולם. רח"ל.

(מתוך דברי התעוררות של הגה"צ הרב סנדר ארלנגר שליט"א)

אם רוצים להדר במצוות, אז בראש ובראשונה יש להדר ולחפש חומרות בצניעות! אם מתעורר ספק בצניעות, אז חומרה אחת פה שקולה ליותר ממאה חומרות בשאר התורה כולה.

ומי יוכל לשער מעלת עם קודש וגודל ערכם כאשר הם עומדים בנסיונות הזמן ולא נסחפים אחרי הזרם.

בדורנו התמעט רגש הצניעות מאד ונשים תמימות קונות בחנויות מכל אשר תמצא ידם: בגדים פסולים ואסורים אשר לא רק שאינם מסתירים את גזרת הגוף, אלא אף מוסיפים, מדגישים ומבליטים את קווי הגוף למעלה ולמטה. לכושתנו גם נשים ובנות יראות שמים הולכות כך ואינן מרגישות בהרס ובטומאה הנוראה הנגרמת מהבלטת צורת הגוף ברשות הרבים לעיני כל עובר ושב. ובפרט שהביגוד הצמוד הנמכר היום מבליט את המקומות היותר חמורים! כהבלטת החלק העליון בחולצה מלפנים. וחז"ל הורו בזה שיש כאן איסור מדאורייתא. א"כ פשוט וברור שבאזור זה חובה להצניע הגוף ביתר שאת היות והמכשול ודאי. וכבר זעקו גדולי הרבנים שסיבת ריבוי מקרי הסרטן במקום זה בפרט אצל חרדיות – נובע מהזלזול המחפיר בהצנעת מקום זה עד שנעשה הפקר גמור! ו'סביבו נשערה מאד' על כן יש להקפיד יותר אצל שומרי התורה המזלזלים בזה. וכידוע בדורות הקדומים הקפידו מאד על הצנעת מקום זה. מעשה נורא שמענו מרופא מומחה למחלת הסרטן בארה"ב שהביע את פליאתו על ריבוי מוגזם של סרטן החזה אצל יהודיות חרדיות רח"ל. בפרט היום שהבגדים עשויים מבדים דקים מאד שאינם קשיחים ויציבים אלא נופלים על הגוף ופרט בגדי טריקו וסריג דק ובדים מלייקרה גמיש שנצמדים ורואים בעדם בדיוק את צורת הגוף וצורת הלבוש התחתון, ואפילו הפס של סיום הבגד התחתון בולט בעדם. שכל זה מגדיל את העוול הנורא בלבישת בגדים אלו – המעוררים את חרון אף ה' בעולם. ומי יודע כמה אסונות וצרות סובלים מכך. החפץ חיים בליל "כל נדרי" של שנתו האחרונה השתפך מאד באמירת "כל נדרי", הוא היה חלש מאד, אף על פי כן הוא דפק על הבימה לאחר "כל נדרי" ובדמעות שליש ממש החל לומר דברי התעוררות. ואלו היו דבריו: "מי שרוצה קרבת אלוקים, מי שרוצה השראת השכינה בביתו, מי שרוצה כפרת עוונות, צריך דבר אחד – צניעות בבית!" כך זכורני שדיבר שעה שלמה בבכיות נוראות על דבר אחד ויחיד – "צניעות"! ושגם בבית צריך ללכת בצניעות, וקל וחומר בן בנו של קל וחומר בחוץ לעיני אחרים.

בתוך דבריו הזכיר את דברי רבי יהונתן אייבשיץ בעל "יערות דבש" (ח"א לט – מ) שתהיה האשה צנועה אף בביתה ובזה תינצל ממלאך המוות המלא עינים.

ספר הגאון רבי שלמה זלמן אולמן שליט"א:
"היה זה בערב יום כיפור, החזון איש קרא למספר בחורים, היו אלה רבי חיים
פרידלנדר, רבי שלמה ברמן ואני. הוא ביקש מאתנו כי נשנה את בגדינו וכי נלך
מעתה במעיל ארוך. הבנו מדבריו כי הבקשה כה נוגעת לנפשו, עד שהוא מוכן
לשלם מכיסו.

בתוך דבריו הזכיר את המאבק שהתנהל אז ע"י הציבור החרדי, שדרש את סגירתה
של בריכת "גלי גיל", "המקטרג טוען" אמר, כי גם לא מתלבשים בצניעות.
אבל, הוסיף, כאשר אנו ננהג בצניעות, אפשר שבזכות זאת גם ל"מקטרג" לא יהיה
הכוח לקטרג והבריכה תיסגר.

כאן הוסיף רבינו:
"בתורה נאמר: "ולא תעלה במעלות על מזבחי, אשר לא תגלה ערותך עליו". במה
הכתוב מדבר? והלא הכהן היה מלובש במכנסיו, ואם תאמר שכוונת הפסוק לחלק
התחתון שברגל, מקום בו כלו המכנסים, זה אינו, שהרי מקום זה נשאר בלאו הכי

מגולה, משמע, איפה, כי הקפדתה של התורה על עצם התגלות צורתם של האיברים, גם אם הם מכוסים, ואת זאת מכנה התורה בכינוי ערוה!

“עיני כל העולם נשואות אליכן...”
דרשה שנאמרה מפי הגאון הרב מוצפי שליט”א
לאחר פיגוע הדמים שארע באוטובוס שחזר מהכותל המערבי.

הקב”ה אומר לנו בתורה הקדושה: “כי ה’ אלוהיך מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויביך לפניך, והיה מחניך קדוש, ולא יראה בך ערות דבר, ושב מאחריך.” “כי ה’ אלוהיך מתהלך, ולא אמר הולך. - המפרשים עמדו על המילה “מתהלך”, שהקב”ה מסתובב ביננו ובוהן אותנו, אם אנחנו ראויים, אם אנחנו כשרים, אם אנחנו מתוקנים, כדי שהוא ישרה וישכון בתוכנו, “כי ה’ אלוהיך מתהלך בקרב מחניך”, ובוהן בכל רגע ובכל שניה את מעשינו, את הילוכינו, את התנהגותנו ואת דיבורינו – “בקרב מחניך”, כמו שכתב השולחן ערוך “שאפילו בחדרי חדרים לא יאמר האדם מי רואיני, כי מלוא כל הארץ כבודו”.

ולמה הוא מתהלך בקרב מחניך? להצילך, להציל אותנו מפיגועים, להציל אותנו מאסונות, להציל אותנו מתאונות, ממחלות, מחולאים, ממכאובים ומיסורים קשים ומרים, ועוד, “ולתת אויביך לפניך, והיה מחניך קדוש, ולא יראה בך ערות דבר”: משה רבינו אומר בשם ה’, -מה הסיבה שהקב”ה לא שומר, למה הקב”ה זועם, מפני “שלא יראה בך ערות דבר, ושב מאחריך”.

אנחנו נמצאים השבוע הזה שלושים יום לאותו יום מר ונמהר. כ”ב לחודש אב, 22 יום לחודש אב, שנהרגו בו 22 נפשות תמימות של צדיקים, קדושים וטהורים. אנשים, נשים וטף. בחורים לפני נשואין, בנות לפני שנכנסו לחופה, תינוקות של בית רבן, עופרים במעי אימן. דבר שלא שמענו עשרות רבות בשנים. אסון כבד. אנשים שחזרו מהכותל המערבי, ובקשו מהשכינה הקדושה שתרחם על עם ישראל, ונהרגו בצורה כ”כ נוראה, והתקיים בנו הפסוק: “שפכו דמם כמים, סביבות ירושלים ואין קובר”.

אומר המדרש: האם יש מי שיכול לספור כמה נביאים יצאו משרה אמנו, האם יש מי שיכול לספור כמה צדיקים וצדקניות יצאו משרה אמנו, כמה מלכים, כמה קדושים וטהורים - יצחק אבינו, יעקב אבינו, שנים עשר שבטי י-ה, שבעים הזקנים, משה ואהרון וכל צדיקי ישראל בכל הדורות, עד דורנו אנו, כולם בנים של שרה אמנו, איך היא זכתה לצאצאים כאלה?

אומר המדרש בגלל דבר אחד. ויאמרו אליו: “איה שרה אשתך, ויאמר הנה באוהל”, בזכות שהיתה שרה אמנו צנועה, כמו שכותב רבינו משה קורדובירו, שהיה גדול המקובלים בדורו לפני רבינו האר”י, לפני 500 שנה: כשהאשה צנועה בבית, השכינה שורה בבית בזכות האשה, ואם אין צניעות בבית השכינה בורחת

מהבית, כמו שכתוב בספר חסידים: מתי אומרים בחופה: "נברך אלוקינו שהשמחה במעוננו"? מתי השמחה במעוננו של הקב"ה? כשיש צניעות ויש קדושה וטהרה בשעת החופה ובנשואין, אז באמת השמחה במעוננו. כך זה גם בביתו של האדם.

לכן שרה אמנו, שלושה סימנים היו בביתה, - נר היה דולק בדרך נס מערב שבת לערב שבת, ברכה היתה בעיסה עד יום שישי הבא, וענן היה קשור על האוהל, נפטרה שרה, אפילו שאברהם אבינו היה צדיק גדול, אפילו שיצחק היה קדוש היתה להם ישיבה בבית של 318 תלמידים, ואליעזר, דמשק אליעזר דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים, - השכינה הסתלקה, אין שכינה! – מדהים! מספיק שצדקת לא נמצאת בבית, אז השכינה כבר לא נמצאת, הסתלקה שרה, שלושה דברים, שלושה סימנים הסתלקו איתה. הנר היה כובה בליל שבת, לא השתלחה ברכה בעיסה ולא היה ענן על האוהל. עד שחזרה רבקה אמנו, שנאמר: "ויביאה יצחק האוהלה שרה אמו", והמפרשים שואלים: מה זה שרה אמו? – ניסה אותה, ובחן אותה, האם היא צדקת כמו אמו, ראה כשהגיעה רבקה אל האוהל, חזרו שלושת הסימנים מחדש, מכאן רואים מהי מעלת האשה הצדקת, כמו שכתוב במדרש, במדבר רבה: על כל הניסים שהיו במצרים, שבמצרים לקו המצרים 50 מכות ועל הים לקו 250 מכות, וכל זה היה בזכות צדקת הנשים וצניעותם.

כולנו מצפים לביאת משיח. ולא עושים מספיק כדי שהוא יבוא, כי עדיין אנחנו מתנהגים אותו דבר, "כי עלה המוות בחלונינו, בא בארמנותינו, להכרית עולל מחוץ, בחורים מרחובות", מה נענה ומה נאמר: האלוהים מצא את עוון עבדיך, נפשות טהורות הסתלקו מאתנו באיבם במיתות משונות, והתקיים בהם סקילה, שריפה, הרג וחנק, אש אחזה בהם, באיזה אסון נורא, איזה כאב נורא, איך יכל אויב להכנס לירושלים, פלטרין של מלך ולפגוע ב- 22 נפשות טהורות, אם לא שמשמים ניתנה הרשות למשחית לחבל, "כי תצא אש ומצאה קוצים", יש קוצים בתוכינו, יש הרבה דברים שצריך לתקן, אבל בראש ובראשונה את הצניעות. כי ראינו אסונות מחרידים פה, משונים מאוד, שלוש בנות לפני הנשואין נגדעו באיבן, בשבוע שעבר כלה לפני החופה נהרגה בצורה כזאת והתקיים הפסוק בפ' כי תבוא, בפ' השבוע: "אשה תארש ואיש אחר יקחנה..." איפה שמלת החופה המיותמת, הבגדים והכלים, "בית תבנה ולא תשב בו, כרם תטע ולא תחללנו", למה? כי לא שמענו, אנחנו לא שומעים בקול ה', מתרחשים אסונות כאלה. וכל ישראל ערבים זה לזה.

כמה אנחנו מצפים לביאת משיח, ורוצים שיהיו ניסים, והרי כל הניסים שהיו במצרים, אומר המדרש – בזכות הצניעות שהיתה אצל הנשים שם. כשאין צניעות, מסתלקת השכינה משם.

לצערינו, מצד אחד אנחנו מדקדקים במצוות, דואגים להכשרים של אוכל, מדקדקים בשתייה ובאכילה, מדקדקים בתקיעת שופר, מדקדקים בארבעת המינים... אבל הקב"ה אומר: את עיקר העיקרים - את הצניעות!!! הצניעות שהיתה לעם ישראל מדורי דורות, תסתכלו איך נראו הסבתות שלנו, ואיך אנחנו נראים היום, איך נראות האמהות, ואיך נראות הבנות, ומי יודע מה עוד מצפה לנו מהדור הבא, - הרי קבלנו פיקדון. את הנפשות של הבנים והבנות שלנו. ואנחנו צריכים להחזיר את הפיקדון כמו שהוא,

איך נחזיר את הפקדון ???

כותב מרן הבית יוסף, שכל בית ישראל נשען עליו, בשולחן ערוך יורה דעה, בסימן קע"ח, על הפסוק: "ובחוקותיהם לא תלכו": כל מנהג של פריצות, כל מנהג שהגויים חוקקו והנהיגו, אם נוהגים בזה עוברים על לאו מהתורה: "ובחוקותיהם לא תלכו"

עם ישראל נבדל מהאומות, אנחנו שונים מהם בלבושינו, בבשרינו, בגופינו, לנו יש ציצית, יש לנו מזוזה בפתח, אנחנו אוכלים כשר, אנחנו לובשים מלבושים של יהודים, איננו לובשים מלבושי פריצות של גויים.

אומר הבית יוסף כשהולכים בלבוש של פריצות, ואפילו שהלבוש הוא צנוע לכאורה, והוא מכסה את כל הגוף, אבל אם הוא רועש ומרשרש, אם הוא בולט ומושך את העין, אז עוברים על לאו מהתורה של: "ובחוקותיהם לא תלכו".

האגרות משה, הגאון הגדול, רבי משה פינשטיין שהיה גדול הרבנים בארצות הברית, כותב בספרו: שו"ת אגרות משה, בחלק יורה דעה סימן קל"ז, הוא נשאל שם לגבי גן מעורב לילדים בגיל 5, ילדים וילדות, שלא יודעים דבר אסור. הוא כותב שם בפסק, שאף על פי שהילדים והילדות לא מבינים אסור, אבל זה יכול להזיק להם כשהם יגדלו...

מה קורה אצלנו בבית? מה קורה עם האינצקלופדיות, מה קורה עם המחשבים, מה קורה עם האינטרנט, אלה שמכניסים את זה לצרכי פרנסה, אוי ואבוי! אם יגידו לך לגרוף ביבין באמצע השוק, אתה תגרוף ביבין? – למה באינטרנט אתה משתמש לצרכי פרנסה?

ומה הילד שלך יגיד? ומה הילדה שלך תראה?

איך היו שומרים אבותינו על הילדים, שלא יראו מראות אסורות...
 כתוב בספרים, שאף על פי שמותר שתינוק בן כמה חודשים יראה את האמא שלו
 כשהיא מתלבשת, כי הוא לא מבחין בין טוב לרע, אבל ספר חסידים כותב, נכון שזה
 מותר, אבל זה יזיק לו כשהוא יתבגר, כשהוא יהיה בחור הוא יחטא בגלל שהוא ראה
 טפח מבשרה של אמו. איום ונורא.
 אם רבינו האר"י נתן תיקון לתלמידו, ר' חיים ויטאל, על שפעם אחת בהיותו תינוק
 בן חודש, אמו רצתה לישון, והוא היכה אותה מכה קטנה, איזו מכה תינוק בן חודש
 יודע לתת... על זה הוא נתן לו תיקון, כפרה...

מה אנחנו עושים לילדים, איזה תמונות אנחנו מראים להם, איזה דמויות מראים להם
 באינצקלופדיות, של גויים, של רוצחים, הצבא האירני, הצבא הגרמני, דמויות של
 רוצחים ושל רַפְי מרצחים, מגרמניה, מפרס, מעירק ומיון, פסלים של עבודה זרה
 נמצאים בתוך אינצקלופדיות...
 ואל תגידו שיש לזה הסכמות מרבנים, אני אישית דברתי עם כמה מגדולי הרבנים
 ואמרו לי שבפירוש הטעו אותם...

הדור הזה הוא דור עיקש ופתלתול, אסור היום להאמין לשום אדם. היצר הרע,
 האריה, הדוב הזה נמצא בכל מקום, והוא אורב לנו, בעיתונות שנקראת "חרדית",
 בכלי התקשורת האלקטרוניים שקוראים לעצמם "ערוצי קודש", - מסתננים לשם
 אנשים לא כשרים, יש שם שדרנים שהם לא קובעים עיתים לתורה...
 והחזון איש הזהיר אותנו ואמר, שאסור לשמוע דברי עם הארץ, ו98% מהם עמי
 ארצות גמורים, והם הופכים להיות המנהיגים שלנו, הם אומרים לנו מה לאכול ומה
 לקנות, איך לבלות ולאן ללכת, - "שבת של התעלות רוחנית"... הם אומרים לנסוע
 לחוץ לארץ. הם מארגנים טיולים בכל מיני מקומות, הם מארגנים "יום האם" -
 וכולם שותקים...

... והשריפה משתוללת בתוך בתי ישראל, ועשרות בתים נחרבו בגלל זה...
 החזון איש אומר: תזהר מעם הארץ שבהכרח הדעה שלו נוגדת את התורה, - והם
 כולם כמעט עמי ארצות, - אין להם דעת תורה, ולא יתכן שהם יהיו המנהיגים שלנו.
 אשה אומרת לבעלה: שמעתי ברדיו, שמעתי "בערוץ קודש", ראיתי בז'ורנל... את
 כל זה צריך לשרוף, כל יראה וכל ימצא.
 הגיע הזמן שניקח את עצמינו לידים, כי למה אנחנו מתכים? - שתהיה פה
 שואה???

מה יכול כבר לקרות, אם אשה בהריון בסוף החודש השמיני מתפוצצת עם העובר?
 אם הקב"ה מוציא את כלי זעמו אפילו על עוברים שבמעיי אימן? -

איך נעמוד בראש השנה ונתפלל "זכרינו לחיים", - והקב"ה יגיד: אכזרים! – לא שמעתם בקולי, לא חניכתם את הילדים כמו שצריך. לא בדקתם טוב איפה הילדים הולכים ועם מי הם מתחברים, אתם לא עוקבים...

מה קורה עם המחשבים בכתים, מה קורה עם התקליטורים? – יש היום תקליטור תורני שבתוכו הכניסו תמונות תועבה בזדון. יש היום אלף ואחד תחבולות ליצר הרע, ואם אנחנו לא נעמוד על המשמר, אז אבדנו...

ותדעו כמה שאדם יהיה צדיק, וכמה שהוא ידקדק במצוות, אם הוא לא דואג לבנים שלו, הוא לא שווה כלום, התורה שלו אינה תורה, והעולם הבא שלו אינו עולם הבא! הרב ראשית חכמה כותב, אם אדם מניח בן או צאצא שעושה דבר נגד ה', מוציאם מגן עדן את האבא והאמא, הסבא והסבתא שיכלו למנוע ולא מנעו, ומכניסים אותם לגיהנום, ואומרים להם, תראו מה עושה הצאצא שלכם, אתם אשמים!
אם הם הוכיחו ולא שמעו, זה אחרת, אבל כשהעלימו עין, כשלא שמו לב...
איך נעמוד בימים הנוראים ונבקש מהקב"ה, חיים! ואותם מתים הרוגים יגידו לנו: אתם רצחתם אותנו!!! מי יכול להגיד ידי לא שפכו את הדם הזה, ועיני לא ראו?

למה כשקורה אסון או תאונה כולם רצים ואומרים תהילים? סוגרים את הגמרות ואומרים תהילים, היה מעשה ברבנו לופיאן, כשבחור אחד לא היה בישיבה יומיים, שאל אותו הרב: איפה היית? והוא ענה: נסעתי לתל אביב. אמר לו: נסעת לתל אביב? זה היה בכפר חסידים. איך נסעת לתל אביב? אמר לו: מה קרה? אמר לו: מה קרה? יש מראות אסורות בדרך, ענה לו: אני שמרתי את עצמי. אתה שמרת את עצמך? אתה בחור בן 18, אני זקן בן 80, עם עין אחת, ועין שניה לא רואה טוב, כשאני יוצא לרחוב הראשי, אני קורא כמה פרקי תהילים ובוכה, שלא אכשל במראות אסורות, ואתה כך אומר? מיד ציוה רבי אליהו לופיאן בסוף הסדר, תסגרו את הגמרות, תפתחו את ארון הקודש ונקרא תהילים לרפואה, נבהלו כולם ושאלו: מי חולה? אמר: יש חולה אנוש, יש חולה גוסס, נוטה למות, בחור אחד נסע לתל אביב, והוא לא מרגיש איזה אסון זה, ועמדו וקראו כולם תהילים בדמעות שליש, והבינו את המשמעות "לצאת לרחוב..."

היום אנחנו חושבים שבע פעמים אם לצאת לרחוב, לא רק בגלל הפיגועים, אלא בגלל הפריצות שיש בחוץ, וכשאנחנו לא שמים לב לפריצות, אז הקב"ה מביא את המכות האלה, ודוקא בחודש אב ואלול, אלו שני החודשים, שהם המפתח לשנה הבאה, שהם המפתח לקראת ראש השנה.

ראינו במדרש תנחומא, פרשת וישלח פרק ו' דבר מדהים, וזה סימן ורמז גדול, למה דוקא בנות צדקניות נהרגו כאן, למה דוקא נשים נפלאות, גדולות במעשים, גדולות בתורה וביראה נהרגו בצורה כזו אכזרית.

מדרש תנחומא אומר על הפסוק בתהילים: "אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך, בניך כשתילי זיתים סביב לשולחנך" – שואל ר' תנחומא, למה אמר על האשה "בירכתי ביתך"? – אומר המדרש דבר מדהים. כמה אנחנו מתכוונים לראש השנה וליום כיפור, כמה אנחנו מחפשים כפרה על העוונות. יש לנו כפרה קלה מאוד, ומהי? אומר המדרש: כתוב במזבח ירך- "ושחט אותו על ירך המזבח" – ירכתי המזבח. ובאשה כתוב: בירכתי ביתך.

כשם שמזבח מכפר, כך אשה צנועה בביתה מכפרת על כל בני ביתה, כשאשה מתנהגת בצניעות בבית, גם אם לבעלה ולבניה יש חטאים, בצניעותה, היא מכפרת עליהם.

לצערינו, כאן קרה שלא מספיק היתה הכפרה שלהן בחייהן, אלא היה צריך שיהרגו ויִרְצְחוּ נשים צדקניות.

בסוף משלי, בחצי הפרך האחרון, בפרק ל"א, שכל בית ישראל אומרים אותו בליל שבת, "אשת חיל מי ימצא, ורחוק מפנינים מכרה". המדרש אומר: מי ימצא - הכוונה שקשה למצוא.

אין הכוונה, שאנחנו הציבור החרדי מוגנים מפריצות. אין הכוונה במה שאמרת, שלצאת לרחוב – זה לצאת למדרחוב. התכוונתי על ככר השבת על רחוב רבי עקיבא בבני ברק, ועל הרחובות המרכזיים שלנו. לצערינו, מסתובבות נשים עם לבוש לא יהודי, אני מצטער לומר – עם לבוש לא יהודי, לבוש ככל הגויים. ודי למבין. ומי שרוצה את האמת יבין למה הכוונה. לכן אומר הפסוק: "אשת חיל מי ימצא".

ידוע מה שכתב הגאון מוילנא – אשת חיל, לשון זכר. אומר הגאון מוילנא איך זוכה איש להיות גדול בתורה? מפני שיש לו אשה צדקת, איך זוכה בן להיות שקדן וירא שמים? כשיש לו אמא צדקת וצנועה.

"ורחוק מפנינים מכרה" – שימו לב מה אומרת הגמרא – השכר של אשה צנועה גדול יותר מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים - מפנינים. ולא לחינם אותה קמחית זכתה לשבעה בנים, כהנים גדולים, "ורחוק מפנינים מכרה".

נשים יקרות, בנות יקרות, הקב"ה מחכה לכן!
עיני כל העולם נשואות אליכן!

עיני המלאכים בשמים,
 עיני ההרוגים והנרצחים שנשפך דמם כמים,
 עיני התלמידי חכמים,
 עיני הישיבות הקדושות,
 עיני גדולי ישראל,
 עיני הצדיקים כולם.

כולם אומרים: אנחנו לא יכולים לפעול מאומה בלי אשה צדקת, אם אין אשה בבית שמסייעת לבעל, אם אין אשה עם רגלים על האדמה. אם אין אשה עם ראש על הכתפיים, שיודעת לעמוד נגד הזרם, לעמוד נגד היצרים, לגעור בשטן ולהיות חזקה, והקב"ה נותן כוח, לחזק את הבנים, לשמור על הבעל, לשמור את הבית מכל משמר, מכל פירצה מפירצות חומת הצניעות, והעיקר בלבוש. ולצערנו, מרוב הרבה תמימות...

כתוב בספרים הקדושים ובספרי מוסר, שלפעמים התמימות לאדם היא לרועץ. מרוב תמימות שאינן יודעות את הסכנות שיש בחוץ, שאינן יודעות את זדון הלבבות, שיש לכל מיני אנשים ולגורמים של רשע, שמדמים איך לעקור את הדת ואת הצניעות, את הקדושה ואת הטהרה בעם ישראל...

איפה נשמע דבר כזה שנשים עולות בשידור חי ומדברות ומספרות קורות חיים, איפה האיסור קול באשה ערוה, איפה האיסור "שאל תרבה שיחה עם האשה", מי מתיר לנשים לעלות לשידורי רדיו, לצחוק ולספר קורות חיים שם? צריך לעלות לתחנות הרדיו ולצעוק, לגעור בשדרנים, בחצופים, שמעלים נשים, שצוחקים עם נשים, שלוקחים את הטלפונים של הנשים...

הפירצה הזו נמצאת בתוך המחנה, ואם לא נעמוד היום יהיה מאוחר מחר, אנחנו איחרנו את הרכבת, כי הקלקול פשה בתוך בתי החרדים! רבותינו לימדו אותנו שאיש מדבר בפני אנשים, ואשה בפני נשים.

אני באתי היום בשליחות של גדולי ישראל, מעולם איני מדבר בפני נשים, חוץ מהכנס שהיה לפני שבועיים בבני ברק על האסון הנורא הזה, בציוויו המפורש של הגאון הרב וואזנר, שה' יאריך ימיו בטוב. ובציווים של גדולי ישראל, כי הם התבטאו במילים האלה:

כי יש שריפה במחנה ישראל, ואסור לעמוד מנגד. ובאמת זו הוראת שעה....

אסור לאיש להסתכל בפני אשה, זה אסור דאוריתא: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", להרבות שיחה עם האשה, הרי באשתו אמרו, הגמרא אומרת שביום

הדין... זו גמרא מפורשת. מי יכול להזיז אות אחת מהגמרא. משה רבנו, לפני מותו אמר: "יאבד משה, ואלף כמוהו, ולא תאבד אות אחת מהתורה". והרמב"ם לימד אותנו, שזאת התורה לא תתחלף, ולא תשתנה בשום זמן מהזמנים. והיום לצערינו יש "רבנים" במרכאות שאומרים: זה מהדור הישן, זה אדם של פעם. רפורמים, כופרים, אתם פושעים, אתם הורסים את עם ישראל, אתם החיזבאלה של הדור! אתם החמאס של הדור! אתם מקלקלים את הדור! ואומרים לדור כאילו יש לנו אופנה חדשה, כאילו יש לנו דור חדש...

זה לא שייך עכשיו לתקן בסנטימטר או בשני סנטימטר, אנחנו צריכים לעשות מהפיכה!

ותאמינו לי שאשה אחת יכולה לעשות מהפיכה. ראינו מה עשתה דבורה הנביאה, בזמן שעלה סיסרא, הגמרא אומרת, סיסרא היה בן 30, וכבש את כל העולם. עד היום בגלל האמא שלו אנחנו תוקעים 101 קולות בראש השנה, להכניע 100 יבבות של אם סיסרא המכשפה.

אבל היתה אשה אחת בישראל, שלא פחדה, לא מסיסרא, ולא מאמו, ולצערינו לא היה בעם ישראל באותו דור שום אדם שיעמוד בפרץ. שום גבר שיבוא ויצעק. אז דבורה שפטה את ישראל, והיא ישבה תחת תומר דבורה. רבותינו אומרים: ישבה בחוץ שלא יהיה יחוד, לא בתוך הבית, אלא בשדה פתוח. ומה היא אומרת? היא קוראת לברק בן אבינועם, ואומרת לו: "כי לא תהיה תפארתך... כי ביד אשה ימכור ה' את סיסרא".

אותו סיסרא, רשע מרושע, הגמרא אומרת שהיה נכנס ליער, לא היה מפחד משום חיה. כל אריה, נמר או דוב שהיה בא מולו, סיסרא היה שואג ומקפיא אותו במקום. וכבש את כל העולם ובה לארץ ישראל.

ודבורה הנביאה התפללה לקב"ה, ומסר אותו הקב"ה ביד יעל אשת חבר הקיני. ומה כתוב שם? "ידה ליתד תשלחנה, וימינה להלמות עמלים", -לא לקחה סכין, ולא לקחה חרב. כי זה כלי של גבר. לקחה יתד. שזה כמו מסמר גדול. והלמה בסיסרא, ומחצה, וחלפה רקתו.

אומר רבנו האר"י: שבאותה שעה היא ידעה, לא יכול להיות רשע גדול, אם אין בתוכו נשמה גדולה, שהוא גנב אותה מהקדושה. שום רשע בעולם לא יכול להתקיים ללא ניצוץ קדוש שהוא חטף.

איזה ניצוץ קדוש היה בתוכו? נשמת רבי עקיבא בן יוסף! אותו רבי עקיבא שלימד תורה את ישראל, שהעמיד את ר' שמעון בר יוחאי, את רבי מאיר, את ר' יהודה, ר' נחמיה ור' אליעזר בן שמוע. אותו רבי עקיבא שגידל 24,000 מישראל. היה בנם של גרים. "מבני בניו של סיסרא למדו תורה בבני ברק". אומרת הגמרא: זה רבי עקיבא,

הוא רבי עקיבא, קדש קדשים, שיצאה נשמתו בטהרה ביום הכיפורים, בקדש הקדשים. שעד היום, הזוהר הקדוש כותב, הוא יושב בהיכלו בגן עדן, בהיכל הכי גבוה, וכל הרוגי מלכות, כל אלה שנהרגים בהיותם יהודים, עולים למרום ובוכים. הרי יכלנו לחיות עוד שנה, ולקיים עוד מצוות, רבי עקיבא מקבל אותם להיכל שלו, ומנחם אותם. ונותן להם אוצרות חיים ושלום, והם רואים מה שאף צדיק לא זוכה לראות.

באותו היכל של הרוגי מלכות, אין כל בריה יכולה לעמוד שם, זה רבי עקיבא! איך יצאה נשמתו? איך הוא זכה להיות רבי עקיבא? על ידי דבורה הנביאה!

נשים צדקניות, אני מתחנן, אני מבקש, אני אפילו בוכה. קחו את המפתחות לידים. תצילו את עם ישראל. לא מספיק להגיד אין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים, אלא גם בידינו הדבר! ובידכם הדבר יותר מאשר בידינו.

כי אשה אחת יכולה לעשות מה שאלף אנשים לא יכולים!!

בידכן לבער את הנגע של חנויות האופנה. בידכן לצעוק על כל מי שהורס את חומת הדת. בידכן למחות וקולכן כן ישמע! וכולם יתבישו ויאלמו דום. ולא יוכלו להגיד מילה כנגדכן!

אני רק יכול לברך אתכן ברכת הדיוט, שבזכות זה שתתחזקו ותעמדו על המשמר, ותצאו למלחמה, כי אנחנו במלחמה, תצאו למלחמה נגד מהרסי הדת בתוכנו, עם זקנים ופאות, תצאו נגדם במלחמת חורמה, אני בטוח שתכתבו ותחתמו בספר חיים טובים, ובזכותכן יהיה סוף וקץ לכל צרות עם ישראל, ונזכה שהשנה, בראש השנה הקרוב נכתב לשנת גאולה וישועה. כן יהי רצון, ונזכה לבנין בית המקדש.

כותב הראשית חכמה: כל אדם מישראל, צדיק שבצדיקים, חייב לתת את דעתו גם על בני ביתו, גם על בני קהילתו וגם על עם ישראל. ועל ידי זה שהקב"ה יראה שאכפת לנו מאחרים, ישיב חרון אפו ויכתבנו בספר חיים טובים.

אל תקצוף ה' עד מאוד,
 ואל לעד תזכור עוון,
 הן הבט נא עמך כולנו
 ועל אלה תתאפק ה'
 תחשה ותעננו עד מאוד.
 שובה ה' עד מתי והנחם על עבדך.
 (מתוך התפילה)

הניסיון האחרון – הירידה לשער החמישים של הטומאה – שער המינות והאפיקורסות

כתב רבינו חיים בן עטר זצוק"ל בספרו "אור החיים" הקדוש (שמות ג' ה') שלעתיד יתנסו עם ישראל בניסיון הקשה ביותר, בירידה לשער החמישים של הטומאה, שאפילו במצרים, בתקופת השעבוד הקשה והירידה הגדולה לא נתנסו בניסיון הזה כי לא היה בכוחם לעמוד בו כיון שעדיין לא קבלו את התורה.

ואילו דורנו אנו, בהיותנו עם התורה הקדושה נוכל לעמוד בו בעזרת ה' יתברך, בספר שומר אמונים מוסבר מהות שער החמישים: "וקבלנו ששער החמישים של הטומאה הוא של מינות ואפיקורסות, שכל באיה לא ישובון ולא ישיגו אורחות חיים. וזהו הניסיון האחרון עד ירחם ה' עלינו. אבל במצרים הייתה אמונה חזקה בכל ישראל, ואף הרשעים הייתה להם אמונה ולא פקרו.

ובגלל שעדיין לא נתנה להם התורה, לא היה בכוחם להיכנס לשער החמישים ולצאת משם ונכנסו עד לשער המ"ט בלבד, ואם היו מתעכבים עוד רגע היו נכנסים לשער הנ' ושוב לא הייתה להם תקנה עולמית.

נשאלת השאלה, מדוע נחשבים הדורות האחרונים כדורות שהגיעו לפיסגת טומאת הסיטרא אחרא ונכנסו לשער החמישים של הטומאה בכפירה ובאפיקורסות, הלא בדורות קודמים היו עובדים הרבה מאוד לעבודה זרה ואילו בדורנו אין כמעט עבודה זרה.

אם כן, במה נגרעו דורות האחרונים מדורות עברו?

משיב על כך הצדיק ר' יחזקאל לוינשטיין בספרו "אור יחזקאל" -

"עלינו לדעת, שאינו דומה כלל מצב העולם בזמננו להשקפת הדורות הראשונים, שבימים עברו ידעו והכירו הכל את הקב"ה והבינו שאין שום דבר נעשה מאליו ולכן בודאי שהעולם נברא על ידי הקב"ה, אלא שטעו ועבדו עבודה זרה, כי יחסו את כוח הבורא לדברים אחרים. ולכן טעו ועבדו לשמש ולירח כי סברו שבכוחותיהם בראו את העולם, אבל בעצמם עמדו במצב של חכמה וחיפוש אחר אמונה ולכן כשבא אברהם ע"ה והוכיחם שאין בכוח השמש לפעול כלום וכל כוח השמש כגרזן ביד החוצב, כמו שמובא במדרש הויכוח בין אברהם

לנימרוד שאמר נשתחוה לאש, ענה לו אברהם: אם כן נשתחוה למים, שהמים מכבים את האש. אמר לו נימרוד נשתחוה למים! אמר לו אברהם: אם כן נשתחוה לעננים וכו'... אמר לו נשתחוה לרוח המפזרת את העננים וכו' (בראשית רבה ל"ח) ונראה מכך כי **בקשו וחפשו** דרכים לחזק אמונה, לחפש רוחניות ולכן כשבא אברהם והוכיחם על טעותם, העבירם לאמונה האמיתית, כי לא קשה להשפיע על **המבקש** את דרך האמת ואילו אנו בזמנינו **איננו מבקשים כלל להשיג דברים רוחניים וחיים במרוצת ההרגל**.

כלומר הבדל עצום בין אדם המבקש ומחפש את האמת על ידי התבוננות לבין אדם שאינו מעוניין לשמוע את האמת ואדרבה בורח מלשמוע, פן תיודע לו האמת ויצטרך להיות משועבד לה כי נוח לו בחיי הפקר וזו כפירה והתכחשות לאמת וגרועה מן הראשונה. מובא בקובץ שיחות לר' יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל וזה לשונו:

"וכך אנו בדור עקבתא דמשיחא. שהמלכות נהפכה למינות והעולם כולו באורח חייו והשקפתו הוא היפך האמונה, צריכים אנו להתחזק לעמוד בניסיון נורא זה ולא לרמות את עצמנו שחיים אנו לאור האמונה. רמאות זו היא חוצפה יסגי של עקבתא דמשיחא, רחוקים אנו מהאמונה ומתחצפים לחשוב שקימת בנו האמונה".

הרי שבזמן עקבתא דמשיחא יהיה מצב של בריחה מהאמונה והצדקת הדרך השלילית וזה קשה מכל, כמו שאמר הנביא: "הנני נשפט אותך על אמריך לא חטאתי" והוא ממש שואת "ההשכלה" שעשתה שמד רוחני בעם ישראל בעשרות השנים האחרונות ושיטתם הייתה לחיות ככל הגויים, לשכוח מסורת אבותינו הקדושים בחשבם ח"ו לדור עתיק ופרימיטיבי ולחיות חיי הפקרות בגאווה של שם "ישראל" "ומדינת ישראל" **ללא תורה ומצוות** וזהו שער החמישים של הטומאה!

כלומר דרגת הטומאה הקשה ביותר, שראו אותה חז"ל ברוח קודשם ופחדו מתקופה זו אפילו האמוראים הקדושים ואמרו שאין רצונם להיות בתקופה קשה זו. מהאמור לעיל עולה כי הניסיון באמונה בדורות אלו קשה הרבה יותר מדורות קודמים ועל כן כל מעשה קטן והתחזקות בדורנו עולה לאין ערוך בהשוואה לדורות קודמים והשכר אם כן הוא עצום ורב.

האדמו"ר מרוז'ין הקדוש תיאר את קשיי האמונה בדורנו ואמר שהאמונה תהיה כל כך קשה כמו לעלות על קיר גבוה ישר בלי סולם ומדרגות. סיבה נוספת לקשיי האמונה הם הייסורים הרבים.

מובא ב"שומר אמונים": אמר ר' לוי בשם ר' אידי: שלושה חלקים נחלקו הייסורים אחד נטלו האבות וכל הדורות, אחד נטל דורו של שמד (כלומר כל הדורות שהיו בהם גזרות ושמדות) ואחד נטל דורו של מלך המשיח.

אם כן דורו של המשיח בלבד שהוא דור אחד, יהיו בו צרות רבות וייסורים ששקולים כנגד כל ייסורי האבות וכנגד כל הדורות שאירעו בהם שמדות וגזרות רח"ל. ואין שום עצה ושום תחבולה, רק העצה שנתן לנו האר"י ז"ל, להרבות בתשובה, בתפילות ובתחנונים, אולי נסתר ביום חרון אף ה'.

אם כן ודאי שבייסורים אלו קשה מאוד החיזוק באמונה יותר מדורות עברו. מובא בספר "אמת וצדק" כי עיקר הגלות הוא צרות הנפש ועיקר האור הוא כשיודעים שהכל מתנהג בהשגחתו יתברך.

כשהאדם אינו מבין או אינו יודע שה' מסתתר אחרי צרות אלו באמת אין גלות קשה מזו שהרי הוא מיוסר ללא מטרה לדעתו, אולם כשהאדם יודע שהקב"ה מסתתר אחרי צרות אלו והיא המכה והכל לטובה, הרי שהוקל על כאביו ומובן שיש מטרה ותכלית לכך.

מובא בשיחות הר"ן: אמונה הוא דבר חזק מאוד וחייו חזקים מאוד על ידי אמונה, כי כשיש לו אמונה אזי כשבאים עליו ייסורים יכול הוא לנחם את עצמו כי ה' יתברך ירחם עליו ויטיב אחריתו בעולם הזה ובעולם הבא והייסורים לטובה ולכפרת עוונותיו דברים אלו נרמזו בפסוק: "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים" (דניאל יב' י) כל ישראל שיזכו לחזות בנועם הגאולה ובנחמות ישראל, יעברו צרוף אחר צרוף ולבון אחר לבון כדי לבחנם עד כמה יתגברו ויתחזקו באמונתם, בביטחונם ובאהבתם לה' יתברך.

סיבה נוספת לקשיי האמונה בדורות האחרונים הוא התאמצות הסטרא אחרא בהפעלת כל כוחותיה בידעה שהיא טרם הכחדתה.

מובא בספר לב אליהו (שמות קי"ג): אמרו חכמינו ז"ל בעקבתא דמשיחא, בעת שיגיע זמן הגאולה, יודעת המרכבה הטמאה הזו כי קרב קיצה ולכן אוזרת כל כוחותיה ובאה למקומות הטמאה אשר שם ידה על העליונה, הם הערב רב, להם השלטון החיילים וכלי המלחמה, שם הרימה המרכבה הטמאה את ראשה ומחשיך השטן את העולם לעכב ח"ו את ניצחון הקדושה. והרוצה להינצל מהם צריך רחמים גדולים כי המלחמה קשה וחזקה מאוד, -הרע בטוב, השקר באמת, הטומאה בטהרה ובקדושה, מלחמה נוראה שלא הייתה מעולם בעוצמה כזו – הקרב האחרון!

כי הנה בכל מלחמה יש זמנים ומקומות שאין זה הקרב המכריע, כלומר אף על פי שאחד מנצח, אין עדיין ראייה שהמנצח נצח במלחמה כולה, כי אפשר שלאחר זמן קצר או במקום אחר ינחל תבוסה והשני ינצח, אבל כשמגיעים לנקודה מסוימת בזמן או במקום, ששם תיפול ההכרעה מי יהיה המנצח ומי המנוצח סופית, אז מגבירים שני הצדדים את כל הכוחות שיש להם, בכל האמצעים, בכלי המלחמה בלוחמים, בכמות ובאיכות ומוציאים את כל חילותיהם ואת כל כוחות המלחמה שלא גויסו עד כה, כי כעת הוא זמן ההכרעה.

וזאת עלינו לדעת כי חיים אנו בתקופה שבה תהיה נקודת ההכרעה, זה לעומת זה עשה האלוקים" כשם שיש מרכבה קדושה, כך יש להבדיל

מרכבה טמאה וכשם שיש לקדושה חמישים שערי קדושה, כך יש לטומאה חמישים שערי טומאה ושניהם לוחמים זה מול זה.
 כך העמיד הקב"ה את הבריאה לתכלית בחירת האדם, שתישאר בידו הרשות להדבק במרכבה הקדושה או ח"ו להיפך ועל כן אנו מתפללים:
 "וכל הרשעה כעשן תכלה כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ ותמלוך אתה הוא ה' לברך".

וכך מובא ב"שומר אמונים": "ועכשיו ניתן רשות בעוונותינו הרבים לכל חילות הרשע לסתום צינורות דלעילא ולהגביר כוחן ביתר שאת וביתר עז, מפני שהוא קודם זמן בטולם, לכן נתגלגלו בזה הדור כל הזוהמה של הערב רב נשמות סדום ועמורה ודור הפלגה שרוצים להשחית ולבלוע את העולם בפיתוייהם ובשיקריהם, לפתות זרע עם קודש בהפקרות ובאפיקורסות.

ואהה ואבוי מה שעשה לנו הצייד הגדול, היצר הרע בעזרת גיבוריו פריצי עמנו, להרבות מינות והפקרות בעולם, שלא הייתה זאת מיום היה ישראל לגוי, לצוד ולצודד נפשות ישראל בחלקקות לשונם ובכל מיני פיתויים ומצודות ושודאי גרועה שואה רוחנית מכל שואה גשמית שבעולם, שהרי גרוע המחטיא את חברו מההורגו ועיקר כוח הטומאה בימינו לטמאות את הילדים הרכים ולהשכיחם מה' ומתורתו ר"ל".

אמר דוד המלך ע"ה: "כחיצים ביד גיבור כן בני הנעורים" כי הילדים והנערים הם העוצמה הגדולה ביותר כגיבור המצויד בכלי מלחמה ולכן השטן וחילו לקחו לעצמם את החינוך ובוזה הם עוקרים ר"ל את הגיבורים ואת החיצים כאחד כי זו עיקר מלחמת הקדושה והטומאה, מי יקח את הנערים והילדים הרכים לרשותו ובוזה תלוי כל הניצחון כמו שאמר משה רבנו ע"ה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו כי הם עתיד העם!
 ומה עלינו לעשות בזמנים קשים אלו,

"אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו" פרוש אז בשעת ההכרעה, כשיתחלפו כל המושגים וידברו דברים נוראים כל כך כמו שווא עבוד אלוקים ח"ו, אז יש צורך גדול להתחזק איש אל רעהו בדברים ובאמונה, כדי שלא להיטבע ח"ו בים של שקר המציף את העולם, שעל אף כל הרעות שעושים עוד מצטדקים ואומרים: "מה נדברנו עליך" וזה הזמן להתחזק ב: "נדברו איש אל רעהו" עכ"ל.

גורם נוסף יש לקשיים בחיזוק האמונה ולהתדרדרות בכל התחומים בדורנו אנו היות שאין לנו לא נביא, לא חוזה ולא רוח הקודש ונשארו כצאן תועה בלי רועה, ודאי שאפשר לפול בשיחין ובבורות עמוקים, כאשר איש הישר בעיניו יעשה".

המחלוקת מצויה בין טובים וגדולים, האמת פזורה עדרים עדרים ואין מאסף,
 "ואין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים"

בכל הדורות כאשר הייתה מתרגשת ל"ע צרה על אדם מישראל, פנה אותו אדם אל איש האלוקים שיורהו עצה ויבינהו תבונה, אם בצרות הגוף או בצרות הנפש, החכם היה מורהו דרך ותיקון לנפשו ומושיעו.

אבל אנו בדורנו, שנסתם חזון אף על פי שיש בינינו צדיקים וקדושים, אך אין להם הורמנותא דמלכא (רשות מהקב"ה) לחולל ניסים נפלאות ומופתים כמו בימים עברו, כאומרם: "ראוי הלל שתשרה עליו שכינה כמשה רבנו, אלא שאין דורו ראוי לכך" יש צדיקים רבים שמצד עצמם ראויים לכך, אך אין הדור ראוי.

לפני התגברות האור האלוקי הגדול שעתיד להתגלות שורר עתה החושך העבה ביותר עד אשר יפציע השחר ויתפשט במלוא הדרו על פני תבל כולה במהרה בימינו.

***

מובא בדעת תבונות לרמח"ל סימן קמ"ו: ואמנם יש לך לדעת הקדמה גדולה והיא שבאמת אין הקב"ה מואס יגיע כפיו לעולם ח"ו ואינו עוזב ומניח את העולם, אלא בשעה שנראה שהעולם עוזב ממנו, העניין הוא שאדרבה, הרי הוא מחדש טובה לעולמו ונפלאותיו ומחשבותיו תמיד כל היום רק לתיקונו של עולם ולא לקלקולו. אלא שהוא מסתיר עצתו הסתר גדול מאוד ואז נמצא העולם כאילו עוזב ובני האדם סובלים עונשי חטאתיהם וכך אמרו רז"ל (ב"ר צ"א י) על יעקב אבינו ע"ה: "ויאמר ישראל למה הרעותם לי" (בראשית מ"ג ו) ר"ל בשם ר' חייא ב"ח: מעולם לא אמר יעקב אבינו דבר של בטלה, אלא כאן. אמר הקב"ה – אני עוסק להמליך בני במצרים והוא אמר למה הרעותה לי? והיינו שכל זמן שהיה יעקב אבינו בצער על פרישת יוסף ממנו, הקב"ה לא היה אלא מגלגל גלגלים להמליך את יוסף ולהחיות את יעקב בשלוה אלא שמתוך שעצה עמוקה הייתה, היה צער עובר על יעקב ואכן בכל טובה שרוצה הקב"ה לתת לאדם או לעולם, הנה הטובה מגיעה ובאה מתוך עצה נסתרת ועל כן יקרה קודם לה צער, שמאמר ז"ל (ברכות ה) שלוש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל וכולן לא נתנן אלא על ידי ייסורים.

גאולת מצרים היתה בזכות שלא שינו את שמים, לשונם ומלבושם. הירידה לשער הנ' בעקבתא דמשיחא, והניסיון בשלושת הנקודות הנ"ל.

מובא בגמרא: תלמיד אחד היה לו לר' מאיר שהיה יודע לטהר את השרץ בק"ן טעמים, וצריך להבין, לשם מה מספרת לנו הגמרא, ועוד, מה היתה כוונת התלמיד בזה - הלא בודאי שתלמידו של ר' מאיר לא היה קטלא קניא באגמא, ולא היה בטלן. והתוס' הקשה - מה הרבותא בזה.

ויש לומר שלצורך גדול מספרת לנו הגמרא את זה, וכמו כן היה טעמו של התלמיד, להורות לנו שיש אפשרות ע"י חריצות השכל והפלפול להפוך את המצוות ח"ו, ושא"א לכל אדם להפריך ולהוכיח כנגדו בכוח השכל לבד. (כי בודאי לא היו יכולים להוכיח טעותו של התלמיד, שאם לא כן - אין בזה שום רבותא) אבל מי שיראתו קודמת לחכמתו, ויש בו רוח ה' השורה על עוסקי התורה לשמה

ואפשר לומר, שעיקר הטעם הוא עבור תקופתנו שיש הרבה שלומדים את התורה מהשפה ולחוץ, ואין יראת ה' על פניהם, שתהיה קודמת לחכמתם. ואין תוכם כברים. ורבים היום המקדשים ומטהרים באיצטלא דרבנן.

וסע"ד, בודאי יצליח להוכיח את האמת.

ע"כ מספרת לנו הגמרא, כדי שיהיה לנו במה להתחזק ולהשיב ליצר הרע, ולא נתפעל ונתבלבל מאותם אלו שמתלבשים בלבוש התורה הקדושה, ולא ניכר כלפי חוץ המהות האמיתית שלהם, ובזה נלך לבטח בדרכנו, כי אלו מים שאינם מכזבים לעולם, באר מים חיים.

ובימינו, חדרה הטומאה במעטה קדושה גם אצל טובים ויראים, עד שכל החול התערבב בקודש, וקשה מאד להבחין אם אלו חוקות הגויים, או להבדיל חוקי התורה. והכל מלוכב בלבוש התורה, וזהו מקליפת הערב רב שמתערבב בתוך קדושת התורה הקדושה, כפי שכתוב בזוהר הקדוש שכך יהיה בעקבתא דמשיחא.

וקליפה זו קשה מאד להפרידה, מכיוון שלא כ"כ ניכר שאין זו דרך התורה המסורה לנו מדור לדור. ורק זכי הראות ועדיני הנפש יבחינו כי אין זו דרך התורה והמסורה. וכל זה נובע מקליפת שער הנ' של הטומאה, שכל באיה לא ישובון ולא ישיגו אורחות חיים. שאפילו במצרים לא התערבב בבנ"י, ולא נכנסו לשער הנ', כי נשארו בהתנהגותם בקדושה. ולא שינו את שמים, לשונם ולבושם ולכן לא שלט עליהם שער הנ' שבטומאה,

כיון שלא רצו להדמות לגויים, והגויים היו מאוסים ומשוקצים, ולא היה להם שום קרוב דעת איתם, לכן לא חדרה אליהם תרבות מצרים ובזכות זה נגאלו. אבל היום שבאו פריצים ("המסכילים") והרסו בכרם בית ישראל והכניסו בלב הנוער צאן קדושים זלזול ובושה בשל היותו יהודי, וההתדרדרות התחילה דוקא בשלושת הדברים הנ"ל א. שהשתוו ללבוש של אומות העולם ב. למדו לדבר בלשונם ג. להקרא בשמם.

ובגלותינו היום יצאו ויגאלו אף על פי שירדו לשער הנ', כלומר יהיה נסיון גדול דוקא בשלושת הדברים הנ"ל, ורבים יכשלו, ובזכות אלו שימסרו נפשם לעמוד בנסיון, נצא מהגלות.

המשגיח של ליקווד זצ"ל, הרב נתן, אמר ששמע מראש הישיבה ר' אהרון קוטלר זצ"ל שיש לו קבלה מהחפץ חיים, שבשעת מלחמת העולם הראשונה הלכו רבים לחפץ חיים ושאלו האם זהו הקץ, והאם זו מלחמת גוג ומגוג. אמר החפץ חיים: לא! אחרי מלחמה זו יהיה הפסק, אח"כ שוב תהיה מלחמה ושוב הפסק, ואח"כ שוב תהיה מלחמה ובמלחמה זו יבוא המשיח.

וכשדברו על פצצת אטום ואנשים פחדו, מסר המשגיח שיחה לבני הישיבה ואמר בתמיהה: אני לא מבין איך בן תורה שואל שאלות כאלה, בן תורה שמובדל ומופרש מן העמים אין לו שום חשש סכנה, האחריות עליו נמצאת אצל הקב"ה ואין שום שליטה עליו.

קבלה נוספת שהוא קיבל מפי הח"ח זצ"ל שהמלחמה האחרונה תהיה אתחלתא דגאולה. ובן תורה אמיתי, מי שיושב ולומד תורה, והוא באמת מובדל ומנותק מהגויים, - אין עליו שום שליטה. עוד אמר המשגיח "יש לי קבלה איש מפי איש מר' יהושע לייב דיסקין זיע"א שבמלחמה האחרונה קודם ביאת המשיח, כל האנשים היראים ינצלו. מה זה יראים? מובדלים מן העמים, מחוקות הגויים. ואין להם שייכות עם העיתונים שלהם, עם המוזיקה שלהם, עם הספרים שלהם...

הקב"ה אומר: "אתם שלי, נמצאים ברשותי, ואין עליכם שום שליטה אחרת."

מובא בספרים הקדושים (הזוהר, ובספרי הגר"א) שלפני הגאולה יתגברו הערב רב מאוד ושיהיו ראשים וממונים מהם, ובידם יהיה כוח השליטה, והם יהיו המשפיעים תערוכת קודש בחול, וההבדל בין המ"ט שערים לשער הנ' הוא כי שאר הקליפות אין להם החוזק והכוח לטמא את הקודש ולנגוע בתורה ובמצוות. על כן השומר את התורה והמצוות הרי הוא מוגן מהם. מה שאין כן שער הנ', בכוחו לסלף ולטמא ולהכניס ערוב ובלבול בתוך התורה והמצוות ח"ו, עד שקשה לאדם להבחין בין הטוב לרע בין הקודש לחול, ובין אמת לשקר. וזה נקרא עירוב רב שמערב הטוב והרע בכוח גדול, עד שקשה להבחין. וע"כ הנסיון והסכנה גדולים מאוד.

וכדי להנצל מכך צריך כוח קדושה וטהרה שהאדם זוכה ע"י למוד תורה לשמה.

וכך אנו רואים בהרבה מוסדות חינוך היום שהבנות "מלומדות וחכמות" ומבחינות וקובעות עפ"י הבנתם על איזה דבר יש להקפיד יותר ועל איזה פחות, מכיוון שאינם אלא הידורים וחומרות בצניעות ואינם מצד ההלכה, ואפילו בדברים חמורים ויסודיים שהיו מקובלים בכל הדורות, הרי הן מתחכמות ע"פ למודם ושכלם לומר שאינן מעכבות. וכך מקבלות דין מן דין או מן המורות, רוח של קלות וזלזול ביסודות של בית ישראל.

בעבר, מי שלא רצה ללכת בדרך התורה או להקל קצת היה יודע ומכיר את מקומו. והיה ידוע לכל מצבו. אבל היום התחדש דבר חדש שמכניסים כל מיני דעות פסולות וכוזבות באיצטלא דרבנן ובלבוש התוה"ק בצורה של שמירת התוה"ק והלכותיה. וישנם כמה וכמה זרמים שונים ומשונים, והכל בצורה כזו כאילו שהם לא מקילים או עוזבים חלק מהתוה"ק אלא ממציאים ומבררים גילויים חדשים בפלפול ההלכה, דברים אשר לא דרכו אבותינו בס. ולפעמים קשה מאוד להתווכח או לברר ההיפך. אבל מי שנפשו זכה והוא איש אמת יכול להריח בירתו שאין זו הדרך ולא זו העיר והצורה שמקובל בעם ישראל. וע"כ בהכרח שיש בזה ריקבון ושרץ שהתירוהו בק"ן טעמים ושומר נפשו ירחק מהם.

ולעתיד יהיה צירוף וביורר לכל מי שעובד את ה' באמת להבדילו מיתר העם. ומשל כשפורצת דליקה גדולה במקום ישוב, ופתאום צריכים לברוח, ובזמן כזה נבהלים העשתונות ואין זמן לחשוב, ואז רק לפי מה שמונח חזק בעומק מוחו של האדם ומושרש בו ונעשה חלק ממציאותו, - לפי זה יפעל פעולתו ואז רק ניכר כל אדם מה הוא באמת. למשל ירא שמים ירוץ מהר לקחת את הטלית והתפילין, ת"ת, ינסה להציל את ספריו וכתביו, הסוחר והעשיר יקחו את כספם וכדו'. וכך יהיה הביורר בבוא הגאולה שתפציע פתאום כשחר העולה, שמי שאצלו העושר תופס מקום ראשון לא ישכח את עושרו, ומי שלבו דבוק בתורה ובעבודת ה' לא ישכח את ספריו וכו'.

ובנסיונות הפרטיים של כל אחד ג"כ עיקר הנסיונות הקשים הם אלו שמופיעים פתאום במצב שלא היה מצופה, אבל בדבר שהוא מהותי אצל האדם בזה לא יכשל גם במצב כזה שבו אין זמן לחשוב. וע"כ ברגע שתופיע הגאולה פתאום ותפציע כאילת השחר, כמ"ש: "פתאום יבוא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים. ומי שלא בקש אותו ית' ולא חכה לגאולה לא יברח למקום הנכון כדי להנצל מרעידת האדמה שתבקע את כל אדמת העולם ויבהלו כל הברואים יותר מבקבלת התורה, ואז יודע מקומו של כל אחד ואחד. וזה הוא הביורר האחרון הקשה בבחינת יום הדין הגדול והנורא כמו

שמובא בחז"ל שלמדו מפ' אחי יוסף כשהוכיחם שנבהלו מפניו ועל כך איתא במדרש. ק"ו כשיופיע השי"ת בהדר גאוונו, ויוכיח כל אחד ואחד, כפי מה שהוא ויתגלה אלינו ויאמר "אני ה'!!!". אוי לה לאותה בוששה, ואוי לה לאותה כלימה.

ע"כ החכם עיניו בראשו להתכוון לעת הבירור בזמן שהוא ערב שבת, הבחירה עדיין בידינו, ויכולים אנו לשנות את המהלכים עד שתופיעה הגאולה השלמה. "ה' מלך תגל הארץ... אש לפניו תלך... האירו ברקיו תבל ראתה ותחל הארץ הרים כדונג נמסו..." במהרה בימינו אמן כי"ר.

החובה והצורך הגדול בלמוד הלכות צניעות בדורנו.

אמרו גדולי ישראל: "חומרה אחת בצניעות שקולה יותר ממאה חומרות במצוות אחרות, הצניעות היא לב היהדות. אם מחפשים הידורים בכשרות, בתפילין בארבע מינים וכדומה, על אחת כמה וכמה שעלינו למסור נפש – לדקדק בצניעות הלבוש ובשמירת הקדושה שתהיה עם כל ההידורים".

וטוב לו לאדם דבר אחד בצער ממאה ברווח. (אבות דר"נ)

"אם בישראל" – מ. ברמן

....

שהיית אם לא לאחת,
לריבותים –שאלך
ומי ימנה, ירבו מספור,
שיפסעו בעקבותיך.

....

בכל חדר חמים יצוק
חום מלבבך
כל בת "בית יעקב"
נושאת דגלך.

באלפי עיניים מאושרות
נבטת תקותך
באלפי ערים ועירות
שאיפתך-

....

את יכלת לא לומר – לחשוב
והבינו דבריך,

כי דמותך היא שאמרה
ולא מילותיך

על כן...
לא עופרת דמומה
תגדיר ישותך
לא פנקסי זכרון
יעטרו מעשיך
זכרוניך ופעלך –
הן הן תלמידותיך.

בנות עם ישראל המסולאות בפז, בנות לממלכת כהנים וגוי קדוש, בנות לעם לבדד
ישכון, חומת המגן לעם סגולה.
מדוע עומעם זהרם ומעלת קומתם כה הכזיבה?
ונדמה, כי לא זו הדרך אליה ייחלה שרה שנירר ע"ה להגיע ולא להן היתה תקותה.

שרה שנירר יסדה את בית יעקב כדי לחנך את הבנות בראש ובראשונה לצניעות.
והיום – מלמדים הכל - ... חוץ מצניעות.
הדיבורים על הופעה צנועה הם אחד בפה ואחד בלב. יכולה מורה לדבר גבוהה
גבוהה, וללכת בחצאית ישראל הדוקה, בחולצה צמודה, ובפאה, שאין בינה ובין
גילוי הראש מאומה.

ו... גדול שמושה יותר מלימודה.
לצערינו, לדאבונינו ולחרפתינו בנותינו מסיימות את מוסדות החינוך עם רצון
להדר במצוות התורה, מלבד בנושא אחד- צניעות. כאן הראוותנות וההבלטה
מושלות בכיפה, כאן הלכות חמורות ואיסורי תורה מפנים מקומן לציחקוקים,
ענינים פעוטים של מה בכך... ולעיתים אין זה אלא חיקוי מושלם של
המחנכת...

המילה "מודרנית", מה שהיה בעבר אות גנאי וקלון לנשות "המסכילים"
האוררים מעלה חיוך של שביעות רצון על פניה של תלמידת סמינר בת זמנינו.
הולכת היא בסגנון שריח הרחוב החילוני נודף הימנו. ומכריזה קבל עם ועדה:
אני מתבישת במלבושי היהודים!
...וכל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו.

בישעיה פרק ג' תובע הנביא את בנות ציון בזמן החורבן:
 "יען כי גבהו בנות ציון ותלכנה נטויות גרון ומשקרות עיניים, הלוך וטפוף תלכנה
 וברגליהן תעכסנה".

הרי לא כתוב שבנות ציון הלכו בגלוי בשר. הן לא הסתובבו בחוצות בכגדים חשופים,
 אם כן מדוע צועק הנביא שהן החריבו את ביהמ"ק בחוסר צניעות?
 ובכן, בנות ציון כיסו עצמן מכף רגל ועד ראש, אך לבושן לא הסתיר מספיק והכשיל
 את בחורי ישראל כמו בהליכה בגלוי בשר.

והנביא מפרט כיצד הלכו בנעלים שנשמע קול טיפופן בחוצות, כיצד הלכו בחגורות
 מהודקות ובבגדים צמודים שהבליטו את האיברים כמו בהליכה ללא הכסוי.
 כיצד הלכו בפאות נכריות שפעלו כמו בגלוי שיער. כיצד התקשטו, אפרו פניהן
 והתבשמו וכל זאת עורר את היצר הרע והכשיל את המובחרים שבישראל.
 והלבוש הזה הוריד את העם, עד שזה היה הגורם לשריפת בית מקדשינו.

***

והכל שואלים: כיצד מעיזות בנות חרדיות, המקפידות בכל הענינים על קלה כבחמורה
 ללכת ברחובה של עיר בבגדים צרים המבליטים את כל צורת גופן ומחטיאות את
 הרבים, בחצאיות קצרות, צרות וישרות – שמתגלים בהן מקומות החייבים בכסוי
 מהתורה, בבגדים ובגרביים שקופים, המותירים חלקי גוף חשופים, בפאות של היום,
 השמות ללעג ולקלס את מצוות כסוי הראש, ומבעירות אש טומאה בלב רואיהן ???
 התשובה היא אחת ויחידה:

מפני שלא לימדו אותן !!!

מפני שלא החדירו בהן את מהות המצוה היקרה של הצניעות. את החן שבמצוה, את
 הרוח הגדול מול ההפסדים העצומים, את הזכיה הגדולה של להיות בת מלך, בת
 ישראל קדושה מול בת בלעם. ולא החדירו בהן **מקטנות** ששאיפתה בחיים תהיה
 כברכה שמברכים את הבנות בליל שבת קודש, להגיע לדרגת האמהות הקדושות, שכל
 מהותן בצניעות, ועל כן יכולה היא להגיע למעלת האמהות הקדושות ע"י הקפדה
 בצניעות שנמצאת במהות כל אחת מקטנות ובטבע בריאתה.

וא"כ איך אפשר לוותר על זכות עצומה זו שאין שניה לה, כמה צריך לטרוח ברוחניות
 להגיע למעלה של רוח הקודש כמשנתו של ר' פנחס בן יאיר: תורה מביאה לידי זהירות,
 זהירות מביאה לידי זריזות, זריזות מביאה לידי נקיות, נקיות מביאה לידי פרישות וכו'
 וכו' עד לרוח הקודש... והנה האשה, בצניעות יכולה להגיע ולהעפיל לרום המעלה,
 לדרגות הגבוהות ביותר בקדושה ע"י הצניעות.

וכך בנות תמימות מחליפות -

הוד ויקר, אצילות רוח, תפארת ומלכות - בנוזל עדשים.

חיי נצח - בהנאות רגע כוזבות,

באר מים חיים - בבורות נשברים,
נטילת חלק בגאולת עמ"י - באחריות לפיגועים,
אסונות, שברון לב וים של צרות ואסונות.

***

ע"כ מוטל החיוב על כל החרדים לדבר ה', על הרבנים, המנהלים, המנהלות, המורות, על כל ראשי המוסדות ועל כל אחד ואחד מאתנו לכבות את האש הנוראה הזו, לדרוש ברבים על גודל הענין הזה. הנוגע לקיומנו ולהצלחתנו בגוף ובנפש וזה כל סוד קיום האומה,

ולקבוע שעורים מיוחדים בצניעות לפחות כמו בשאר הלימודים, שבכל נושא קובעים זמן מיוחד ומורות מיוחדות, (ובודאי שיש לקבוע מורות מיוחדות המצוינות בצניעות צדקניות ויראת ה' על פניהן, כדי שישמעו דבריהן, וינסו הדברים ללבבות, ותהא השלבת עולה מאליה. ורק כך אפשר לתקן את הענין, כי האחריות מוטלת על כל ראשי המוסדות כמו שכתוב בזה"ק: **אי רישא דעמא יתוקן, יתוקן כולא דרא**. (שאם ראשי העם יתוקנו, יתוקן כל הדור). והם יהיו נתבעים על זה בבי"ד של מעלה וגם מדין ערבות על כל מי שבידו למחות). ולמה יגרע ענין הצניעות שהוא נשמת עם ישראל ובו תלוי כל קיומנו וגאולתנו.

על כן כדי שנוכל לומר ידינו לא שפכו את הדם הזה, עלינו להשתדל ולפעול ככל יכולתנו ואף יותר מכך. להתאמץ לתקן ולחייב את כל בתי הספר שענין הצניעות יהיה ברום המעלה ולקבוע לזה משקל רב יותר משאר הלימודים.

דברי אסתר המלכה שנחלצה לגאול את עם ישראל בעת אובדן, צרה ומצוק צריכים לנסר בליבנו ולהדהד באוזני כל מי שזעקות כאב היולדת על המשבר מגיעים אליו, ועליו, בחבלי משיח, בצרות הגדולות הנוחתות על הפרט ועל הכלל, שלעיתים ברגע קטן אחד נחרב כל עולמם.

"כי איככה אוכל וראיתי ברעה אשר ימצא את עמי ואיככה אוכל וראיתי באובדן מולדתי". וכל מי שלבו כואב וכל מי שלבו בוער, יעשה ויפעל וישפיע ולא יתן שינה לעיניו עד: יראה כנוגה אורה וישועתה כלפיד יבער.
למען ציון לא נחשה.

אוי לנו מיום הדין ואוי לנו מיום התוכחה, בבוא עת מועד לכל חי, וכי יפקוד ה' על מעשי אנוש ועל פעולות אדם, וימצא כתוב – צדיק זה חלל שבת, חסיד זה נתחייב מיתה לשמים, ירא שמים זה התנהג בפריצות, קדוש זה נכשל בראיות אסורות... וישתוממו כל אנשי אמונה וישאלו: הלא הצור תמים פעלו? !
ויענהו ה' בסערה: הלא היה בכוחך למחות באיש פלוני, "מדוע לא זכרת אותו ולא פקדת עליו אשמו"

הגרא"מ שך זצוק"ל במשאו המרגש (בפתיחה לירחי כלה תשנ"ג) זעק על האדישות מהמצב הנורא בדורינו, וזה לשונו:

"...ברצוני לומר כמה דברים שאני חושב אותם ליסודיים, שכל אדם צריך ומחויב לדעתם. **דברים אלו הם יסוד היהדות ויסוד התורה.**

בזמנינו יש צורך גדול לעמוד ולהתחזק, כיון שרבים רבים קמים עלינו, וצריך לאזור חיל ולהלחם בזרם הזה. ועל מה עלינו להלחם? – נגד הרחוב! כי הרחוב מלא פריצות שאי אפשר לתארה. ראו לאיזה מצב הגענו. כיצד נראים פניו של הרחוב. הרי כיום ממש קשה לצאת החוצה, קשה לעבור ברחוב. הכל מלא פריצות נוראה. תאמרו לי אתם, האבות, האם יכולים אתם להרשות לבנותיכם לצאת החוצה? האם ניתן לסמוך עליהן? ! אמרו לי, כיצד אפשר לשבת בשעה זו בחבוק ידיים, בשלוה, עם הטלית בבית המדרש מבלי לדעת היכן מסתובבים הילדים. הרי צריך לצאת לרחוב ולזעוק: אוי, גיעוולאלד!!! זה בווער! אי אפשר בשעה כזו לשבת בשלוה. למי שיש בת הוא חייב לדעת להיכן היא הולכת, מה היא לומדת..." (נדפס במכתבים ומאמרים ח"ח סי' תקע"א).

כתב הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל (משנת ר' אהרן ח"ד קנ"ז):

"ומקום פה עמדי לעורר על ענין מכאיב ומבהיל שטועים בו רבים. כי למרות כל מה שנתבאר יש רבים הנמנעים מלדבר בזה מטעמי צניעות. **שומו שמים!!!** בדור פרוץ וירוד בכל העניינים, בהלבשה וכו' בריש גלי ולא יתבוששו, ולדבר בענייני קדושה וצניעות, זהו נגד הצניעות?! היש לך הטעיית היצר גדולה מזו?! **חיוב מוחלט הוא ללמוד ולדבר בזה בפרהסייה, בין מהבימה, בין בשיעורים לחבורות ועם יחידים ובכל מיני הסברה.**"

כתב הגאון הגדול רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל (בהקדמתו לספר קדושים תהיו) וזה לשונו: "קדושת ישראל היא להתרחק מהעוון המר והנמהר אשר התורה הקדושה צווחה להישמר, ועל איסור אביזרייהו דעריות אשר הם **מהמצוות שישראל מחויבים למסור עליהם נפשם,** על אלו ועל אביזרייהו. והתורה הקדושה היא נצחית, לא תשתנה ולא יוקל האיסור מפני **שרבים נכשלו והדבר נעשה חלילה כהיתר רח"ל.**"

אמר הגה"ק רבי אליהו לאפיאן זצוק"ל (לב אליהו, ג', רמ"א):

"ענין הצניעות ברחוב נעשה הפקר, ועל זה כתוב לאו מפורש בתורה: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" אמרו חז"ל "אחרי עיניכם" – זו זנות, הרי שאין בדבר מידת חסידות בעלמא **כי אם לאו מפורש בתורה** (כל הסתכלות אסורה נחשבת לזנות בעין). וכתב הרמב"ן ושאר הראשונים, שכשמגיע יום הדין ודנים את האדם עומדים בבית הדין של מעלה

בעיקר על דבר שהעולם נוהג בו בהפקרות, **ובזה מרקדים על האדם ביותר**. ולא כמו שטועים האנשים ואומרים "כנגד העולם הרי אני צדיק בזה" לא כן הדבר! אלא אדרבה כל עבירה שנעשית בפריקת עול ובפרהסייה (כלבוש הפריצות של היום) הדקדוק בדין עליה הרבה יותר מעבירה אחרת".

כדברים הללו כתב בעל רבינו יונה (אגרת התשובה מ"ה):

"אמרו חכמינו ז"ל שפורק עול הוא מן הרשעים הגמורים (שבועות י"ג) ובכלל פורק עול הוא האומר אקיים את כל התורה כולה זולתי אחת מן המצוות, לפי שלא לימדוני אבותי עליה ולא הורגלתי מנעורי להיזהר בה, או שאין נזהרים בה אנשי מקומי. והאיש ההוא הוא מן המורדים והפושעים כי לא יאמר העבד לרבו אבחר מלאכות האלה ולא אבחר באלה. וקראו רבותינו ז"ל את האיש ההוא משומד לדבר אחד. ועליו נאמר "ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת" כלומר שאינו מקבל עליו את כל המצוות שבתורה, והשונה בעבירה אחת מאה פעמים – כעושה מאה עבירות חלוקות".

כתב האדמו"ר מקלונבורג צוק"ל (פרקי חינוך והדרכה כ"ה):

הלכות הצניעות אינם חומרא או זהירות גרידא, אשר הרוצה מקיים והרוצה חדל, אלו הם גופי תורה והלכות ברורות. ובמשנה במסכת כתובות ע"ב: "ואלו יוצאות שלא בכתובה: העוברת על דת משה ויהודית... ופירש"י: "דת יהודית – שנהגו בנות ישראל, ואף על גב דלא כתיבא". נמצאנו למדים מדברים אלו, כי כל מנהג שהנהיגו בנות ישראל בגדרי הצניעות – קיבל תוקף כדת משה שניתנה מסיני! וכל העוברת על מנהגים אלו יוצאת בגט ללא כתובה, כדין עוברת על דת משה.

וזה לשון הרמב"ם (סוטה פ"ד): **"וכל מי שאינו מקפיד על אשתו ועל בניו ובני ביתו ומזהירן ופוקד דרכיהן תמיד עד שידע שהן שלמים מכל חטא ועוון הרי זה חוטא שנאמר וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא"**.

כל הרבנים קובעים שלבוש שאינו מסתיר כראוי את הגוף – אסור בלבישה, מחטיא את הרבים ומסלק שכינה מישראל. אשה הלבושה בו אינה יכולה לפטור עצמה בטענה "שלא יסתכלו". אלא מחובתה להיות צנועה בין בפני הכשר ובין בפני הפרוץ (שאינו שומר עיניו) תנחומא וישלה ר'.

הרמב"ם כותב (הלכות תשובה ג' ר')::

"ואלו שאין להם חלק לעולם הבא, אלא נכרתים ואובדים לעולמי עולמים... ומחטיא הרבים". וזאת אפילו אם לא יודעים את ההלכות!!! מלבד זאת אפילו אם אין איש רואה אותה בחוסר צניעותה, אעפ"כ היא גורמת בלבושה הפרוץ לסילוק השכינה ולסילוק ההשגחה והשמירה מלמעלה, וכשהשכינה מסתלקת באות צרות נוראות וגזירות קשות על עם ישראל, רח"ל.

חז"ל אומרים על דור המבול (פרקי דר"א, מובא ברש"י ינח):

"בעוון פריצות אנדרלמוסיה (שואה) באה לעולם והורגת טובים ורעים". על שאר עבירות הקב"ה מאריך אפו, אך על פריצות כועס מיד, ונחתם גזר הדין לרעה, וחלילה אסונות וצרות וגזרות קשות באות לעולם (מדרש רבה במדבר ט, ד). לבוש לא צנוע מעורר קנאה וצרות עין בין הבריות ובעיקר מביא עין הרע ומחלות ממאירות ל"ע, והורס את שלום הבית בין איש לאשתו. (זוה"ק נשא ד' קכה, ספרי / כי תצא).

הבא נתבונן לשם מה ישעיהו נביא ה' אשר היה זקן מופלג, קדוש וטהור, הכניס ראשו לפרט את שמות סוגי הבגדים והתכשיטים בהן החטיאו בנות ציון את הרבים? לשם מה הנציח שמות פרטי לבוש, שהצניעות יפה להם, ב-כ"ד "כתבי הקודש"? הלוא אין זה אלא בשביל להודיע ברבים שאין לסמוך כאן על הבנת רמזים והסברים כלליים... אלא לימוד הצניעות לפרטיו הוא חלק עיקרי מהתורה ומהמצוות החשובות ביותר! השומרות על קיום העם, שבהעדרם אין שכינה ואין בית מקדש ואין עם ישראל. חז"ל הקדושים (בבבלי ובירושלמי) האריכו לבאר כל מילה מדברי הנביא ישעיה, להורות שכל פרט לבוש חשוב! כי בחוסר ידיעת הלכות אלו (אפילו בשוגג) נגרמים המכשולים אשר שרפו ושורפים את בית המקדש שבכל דור.

מדוע צעק החפץ חיים, מדוע חרג ממנהגו?

החפץ חיים היה מקבל את כל הבאים אליו בנחת ובמאור פנים, מעולם לא הגביה את קולו על איש.

פעם אחת נכנסה לביתו משלחת נכבדה של מחנכים חשובים מאמריקה, ובפיהם שאלה: האם צנוע הדבר ללמד את בנות ישראל, שעדיין לא הגיעו לפרקן הלכות יחוד והנהגת הצניעות בלבוש ובדיבור, - צדדי הספק היו, מחד גיסא חובה לדעת את ההלכות החמורות האלה כדי שלא יגרם מכשול ומאידיך אולי לא טוב ללמד בנות בגיל צעיר הלכות אלו באופן מפורט וברור עם מבחנים כשאר למודי חובה... ואז נשמעה צעקה מחדרו של החפץ חיים, בני הבית והתלמידים נכנסו לחדר בבהלה, מה קרה? הרי הצדיק מעולם לא הרים קולו על איש! מדוע חרג הפעם ממנהגו?

אלא שהשאלה הזו עוררה אצל החפץ חיים צער רב. הוא כאב את ההתדרדרות הנוראה בחומת הצניעות וזעקתו הנוראה שבקעה מקירות לבו, לא הופנתה לאדם מסויים, אלא הביעה את גודל צערו. ואלה היו דבריו:

מה שאסור לדבר (לשון הרע ומחלוקת) מדברים, ומה שחיוב גמור לא מדברים !!!
המסר היה ברור, לאיש לא נותרו ספיקות והמשלחת שבה לדרכה.

משום הרגישות בנושא של הצניעות נמנעים רבים מלדבר ולהסביר, אך בלי הבנת הנושא, אי אפשר לקיים את המצוה הזו כמו שצריך.

צניעות אינה רק הנהגה טובה. אלא מצות עשה דאורייתא. הסמ"ק מונה אותה בתרי"ג מצוות.

**אמרו חז"ל תרי"ג מצוות נאמרו למשה מסיני... בא מיכה והעמידן על שלוש.
"הגיד לך אדם מה טוב, ומה ה' דורש ממך, כי אם עשות משפט ואהבת חסד
והצנע לכת עם אלוקיך" (מיכה ו' ח).
צניעות היא אחד משלושת עמודי התורה שמנה הנביא שבהם תלויה שלמות
האדם והם שורש כל המצוות.**

"זה היה לפני כמה שנים, בהלויתו של אחד מחכמי ירושלים, זעק רבי שלום שבדרון בחוצות ירושלים:

"יש צרות, יש אסונות,
 צעירים, צעירות, הולכים לבית עולמם,
 יתומים, אלמנות...
 קול דמי אחינו זועקים אלינו מן האדמה:
 הכל מהפריצות! הכל בגלל הפריצות-
 "ושב מאחריך!"
 בעוונותינו הרבים, לצערנו, לבושתנו,
 לחרפתנו, לדאבונינו הגדול,
 מתכוונים לפריצות של שומרי תורה ומצוות.
 בואו נפתח את הלבבות.
 אם הצניעות כתיקונה,
 יש השראת שכינה והקב"ה אתנו,
 ואז אין צרות, ואין יסורים.

(הגר"ר קרלינשטיין שליט"א)

דברים שנאמרו בפני אלפי איש בב"ב בעת מסע ההלויה של הגר"ש שבדרון
 זצ"ל.

***

הבן יקיר
 לי אפרים,
 אם ילד
 שעשועים,
 כי מירי
 דברי בו, זכור אזכרנו עוד,
 על כן
 המו מעי לו,
 רחם
 ארחמנו נאום ה'.

(ירמיהו ל"א)

"בעוון גילוי עריות רבות וגזרות קשות מתחדשות". פריצת גדרי הצניעות והמסורת היהודית במצות כסוי הראש באשה דברי רבותינו וגדולי הדור.

ערב מלחמת העולם השנייה כינסו באירופה אסיפה גדולה, והחפץ חיים זיע"א הכריז: נאספנו כאן למצוא עצה ותושיה לנו ולכלל עמנו הנתונים ברעות רבות ובצרות רוחניות וגשמיות. עלינו לדעת כלל זה מראש, מה שהבטיח לנו ומה שהעיד בנו צור ישענו: **"כי ה' אלוקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויבך לפניך, והיה מחניך קדוש, ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך"** (דברים כ"ג).
 הלא ברור הוא א"כ, שמתאי יהלך ה' בקרב מחנינו להצילנו?
 רק כאשר לא יראה ערות דבר בנו, ואם חלילה כן יראה זאת בנו, אז יתקיים ושב מאחרינו ח"ו. ובכן, מה התועלת בכל האסיפות והמועצות להצלחת עמנו ולהצלחתנו בכל מקום ובכל זמן? – אם יראה חלילה ערות דבר במחנינו בפריצות הצניעות, הלא ישוב ה' מאחרינו, ובלי עזרתו יתברך הלא הבל המה כל העצות והתחבולות...!
 א"כ בתחילה עלינו להיזהר ולהזהיר ולתקן את חלקי וגדרי הצניעות שנפרצו, שמרחיקים מאתנו את צור ישענו. וכאשר נשמר בזה ישלח לנו ה' עזרתו מקודש. (עד כאן דבריו הקדושים, מובא במאיר עיני ישראל ח"ג)

וכידוע שהחפץ חיים הרעיש ועורר את כל העולם, שעומדים להופיע גזירות קשות ר"ל אם לא יתקנו את הדברים שעורר עליהם, ובעיקר בענין הצניעות. ופרסם על זה מודעות כל הזמן. והנה דבריו הקדושים כהנחיותם מתאימים מאד מאד לזמנינו, ומעוררים אותנו היום מהשמים בקול רעש גדול ומראים לנו ג"כ מה מבקשים מאתנו, בעיקר ע"י הפיגועים המחרידים בהם

נזרקים לכל עבר חלקי גופות רטושים, באשר אנו מבזים את מעלתנו כבני אדם, ומפקירים את גופינו כבהמות בלבוש בולט, צמוד, חשוף וכו', ובאותה מידה מראים לנו מהשמים בבזיון הגופות, בביתור האיברים ובפיזורם לכל עבר מה דורשים מאתנו, באשר הפיגועים ברובם במקומות הומים אדם... והכל בהשגחה פרטית. כנא' בספר חרדים:
 "יש לתקן אשר העווה לפני ה' מידה במידה, טרם ישולם מידה במידה".

ולמגינת לַבְּנוּ התקיים בנו דברי הנביא: "שמוע שמעתי אפרים מתנודד, יסרתני ואוֹסֵר כעגל לא לַמֵּד" – כלומר - הקב"ה אומר שמעתי את בני החביב - עם ישראל – "הבן יקיר לי אפרים" מתנודד – מצטער ובוכה, וטוען כלפי הקב"ה שאינו מבין על מה באים עליו היסורים הקשים האלו, כמו עגל שלא לימדו אותו למשוך בעול ולא מבין מה דורשים ממנו ולכן מכים אותו כדי שילמד למשוך בעול. כך עם ישראל סובל יסורים ולומד לשוב לה' יתברך מתוך הצרות "בצר לך"... כפי שכתוב בהמשך: "כי אחרי שובי נחמתי (ממעשי הרעים) ואחרי הַנְדְעִי ספקתי על ירך (כמצטער ובוש במעשים שעשיתי). בושתי וגם נכלמתי כי נשאתי חרפת נעורי".

וכיום שנשארו רק בנים מעטים לה' שהם יראי ה' וחושבי שמו, ועם כל הצער שיש להקב"ה בעולמו כנא' "במסתרים תבכה נפשי" רק בהם הוא מתנחם והם מעמידים את כבוד ה' בעולם. א"כ מה עצום השכר ואין לשער כלל את גודל הנחת רוח שזוכים לעשות לפני אבינו שבשמים אשר מתפאר לפני כל המלאכים ושרפי קודש בעולמות העליונים. באמרו: ראו בני חביבי הנמצאים בעולם השפל והנמוך הזה. בזמנים קשים של עקבתא דמשיחא אשר מעטים מאוד הם הדורשים והמבקשים את קרבת ה' באמת. ועם כל זאת הם מתחזקים בכל עוז לעשות את רצון קונם, ואתם אלו הבודדים האיתנים שאינם נכנעים, ומטרתם אחת, - הם נוטלים את שכר כולם שאמרו חז"ל: "אם ראית דור שמתרפים, עמוד והחזק. - ואתה נוטל שכר כולם". והם זוכים מהשמים לניסים גלויים ולישועות עצומות.

והנה עם כל הצרות הולכים סחור סחור לחפש את הבעיה, לתקן, מתכנסים לאמירת תהילים, תענית דיבור, נתינת צדקה ועוד. (בודאי כך צריך להיות. וכך נהגו תמיד. אבל הרי ידוע הסיפור לעיל על ר' ישראל מסלנט כשנפטרו נשים צעירות רבות בשעת הלידה ואמר: תחילה עלינו לברר בשל מה באה עלינו הרעה הזו, ורק כאשר נבער את הרע מקרבנו ונשפר את מעשינו יש תועלת בתפילות, בלא זה הרינו כטובלים ושרץ בדינו. וכיום נשים רבות מתכנסות לאמירת תהילים, כשאין יודעות עדיין הלכות בסיסיות וחמורות. וחושבות אני את שלי עשיתי, את נפשי הצלתי). מנסים לתקן פה, לתקן שם. אבל שוכחים לגשת לשורש הבעיה, לעיקר הנקודה. וא"כ – מה דורשים מאתנו, ומה רוצה הקב"ה? – כי הרי לא חשוד הקב"ה דעביד דינא בלא דינא. ובודאי יש תכלית לצרות כדי שמתוכם נלמד מה רוצה הקב"ה.

הגאון רבי שלום מרדכי שבדרון זצ"ל בכנס בשנת תשל"ז לאחר שנקטפו שבע נפשות טהורות במשך חמשה שבועות זעק, שמפורש בחז"ל שצניעות מצילה ממיתה ע"י בברכות סב: "צניעות שהיתה בך היא חסה עליך" וצעק על פירצת הפאות שזה נורא ואיום, מי יודע עד כמה סובלים מזה.

בכנס גדולי הדור שארגן הרב הגאון רבי שמחה וולדנברג זצ"ל, על נושא חוסר הצניעות בנשות האברכים, מרן הרב שך היה ראשון המדברים, בחום לבו פתח דבריו בזעקה - : "הדבר בוער בקרבי, כל קיום התורה והכוללים תלוי בזה, אם נשות האברכים לבושות כך, יש לסגור את כל הכוללים, אין שום קדושה ושום סייעתא דשמיא לתורה הזאת, אם האשה הולכת בפריצות, מה שווה תורת בעלה? הרי כל תורתו הולכת לסטרא אחרא".

כשנכנסו וסיפרו לגאון מרן הרב שך על האסון בקטיפת ארבעה נפשות אברכים קדושים וטהורים בחזרתם מהלוויית הצדיק הקדוש רבי ישראל אבוהצירא ה"בבא סאלי" זצ"ל והשאלה בפיהם: "מה הקב"ה דורש מאתנו? מה עלינו לתקן? אין אנו יודעים מה?" ענה: "התשובה לשאלתכם כתובה במפורש בדברי חז"ל במסכת שבת (דף ל"ג): **"בעוון גילוי עריות צרות רבות וגזרות קשות מתחדשות ובחורי "שונאי ישראל" מתים, יתומים ואלמנות צועקין ואינן נעניין..."** והוסיף ואמר: בדורות עברו, היו הדברים הללו ידועים ופשוטים, כאשר באה צרה, מיד בדקו את הצניעות! בדקו אם אין ערות דבר, שמסלקת את השכינה".

וכן היה מורה כ"ק מרן הגאב"ד, רבי משה אריה פריינד זיע"א לכל שואליו כשבאו אליו להזכיר ולבקש ברכה להוושע ברפואה או בבנים, היה אומר: אין לי את הכח להבטיח ישועה, רק אם האשה תקבל עליה ללכת בכיסוי מטפחת צנועה מובטח לה ישועה.

וכן היה רבי בנימין רבינוביץ זצוק"ל משיב לשואליו תמיד בשם צדיקי הדורות הקודמים שאי אפשר להמשיך ישועות ולשדד הטבע רק ע"י שבירת הטבע וההרגל, ובפרט במידת הצניעות, שאמרו חז"ל שעל ידה נשמר האדם מכל מיני פגעים, וכל מי ששוכרת הטבע ומתעלה בצניעות, כן השי"ת משדד (משנה) לה הטבע.

סיפורים רבים שמענו על נשים שנפקדו בזרע של קיימא בזכות קבלה שקיבלו עליהן בצניעות, רבים נושעו בכמה ישועות פרטיות וכלליות בזכות נשים צדקניות.

והנה מצוי מאד היום לראות נשים שמתמירות ומהדרות במצוות רבות במסירות נפש גדולה, כגון: ארגון שיעורים, מעשי חסד, אמירת תהילים ועוד. וכן ביתר הנהגות הבית, כשמתעורר ספק בכשרות הבשר או בתערובת בשר בחלב וכו'. אפילו מספק נוהגים להחמיר ולנהוג בחסידות.

וכאן מתעוררת השאלה: מדוע כשאשה הולכת לקנות בגד או כיסוי ראש מפוקפקים להלכה אינה חוששת, ואפילו לא לפוסקים רבים המחמירים, אלא נאחזת באיזה פוסק או רב שרק שמעה שאמרו שהוא התיר?

התשובה היא דברי הזהר הקדוש: עיקר יצר הרע הוא על עריות. וזאת אנו רואים: מוכן היצר להניח לאשה לקיים כל מצוה או גמילות חסד בהידור הגדול ביותר, ולהקפיד על קלה כבחמורה במסירות נפש, חוץ מהצניעות. כאן משקיע ולוחם היצר בכל כוחו. כי כאן העיקר. כאן תקוע החץ בדיוק במטרה. וכשמקילים ומזלזלים בצניעות הרי המטרה הושגה, והסטרא אחרא ניצחה.

יש לדעת שזהו נסיון גדול השייך לביורר האחרון שצריך להיות לפני הגאולה השלימה ככתוב: "והבאתי את השלישית באש וצרפתים כצרף את הכסף, ובחנתים כבחון את הזהב, הוא יקרא בשמי ואני אענה אותו" (זכריה י"ג)

העיד בנו של הגאון האדיר ר' שלמה זלמן אוירבך זצוקל"ה, שהיה נוכח כשבאה קבוצה של נשים צדקניות, לאחר שהתרחשו כמה אסונות נוראים שנשות ישראל צעירות ואברכים צעירים הלכו לעולמם – לא עלינו – התאספה קבוצת נשים ושאלו את מרן הגאון רבי שלמה זלמן זצוק"ל - בשל מה באה עלינו הצרה הזו? הרי הקב"ה תובע משהו מאתנו ואין אנו יודעות מה?

ענה להם מרן הגאון רבי שלמה זלמן זצוק"ל: **הכל קורה בגלל הפאות !!!** הגאון מו"ר ר' משולם דוד סולביצ'יק שליט"א אמר: "פעם ישב אבי מרן הגרי"ז זצוק"ל עם שני תלמידי חכמים ושמעתי בבירור שהוא אומר להם מפורש: "ההיתר של פאה נכרית הוא היתר מאוד חלש, והאריך והדגיש מאוד את תיבת חלש. א"כ אין כאן היתר לכתחילה, אפילו בפאות של פעם. וכל המקילים בפאות ההם סמכו על היתר "חלש", כדברי הגרי"ז מבריסק, והכל היה מחוסר ברירה כפי שיבואר בהמשך.

וכעת, הבה נתאר לעצמינו, אילו היו מעידים בפנינו על מין מסוים של אתרוג, שמרן הרב מבריסק זיע"א אמר עליו, (ועוד פוסקים רבים מאוד לפחות, אם לא כולם). שמי שלוקח אותה למצנת ארבעת המינים מוכרח להסמך על היתר "קלוש". וכי מי היה מעיז לקחת את האתרוג הזה לכתחילה. כאשר יש לפניו אתרוגים מהודרים, בלי צורך לסמוך על היתרים קלושים? ובזה מנסה אותנו ה' לדעת אם לַבְּנו מסור לו ולתורתו הקדושה, ושונאים ומרחיקים מה ששנוא לה'. וא"כ כל מי שהוא בעל נפש ואיש אמת איך יוכל להתעטר ולהתלבש בדבר שדומה לשיקוצים ולתיעובים, ואיך מדמה במחשבתו ח"ו לרמות את ה'? במיוחד שהיום משתדלים כמה שיותר שתהיה הפאה טבעית ושלא יהיה ניכר כלל ההבדל בין פאה לשיער ועושה רמיה בנפשו, "ואמרו איכה ידע אל ויש דעה בעליון"... ?

ולא נשאר שום רושם ששומרים בזה מצות התורה הקדושה וכמובן ששכחו את הצורה הנכונה הישנה המסורה מהאמהות הצנועות והקדושות, ומה שהתורה"ק מבקשת מאתנו – "ומה ה' דורש ממך? כי אם עשות משפט ואהבת חסד **והצנע לכת עם אלוֹקֶיךָ**".

מבואר בראשונים ובפוסקים שכוונת התורה"ק היא היות ואסור לאשה נשואה להתנאות לפני גברים חוץ מבעלה כדאיתא בחז"ל "לא נתנו תכשיטין לאשה, אלא שתהא מתקשטת בהן בתוך ביתה" (מדרש תנחומא פ' וישלח, ה'), ע"כ צייתה התורה למנוע את היופי הזה בנשואה לפני אחרים. וכה כתב הגאון ר' אברהם תאומים בספרו חסד לאברהם: **יש בפאה נכרית איסור דאורייתא. כיון שעיקר האיסור משום פריצות שהיא מתנאית לבני אדם. מה לי שיער עצמן או שיער נכרית, הואיל וקישוט זה אסרה התורה.** וא"כ איך יתכן לעשות ההיפך לבטל לגמרי את ההבדל בין בתולה לנשואה, ועוד להוסיף להתייפות עד כדי כך שהן מרשימות ומושכות עין יותר משיער טבעי, נמצא שהופכים הקערה על פיה, והרי יצרא דאשת איש גדול מפנויה, ובזה מרבים כוח הסטרא אחרא בעולם כאש בנעורת, וה"ז ממש ההיפך מכוונת ורצון השי"ת שיהיה עם ישראל הנבחר מצוינים בלבושם בצניעות ובקדושה, ומי יודע כמה חרון אף מוסיף בעולם ח"ו, ונמנעת השמירה מאיתנו, שהרי כל הענין של הפריצות גורם להסתלקות השכינה, "ושב מאחריך"...

בכל תפוצות ישראל לא היה נהוג חבישת פאה בכל הדורות הקודמים עד קרוב לתקופתנו, ונחשב לפריצות גדולה. ובשו"ת הסבא קדישא (ח"ב א') כתב: לא קבלו עליהם היתר זה ונהגו בו איסור מכמה דורות, ולא היה מי שמלאו לבו לנהוג היתר. והמעייין במקור הדברים יראה שכל ההשתלשלות שהתפשטה ההליכה בפאה נכרית היתה בעקבות ההתדרדרות שהתחילה לפני כמאתיים שנה עקב השפעת ה"מסכילים". והם הכניסו הפירצה הזאת בכרם בית ישראל, מפני שהיו מתביישים במצוות ה' בפני אומות העולם. והשפיעו על הצאר הרוסי לגזור לשנות את הלבוש, ולצאת פרועות ראש, וגם במדינות נוספות שלא היתה שם הגזירה הנ"ל, הושפעו הנשים ולמדו מהן, וכך נמשך הדבר והתפשט מעיר לעיר וממדינה למדינה, גם אחרי שחלפה הגזירה, עד השואה האיומה, וגם אחרי השואה נמשך הדבר באמריקה ובמקומות נוספים, שנשים מבתי יראים ואף מבתיים של גדולי הדור, הלכו לדאבונינו בגילוי שיער לגמרי רח"ל, באמרם: הלא הסבתות שלנו באירופה הלכו בגילוי שיער. כפי שכותב "ערוך השולחן" (או"ח סי' ע"ה סעיף ז') וז"ל:

"בואו ונצווה על פירצת דורינו בעוה"ר, שזה שנים רבות שנפרצו בנות ישראל בעוון זה, והולכות בגילוי ראש, וכל מה שצעקו על זה, הוא לא לעזר, ולא להועיל. ועתה פשתה המספחת שהנשואות הולכות בשערותיהן כמו הבתולות, או לנו שעלתה בימינו כך... וז"ל "כף החיים" בשם ה"בן איש חי" – "נשי אירופה, שכולן הולכות פרועות ראש..."

והצדקניות הבודדות שבמסירות נפש לא רצו בשום אופן ללכת בגילוי שיער, טיכסו עצה ללכת בפאות שזה היה הרע במיעוטו. והשתדלו שהפאה תהיה כעורה כדי שלא יהיה בה פריצות. ורבינו החפץ חיים בספרו "גדר עולם" שחיבר נגד הפירצה הנוראה, שהלכו בגילוי שיער ברשות הרבים, לא רצה ליעץ לצאת בפאה, ורק כתב שצריכה לכסות ראשה בביתה, כדי שלא תכשיל את בעלה באמירת דבר שבקדושה כנגדו. רק לענין דין זה נתן את העצה ללכת בפאה נכרית **בביתה**.

ובכל מדינה ומדינה שהגיע פירצת הפאה, יצאו שם גדולי הדור נגד הפירצה בתוקף גדול. ולא שמעו לקולם. וכך התפשטה הפירצה הזאת ונכנסה לבתי בני ישראל. עד ששוב לא היה כוח בידי חכמי הדור לבטלה.

ובתחילת ההתדרדרות בענין הפאות שהיתה בעיקר באשכנז יצא בעל ההפלאה שהיה מגדולי הדור, ובצירוף ב' בתי דין עשה חרם נגד מי שילבש פאה. והחתם סופר בצוואתו, אסר לכל יוצא חלצו ללכת עם פאה. והגאון יעבץ זצ"ל כתב בצוואתו: הנני מצוה עליכם ועל דורותיכם אחרים חוק עולם ולא יעבור... פאה נכרית היא אסור לכם, וכל מי מיוצאי חלצי שיעבור על דברי צוואתי – לא יקרא שמי עליו ובשם ישראל לא יכונה, ובספר נחלת אבות במבוא לספר הביא שם בשמו, ופסק שאשה שהולכת בפאה יקברו נכרים, ובמקום מיוחד ובדד תשב, וטמא תקרא.

וכך כאמור התגברה הפירצה, שהלכו פרועות ראש לגמרי ולא היו בתי ספר שיכלו להשפיע, והיה קשה לבחורים יראי ה' למצוא שידוך שתסכים ללכת אפילו עם פאה. וע"כ במקומות אלו בהכרח נמנעו חלק מהרבנים מלדבר הרבה נגד הפאה כי בין כה לא היו מקבלים. ועוד היה חשש שאם ירגישו הנשים זלזול בפאות, לומר שאין הבדל ביניהם לשערות ממש, לא יתאמצו לשים פאה וישארו בגילוי ראש. וע"כ בחרו הרע במיעוטו, ודנו בזה מוטב שיהיו שוגגים ואל יהיו מזידים.

ולכן היה מצוי במקומות מסוימים בדורות האחרונים שאפילו נשים צדקניות היו מהן שהלכו בפאה נכרית. וכל זה היה בפאות הישנות שהיו דומות יותר לקש מלשיער. והיום אחרי שנכנס בזה קליפת יצר הרע שהפאות מעוררות יותר מהשער הטבעי, האם יש הן אמינא לחשוב שיש היתר לכך, ואין זה שנוא להשי"ת שהוא שונא זימה וכל אביזריה?

ולדאבונינו הפירצה הזו מצויה ביננו, ואפילו אצל החרדים ביותר שמקפידים בכל דבר קלה כבחמורה ומקפידים על כל פרטיה ודקדוקיה, ועדיין לא תקנו דבר גדול כזה בקרב ביתם. ובנוסף יצא מהענין קלוקל נורא אשר מעולם לא עלה על הדעת שיגיע למימדים כאלו, שהוא פתח להכניס דרכו פריצות וגירוי יצה"ר בדברים החמורים ביותר שהם ביהרג ואל יעבור. כמבואר ברמב"ם ושו"ע שאפילו על אביזריה החיוב ביהרג ואל יעבור. וגם יש בזה בודאי

איסור מן התורה משום "ולפני עיור לא תתן מיכשול". שהרי זה גורם למשוך את העין להסתכל באשת איש. ובמיוחד לאלו שלא בקיאים בדינים ולא יודעים שיש לאו מן התורה להסתכל באשת איש.

להלן מדברי גדולי עם ישראל בכל הדורות:

דעת גדולי יהדות ספרד

מרן הגאון הקדוש רבי אברהם פלאגי זצוק"ל:

"... כל ראש לחלי להביא לידי הרהורים רעים – היינו ענין פאה נכרית!

...ודבר זה גורם רעה להרבות זימה בעולם!"

ומביא בספרו על בעל ההפלאה זיע"א: שיצא בחרם על לבישת נשים בפאה נכרית! והנה ענין החרם, שנכנס בה עונש החרם חס ושלום ברמ"ח איברים! (רמ"ח = חרם) והיאך שייך להפסיד רמ"ח איברים בשביל זה?!

מרן הגאון הקדוש החיד"א זצוק"ל

מביא בספריו הקדושים את דברי המהר"י קצנילבוגן בספרו המובא ב"באר שבע": "היאך יעלה על הדעת שיהא מותר לצאת בפאה נכרית? ... לעולם איסור דת משה ויהודית במקומו עומד! ... איך יעלה על הדעת שיהא מותר להראות עצמה כאילו עוברת על דת משה? ... וכתב על דברי המתיר ללכת בפאה נכרית: "הכל הבל ורעות רוח!" עכ"ל. וע"כ כותב החיד"א בחריפות גדולה.

הגאון הקדוש רבינו חיים חזקיהו מדיני זיע"א בעל "שרי חמד":

"במקומותינו לא נשמע ולא נמצא מנהג כזה שהולכות הנשים בפאות כלל. ואם המצא תמצא אחת מעיר, פורצת גדר! בטלה במיעוטה, וחלילה לנו ללמוד מקלקלתא!" (מדבר מקולקל) ... דאף דפשתה המספחת הזאת בנשי האשכנזים שבמקומות אלו הי"ו, לא ברצון חכמים עושין כן.

הגאון הקדוש מרן הסבא קדישא זיע"א ר' שלמה אליעזר אלפנדרי זצוקללה"ה:

צעקתי ככרוכיא! ואנא אפנה לעזרה? "והגם דחם לבי בקרבי! ומה אענה ומה אומר, שהאנשים אשר הם צריכים לסייע על דבר כבוד יתברך שמו, המה כשלו ונפלו! ואין איש שם על לב! ואפילו מי שתופס ספר, יתלה עצמו באיזה סברא דחוייה מהפוסקים להורות היתר לעצמו ולאחרים! ומקלו יגיד לו, גם בוש לא יבושו!" ...

וכמו שנראה מדברי השלטי גיבורים עצמו, ... לא היה מי שקדמו בהיתר זה מהראשונים. (כאן מאריך הסבא קדישא בראיות רבות וחזקות, שכל מקום שמוזכר פאה נכרית בש"ס, מדובר שברשות הרבים היתה מכוסה לגמרי תחת השבכה, ולא ראו אותה כלל.) וזכורני דבימי חורפי בהיותי בארץ מולדתי, היה אחד חושב עצמו כמי שתופס ספר, ואמר שמצא מציאה, סברת השלטי גיבורים דמתיר פאה נכרית, ומחכו (דחקו) עליה כל הרבנים ... לפי שכבר היתה סברא זו ידועה לכל, אלא ש"נדחקה" כינו אותה אצל חכמים ורבני הזמן מכמה שנים.

בעיני יפלא, איך עלה בדעתו ללמוד היתר אף לצאת לרשות הרבים, להראות עצמה בעלת שיער לכל העולם, שיראו אותה כן ברשות הרבים בעלת שיער, ויבואו לידי הרהור ומכשול!
דבאמת איסור הפאה כמו שערה שלה! ... כמו שערה ממש שיש איסור פריעת ראש בפאה נכרית!

מרן המקובל האלוקי רבי שאול הכהן דוויק זצוק"ל

מגדולי חכמי ארם צובא אשר מרן הסבא קדישא זצוק"ל כותב בספרו: "בסוף ימיו של הרב מאריה דאתריה ... באה אשה אחת מארם צובא, וגילתה את ראשה בפאה נכרית, והרב הנ"ל הרעיש את העולם בחרמות ובאלות, וביקש להעניש אותה וברחה מהעיר.

הגאון הקדוש רבי יעקב מוצפי זצוק"ל:

ובאנו לגלות דעתנו, דעת תורה שאיסור חמור וגמור ללכת ולצאת בחוץ בפאה נכרית, **ודינה כשיער עצמה.**

וכל בעל בעמו, מחויב להשיגח על בני ביתו! שלא יפרצו חס ושלום בזה, שלא יהיו בכלל חוטאות ומחטיאות הרבים.

... לדעתי מי שעושה קידוש ליד אישה החובשת פאה, כל ברכותיו לוקח הסטרא אחרא... (אך בעיניים עצומות אפשר להקל).

המקובל האלוקי רבי מרדכי שרעבי זצוק"ל (אמר לאשתו):

"עבור זה שעוררת את נשות ישראל להסיר הפאה תקבלי שכר רב לנצח נצחים! מי שהולכת עם פאה היא עצמה כנכרית! הפאה שייכת לנכרית, לנשים הגויות והזרות!

זקן המקובלים הרה"ג ר' יצחק כדורי זצ"ל:

לדאבוך לבנו ולחרפתינו הפאה הנכרית יוצרת פרצות, גורמת כשלונות, ומהווה מכשול גדול לרבים, יש להסיר את המכשלה של הפאה הנכרית, ולכסות את הראש כהלכה כנתינתה מסיני.

חובה קדושה לרבנן די בכל אתר ואתר להיות גבורים לעמוד בפרץ, לקום ולגדור את הפירצה הנוראה הזו מישראל, לאסור את הפאה העשויה להתנאות...לומר די לצרה הזאת, ולהסיר

מכשול גדול זה מרשות הרבים. על המחנכות והמורות בכל בתי הספר והסמינרים לשמש דוגמא ומופת לצניעות אמיתית כמנהג אמותינו הקדושות. דור ההמשך תלוי בהן, ... ואין דבר שיכול למנוע גזירות יותר מזה.

אדמו"ר הקדוש האלוקי הבבא סאלי זצוק"ל:
 "דעו לכן, כל אשה הלובשת פאה נכרית, ואפילו רק חתיכת פאה מכינה לעצמה חומר הסקה שבו ישרפו אותה בגיהנום"

הגה"ק המקובל רבי יחיא שניאור זצוק"ל:
 וכי האשכנזים לא יהודים? וכי הם לא חייבים לכסות ראשם במטפחת כמו כל יהודיה כשרה? וכי אלו יהודים ואלו לא יהודים? – צריכה האשה לכסות ראשה כמו יהודיה כשרה. כשנגשה אליו אשה חשוכת בנים ובקשה ברכה ענה לה: ... אם תקבלי עליך ללכת רק עם מטפחת, תלדי השנה בן זכר! האשה אכן קבלה על עצמה ונושעה.

הרה"ק רבי יהודה צדקה זצוק"ל:
 ידוע הוא שבני עדות המזרח לא היו רגילים בזה כלל ועיקר! אלא היו מכסות ראשן במטפחת, או בכובע, וזה מחדש באו מערי אירופה "במודה". והעושה כן, אין רוח חכמים נוחה הימנה.

ויבלט"א דעת עטרת ראשינו מן הראשל"צ הגאון רבי עובדיה יוסף שליט"א:
 הפאות שהתחדשו בזה הזמן, לא רק שהן דומות לשערות הטבעיות, אלא גם עולות עליהן ביופיין, בטיבן ובמראן, עד שאף הפרוצות משתמשות בהן לנוי וליופי, ומכיון שאין שום היכר בין פאות אלו לשערות הטבעיות, ודאי שיש לחשוש שיחשבו אותן לפרוצות ההולכות בגלוי שערות ראשן כרה"ר. (ומה מאד יש להזהיר את עורכי העתונים הדתיים שנעשה להם כהיתר לפרסם המקומות שמוכרים פאה נכרית ומכשילים בזה את הרבים).
 וכל אשה המקבלת עליה לשמור ולעשות ככל דברי רבותינו הפוסקים שאסרו הדבר בכל תוקף, ולצאת אך ורק בכובע או במטפחת המכסה את כל ראשה, תתברך בכל הברכות שבתורה, ובמזוני ריחי ובבני סמיכי. ותזכה לראות זרע קודש בנים גדולים בתורה וביראת ה' טהורה, מורי הוראה בישראל.

הרב הגאון יצחק יוסף שליט"א כותב בספרו "ילקוט יוסף":
 כל גאוני ספרד המפורסמים פסקו לאסור בזה, והעידו שבמקומותינו לא נשמע מעולם מנהג כזה לצאת בפאה נכרית לרשות הרבים, ורק לאחרונה החלו נשים ספרדיות ללבוש פאה נכרית, בהשפעת המורות והחברות שלהן. וצריך להבהיר להן, שכל גדולי התורה, צדיקים וחסידים,

מעדות המזרח, לא התירו מעולם לנהוג כן במקומותינו. ואין לשנות מן המנהג. בפרט שראוי להחזיק בחומרות בעניינים אלו דוקא. ולמה שלא יחושו להחמיר בדבר חמור כזה. ואף בפאה ועליה כובע ראוי להחמיר. והוסיף עוד: וכן פסק הגאון מהרי" קצנלבוין בשו"ת באר שבע ודחה בשתי ידים הוראת השלטי גיבורים... **ומפיו לפידים יהלוכו נגד המתיר בזה.** גם הגאון בעל עצי ארזים כתב שהדברים ברורים לאסור. והמורים היתר חדשים מקרוב באו עתידים ליתן את הדין.

וכן פסק הגאון יעב"ץ וכתב, שאף הרמ"א באו"ח (ס' ע"ה) שהביא דברי השלטי גיבורים לא כתב כן אלא לענין לקרוא קריאת שמע כנגד פאה נכרית, אבל לענין לצאת בפאה נכרית לרשות הרבים, שיש בזה איסור תורה מודה הרמ"א שאסור, שהרי לא הביא דין זה באבן העזר ס' כ"א. (ששם מקור ההלכה שאסור לצאת לרשות הרבים וראשה פרוע). וכן פסק הגאון בעל חתם סופר והגאון ר' שלמה קלוגר.

והנה הגאון הפלא"ה יצא בחרם על הנשים הלובשות פאה נכרית ויוצאות בה לרשות הרבים. והסכימו עמו חברי בית דינו. וכתב הגאון ר' חיים מצאנז בשו"ת דברי חיים שמנקלי העם פחותי הערך שנהגו לצאת בפאה נכרית, פשתה המספחת להקל ראש, על ידי האפיקורסים, וחלילה לנהוג להקל בזה, וכן פסק הגאון ר' צבי הירש חיות בתשובה, שבכל תפוצות ישראל לא נשמע מעולם שיקלו בזה, זולת "המתחדשים" אשר פרצו גדרות ישראל. וגם הגאון מהר"א מוילנא בשנות אליהו (פו' דשבת) אוסר לצאת בפאה נכרית לרה"ר. וכן דעת הגאון מלובאוויטש בספר צמח צדק, וכן העלה הגאון מהרי" אסאד בשו"ת יהודה יעלה שיש בזה אסור משום "ובחוקותיהם לא תלכו". והגאון מהר"א תאומים בשו"ת חסד לאברהם כתב, שמנהג זה שנהגו בו אמותינו הקדושות איסור, באו פריצים ויחללוהו ופרצו גדרן של ישראל לצאת בפאה נכרית לרשות הרבים.

והמכשלה הזאת תחת ידי חכמי הדור שאין מוכיחים אותן, כי מובטחני בכנות ישראל הכשרות שישמעו לקול מורים. וככל אשר יגזרו אומר על פי דין תוה"ק יעשו. והעיקר כדברי הבאר שבע שאסר בזה בכל תוקף.

ועוד ועוד רבים. מלבדם ישנם אחרונים שאוסרים... ומכ"ש בדורות הללו שהפאות נעשות במומחיות.

ומכ"ש שיש לאסור בזה לבנות ספרד ועדות המזרח. שכל גאוני ספרד המפורסמים העידו שבמקומותינו לא נשמע מעולם מנהג כזה לצאת לרשות הרבים בפאה נכרית.

ואם המצא תמצא אחת שהיא פורצת גדר, האשה היא תשא את עוונה, והרי היא בטלה במיעוטה, וכל בית ישראל נקיים... ובודאי דהוי בכלל דת יהודית שתצא בלי כתובה. ומכיוון שבא"י מנהגם מימי עולם ושנים קדמוניות להחמיר, ובודאי שאסור לפרוץ גדר המנהג, אשר רבים ועצומים בתורה כותבים שכן הוא שורת הדין, ואמנם לצערנו ולדאבון לבנו גם נשים צנועות התחילו בזמן האחרון ללכת עפ"י האופנה החדשה, ונסחפו אחר זרם המודרנים, אשר

כל חלקה טובה של הצניעות הכאיבו, וכנראה שלא ידעו חומרת האיסור, וחשבו שמותר לעשות כן עפ"י ההלכה.

והגאון בעל חסד לאברהם כתב על גאוני דורו שלא מיחו בנשים הנוהגות להקל, **שהמכשלה הזאת תחת ידיהם**, והנה גם עתה ישנם נשי רבנים ואדמו"רים שמקילות בזה וגם יש מהן מורות בבתי ספר חרדיים, והתלמידות שלומדות אצלן, ובתוכן גם מעדות המזרח, למדו להקל ראש לצאת לרשות הרבים בפאה נכרית, דלפי הני נשי מקלקלתא ולא מתקנתא. ובאמת שכולן עושות שלא ברצון חכמים. ואין להתפעל ממה שכמה רבנים אינם מוחים בנשיהם שעושות כן. מפני שאין ידם תקיפה למחות, וקיימו בעצמם: שרים עצרו במילים וכף ישימו לפיהם.

ומצוה לפרסם האיסור ברבים. ולהודיע כי כל אשה שמקבלת עליה להחזיר עטרה ליושנה, ולהמנע מלצאת לרה"ר בפאה נכרית, אלא רק ע"י מטפחת או כובע, תזכה לראות זרע קודש בנים גדולים בתורה וביראת ה' טהורה, מורי הוראות בישראל. "כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה'". וכמבואר בזהר הקדוש. ושומע לנו ישכון בטח. וישא ברכה מאת ה'.

דעת גדולי יהדות אשכנז וגדולי החסידות

מרן ה"חזון אי"ש" זצוק"ל:

"מאד קשה עלי הדבר, שאינו ממידת הצניעות, ואין זה לבוש ישראל, רק למדו מהגויים, ושוללים בזה קדושה!
ואף שפשטה המחלה גם בין התורנים יחיו, לא נשתנה הדבר בשביל זה!"

מרן בעל "קהילות יעקב" הסטייפלר זיע"א:

... והאריך הסטייפלר בשבח הנשים שאינן הולכות בפאה, ואמר: "בודאי צריך ללכת עם מטפחת ולא עם פאה נכרית! והאריך בשבחן של הזוכות ללכת במטפחת, צריך כי בודאי יתכן שזה איסור דאורייתא ללכת בפאה, אלא שאני כבר תש כוחי, ואין ביכולתי להיכנס לבירור הסוגיא כראוי, אבל מי שיכול, בודאי עליו לברר את הסוגיא מהמקור".
... כשבני הגיע לפרקו הציעו עבורו הצעות שונות, אמנם כולן עם פאה נכרית, והבן התעקש שרצונו דוקא במטפחת, נכנסתי לשמוע את חוות דעתו של הסטייפלר והגשתי לפניו פתק ובו השאלה. הגאון קרא את שאלתי, ותגובתו היתה בצעקה: "מה?! יאמרו שהסטייפלר התיר פאה נכרית?! ברכני ופטרני לשלום.

עברו כמה שבועות ובני השתדך עם אשה יראת ה' שהסכימה לכסות ראשה במטפחת דוקא, מכוח ברכתו של הצדיק זיע"א.

הגה"צ ר' שלום שבדרון זצוק"ל:

"הסכמת כל המתירים פאה היתה על פאה שנראית כמו שיער עיזים, אבל הפיאות של היום שנראית האשה כבחורה או כפרועת ראש, מי התיר פריצות גדולה כזו? ..."

דבר זה לא התירו מעולם, ולא יתכן שיקום רב או מישהו ירא שמים ויבוא לחדש ולהתיר דבר ערוה שכזה. איפה השכל? היכן ההיגיון? איך יכול להיות שבזה ימצא יראת שמים, שבזה ימצא קדושה? – איך יכול להיות כשאינן ניכר בין נשואה לפנויה, בין בת ישראל לבנות גויי נכר הארץ. בין אשה חרדית לחילונית פורקות עול? אלא מה? הנשים לא יודעות שזה מחלוקת גדולה וחמורה אם בכלל מותר לאשה ללכת ברחוב בפאה נכרית. ואם נאמר שהפוסקים מתירים – אבל כך התירו המתירים? ללכת בפאה כאילו זה לא פאה!

הרי אין היתר כזה בעולם כלל !!

וחוץ מזה יש עשרים וארבע גדולי ישראל, גדולי הפוסקים ממש. שאוסרים לצאת בפאה נכרית ברשות הרבים משום חוסר צניעות ופריצות.

הסבא שלי, הגאון מבראז'ין פוסק, שאסור אפילו לדבר דברי תורה ואסור לברך ברכה כנגד פאה נכרית! ורק אם עוצמים את העיניים אפשר להקל בדיעבד! לא יותר!

אבל למעשה, אפילו למיעוט שהתירו פאה, זו היתה פאה שהיתה דומה לשיער עיזים וכיוצא, שהבחינו ממרחק שזו פאה, אולם כמו שהולכות היום, שנראית כמו בחורה, כמו פרועת ראש, זו חציפות יוצאת מן הכלל! **דבר זה לא התירו מעולם כלל וכלל!**

מי יכול להראות לי פסק הלכה, להביא לי רב אחד גדול, למדן אחד גדול, מדורי דורות עד הדור הזה, הפוסק שמותר ללכת ברחוב בפאה נכרית כזאת, שאפשר להיראות בה ברחוב כמו בחורה, אה, חוצפה!!

אלא מה? – "כל העובר עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר".

הולכים תלמידי חכמים גדולים עם הנשים שלהם ברחובות והתשובה שהם משיבים היא: **"ככה כולם הולכים!"**

הדיבורים האלה: **"ככה הולכים ברחוב, ככה כולם"**, אוי ואבוי ל"ככה" הזה, היום כבר לא משנה מי הולכת, אפילו אם זה נשים של "תלמידי חכמים

והנה האשה הזאת עומדת בערב שבת ומדליקה נרות, וקודם ההדלקה היא אומרת תפילה להקדוש ברוך הוא, אוי גיוואלד, הצילו!!! היא מתפללת לקב"ה?? – הרי אם אינה שומעת לקול גדולי התורה שדבר ה' - זו הלכה, איך היא רוצה שהקב"ה ישמע תפילתה?? הרי יש ח"ו פגם בכזו תפילה, כמאמר חז"ל: "מסיר אזנו משמוע תורה- גם תפילתו תועבה! ... אם אדם מסיר אזנו מלשמוע אל גדולי ישראל, מלשמוע אל ההלכה, אל המוסר, מלשמוע אל ההיגיון – גם תפילתו תועבה, וכי הקב"ה יקבל תפילה כזאת? אני אמרתי מה שאמרת ומי שיש לו לב מביין, יבין ויעשה מה שצריך!

גדולים! , אי אפשר ללמוד מהן שום היתר! כי הם כבר "עבר ושנה", ולכן הם חושבים שזה היתר גמור, ממש כמו לחם וחמאה.

מרן הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך זצוק"ל

אמר בדבריו לפני 30 שנה, וזה לשונו: לפני 50 שנה אם היתה באה אשה לירושלים עם פאה היו סוקלים אותה באבנים, כיון שכל גדולי ירושלים אסרו פאה, אצלי זה מאוס מאד... מי שלבשה פעם פאה, כל אחד הבחין ממרחק שזו פאה, זה היה נראה כמו קש, כמו אניצי פשתן. אבל היום בעוונותינו הרבים, אי אפשר לדעת אם זה פאה או לא. המצב שהולך היום זה נורא נוראות. איזה כיסוי ראש עושים, איזה לבוש רעשני. והנה יש צרות, והולכים סחור סחור לחפש את הבעיה מה לתקן, אבל שוכחים לגשת למהות האדם, לעיקר הנקודה – צניעות!

ובפרט היום- מי נשאר לקדוש ברוך הוא? רוב חלקי האומה רחוקים, נשארו כמה בנים יחידים, ואז כשהאבא רואה שכל בניו בגדו בו ונשאר רק אחד ובו הוא מנסה להתנחם, ואם גם הוא לא כמו שצריך, כמה כאב וצער יש לאבא בורא עולם. בואו נחשוב רגע מי היום המעמיד של כבוד ה' בבריאה. מי מכריז עליו? רק מעט חרדים, ואם גם פה מזלזלים בצניעות – מי נשאר?!

הרב הגאון ר' מנחם מנדל (הרב מליובאוויטש) זצוק"ל:

ידוע ומפורסם שהרבי אמר: "תהרהר האשה לעצמה למה היא רוצה במטפחת, ולא בפאה, משום שהיא יודעת שפאה אין לה אפשרות להוריד... מה שאין כן במטפחת... (שאפשר להוריד מיד ולהישאר גלויה ראש) - מדבריו מובן בכיורון שהתכוון רק לבנות הגולה, כשהמצב הרוחני לפני השואה ואחריה היה קשה מאוד ורובן הלכו פרועות ראש, ולא לימינו אנו. וכמובן שלא התכוון לפאות של היום, ולכן אמר: "למה עליה לקחת על עצמה נסיון גדול כזה". מכאן מובן וסביר שהמטפחת גם לגבי הרבי היתה הדבר הטוב ביותר כפי שענה כשנשאל: "הדרך שבה היא מכסה את שיערה היא כשרה למהדרין לכתחילה, והלואי שכל הנשים היו מכסות כך את ראשן. אך כיון שיודע אני שרוב הנשים לא יעמדו בכך, ובפרט במדינה זו (ארה"ב) לכן עדיף שיכסו בפאה".

ואסור לומר כן על הרבי שהעדיף פאה כי הרי זה כמוציא לעז אלא יש להבין את דבריו!

וכן כתב הרב ישכר דוד קלויזנר שליט"א מרבני חסידות חב"ד:

"ולא רק שהרבי לא אסר מעולם את המטפחת, מפני ירידת הדורות הרבי העדיף בעבורם את הפאה ותו לא. ופשוט שלא יתכן לומר שהרבי העדיף פאה חס ושלום, שהרי מעולם לא היתה מחלוקת לגבי כסוי ראש במטפחת... את הפאה היה צריך "להתיר" אבל המטפחת מעולם לא היתה זקוקה להיתר".

כ"ק מרן אדמו"ר בעל "בית ישראל" מגור זצוק"ל: היות כי בעוונותינו הרבים נפרץ באחרונה שנשים נשואות לובשות פאה נכרית, הדומה ממש לשיער, ... מינים ממינים שונים, לא שערום אבותינו... הרינו רואים חובה לעצמינו להודיע דעת תורתנו הקדושה, **כי הדבר אסור מדינא, אין שום היתר!**

הגאון רבי משה לנדא זצוק"ל

כתב לקראת ערב יום הכיפורים לעורר את בני התורה על קיום מצות כיסוי הראש כתיקונה. ואלו דבריו: "מצאנו מחובתינו לעורר את החרדים לדבר ה', וביחוד את ציבור בני התורה המדקדקים במצוות, לתת לבכם, כי ענין זה של לבישת פאה נכרית, מפוקפק הוא וכבר נתפרסם כי לדעת הרבה פוסקים איסורו מפורש, והמה רבותינו אשר בית ישראל נשען עליהם. על כן החובה לאלו אשר הורגלו בלבישת פאה נכרית, לחקור ולבחון:

א. אם אמנם היתר נכון הוא, ואז יווכחו לדעת כי אמנם לא הוכרעה בזה ההלכה להיתר.
ב. ולפלא הדבר, איך בני תורה אינם נותנים ללבם האמנם מתאים הוא לבני תורה שנשותיהם יתכסו דווקא בכיסוי כזה אשר תיראנה כפרועות ראש, דבר שתורתנו הקדושה גינתה אותו, כנאמר בפרשת סוטה "ופרע את ראש האשה".

ג. וכי לא יאה להם כיסוי המטפחת שנהגו בה אמותינו הקדושות בכל הדורות, בטרם נתפשטה "ההסכלה" הארורה, אשר לבישת פאה נכרית היא אחת התוצאות המרות הימנה.

ד. האם אין בכחם של בני התורה לאזור עוז ותעצומות, לנטוש את תלבושת הפאה, ולחזור למסורת קדושת אבותינו ואמותינו.

ה. האם אינם חשים לענין של חילול השם, רחמנא לצלן... לצערינו ולחרפתנו מעשה שטן מצליח שמשכללים את הפאה בכל מיני שכלולים, שתראה הפאה כמו שער עצמה ממש,

אנו קוראים לכל ירא וחרד לדבר ה' וביחוד החובה לבני תורה, להיות ראשונים בדבר זה, מהם יראה כל בית ישראל לשוב להיטהר לפני ה' ובזכות ההתחזקות בדרכי הקדושה מלמטה, יקדש אותנו הקדוש ברוך הוא מלמעלה, ויפיע אור שכינתו עלינו, להחמיר עליו ראש
רחמנא לצלן ה' ירחם".

כ"ק מרן האדמו"ר בעל "נתיבות שלום" מסלונים זצוק"ל:

היה תמיד חוזר ואומר שהפאה היא מלבוש של פריצות זה דבר ברור. והיה מקלס ומשבח את מאמרו של מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל, שאמר פעם לאחת שהלכה עם פאה: "קשה לי לומר עלייך שאת ממש פרועה, אבל שאת דומה לפרועה, זה דבר ברור!" (דברים אלו נאמרו על הפאה הישנה שהיתה לפני יותר משבעים שנה!)

מרן הגאון רבי משה אריה פריינד זצוק"ל אמר :

"האומר שהמחליפות מפאה נכרית למטפחת, מפסידות, מגלה פנים בתורה שלא כהלכה,

ומעכב את הרבים מלעשות מצוה !

והמחליפות מפאה נכרית לכיסוי ראש כהלכה – תזכנה להפקד בדבר ישועה ורחמים, ולהעמיד דורות ישרים ומבורכים!"

... מעולם לא התיירו לצאת עם פאה לרשות הרבים, וראוי לכל אברך ירא שמים ללמוד ספר זה, ("פאה נכרית בהלכה") כי הם דברים נכונים.

מרן הגאון רבי בנימין רבינוביץ זצוק"ל:

... "ואני אומר לך, שאם לא הפאות של הנשים של שומרי התורה והמצוות, אזי היה משיח צדקינו מזמן מתגלה לגאלינו, שמע לדבריי, ותפסיק להטיל ולהשליך את הדבר על הרשעים, דע לך, כי הדבר לא תלוי בהם, אלא עלינו לדעת שהדבר תלוי בנו! ... וכל השתדלות שנשתדל ונפעל להסיר את הפאות ולקיים את מצות כיסוי הראש כרצון השי"ת בצניעות, היא זו שתקרב את הגאולה!

שמעתי שהתחילו נשים ללכת עם מטפחת! הרי זה מסימני הגאולה! ... שידעו שכל אלה שמפריעים להסרת הפאה, ולהתעוררות בקיום מצות כיסוי הראש במטפחת, **מעכבים את הגאולה.**

כ"ק רבי יצחק מאמשינוב ארה"ב זיע"א :

סיפר שכאשר שכב אביו הקדוש ר' יוס'ה מאמשינוב זי"ע על ערש דווי, ביקש והתחנן לבנותיו ובני ביתו, שיתנו לו תקיעת כף ויבטיחו לו שלא ילבשו פאה נכרית! אך בתקופה ההיא היו נסיונות קשים מאד, בפרט בצניעות, מפני שהדור התדרדר וירד בצורה נוראה, ונפרצו גדרי הצניעות גם בבתי הרבנים והאדמו"רים, באופן שהיה מאד קשה להתחייב להימנע מללכת עם פאה, ואכן אף אחת לא יכלה להתחייב ולהבטיח, שלא תלך עם פאה, מלבד בת אחת ויחידה, שאכן ניגשה לאביה הקדוש, ר' יוס'ה מאמשינוב זיע"א, והבטיחה לו, שלעולם לא תלך עם פאה על ראשה.

ומשתמה המלחמה, לאחר שנות החושך, האימה והזוועות, במחנות ההשמדה, במשפות ובתאי הגזים של מפלצות חיות האדם הנאצים, נותרה בת זו היחידה מכל בנות אבי, ורק היא זכתה להינצל מהמלחמה הנוראה ולהישאר בחיים! מי יודע אם לא עמדה לה זכות הבטחתה שלא תחבוש פאה לראשה! זכות זו עמדה לה להינצל, ולהישאר בחיים!

כ"ק מרן אדמו"ר בעל "חלקת יהושע" זצוק"ל מביאלא :

ולא ילבשו הנשים שער של פאה, כי ידוע שבזה העוון גורמים עניות, ושאר דברים רעים חס ושלום, והגלות מתארך, וכל מה שישראל סובלים בגלות הוא בסיבת זה.

והנה כל זאת מדובר על הפאות שלפני יותר מעשרים וחמש שנים! אשר כיום אין אף אחת שתעזו ללבוש פאה כפי שהיו נראות הפאות בשנים ההם, ועל פאות אלו כתב, שכל פאה "הדומה לשיער" אין שום היתר!

כ"ק מרן הרה"ק ר' ישכר דוב מבעלזא זצוקללה"ה:

והנה כל מי שלומד שולחן ערוך ביראת שמים, רואה היטב שאין חילוק בין שערות עצמן לפאה נכרית. ונדפס כעת בשולחן ערוך, הגהות חתם סופר, ופוסק ג"כ שאין חילוק בין שערות עצמן לפאה נכרית. גם בספר עצי ארזים שהיה גדול הדור ומפורסם, פוסק גם כן שאין חילוק! וכן כתב בספר "באר שבע".

והאדמו"ר מהר"א מבעלזא אמר:

עדיף שיודך פשוט! ובלבד שתלך כמו שבת ישראל צריכה ללכת! עם מטפחת בלבד.

הגה"צ רבי שמואל שפירא זצוק"ל:

התחיל לצעוק וליילל על הפירצה של פאות נכריות!
 "היתכן שתהיה כזאת, אצל החושבים על תכליתם?!"
 דבר אחד ויחיד ביקש שיעמדו בשידוכים של נכדיו, שלא תלך עם שום תוספת מלבד המטפחת! עדיף שיראו שערות בצדדים מאשר חתיכת פאה.
 עדיף שהבעל יוותר על כל הקיבוץ של ראש השנה! של רבינו מוהר"ן מברסלב זיע"א, וילך לו להתפלל במנין חטוף במשך כל השנה, ובלבד שאשתו לא תלך עם פאה!

הרה"ק ר' בונים מאוטווצק זיע"א

טרם עליתו לארץ הקודש, נתאספו גדולי האדמו"רים להפרד ממנו, עשרות שנים לפני מלחמת העולם השניה ואמר: "אני רואה שהחלה להתפשט פריצות של לבישת "פעל", (כעין חתיכת בד שחור, שהניחו אותה בקצה המטפחת) דעו לכם, שאם לא יעצרו את הפירצה הזו, יבוא יום ויתחילו הנשים ללבוש פאות הדומות לשיער, ואז יקום גוי אחד ויחריב את כלל ישראל!" כך דיבר הרה"ק, יותר מחמישים שנה לפני השואה הנוראה.

כ"ק מרן הגה"ק רבי יוסף צבי דושינסקיא זצוק"ל

כותב בספרו שו"ת מהרי"ץ: "... שאל אותי אחד, אם אמת הדבר, שאין איסור לנשים נשואות לקשט את עצמן בפאה נכרית, כי שמע מפי צורבא מרבנן, שאין איסור כלל וכלל, ואמרת לי, אליו, אם בעל תורה הוא זה שאומר דבר זה להיתר גמור, ודאי אינו מבעלי יראה.

לא יאות לנשים נשואות מבנות רחל ולא לה לעשות כן, כי אין זה מדרכי הצניעות, ולא בשביל נשים כאלו נגאלו אבותינו ממצרים, והן הנה בעוכרינו להאריך הגלות!"

כ"ק מרן אדמו"ר רבי יהודה'ה מדז"קוב זצוק"ל:

אמר על ההולכות עם פאה ועליה כובע: "לוקחים פריצות אחת (פאה) ומניחים עליה פריצות שניה (כובע). ועוד מעיזים ואומרים שזה צניעות!"

כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק בעל "אמרי חיים" מויזניץ זיע"א:

הפאה נחשבה תמיד "ממש טריפה". פעם נכנסה לרה"ק אשה שלא היו לה ילדים וביקשה בתחנונים שיבטיח לה שתיפקד בזרע של קיימא, אותה אשה היתה לבושה בפאה, אמר לה האדמו"ר מויזניץ זיע"א: "לילדה לא יכול להיות ילדים!"
תקבלי על עצמך ללבוש מטפחת, ואז אני מבטיח לך שיהיה לך ילדים.
... פעמים רבות ניסה לעורר בענין הפאה ואמר: "שווה לי לעשות את כל הכינוס, אפילו אם אשה אחת תסיר את הפאה!"

כ"ק מרן האדמו"ר מזוטשקא' זצוק"ל בן כ"ק הרה"ק ר' איתמר מנדבורנא זצוקללה"ה

כיסוי הראש הנועד לחיזוק הצניעות וההכנעה, הבושה ויראת שמים, אינו מתקיים כלל בלבישת הפאה נכרית!
והרי כלל הוא, שאין לאשה להתקשט כלל, רק לפני בעלה, שתכלית הקישוט הוא למצוא חן ולהיות אהובה בעיני הרואה אותה. וזה שייך רק לבעלה לבדו, ומפורש ברש"י שבנות הגויים מתקשטות במלחמה, בשביל להזנות אחרים עמהם. עכ"ל. הרי כמבואר התקשטות לפני אחרים גורם לזנות רח"ל.

כ"ק מרן הגה"ק בעל "מנחת אלעזר" ממונקאטש זצוק"ל בן מרן הגה"ק בעל "דרכי תשובה" זצוקל"ה

שפוסק בספרו: "מוזהרים בפקודתי, אשר לא יקחו ללמד אומנות השוחט ובודק, אם אשתו מתקשטת בפאה נכרית! כי הוא עוון פלילי!"

כ"ק מרן האדמו"ר רבי יעקב יוסף ויס מספינקא זצוק"ל בעל "חקל יצחק":

"בודאי איסור גמור הוא והעוברת על זה יוצאת בלי כתובה.
הרי זה דומה ממש לשיער שלה. על כן יש בזה איסור דאורייתא משום פריצות! כמו בראש פרוע לגמרי... וכתב, כי עוון זה מביא מגיפה ר"ל, כי מגיפה ר"ת: מפני גלוי פאת הנשים. ובעלה שיש בידו למחות ואינו מוחה, נקרא רשע, אותיות שער.

וראשי תיבות: שער באשה ערוה = שבע. לרמוז: שתרד לשבע מדריגות גיהנום על ידי זה! עד כאן דבריו הקדושים. ומצטט מספר "תשובה מאהבה": "... ולא בשביל נשים אלו נגאלו אבותינו ממצרים, כי הנה בעוכרינו להאריך גלותינו." ומעתה יחרד לבב איש וייתר (יזדעזע ויתנתק) ממקומו, שבשביל תאוה קלושה כזאת, אשר אין בה לא הנאה גופנית ולא הנאת ממון, יגרום לעצמו רעה גדולה כזאת, וכל זה גורם לנו אריכות הגלות. ... וכל השומעין והנזהרין יתברכו בבני, חיי ומזוני אכ"ר.

מרן הגאון המהרש"ם מבראז'ין זצוק"ל:

בעל דעת תורה ושו"ת מהרש"ם: "יש להיזהר בקריאת שמע ובברכת המזון, ובשאר ברכות, שלא לברך נגד אשה הלובשת בפאה". אך בעצימת עיניים, אולי יש להקל!

הרה"ק מצאנו זיע"א:

כשנפטרו ל"ע שלושה מילדיו, אמר שרצונו להספידם, והלך לביהכנ"ס ואמר: כל זה בא לו מחמת שמחריש על פירצת הפאות, לכן מוכרח לצעוק ולצאת נגד זה בכל כוחו!!! ומדבריו אנו למדים שמידה טובה מרובה וכל מילה, הסבר, בקשה, דמעה, או אנחה שפועל אדם נגד הפאה הנכרית, על ידי זה מושפעים בטובה וברכה חיים ושלום.

מסופר, שפעם בא אחד להזכיר למרן הגה"ק הדברי חיים זיע"א איזה חולה שהיה לו מיחוש חדש, וציוה הדברי חיים לגבאי שלו שילך בשוק לראות אם לא יצאה אופנה חדשה, שאומרים בשם רבינו הקדוש ר' מענדלי מרימינוב זיע"א: מודה חדשה – מחלה חדשה. ומזה נלמד: כל התרחקות מדרכי המודה משפיע בריאות ושמירה עליונה.

כ"ק מרן אדמו"ר מבערגסאז שומר אמונים שליט"א בן מרן הרה"ק בעל שומר אמונים זצוק"ל:

תמסרו נפשכם מאד מאד על צניעות בני ביתכם, כי בלי ספק שכל הצרות הצרורות, נגרמים מהפריצות שבדור!

דבר נורא מסופר על הרה"ק בעל שומר אמונים, בראש השנה תש"ו לפני תקיעת שופר, ציוה לקרב את הבימה סמוך לעזרת נשים, ודיבר אליהן בענין צניעות כסויה הראש והמלבושים, ובאמצע הדרשה התחיל לבכות במר נפשו ולהפציר בנשים שימסרו נפשן ללכת בבגדי צניעות ואמר בזה הלשון: אני אומר זאת ליד ספר התורה הקדוש ובטוח אני, שאם היתה צניעות בכללות העולם, אז בודאי לא היו הצרות והגזירות האיומות והנוראות שנעשו ע"י הרשעים הדייטש'ן (הנאצים) ימ"ש!

ובאותו מעמד נכחו בעזרת נשים פחות מעשר נשים, ... ולא עורר הרב הקדוש בדרשתו על התעלות בתפילה ביגיעות ובמסירות נפש וכדומה, על שאר המדרגות הגבוהות ברוחניות, ועל השגות טמירות ונשגבות. ... אלא התחנן בפני מעט הנשים שנכחו שם, ובבכיות ובתחנונים

ביקש מהן שיבטיחו לו בפה מלא שתזהרנה בצניעות בכיסוי הראש והמלבושים ועד שלא שמע שהן מבטיחות ומקבלות על עצמן פה אחד, לא זו מתחננוניו לפניהן... וככשמע הבטחתן אמר בשמחה שכעת יש לו עם מה לגשת לתקיעת שופר, כי בזכות זה שנשים כשרות מתחזקות בצניעות, יש בכוח הזכות הזו, לפעול עבור כל ישראל שנה טובה ומתוקה וישועות רבות ברוחניות ובגשמיות.

ויבלט"א מרן הגר"ש ואזנר שליט"א:

"וכבר ידוע דרוב רובם של הפוסקים אין דעתם נוחה בזה (בפאה). וכבר מדורות רצו לשנות ולא עלה בידם". (וכן מובא בקונטרס דעת רבותינו): "הפאות המשוכללות ביותר שהיו לפני ששים שנה בעיר המודרנית וינה, - אפשר היה להכיר ממרחק גדול שאין אלו שערות, כי לא היה להם את תכונת השיער. אבל הפאות היום הם ממש כשערות, מחוץ לגדרי הצניעות. הנני מצטרף לחזק ולאמץ את גבורות הכוח, המתעוררות להחליף מפאה נכרית למטפחת, ומברכן מקרב לב לבני חיי ומזוני רויחי ובריאות גופא, וכל מילי דמיטב! ויש בזה סגולה נפלאה לזכות לבנים צדיקים, תלמידי חכמים... .. בלתי אפשרי שאם מישראל תגדל דורות אם לא תעשה מה שמיוחס בטבע הקדושה של בת ישראל... איזה זיוף הוא זה שמכסים השערות בפאה נכרית, שעוד מגרה היצרים יותר מהשערות עצמן. ... וגם בלא יודעים חוטאים ומחטיאים אחרים... ואם רוצים לדעת את המודל האחרון של האופנה... לכנה לרחוב רבי עקיבא... .. מה בצע אם הבעל לומד בכלל, והבן לומד בישיבה, אם הבסיס לתורה של קדושה, לתורה טהורה, לתורה לדורות, לא נתקן בבית היהודי הזה"... ומבית דינו של מרן הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר שליט"א נכתב: "הקונטרס שדן בהיתר פאות נכריות – הדברים האמורים בו אינם תואמים כלל את דעת קודשו של מרן שליט"א, ומנוגדים לדרכם של גדולי הפוסקים!"

מרן הגאון הגדול הרב יוסף שלום אלישיב שליט"א

בודאי שעדיף ללבוש מטפחת! מה בכלל השאלה והספק? הרי כשיוצאים לרחוב עם פאה, ישנם פוסקים שסוברים שלא יוצאים בזה בכלל את ההלכה של כסוי הראש, ורק כשהולכים עם מטפחת מקיימים את ההלכה לפי כל הפוסקים. ואם כן בודאי כדאי ללבוש מטפחת! שהרי מטפחת זה גלאט! חלק! רוב הפוסקים אוסרים, ישנם שניים או שלושה שמתירים, אבל גם הם לא התירו לצאת לרחוב עם הפאות של ימינו. וכך מובאים דברי מרן הגר"ש אלישיב שליט"א בקונטרס דעת רבותינו: כשהיו מהשומעים שאמרו, שהפאות של היום, ניכרות שאינם משערה, השיב מרן הגר"ש אלישיב שליט"א: בענין זה הפאות של היום גרועות יותר!

... אין שום סיבה להמנע מללכת עם מטפחת בגלל ההורים, אין ההורים של אחד מהצדדים יכולים להתערב ולומר להם כיצד ילכו הואיל וזה ענין של קיום ההלכה. ... פשוט שיש לומר לאשה זו לכסות במטפחת, דלכולי עלמא עדיף. האומרים שפאה עדיפה על מטפחת כיון שהיא מכסה את כל השערות הם דברים בטלים, הואיל ומטפחת יסודו מצד ההלכה בדיון כיסוי ואילו הזהירות באותו שיער היוצא לפעמים הוא הידור של חומרה בלבד על פי הזהרה.

מרן הגאון הרב שטיינמן שליט"א ומרן הגאון הרב מיכל יהודה ליפקוביץ שליט"א:

מעלה נכונה ואמיתית במידת הצניעות לכל אשה יראת ה' (ובפרט בדור הפרוץ של ימינו בעוה"ר), **שלא תחבוש פאה נכרית ברשות הרבים**. ולצאת במטפחת ולא בפאה לרשות הרבים היא מעלה נכונה ואמיתית בצניעות האשה (מלבד שרוב הפוסקים סוברים שזה חיוב מעיקר הדין כידוע), והאשה שרוצה למצוא חן בעיני השי"ת ולזכות לכל המעלות והברכות, אין ספק שצריכה להדר בעצמה גם את ההנהגה הצנועה הזו, ובזה תגרום נחת רוח לאבינו שבשמים, שאינה מכשילה ומחטיאה אחרים, ויברך אותה השי"ת בכל טוב. ואשה הרוצה לחבוש פאה לכבוד בעלה, אדרבה תעשה זאת בבית לעיני בעלה, ולא כאותן שעושות היפך האמת – פאה ברחוב ומטפחת בבית.

הגאון הרב מיכל יהודה ליפקוביץ שליט"א:

"פאה - כיסוי ראש אי אפשר לכנות את זה! מוכרחים לעשות בדק בית רציני!"

מרן הגאון הרב חיים קניבסקי שליט"א:

"על פאות אלו לא דברו המתירים, ולא נחלקו הפוסקים. פאות במראה שיער טבעי אסורות... אם זה דומה לשיער, זה אמת, זה סברא פשוטה שבודאי אסור, זה לא מחלוקת. גם הפאות שאינם במראה טבעי, אם מצד צורתם הם גורמים להסתכלות ולהרהור צריכים הרבנים בדורנו לאסור חבישתם. (קונטרס דעת רבותינו).

הגאון הגדול – ר' משה מרדכי קארפ שליט"א:

"ללכת עם הפאות של זמננו – זה נקרא לשחק באש". והוסיף עוד, ששמע מהגאון הגדול, ר' חיים קניבסקי שליט"א, "שהפאות של היום, שנראית כמו אישה מגולה – לדעת כל הפוסקים אסור ללכת בהן". כך היה פשוט לו, שעל זה לא דיברו הפוסקים.

הגאון הגדול – ר' גדליה נדל זצוק"ל:

"אפילו אילו בעבר לא היה אף פוסק אחד אוסר, כיום, בפאות של זמננו, לא היה אף פוסק אחד מתיר. שאלו לכל ילדה ברחוב, ותאמר לכם אם פאה מותר או אסור".

הגה"צ הר' אהרון צבי רומפלער שליט"א:

יש לפנות בקריאה של חיבה לאישי ישראל, אשר שמענו ותרגזו בטנינו שישנם מספר נשים שרצו לזרוק את הפאה, ובעליהם מעכבים אותם, הם מלהזכיר, ויש לעורר על זה מאוד כי לא שמים לב לדעת כמה הם נתפסים, איזה דבר חמור הם נתקלים בזה, כי בשלמא, אם היה מבוקשם רק בבית, - היה מקום להבין בקשתם, משום שלא תתגנה על בעלה. אבל המציאות היא ההיפך, שלא בבית היא בקשתם ושמה לא איכפת להם, אלא בקשתם דוקא בחוץ ברושתי הרבים, נמצא כל הבקשה היא להתנאות כלפי אחרים והרי זה בודאי נגד השקפת ודעת התורה"ק ורצון השי"ת, שהרי התורה"ק אסרה לאשה נשואה להתנאות בפני אחרים ואינה מותרת להתנאות אלא דוקא בפני בעלה כדאיתא בחז"ל.

ועל כן יש להם להתבונן ולשום ללבם כי ודאי לא עולה על לבם כי לא מחכמה שאלו על זה אלא מפני שחסר להם ידיעת ולימוד התורה"ק בזה, רק נתפסים מכח הרגילות של הרחוב של היום והשקפת עמי הארצות אשר נלקח ונשפע מן השקפת הגויים של תקופתנו היום (שהרי הגויים מלפני דורינו גם הבינו אחרת שהיו גדורים קצת בפריצות עכ"פ כלפי חוץ)

ועל זה עלינו להתבונן ולשום ללבנו שאנו משבחים ואומרים ג' פעמים כל יום עלינו לשבח "שלא עשני כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות האדמה" וכו' שלא תהיה התנהגותנו סותרת את דבורינו.

כ"ק מרן האדמו"ר מקרעטשניף קרית גת שליט"א:

בימינו אין שום הבדל בין השער לפאה! פריצות כזאת לא היתה מעולם. וגם רבניות גדולות יכולות להיות מחטיאות הרבים!

ישנן רבניות שהיצר אינו מניח לנפשם כלל, הן עושות כל מה שלבן חפץ ואין בעליהן מוכיחים אותם על זה, ומניחים להם ללכת אפילו באופן שלכולי עלמא גובל עם חסרון צניעות משווע, ואח"כ כששואלים למה אינך מסירה את הפאה, מיד מתרצת עצמה שגם רבי פלוני פרוץ בזה.

אפילו למדנים עדיין אדוקים בעבודה זרה של הפאות!

העבודה זרה של ימינו היא הפאות, ישנם בני אדם הפוסחים על שני הסעיפים, כשבאים לפתח בית המדרש הם קופצים ולומדים ומתפללים בהתלהבות ובכוונה כראוי וכנכון, אבל כשמגיעים לפתח עבודה זרה – כלומר פתח הבית שלא נשמר בצניעות כראוי - אינם יכולים לעמוד בתוקף ולעצור את עצמם, היצר הרע בוער בקרבם כתנור בוער, ואינו מניח להם לתקן את זה, הם לא יכולים להתגבר עליו בענין זה, והם אדוקים בעבודה זרה זו של הפאות, היצר הרע שולט עליהם בענין

זה שלטון בלי מצרים ומפריעים!, ואין איש שם על לב! מוכרחים לדבר על האיסור הזה, ולהזהיר הגדולים על הקטנים, שכולם ידעו שזו רעה גדולה. נשים תמימות לא מבינות את חומרת הענין, אפילו נשי אברכים חשובים נכשלים באסור זה רח"ל.

למה אחרים צריכים לסבול? וכי בגלל שיש נשים שאינן מסוגלות להיגמל מההרגל הקלוקל הזה לכן אנשים צריכים לסבול? פריצות כזאת לא היתה מעולם...

שומעים לא עלינו כל כך הרבה אסונות, שומעים על אברכים חשובים שנפטרים לא עלינו.

ואין איש שם על לב, מה חרי האף הגדול הזה, כל אחד כל זמן שזה לא נוגע אליו, הוא מתהלך רגוע ואינו חושב להרהר בתשובה... וכי רק כשזה יגיע אליו אז הוא יזכר?

הנגע הזה של הפאות מביא את כל הצרות ואריכות הגלות המרה הזו, וכמו שאז בימי צאתנו מארץ מצרים נגאלו אבותינו בזכות שלא שינו את לבושם, כך גם כל הגאולה העתידה לבוא, תלויה בנשים שלא ישנו את המלבושים, אלא ילכו בכיסוי ראש כמו שהלכו אבותינו ואמותינו כדת התורה הקדושה.

מרן הגאון רבי אברהם דוד הורביץ שליט"א:

מה שכתב השלטי גיבורים... כל זה רק לענין הדין דערוה... לקריאת שמע ולבעלה, אבל מטעם פריצות, ובשוק לאחרים, - הנלמד מן הפסוק: "ופרע את ראש האשה וכו'". ולטעם שפריצות מביאה לידי הרהור - איך שייך לחלק בין תלושות למחוברות? - כל שרואה לפניו אשה פרועת ראש בשערות! דזהו שאסרה תורה!... דודאי אין דרך להתקרב ולהסתכל באשה בכדי להבחין אם זה שערות עצמה או לא"

ובעוונותינו הרבים, כמעט נשכח הענין מרוב העולם, דבר שהוא עכ"פ חשש איסור תורה! ונתקיים בנו דברי הבראשית רבה "תני ר' שמעון בר יוחאי, כל פירצה שאינה מן הגדולים אינה פירצה"

רבנן ותלמידהון! ראשי ישיבות וכולליהון! אין איש שם על לב! וסתם אינשי דמעלי לומדים מהם.

ומי יודע אם לא זה גורם אריכות הגלות המר הזה, מה שבני תורה מזלזלין בפרהסיא בחשש איסור דאורייתא!

ומאד דווה ליבי על זה שמתריעים רק על פאות ארוכות, שבזה נותנים גושפנקא לפאות קצרות!

וכתב הטו"ז מדברי התוס': בדבר שאין ידוע אם יקבלו אם לא, צריך למחות, ... דאמרה מידת הדין, אם לפניך גלוי, לפניהם מי גלוי, ונענשו.

כ"ק מרן האדמו"ר מסקולען שליט"א:

אנו רואים שהדבר הראשון שנגרם בחיצוניות לעין כל, על ידי המחלה הנוראה, הוא שכל השערות נושרות, רחמנא ליצלן! – מי יודע אם לא מעוררים אותנו על תיקון מצות כיסוי הראש כראוי! (כך כתוב ברש"י הקדוש: בישעיהו פרק ג' – שהיו קושרות פאות נכריות - שם תהיה "מקשה קרחה", - מכה, המקרחת את הראש. עד כאן לשון רש"י הקדוש.)

בכנס הרבבה אור החיים תשנ"ג ובקונטרס "מי ירפא לך" נאמר:

"בנות ישראל צריכות להזהר מאוד במצות כיסוי הראש דאורייתא... ולא ח"ו כפאות המודרניות למינהן שאין בינן לגילוי הראש לגמרי ולא כלום!!!"

בעונותינו הרבים, אצל נשים רבות נהפך כיסוי הראש להצגה מודרנית באורכו, בצורתו, ובשאר עניינים שעושים בו. והאשה הזו לא נחשבת ולא נראית כלל כאשה חרדית, **אלא כאחת השחקניות מהרחוב...** ואינה לא כבת אמותינו הקדושות שרה רבקה רחל ולא, לא כבת ישראל, לא אשת בן תורה, אלא כבת גויים".

***

הפאות החדשות של ימינו לכל הדעות אינן אותן הפאות שבהן דנו הפוסקים בדור שעבר. האמצעים הטכנולוגיים המתקדמים בעיבוד השיער ובדרך שזירתו, הביאו לעולם סוג חדש של פאות. הברק, הגמישות והמראה הטבעי של פאות זמנינו, בתוספת חומרי הטיפוח החדשניים, הפכו את הפאות עד שנראות **כשיער ממש ואפילו יפות ומושכות יותר**, טכניקות אלו לא היו קיימות בדור שעבר, הפאות נראו אז כגוף זר. כעין כובע פרווהאו שיער עיזים. מנותק לחלוטין משיער טבעי המחובר לראש.

ובבוא יום הדין הגדול והנורא תהא חובת ההוכחה מוטלת על כל הפורץ גדר ומתיר דבר ערוה זה בישראל והמחטיא את הרבים בעקבותיו. ואפילו גדול הוא מאד בתורה,

במקום שיש חילול ה' אין חולקים כבוד לרב.

בעיה נוספת, חמורה לא פחות, קיימת בכל הפאות בזמנינו. שכן הפאות מעוצבות בתסרוקות חדשניות ובעיצוב גויי של שיער סתור, ארוך, מתנועע וכדו', שלא עלה על דעת שום בת ישראל בדור שעבר להעזי פנים וללכת באופן שחצני כזה. ובודאי ההולכת בפאות אלו עוברת על לאו דאורייתא: "ובחוקותיהם לא תלכו". ולמרות שחדרו הפאות הללו אצל רבים וטובים, כתבו גדולי דורנו שסגנונות אלו לקוחים מהירודים שבאנושות – ומי יעזי לבוא ולהתירם בכלל ישראל?!

ובבואכם למשפט לא יעמוד לצידכם שום סניגור ושום רב או פוסק לא יצדיק אתכם בדין, אלא התביעה תהיה קשה מאד מאד. עליך הבעל, ובודאי על האשה, שבשרירות לבה עברה על

איסורים חמורים של: "לפני עוור, "ובחוקותיהם לא תלכו", "החטאת הרבים", "פריצות", "גילוי עריות", סילוק שכינה מישראל ועיכוב הגאולה. ועל הכל יביא האלוקים במשפט.

וכל מי שרוצה לדעת ולהתבונן באמת, מהו רצון השי"ת ממנו בכל המצוות, ובפרט במצוה זו, עליו להבין היטב, שאפילו אם נראה אצל הצדיקים הגדולים שפסקו שאסור לאשה לצאת לרשות הרבים באופן מסוים אם בלבוש או בכסוי הראש, ולעת עתה בני ביתם, נשותיהם, בנותיהם, כלותיהם... או כל ההולכות בדרכם יוצאות בימינו לרשות הרבים באותה הצורה האסורה, בכל זאת אין בזה שום סתירה ושום קושיה על הצדיקים הללו, אדרבה ואדרבה, היא היא תפארתם וגדולתם, שאף על פי שבפועל קשה לבני ביתם לקיים את רצון השי"ת כראוי, אף על פי כן לא נמנעו ולא טיחו ולא הסתירו את האמת הצרופה היחידה למי שרוצה וחפץ לדעת את האמת.

מעשה שהיה

אשה חרדית חובשת פאה נגשה לאשה גלוית שער ואמרה לה מוסר, שאסור מהתורה ללכת בגלוי שער!

האשה הביטה בה וענתה לה:

את רוצה להטיף לי מוסר? הפאה שלך מגרה הרבה יותר מהשערות שלי, קודם תוציאי את הפאה ואז יהיה לך זכות לדבר...
נשאלת השאלה:

התורה הקדושה אסרה לאשה ללכת בשער גלוי משום פריצות!...
אז הולכים בפאה של היום שהיא יותר פריצות!?

אחת! כך מצוטט שם, כתבה מסחרית אחרת מדגישה: "נתח הרווחים המתגלגל בישראל בלבד, מתעצם לסכומים של מליוני דולרים בשנה, במיוחד כשמדובר בפאות משיער אירופאי טבעי..."

אולם נשאלת כאן שאלה אחת גדולה – למי מיועדות אותן מאתיים מליון פאות המיוצרות בעולם בכל שנה?

וכי חשקה נפשן של גויות מפריז לקיים את מצוות כיסוי הראש??

- האמת ידועה! שבד"כ מיועדות אותן פאות למראה יותר טוב משיער, ואכמ"ל.

- אחוז אחד קטן מכלל אותן פאות נרכש ע"י החרדיות, לקיים מצוות "הצנעת" האישה הנשואה... וד"ל...

הגר"מ שטערנבוך שליט"א בדרשתו עורר על הענין... "היתה לנו שמחה גדולה ועצומה על קידוש ה' הגדול שאלפי אלפי נשים בארץ ישראל ובכל פינות העולם שידעו שזה איסור עבודה זרה, הורידו את הפאות שלהן לקיים רצון הבורא... כל בית ישראל ממש במסירות נפש הסירו הע"ז.

לדאבונינו השמחה נהפכה לתוגה, לאחרונה נותנים הכשרים על פאות פרוצות, עד היום היה נקרא שפרוצה עושה זאת, ועכשיו יש לזה הכשר רבנים, הכשר לפריצות!!!

וזה כבר גרם לנשים שלנו כשרואות הכשר מרבנים מהסוג שלנו הן חושבות שאין עוברים בפאות אלו על שום איסור.

כולם יודעים כמה עבודה זרה חמורה, חמץ בפסח נלמד מעבודה זרה, והנה בחמץ בפסח כולם יודעים על כל מיני הידורים וחומרות, מחפשים הכשר יותר טוב ויותר מהודר. לא רק ע"ז אסור! – פריצות שהוא אביוזיהו דגילוי עריות – ג"כ אסור! שניהם מרועה אחד ניתנו! כשנותנים הכשר על זה ח"ו יכולים לגרום לקטרוג גדול על כלל ישראל. ההכשרים בזה הם פירצה גדולה בכלל ישראל.
היתה לנו כזו זכיה של קידוש ה' וצריך להחזיק בזה...

צריכים כולם לדעת שזה היה נסיון מריבונו של עולם, הקב"ה בוודאי היה לו נחת רוח מהנשים ובעליהן, שהראו את הנאמנות שלהם לקב"ה, וכפי הנראה השטן לא יכל לסבול זאת, ומצא פה ושם כמה רבנים שמתירים, מצא רבנים שנותנים הכשר לפריצות... אבל אנחנו צריכים להחזיק בחוזק ובעוצמה...

צריך ללחום עם כל הכוחות שלנו... אסור לחפש פריצות, פירצות בעבודה זרה ופריצות בפריצות ולדאבונינו הפירצות באות היום עם הכשר, וזה גרוע מהכל, גם לפני זה היתה פריצות, אבל לא עם הכשר של רבנים, וק"ו לא עם הכשר של רבנים שמחזיקים אותם כתלמידי חכמים גדולים... אנחנו קוראים לכל הציבור לא להסתכל על היתרים מדומים, כל הנשים ילכו בצניעות, ויעוררו גם נשים אחרות ללכת בצניעות ואז יהיה עת רצון מלמעלה, בזמן כזה שצריכים רחמים מרובים, נזכה לרחמים רק כשנחזיק עצמנו חזק.

***

ושמענו מעסקני ציבור שהמצב התדרדר מאד דוקא עתה אחרי שיצא ההכשר... כי נעשה עכשיו הרגשת היתר יותר על הפאות... והרי זה עצמו מעיד שכל ענין ההכשר הרי הוא מעשה יצר הרע ותחבולותיו, ושורה על הענין כוחו של יצר הרע והקליפה, להחטיא את הרבים יותר... הגע בעצמך שהרי זה דומה למי שימכור בשר חזיר ויפרסם שיש לזה הכשר לגבי מה שנוגע לבשר בחלב או לגבי חמץ בפסח אפילו במשהו, והרי הוא ראוי גם למהדרין ומחמירים באיסור בשר בחלב, ובאיסור חמץ בפסח, ואפילו מצה שרויה אין בו, ועל כן הרי זה כשר למהדרין מן המהדרין.

מתוך מכתב רבי משה שטרנבוך שליט"א
ראב"ד ירושלים עיה"ק

בס"ד יום חמישי כ"א סיון תשס"ד

לאחר שכל גדולי התורה וכתבי דינים אסרו שיער הודו ופסקו שפיאות עם
נדנדו חשש עבודה זרה – אסור ! ובנות ישראל קדשו שם שמיים ושמעו בקולם.
ובאו ועדי כשרות ועסקנים ומעניקים אישור להרבה סוגי פיאות בלי בירור
מספיק ואפילו למפרע. מבזים התורה וגורמים חילול ה' שאין כמוהו...
ואשה צנועה וכשרה לא תקבל ח"ו היתרים הללו, רק תרחק מעבודה - זרה
ותקבל על זה שכר רב שתפילותיה נשמעות ומקדשת שם שמיים.
בטוח אני שאשה כשרה לא תקבל פתוי להיתרים הללו ותזכה לבנים צדיקים
ולראות כבוד ה' בעולמו עם ביאת משיח צדקינו בקרוב.
הנני מצפה בכליון לרחמי שמיים וישועת ה' כהרף עין
משה שטרנבוך

והרי כבר הגיע הזמן לפתוח עינינו להבין כמה אנו חיים בעלמא דשקרא... ועושין מעצמנו חוכא
ואטולוא, וסותרין את עצמנו מיניה וביה, ומרמאין את עצמנו... וענין זה הוא רק דוגמא קטנה על הרבה
דברים שאנו לקייים בהם וזוהי צורת בית חיינו, ואוי לה לאותה כלימה..."

צניעות מצילה ממות

זו גמרא מפורשת, הגמרא במסכת ברכות דף ס"ב עמוד ב' אומרת...
 ...אנו רואים כאן שאם חס וחלילה נגזר על האדם מיתה, נותנים רשות לשטן שיקח ממנו את
 הנשמה!
 ... אבל אם יש לו את מידת הצניעות, אזי הוא יכול להינצל.
 בזה אפשר להסיר את כל הגזירות!!!

***

בנות ישראל טוענות: לא אמרו לנו את חומר הדבר!
 אנו רוצות לדעת!
 רבותי! בנות ישראל כשרות הן, והן טוענות, ישנן שאומרות לנו בפה מלא:
 "לא דיברו איתנו, לא הסבירו לנו מספיק את הענין! והן מחפשות, אדרבה ואדרבה, תראו לנו
 את החומר, תראו לנו שנדע... זה הרי לא כל כך נורא ללבוש מטפחת, אם כן מה הרעש?... אם
 כן אתם צודקים, שאנו יכולות ממש להינצל...
 "ואיש אל רעהו יאמר חזק". כך אומרות בנות ישראל הכשרות.
 ...בודאי הרי יש כאן התעוררות עצומה לאחר כל האסונות. ה' ירחם...
 אבל העיקר הוא – למעשה! למעשה!
 ובודאי נזכה על ידי זה שיגמרו כל הצרות, ושאנו נזכה לגאולה השלמה במהרה אמן!

הרב שבדרון זיע"א

מעשה בר' חיא בר אבא ור' שמעון בן חלפתא, שהיו הולכים בבקעת ארבבל וראו את איילת השחר שבקע אורה, אמר ר' חיא: כך היא גאולתם של ישראל, בתחילה מעט מעט, ואחר כך היא פורצת ועולה בכל עוצמתה.

"על איילת השחר" - על כנסת ישראל שדומה לאיילה יפה, ששחר פירושו יופי וזוהר, כמו שנאמר על כנסת ישראל - "הנשקפה כמו שחר" (שיה"ש ו') ועכשיו היא בחשיכה נשכחת ונעזבת.

ולמה דימה את כנסת ישראל לאיילת השחר?
משום שהאיילה נרדפת מכל החיות, לכן העניק לה הקב"ה תכונת הזריזות והקלילות שאם רואה היא חיה מרחוק מיד בורחת.
אך בעלות השחר כשגובר החושך, נמצאת האיילה במצוקה גדולה, שמא לא תראה את החיות הטורפות, לכן מצפה היא לשחר שיפציע, כך הם ישראל בחושך ובעיצומן של הצרות, דומים לאיילה זו המצפה לשחר העולה.

(ילקוט מעם לועז, תהילים כ"ב)

